

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasuti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
ÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Ötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 708.

A megváltó csatorna

Írta: Purjesz Lajos.

Budapest, szeptember 3.

Ide s tova néhány hét leforgása alatt tíz esztendeje lesz már annak, hogy a nagy magyar csatorna egyik legillusztrisabb elméjű agitátora, Vadnay Andor főispán, az Alföld munkásnépének hatalmas barátja és szószólója, aki izzó fanatizmussal munkálkodott politikusaink körül a csatorna megteremtése érdekében, lefeküdt örök álmot aludni az anyaföldbe. Jeles tanítványai maradtak a Tisza partján, akik sok szociális érzékkel igyekeznek kezüket állandóan a nép ütőerén tartani, akik változatlanul vallják ragyogó talentumu mesterükkel, hogy az igazi magyarság megmentése és felvirulása csak a Duna-Tisza-csatorna megépítésével érhető el.

Mostanában a nagy magyar Alföld rónáin lágyan ringatja a szél azt a hirt, hogy a kormány komoly sietséggel munkálkodik a Duna-Tisza-csatorna előkészületein s parancsoló szükségét érezi annak, hogy a két folyó földmivelő munkásnépe a lehető legrövidebb idő alatt megjelenjen talicskájával és ásójával azon a helyen, ahol a hatalmas medret megteremteni kívánják. Hieronymi Károly kereskedelmi miniszternek már régi sarkalatos programja a nagy csatorna megépítése s most egy fiatal vezérpolitikus szenvedélyével sietteti az első ásóvágását egy olyan munkálatnak, melynél nagyobb, termékenyítőbbet és áldásosabbat magyar földön még nem végeztek. A miniszter Csongrád város megbízólevelével akart helyet foglalni a nemzetgyűlésben, hogy még erősebb érdekeltiséget teremtsen a saját választókerületé, önmaga és a csatorna között s a ránézve nem éppen dicsőséges eredmény nem tántorította el régi elhatározásától: a csatornának mégis meg kell épülnie s annak egyik oldali kiszögellése csak Csongrád lehet. Nobilis állásfoglalás, de másforma alig is volt várható egy olyan államférfiutól, mint amilyen Hieronymi Károly. Hogy hová sodorja a nagy politika a legjobb szándékot, a leghatalmasabb tervet is, azt e pillanatban nem tudhatjuk, de ha a pártokban a legnemesebb hazafiság s a magyar fajnak megbecsülése, a világ legőszintébb és legbecsületesebb népének, a magyar parasztnak szeretete kerekedik felül, akkor a csatorna meg fog épülni s akkor a magyar állam testének gerince, a Duna-Tisza közén, a Körösök, meg a Maros partjain lakó fősgyökéres magyarság megacézöldödik, visszanyeri muló erejét, munkavágyát, életkedvét s úgy vagyoni, mint szellemi erőben gyarapodva, kisugá-

rozza ezt az erőt a környezetében elfekvő idegenajku lakosságra s bekövetkezik a magyar fajnak olyan hódítása, melyhez foghatót dicsőséggel teljes történelmünk egyetlen véres lapjáról se tudunk leolvasni.

Aki jól szemügyre veszi és csak a külsejét vizsgálja az Alföld kiscgazda- és földmivelő népének, aki ünnepnapokon tömegbe verődve látja őket, az észreveheti, hogy a világnak ez a legkiválóbb és leghíresebb munkásnépe szegényedik, rongyosodik, ünnepnapon kékbeli ruhája lekopott róla s nincs tehetsége újabb ruha vásárlásához; a magyar ruha-szabók bezárják üzleteiket és italmérési engedélyért folyamodnak, mert a paraszt nincsetlensége miatt bizony az ő álluk is felkopik. Még csak tíz-tizenöt esztendővel ezelőtt is feketéllettek az alföldi városok és nagyközségek nyilvános terei a tömegbe verődött ünneplőruhás emberektől, ma már alig látni a tömegekben egy-egy fekete foltot, kiveresedett csizmában, egyetlen szedett, vedett barna rongyában, csurgós szélű, ezer vihar által agyonpaskolt kalapban beszélnek meg egymásközt a mindennapi nyomoruságot. Csendeseknek látszanak s valóban se nagyon háborognak. Legalább is nem hangosak. Az a szilaj indulat, mely a nagy alföldi agrármozgalmak alatt himbalózott az ereikben, mely ostromra kergette őket a vármegyeházák és más középületek ellen s követ kényszerített a legjamborabb családapá kezébe, aki feltépte ingét és mezitelen mellét tartotta a csendőrszuronyok elé, ez a mondhatnánk vad indulat elpihent, hangos szóval nem nyugtalankodik. Próbált, türelmetlenkedett, heveskedett, izgatott, ott, ahol a leghatalmasabb latifundiumok ölelkeznek, választott szocialista képviselőt, akármibe fogott, akármire fordult, a rossz sorján alig-alig tudott lendíteni egyet. Hanem azért, ha szíve felé hajtjuk a fejünket, érezzük, hogy nyugtalankodik benne valami. A panasz ugyan ritkábban hagyja el száját, az elégtelenséget szító népgyűlések talán megapadtak, a nagy kitörések talán megakadnak a torkán, de a keserves hallgatásában is van valami megrázó s hasonlatos ez a vihar előtti fojtó meleghez, idegessé tesz, majd félelemmel tölt el. A pusztulófélben levő munkásnépet az apáthia uralja, de a végső elkeseredés még nem lobogott ki se az agyából, se a karjából. Lába alatt melegedik a föld, utolsó küzdelmét még nem vívta meg, de ha a pusztulás procezzusát meg nem akasztják, igen gyakran fog még igen nagyot a hatalmas aranysárga buzatáblák szélére dobbantani.

Itt csak a Duna-Tisza-csatorna

megépítése segíthet. Mióta ugyanis a háborgó Tiszát hatalmas gátak közé szorították, az alföldi munkásságnak, a világ legelső földmivés népének nincs munkája. Egy-egy viczinális, vagy megyei ut feltöltése alig foglalkoztat néhány száz embert s a Tisza-menti magyarság sóhajtva gondol vissza arra az időre, mikor sietve húzták fel a kolosszális védgátakat s egy ember megkeresett napi tizenhárom-tizennégy koronát is. De messze is elhaladt ez az idő! Ma alig van a mezei munkásnak másfél száz munkanapja egy esztendőben, az is bizonytalan s nagyon sovány keresettel jár. Ebből élni asszonygyal, nagy családdal, ebből fizetni házbért, adót, iskolát, ebből ruházkodni, bizony nagyon keserves állapot. Ha a munka ott helyben volna, még csak megjárna valahogy. De a védtelenül álló, jóhiszemű, naiv magyar kubikost idegen országba csalják el idegen vállalkozók. Csillogó szavakkal, fényes ígéretekkel ültetik vonatra s aztán kifosztják, kiszorítják, koplaltatják. Mit tehet a szerencsétlen? Hová és kihez forduljon panaszával? A szavát idegenben ugyan meg nem értik s még ha megértenék se törődnének a bajával. Végül is ez a legerősebb karu munkásnép rajokban felszedelőzködve, kiéhezve visszaindul a szülőföldjére s Krajnán, Karinthián, Németországon keresztül tolja a talicskáját egészen a Tisza partjáig. Utközben megázik, a vihar megtépázza, báránypör-subája zálogba kerül, hogy éhen ne veszszen, megbetegszik s bizony igen gyakran idegen földbe harap bele az istenadta s néha még hir se érkezik pusztulásáról a családjához.

Ezt a népet itthon kell tartani. Ezt a népet munkához kell juttatni, jól keresővé, megelégedetté, boldoggá kell tenni, mert ez a tiszta magyarság. Ezt a népet rá kell bocsájtani a Tisza-Duna-csatorna megásására. Ha akárméddig tart is a munka, az a fő, hogy gyorsan vegye kezdetét; minél tovább tart, annál jobb, annál jobban erősödik meg a legszívósabb fajfentartó elemünk. Ez a nép nem viszi ki azt, amit keres, idehaza maradt a nyomoruságában is. Az Alföldről nincs kivándorlás, az alföldi munkásnép minden fillérjével, amit szerez, a magyar államot erősíti.

Hát a kisbirtokosság? Ez is veszendőben van. A néhány holdnyi föld az egyoldalú termelési viszonyok mellett nem bírja meg a nagy családok, mely elhelyezkedik rajta. Egy emberpár is nehezen élhet a magyar törpebirtokon, mely nyomban megbillen, mihelyt a fiu arra hoz magának feleséget, szóval családot alapít. És a kisbirtokot nyitott szájjal várja a mellette elnyúló nagy-

birtok, hogy elnyelje. Az éghajlati viszonyok a törpebirtokost csak a buza és kukoricza termelésére kényszerítik s ebből a termelésből tudja a legkevesebb jövedelmet kihámozni. De mit csináljon? Az alföldi időjárás lehetetlenné teszi a hüvelyes veteményeknek, vagy bármilyen természetű dusabban jövedelmező termelésnek előállítását. Néha a heteken át tartó szárazság elpusztít mindent.

Ezen is csak a Duna-Tisza-csatorna segíthet, az, amelyet egyenesen a nagy Alföld öntözésére készítenének el. A kereskedelmi csatorna megteremtése után ez sem késhetik, a lefolyó vizek szinte parancsoló módon kívánják meg az öntözéshez szükséges hatalmas medret. És vajjon van-e nagyobb fontosságú, elsőbrendű nemzeti feladat ennek a munkának az elvégzésénél? Az egész Alföld virágos kertté alakul át, ha ez a csatorna megépül. A szabályozható víz a legnagyobb áldása ennek a legjobban termő földnek, amelyből ilyenformán csodákat tudna kitermelni a munkás magyar kéz.

Mit akarunk hát? Ez a nagy, égető fontosságú kérdés nem morzsolódhatik össze szenvedélyes párttusák tüzeiben. Itt össze kell dobbanni minden magyar ember szívének, aki meg tudja mérni, milyen jelentősége van a Duna-Tisza-köze magyarsága pusztulásának, vagy felvirulásának. Azt mondhatják, hogy nincs pénzünk hozzá? Hát annexiós kalandokra van annyi tengersok milliónk? Hát víz felett, meg víz alatt járó tengeri szörnyetek készítésére telik? Vagy szükségünk van nekünk egyszerre hat új egyetemre? Minek az a hat új egyetem, ha előbb elpusztulni engedjük a magyarságnak legjelentősebb kontingensét? Hát kik fognak majd járni azokra az új egyetemekre? Ugyan kik?

Közlegő harcok.

Budapest, szeptember 3.

(m) Őszre fordult az idő, ködösödik a levegő, felhősen szürke a látóhatár. Es ahogy a nyári szünet végeztével a közéletnek most következő munkájára kezdünk eszmélni, észre kell vennünk, hogy a borus őszi kilátásba a magyar politikának óriási kérdőjelei rajzolódnak bele. Azok a kérdések, amelyek egy-két év előtt uralkodtak a közszellemben és zilálták össze parlamentáriszmusunkat, amelyek már öt és tíz év előtt egyik válságfergetegből a másikba taszították a kormányokat, ugyanezek változatlanul, ha ugyan nem még fenyegetőbbben merednek ma is az országra. Ah bizony, a megoldatlan kérdések még mindig léteznek és csak oly nehéz problémák maradtak. A jövőnek oly homályos perspektívájában éppen azt az egyet ismerhetjük meg tisztán, mily kevés van elérve egy nemzet történelmi fejlődésének válságában azzal, hogy bűvészi módon kicseréljük a parlamenti többségi gépezetét. Választási bűvészkedéssel csakugyan meg lehet változtatni a nemzeti akarat hivatalos képviselőjét, de nem lehet megsemmisíteni a nemzeti akarat belső törvényét.

Csak éppen az időjárásnak őszi veszedelmes változása az, ami a Khuen-kormányt nyál bekövetkezett. Hirtelen ősznek zordon északi szele tört be Bécs felől a magyar alkotmányosság védtelen kertjébe és részben megfagyasztotta, részben a föld sarába hullajtotta a nemzeti akarat termőfájáról azokat a nemes gyümölcsöket, amelyeket az előbbi többség okos gondozásának kellett volna a nemzet élvezetére teljesen megérelnie. Persze az előbbi parlament megbeszélhetetlen hibájával lehet felróni, hogy ezek a várt izes gyümölcsök kelletlenül tovább zöldek maradtak, sőt már éretlen állapotukban férgesekké váltak. De azt semmi Khuen-sütemény új többség se képzelheti, hogy

a nemzeti fejlődés többé a neki megfelelő gyümölcsöket ne teremje. És ameddig a nemzeti akarat élőfáját gyökerestől ki nem vágják, még azt sem érhetik el, hogy nyésésekkel, hamis oltásokkal, vagy a rárakott sulyokkal új fakadását, új hajtását akár csak megakasztsák. Sub pondere crescit: ez az ő növéseinek történelmi törvénye.

Egyhamar bebizonyulhat már a következő ülésszakban, hogy a Bécs kedvére alkotott új többségnek nem lehet élettökéje az, ha elődjének hibáit a maga javára kamatoztatja. Aránylag könnyebb feladat vár rá a bankkérdésben, amely a dolgok sorrendje szerint valószínűleg legelőbb fogja próbára tenni törvényalkotó erejét. A közös bankszabadalmának meghosszabbítása a kormányának bevallott célja és ma már alig lehet föltenni, hogy ebben az irányban a közvéleménynek erős reakciójával kellene megküzdenie. A bankönállóság volt az utóbbi évek nemzeti követelményeinek legjobban vitatott tétele és bizonyos, hogy ez ellen irányult a legtöbb jóhiszemű ellenzés is. A kérdés már csak azért sem érinthette a nemzet mélyebb érzelmevilágát, mert eldöntése merőben időbeli természetű. Már a koalíziós uralom kezdetétől világossá vált mindenki előtt, ki magát ámitani nem akarta, hogy a gazdasági felszabadulás nagy harcát igazában csak az 1917-iki nagy lejárat idején lehet megvívni. Azt a fordulatot pedig, amelyet ebben a tekintetben az utolsó választások előidézték, bizonyára befejezett ténynek fogják értékelni azok is, akik a bankkérdést minden másnak rovására homloktérbe tolták. De bármilyen kedvező szél viszi is a bankkérdésnek nemrégiben oly zivataros vizein a Khuen-kormány hajóját, már látható a szirt is, amely körül veszes örvények kavargása teljes hajótörésbe sodorhatja. A kormány komoly kötelezettségeül vállalta az ország előtt, hogy a bankszabadalom meghosszabbítása fejében a paritás teljesebb érvényesítését és a törvényesen biztosított készfizetést hozza meg

Három köcsög tej.

Irta: Hevesi József.

(Utánnomlás tílos.)

Jönnék, jönnék haza a bronzszínű emberek messze vidékekről, hogy újra nyakukba vegyék az élet nyomoruságos igáját. Szemükben még ott lobog a napsugár, amely őket megperzselte, lelkükben zsong az erdők zugása, messze tengerek hullámainak locsogása. Még a havas bérceket látják most is, csobogó vízeséseket, kis barátságos falvakat apró házakkal, karesu templomtoronnyal, melyben ezüst csengéssel gilingel a harang.

És újra végigálmodják a gondtalan szép napokat, újra átélnek az apró kedves eseményeket, melyeknek a gond nélkül való élet ad jelentőséget, a mulatságos kis kalandokat, melyek velük megestek a svájci havasok között, a Lidó fővenyér, a balatoni kis nyaralóban, Erdélyben vagy Riminiben, Tirolban vagy Gasteinban, Münchenben vagy Oberammergauban, a Tiszaparti kis faluban vagy a nyári pusztán.

Teli van mindenki kedves emlékekkel és csak úgy zsong a sok apró, kis mesétől, a remiszcezentitától a tömérdek bronzember lelke...

Musznyay bácsi, aki már harmincz esztendő óta jár Tirolba a havasi legelőkre, és két hónapig az Alm kulipintyóiban horkol nagyokat a esondós, esillagos éjszakákon, most is havasi emlékeket beszél el, ahogy együtt ülünk egy zugligeti nyaralóban, a világ minden széléből hazaverődött bronzalakok.

Az öreg Liesl csodálatos történetét mondja el, melyben a vén tiroli néni kívül egy riska tehénnek, három köcsög tejnek, meg egy gazdag bankárnak van szerepe.

— Két dologról győződtem meg a nyáron. — mondogatja Musznyay bácsi. — Primo: történnék még csodák, — secundo: van még háladatosság ezen a világon. (Ami persze szintén csodának tekinthető.)

Ismerjük Musznyay bácsi természetét, hogy beszélgetésében nagyon szert elkalandozni, azért hát a világért sem szakítottuk volna félbe. Csak hadd eviczkelődjék szavainak a hálójában és bagozza ki saját maga a mondókáját.

Mint hogy a bevezetésére senkitem reagált, hát felhajtott egy kvaterkát, aztán tovább szötte a történetét:

— Az öreg Liesl néni a jó isten tudja, hány esztendő óta ismerem. Mióta csak a tiroli havasokat járom. Még egészen szemrevaló menyecske volt, mikor először megpillantottam. Ugy jódlírozott, akár egy, micsoda, no?... akár egy rigó.

Sokszor betértem hozzá egy pohár tejre, amikor az almja mellett vitt az utam. Már akkor özvegy asszony volt és a saját erejéből tartotta el három gyereket. Maga kaszálta a szénát, maga gyűjtötte és hordta be, maga kapálta kis földcsékjét, aztán meg volt egy kis majorsága, melyből szépen elédeglét. Meg egy kis riska tehén is volt, mely olyan sok tejet adott, hogy szinte esuda volt.

És milyen jó kövér, izletes volt ez a tej! Bizony itt Pesten nem kapunk ilyen csodálatos jó tejet. Sokszor kóstoltam, mert inkább nagy kerülőket tettem akárhányszor,

ha a havasokat másztam, csak azért, hogy a Liesl néni riskájának a tejből ihassak.

Hát kérem, hogy az idén egy nyári alkonyatkor — mindjárt harmadnapra, hogy az én kis tiroli falumba hazakerültem, — a Liesl nénihez beállitok, nagy meglepetés várt reám.

Az almon, a Liesl néni kis házikója előtt egy gyönyörű szép tehenet pillantottam meg, mely csak úgy ropogtatta a kövér; nedvdus füvet. Remek szép állat volt, azt hiszem, hogy Siementhal-fajta, és a tőgye csak úgy dagadt a sok tejtől.

A riskának pedig, a füstös, kis riskának se hire, se hamva.

A Liesl néni úgy fogadott, mintha csak tegnap látott volna utóljára. Pedig épp egy esztendő telt el azóta, hogy a tejet, már tudniillik, a Riska tejet, megkóstoltam. Meg sem lepődött, hogy beállitottam.

Hát én is úgy tettem.

Csak mikor a tejet elém állította, kezdtem vele évödni:

— Micsoda tej ez, Liesl néni? Ez lem a riska teje!

No, lett erre nagy ámulás-bámulás. Összeesőpta öreg esontos kezeit és szinte reszkette a felindulástól, mondá:

— Persze, hogy nem a riskaé. Oh, a szegény riska! Hol van az már? — Hát nem tudja, hogy mi történt?

— Nem tudok én semmit sem, Liesl néni. Ő csak bólintgatott a fejével.

Aztán motyogni kezdett:

— De hát honnan is tudhatná? honnan is tudhatná?

Az arcza egészen kigyuladt. Meglátszott

az országnak. Még ez a kormány sem kísérelhetné meg, hogy az osztrákoknak mai nyilvánvaló ellenzése miatt ezt a föltétlen, a trónbeszédben is megerősített kötelezettségét be ne váltsa. Hogy az osztrák urak immár minden alkalommal gögös fenhéjázással fordulnak felénk, ezt a Khuen-kormányának páratlan választási dicsősége nagyon érthetővé teszi. De ez az ő elbizottságuk, amely a magyar kormány szégyenletes megalázása, nem válhatik éppen ennek a kormánynak teljes szemérmelenségévé a magyar parlamentárizmussal szemben. Elég nekünk az a szégyen, hogy királyi vető megtörte a bankra vonatkozó kétségtelen jogunkat. Tulhaladná még a mai többség teherbíró erejét is az olyan gyalázat, hogy most meg osztrák vető törje le azt, amit a király is mint kedves kormánya programját ünnepélyesen jóváhagyott.

Más szempont alá esnek azok a katonai kérdések, amelyek a véderő reformjával kapcsolatosan okvetlenül ismét napirendre fognak kerülni. Ha el lehet ismerni, hogy a bankkérdés táblája változott értékjelzéssel került ki az utolsó választások olvasztó kohójából, semmiképp sem lehet ezt elfogadni a katonai követelések dolgában. A nemzeti törekvés ebben a kérdésben egységes, tömör köoszlop, amely hegytetőre állítva néz el az idők változásai és események esetlegéi fölött. Ez a kérdés volt magja és lényege az utóbbi tíz év küzdelmeinek, ez táplálta a nemzeti lélek ősforrásából a korábbi ellenzék ellentálló erejét, ez volt az Anteus-föld, amelyen annyi leveretése után kisebbségi voltából többségi hatalommá kerekedhetett felül. A koalíciós bomlásnak gyászos elfajulásául kell azt beszámítani, hogy a kifejtett versengések ennek a kérdésnek világító erejét árnyékba borították. És a halottaiból feltámasztott szabadelvű párturalom új létének túlradó életörömei közül szörnyű kiábrándulásra ébredhet, ha azt hitetné el magával, hogy a létszámemelés, Dreadnought és egyéb nagyszerű tervezetek körül immár

rajta, mennyire örül neki, hogy van, akinek elmondhatja az ő nagy esetét.

Künn ültünk a folyondárral befuttatott ámbituson, messziről a legelésző tehenek kolompja esőndült fel néha-néha. A levegő tele volt a frissen kaszált széna friss illatával.

— Bizony a szegény riskám nincs meg többé. Tizenkét esztendeig volt nálam szegény! És milyen jámbor volt és milyen jó-ságos! Mennyi tejet adott az istenadta! Hiszen tudja, hogy milyen csuda jó volt! Hát egy szép napon a szegény, kis riska beadta a kulcsot. Már előbb is észrevettem, hogy valami baja van. Nem evett rendesen. Soványodni kezdett. Egészen leesett a lábáról. Csupa esont és bőr volt. És tejet sem adott. A felesert is kihoztam hozzá. Az adott neki valami keserű sőt. De a szomszédom, a Zwarer Michel, megmondta mindjárt, hogy a riskának vége van. És neki volt igaza.

Áldozó esütörtökön, mikor hajnalban fölébredtem, a riska ott hevert az istállóban élet nélkül.

Ugy sirtam, mint a záporosó. Nemesak azért, hogy úgy szerettem ezt a szelid jószágot, hanem igazán szegény sorsomnak legfőbb támasza volt az ő dus, gazdag, kövér, finom tejével.

Sirtam, sirtam napokon keresztül és a jó istenhez imádkoztam, hogy könyörüljön meg az én szegény sorsomon. Hiszen a téhen nélkül sulyos nyomoruság várakozik reám.

És a Szűz Mária meghallgatta az én imádságomat. Csudát művelt.

Egy reggel ugyanis, mikor fölébredtem, kolomp szava esendült meg az almon és egy téhen bögése. A szívem belerezzent

nyugalmasan, simán, „kézfordulatra“ (hogy Fejérváry kedvenc parlamenti szójárását alkalmazzuk) lehet megvalósítani a bécsi és udvari parancsokat. Ujra tapasztalni fogná, hogy amit a hadsereg nézve a nemzeti közszellem a maga igazán ismert föl, nemcsak a nemzeti összességnek mint olyannak lelkét ragadja meg, de mondhatni, minden magyarnak egyéni önértetével forrt össze.

Bizonyos helyzetekre nézve szinte közbössé vált már, melyik párt, milyen elem bírja a többségi hatalmat a parlamenti kormányzat jogával együtt. Mindig csak az a kérdés, hogy a nemzeti lélek forrongása micsoda időben kényszerítheti az uralkodó többséget arra, hogy arculatával Bécs ellen forduljon. És ahogy láttuk, hogy a nagy összeütközés pillanatában megbízhatlanokká váltak olyan elemek is, melyek a nemzeti tábor fogadalmával voltak lekötvé, el kell érniük viszont azt is, hogy a szolgáltság hadseregét áthatja a nemzeti szellem óriás fuvalma.

Budapest, szeptember 3.

A miniszterelnök hazatérése. Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök ma utazott el Ostendéből, ahol üdülés végett mintegy hét hetet töltött. A miniszterelnök holnap éjjel érkezik Bécsen át Hédervárra.

Achrenthal Bécsben. Bécsből jelentik, hogy gróf Achrenthal külügyminiszter gróf Szápáry követségi tanácsossal és Avarna herceg olasz nagykövettel Ischből visszaérkezett.

Szerémszék új főispánja. Csepini Adamovics Jánosnak, Szerémszék és Zimony város ujonnan kinevezett főispánjának ma folyt le az installációja Zimonyban. Midőn a főispán a város dísztermében megjelent, a teljes számban megjelent városi képviselők lelkes zsíróval fogadták. A polgármester üdvözlő szavai után dr. Radojcsics városi képviselő intézett a főispánhoz hosszabb üdvözlő beszédet, a város ügyeit különösen a főispán pártfogásába ajánlva. Adamovics főispán lelkes szavakban köszönte meg a fogadtatást és hangsúlyozta, hogy a város ügyeit mindenkor odaadással fogja a szíven hordani. Délután a Central-szállóban a főispán tiszteletére banket volt.

Miféle kolomp szó lehet? Miféle tehennek a szava?

Kiriyitok az ajtón. Már akkor meghasadt a hajnal és mindent tisztán és világosan lehetett látni.

De én nem láttam mást, mint egy gyönyörű, csudaszép nagy tehenet, mely ott legelt az udvaromon.

Csak azután lettem figyelmes egy emberre, aki hangosan rám köszöntött:

— Jó reggelt, Liesl néni!

— Adjon isten jó reggelt, mondok neki, mi járatban van?

Az idegen aztán elmosolyogta magát és azt mondja:

— Én egy háladatos embernek vagyok a küldötte, aki adósának érzi magát és aki ennek az ő adósságának a törlesztésére egy tehenet küldött Liesl néninek.

— Egy tehenet?... Adósom?... Háladatos?...

Igazán nem tudom, miket hebegtem a vén nyelvemmel.

Az idegen pedig csak egyre mosolygott.

— És ki az az én adósom?... kérdeztem aztán, hogy szóhoz tudtam volna jutni. (Bizonyos voltam benne, hogy a Szűz Mária küldte a tehenet, mert nekem ugyan nem adósom senki!)

Az idegen erre így válaszolt:

— Hiába mondanám meg a nevé, arról ugyan rá nem ismerne. De ha elmondom, hogy három köcsög tejért küldte magának a gazdám ezt a tehenet, akkor talán vissza tud majd emlékezni.

Hallgattam, hallgattam az idegen ember szavait. Az isten követét láttam benne.

A betegségek maripája.

Budapest, szeptember 3.

Nem volna jó, ha mostanában valami buzgó idegen telepedett volna le Magyarországon azzal a szándékkal, hogy tanulmányozza ezt a nemzetet és korrajzot ír hazánkról a kulturvilág számára.

Korrajz írására ez az idő átkozottul rosszul és mindenestre kellemetlenül volna megválasztva. Mintha valami ellenséges szellem egyszerre szabadította volna ránk mindazokat a nyavalyákat, melyek meglephetik ugyan a kulturnemzeteket is, de évszázadokban elszórva s nem így egyszerre, tömegesen, a nemzet minden rétegét megálázva, meggyalázva. Ha csak az utolsó pár hónap szembeugró eseményeit, politikai és társadalmi botrányait rakosgatjuk ki magunk előtt, libabőrös lesz a hátunk, hogy jó isten, csak valami kárörvendő szomszéd meg ne lássa, tovább ne adja, mi minden rejtegetni valónk van nekünk egyszerre.

Dezinficiáljuk előbb az emlékezetünket s aztán állítsuk bele csak úgy találmokra azokat az eseményeket, melyekről nem lehetett hallgatni.

A legsúlyosabból, mert hónapokon keresztül irtunk és harangoztunk róla, ne essék most bővebb megemlékezés. Hogyan cserélődött ki egy nemzet politikai lelke máról-holnapra, olyan hirtelenséggel és olyan ellentétességgel, mintha egy grammofonba a Himnusz után egy frivol lemezét rakják: ezt a csuf, kelletlen és jellemző tünetet éppen csak érintjük. Ha ezt a tünetet beleviszik egy korrajzba adatnak, egymagában is megbélyegezheti a magyar huszadik század első évtizedét. De ez végre politikai nyavalya és politikai nyavalyák a legnagyobb kulturnemzetek életében is előfordulnak. Csapjuk azonban hozzá a társadalmi tüneteket. Az utolsó hónapok, hetek és napok során e fajta dolgok pattantak ki: Megkorbácsoltak az utcán egy katolikus

— Tizenkét esztendővel ezelőtt egy vándorlegény állított be Liesl nénihez. Hosszu utat tett meg, fáradt volt, éhes volt, szomjas volt. Még fiatal legény volt, de nehéz küzdelmet állott ki az étellel. (Igy mondta ezt az idegen.) Megállott a pitvarajtóban. Liesl néni éppen a tejet öntötte a dézsából a köcsögbe. Emlékszik rá?...

— Már, hogy emlékezném én ilyesmire, — mondok, — hiszen én minden nap köcsögbe öntöttem a tejet és hány szegény vándorlegény fordult meg az én almon táján!

Nohát jól van, szólt az idegen, — majd eszébe jut talán, ha elmondom, hogy az a vándorlegény tejet kért és kenyeret és előre megmondta, hogy nem tud fizetni érte, mert nincs egy veszekedett krajezárja sem és már tegnap dél óta nem evett egy falatot sem. És Liesl néni akkor behívta az ámbitusra a szegény éhezőt és adott neki egy köcsög tejet, meg kenyeret. Aztán pedig mivelhogy látta, hogy a legénynek olyan jó étvágya van, hát hozott neki még egy köcsög tejet. De a legény fiatal volt és erőteljes és nagyon ki volt koplalva. Liesl néni észrevette ezt és nem sajnált a kikoplalt legénytől egy harmadik köcsög tejet sem, pedig az akkor már egy cipónak a nagyobbik felét is elfogyasztotta.

— Tyűh, terringettét, most már eszembe jutott az a vándorlegény. Három köcsög tejet meginni, ahhoz jó étvágy kell. Arra csak az a szegény vándorlegény volt képes. De én szívesen adtam neki. Isten nevében.

— Bizony szívesen adta, Liesl néni. És annak a szegény vándorlegénynek meg is tett érte a szíve háladatosággal. Mert erőtlennül,

papot, mert egy leányt szerencsétlenné tett. Lemondásra szorítanak egy nagymultu evangélikus püspököt, akit a Kuria élethosszig tartó évjáradék fizetésére ítelt, mert a nagyevű egyházi vezér brutális férfi-ostrommal epilepsziásra ijesztette felesége ápolónőjét. Elcsaptak egy zsidó rabbit, aki vesztegetett. Ami tehát a papi botrányokat illeti, a felekezeteknek nincs okuk egymás fölött elnézni. De menjünk tovább. Egy főispánt a becsületbiróság diszkvalifikált. Egy neves orvost meg nem engedett operáció miatt két havi fogházra ítélték. Egy tákarékpénztári igazgató sok-sok sikkasztott pénzzel Amerikába szökött. Egy bankhivatalnok a kártya miatt sikkasztott s a sikkasztás miatt golyót kergetett agyába. Egy dús gazdag nagykereskedő olthatatlan pénzszomjából gyujtogatott s börtönbe került. Egy rendőrkapitány halottfosztogatásban bűnösnek találtatott. Egy . . . de mit folytassuk? A társadalmi osztályok se sajnálhatják le egymást, mert hivatali állásra, vagyona és kulturfokra való tekintet nélkül valamennyien ott szerepelnek a betegségek esuf mappáján. Nem igen van ezen a mappán fehér folt.

És ezekből a tünetekből kelljen a mai Magyarországról korrajzot írni? Akkor Magyarország Métélyország, Járványország, Kórházország volna. Az az idegen, aki ezeknek az alapján akarná jellemezni Magyarországot, igaz adatokból csinálna hazug korrajzot. Mert ha torlódtak is egyszerre a mocsárbuborékok, azért a magyar közélet bizonyára mégsem mocsár. Ennek a szerencsétlen országnak egyik szerencsétlensége volt az is, hogy itt minden figyelmet, érdeklődést és ellenőrzést abszorbeált a politika. Olyan harc folyt, mely nem tűrte meg az érdeklődés egészséges decentralizációját. Minden szem csak annak a harcnak kimenetelét leste, melynek eredményétől függött nemzeti sorsunk, politikai jövőnk, gazdasági erőnk. Ha ilyen egy pontra lánczolt ellenőrzés mellett a gonosz

félíg alélva, az éhségtől egészen elvannnyadva jött a küszöbőig és innen megerősödvé, jólakva, új erőhöz jutva távozott. Azt a fogadást tette akkor magában az a szegény vándorlegény, hogy mielőtt az isten megsegíti és tehetségében áll, első dolga lesz a háláját leróvni a három köcsög tejért meg a szíves vendéglátásért.

Én ámulva hallgattam az idegenek szavait és egyre csak azt hajtottam:

— Istenem, istenem!

— Azt a vándorlegényt — folytatta az idegen, — azóta megsegítette a jó isten. Gazdag ember lett belőle, előkelő ember, vagyonos, jómódu bankár. Most is szeretettel és hálával gondol arra a kedves, barátságos vendéglátásra, melyben Liesl néni része volt és a három köcsög pompás teje és háladatossága jeléül, adósságának a törlesztésére egy szép siementhali tehenet küld Liesl néninek. Én hoztam magammal. Ott van ni! Ott legel a kövér réten!

Én megint nem tudtam erre mást mondani, csak:

— Istenem! Istenem! . . .

De ezalatt eltűnt az idegen. A tehén azonban itt maradt nálam. Az asztalon pedig egy passzus, mely szerint ennek a gyönyörű tehénnek én vagyok a gazdája . . .

Hát ennek a tehénnek a tejéből ivott most a szomszéd ur!

— Hát mit szölközött hozzá? — szölközött most Musznyay bácsi. — Nem történnék-e még mai napság is csodák? És nem lakozik még mindig háladatosság az emberek szívében?

hajlandóságok szabadabban és bátrabban mertek laborálni, azon nem lehet csudálkozni. Mikor az embernek a fogát huzzák, nem vigyázhat arra, hogy tiszta legyen a gallérja. Mikor az ember háza ég, nem vigyázhat arra, hogy rossz szándéku idegenek lopóznak-e fel a lépcsőkön. A mi hosszú és nagy politikai küzdelmeink idejében bizony felszabadulhattak a társadalmi nyavalyák. De hogy most egyszerre annyi nyavalya pattan ki: az éppen a felszabadult és ismét működő ellenőrzésnek, ezzel kapcsolatosan a gyógyulás kezdetének a jele. Mig a politika egyoldaluan elfoglalta a nemzetet; a harcot kísérő beteg jelenségekkel nem törődhetett. Most azonban mindent meglát, mindent napfényre hoz, mindent orvosolni akar. S azért torlódik a sok megdöbbentő jelenség. De ez nem korrajzhoz való adat, hanem a nagytakarítással járó piszok és szenny.

A betegségek mappájához kell igazodni, hogy tudjuk, hol és mit kell irtani vagy orvosolni.

A politika kilátásai.

— Osztrák egyezkedés. —

Budapest, szeptember 3.

A szeptember megérkezéssel hassanként beköszöntenek a politika aktuális nagy kérdései is. A politikusok ugyan csak most utaznak még hazafelé, de a sajtó ugy Magyarországon, mint Ausztriában már erősen foglalkozik azzal a kérdéssel, hogy mi lesz és mi történhetik az őszön, a magyar parlament összehívásakor?

A hazai sajtót különösen a parlament munkarendjének megállapítása foglalkoztatja, az osztrák sajtó pedig már most helyezi el azokat az aknákat, amelyekkel a nemzeti követelmények utolsó erősségeit is a levegőbe szeretné röpiteni.

A magyar parlament munkarendjére nézve már az eddigi híradásokból megállapíthatjuk azt, hogy gróf *Khuen-Héderváry* Károly miniszterelnök Ostendéből visszatérőben utba ejti Bécsbe, ahol gróf *Aehrenthal* külügyminiszterrel és báró *Bienerth* osztrák miniszterelnökkel tanácskozni fog. Az első minisztertanács a miniszterelnöknek Budapestre érkezése után lesz. Ezen a minisztertanácson kerül megvitatás alá a bankkérdés is, amelyre nézve *Lukács* László pénzügyminiszter jelentést fog tenni eddigi tárgyalásainak eredményeiről. *Lukács* László pénzügyminiszter a minisztertanács után nyomban Bécsbe utazik, ahol az osztrák kormányval és az osztrák-magyar bank képviselőivel folytatja és be is fejezi a bankszabadalom meghosszabbítására vonatkozó tárgyalásait. Az őszön a bankszabadalom meghosszabbításáról szóló törvényjavaslatot feltétlenül tető alá kell hozni, különben január elsejével bank ex-lex áll elő. Ezt pedig — a koalíciós kormány válságából okulva — a kormánynak saját jól felfogott érdekében minden áron el kell háritania.

A bankkérdésen kívül két égetően sürgős kérdés kerül majd az őszön a parlament elé: A jövő évi költségvetés tárgyalása és a delegációk sürgős megválasztása. Az első a magyarországi, a másik a közös-ügyes ex-lex elhárítására szükséges.

Ebből látható tehát, hogy a kormánynak nem éppen rózsás a helyzete. Épp három ex-lexet kell elhárítania három hónap leforgása alatt. És ez bizony kemény munka lesz. Mert ha a magyarországi viszonyok esetleg kedveznek is a kormánynak és a jövő évi magyar költségvetést sikerül is megszavaztatni, még akkor is kétséges, hogy a felfordult osztrák politikai állapotok egyáltalában megengedik-e a delegációk összehívását és a bankszabadalom meghosszabbításának az osztrák Reichsrathban való letárgyalását.

Ugyanis az osztrák Reichsrath november elsejéig nem ül össze, mert el van napolva. Ennek a törvényhozó testületnek tehát mindössze csak két hónapja lesz majd a megalakulásra és a dele-

gációk megválasztására. A jelenlegi viszonyok között azonban az is kétséges, hogy a legújabb megalakult esch blokk el engedi-e jutni a Reichsrathot a megalakulásig és nem akadályozza-e meg obstrukcióval a delegációk megválasztását? Ez esetben a magyar kormány minden jóakarata dacára mégis csak elő fog állani az ex-lex ugy a közös költségvetésre, mint a bankkérdésre nézve. Mert ezen az osztrák 14. szakasz sem segíthet.

Az osztrák sajtó azonban nem így fogja fel a kérdést. Még mindig nem látja meg a maga szemében a gerendát, hanem keresi a miénkben a szálkát. Gyanúsítja, vádolja és a királynál beárulja a magyar függetlenségi politika kitünőségeit azért, mert ő felsége nyolczvanadik születésnapja Magyarországon nem folyt le oly ünnepélyességek között, mint Ausztriában.

A „Reichpost“ ma reggeli száma például vezércikkben ront neki Kossuth Ferencnek és a Kossuthizmusnak, azért, mert az „Egyetértés“ augusztus 18-iki száma — bár keserű hangon — de a valóságnak mindenben megfelelő tárgyilagossággal adta elő az okokat, amelyeknél fogva Magyarország nem ünnepelhette oly bensőségesen az uralkodó 80-ik születésnapját, mint tehetette ezt Ausztria. Egyenesen neveléses az, amit a Reichpost Kossuthnak importál. Kossuth Ferenc elvégre is csak azokért a cikkekért felelhet, amelyeket ő ír, és ő is irt az Egyetértésben a királyról nyolczvanadik születésnapja alkalmából, mert nem közli azt a Reichpost, de egy olyan cikkért megtámadni valakit, amihez az illetőnek semmi köze, ez olyan rosszakarat, amire csak osztrák felfogás képes.

Mi akkori cikkünket teljes egészében és értelmében fenntartjuk, és újból csak azt hangoztatjuk, hogy a diasztia Magyarországon csak akkor lehet igazán erős és mindenekfelett népszerű, ha nem szorul rá olyan hivatalnoki prókatorokra, mint amik az jelen esetben a „Reichpost“!

Budapest, szeptember 3.

A horvát választások. A választási előkészületek napról-napra változó kaleidoszkopszerű képet mutatnak. Újabbban a szerb kérdés az, mely előtérbe lép. A hivatalos lap ugyanis az önálló szerbek pártjára vonatkozólag arra az álláspontra helyezkedett, hogy ilyen külön pártszervezet a karlovczai egyház-kongresszuson birhat csak jogosultsággal, de nem a sáborban, mely az egész egységes horvát politikai nemzetet képviseli és ez okból külön szerb pártszervezetnek nincs helye a kormánypárti sábor többségében sem. E cikkre válaszul a szerb önálló párt lapja, a *Srbobran* újból is kijelenti, hogy a párt a jövőre is meg fogja tartani külön politikai szervezetét, mert a bánnak a szerb kérdés megoldására vonatkozó ígéretében *semmiféle garanciákat nem lát*. Sőt a lap szemrehányással is illeti *Tomasics* bán kormányát, hogy azok, akik a mult rezsím alatt legjobban kitüntek a szerbek üldözésében, most a legjobban dédelgetett hivei a bánnak. A bán azt óhajtaná, hogy a koalíció rehabilitálja a régi nemzeti párt politikáját és ezért követeli, hogy a szerb önálló párt is olvadjon össze az új párttal. A párt azonban *tárgyalni se kíván azokkal*, akik ilyen követeléssel fordulnának hozzá. Ebben a párt összes tagjai egyetértenek. A szerb radikális párt szeptember 8-án Zimonyban értekezletet tart a választási előkészületek megbeszélése végett. A radikálisok tizenhöz kerületben állítanak jelölteket, azonban csak légy kerületben mondható a jelölés komolyknak, mert a többi kerületben az önálló pártiak vannak tulsulyban. A radikális párt egyébként legközelebb Zágrábban „*Függetlenség*“ címmel külön lapot indít.

Válasz Scotus Viatornak. A Morningpost a minap helyt adott a híres *Scotus-Watson* (Scotus Viator) újabb magyarellenes kirohanásának, melyben a szakolczai választás alkalmával tett személyes tapasztalatairól számolt be, felpanaszolván a többek közt azt is, hogy mivel elfeledkezett rendőrileg jelentkezni, szállásadóját megbírságotlák. A nevezett előkelő lap most *Ruttkay* Vilmos magy. kir. kereskedelmi szaktudósító aláírásával ellátott hosszabb czáfoló és helyreigazító cikket közöl, sorra véve a *Scotus Viator* vádját és kimutatva, hogy az általa kifogásolt hatóságai intézkedések az ország legzsélsőbb határán mindenképen indokoltak vol-

tak és hogy a törvényes eljárás tekintetében még Scotus Viatorral sem tehettek kivételt, aki pedig nyilvánvalóan azért jött el Magyarországra, hogy az államellenes izgatásokat bátorítsa. A nemzetiségekkel való békés együttélés országszerte oly kielégítő, hogy a Scotus Viator-féle vádak teljesen érthetetlenek. A cikk emlékeztet arra, hogy Mária Terézia idejében, de később is *Beaconsfield* lordnak a berlini kongresszusról való visszatérő útjában tett látogatása alkalmával, az angol diplomáciának és közvéleménynek volt alkalma meggyőződni arról, hogy különösen Magyarországon a nemzetiségi kérdés kezelése jelentősen hozzájárult a panszláv agitáció ellensúlyozásához és közvetve a balkáni és az európai béke biztosításához.

Cseh blok a delegációkra. A reichsrathi cseh képviselők parlamenti bizottsága, mint Prágából táviratozzák, tegnap tanácskozára gyűltek egybe, hogy a *Klofac* képviselő által lanszírozott idea, a cseh politikai pártok szorosabb koncentrációja felől tárgyaljon. A tanácskozáson *Udrzal* volt az előadó. A koncentráció mellett állást foglaltak úgy az ifjusekek, mint a cseh agráriusok és a katolikus nemzeti csehek. Az egyes szónokok beszédekben *heves kifakadásokkal illették Bienerth miniszterelnököt*, különösen az Unter-Themenau községi képviselőtestület feloszlátása, a csatornájavaslat és a népszámlálási rendelet miatt. A cseh tartománygyűlés munkaképessé tétele is élénk diskusszió tárgya volt. A tanácskozásról végül a következő hivatalos kommunikét adták ki:

„A reichsrathi szövetség parlamenti bizottsága, tekintettel az ellenséges rendszerre és a politikai helyzetre, mai tanácskozásán egyértelműleg elismerte a szükségességet a reichsrathi cseh delegáció szervezési egybekapcsolódásának. Ebből az okból bizottság küldetett ki, amely elkészítse az alakítandó klub közös szabályzatát.“

Az interparlamentáris konferencia. Az interparlamentáris konferencia Brüsszelben megtartott tanácskozásának legjelentősebb eredménye az, hogy a konferencia teljes ülése elfogadta az interparlamentáris Unió reorganizációja dolgában előterjesztett összes határozati javaslatokat és ez által megvetette az alapját az Unió további sikeres működésének. A konferencia utolsó napján felszólt gróf *Apponyi Albert* is és mint az interparlamentáris Unió magyar csoportjának elnöke, megemlékezett beszédében *Edvár*d angol királyról, a békének kimagasló barátjáról. Este a bucsulakomán az első felköszöntőt *Beernaert* miniszter, az interparlamentáris tanács elnöke mondotta az idegen államfőkre, utána pedig a második hivatalos szónok gróf *Apponyi Albert* volt, aki a kongresszus nevében és megbízásából Belgiumra mondott nagy tetszéssel fogadott pohárköszöntőt. A Terverenben megtartott kirándulás alkalmával a királyi parkban a konferencia tagjainak tiszteletére fényes ünnepet rendeztek, amelyen a királyi opera zenekara és balletkara működött közre. A balletkar nyílt színpadon eljettett görög táncza nagy tetszést keltett. Gróf *Apponyi Albert* és *Kossuth* Ferenc a Spába rendezett kirándulás után ma elutazott. *Kossuth* Ferenc utközben Németország egyes városaiban megállapodik. Itt említjük meg, hogy gróf *Serényi Béla* földművelésügyi miniszter feleségével Bécsből ma Brüsszelbe érkezett.

Ujabbban jelentik Brüsszeli: Az interparlamentáris konferenciával kapcsolatos kirándulások utolsó napján, szombaton a Brüsszel melletti, ugyancsak gyönyörűen fekvő Spa városba rándultak ki a konferencia tagjai. A tagok és hölgy-hozzá tartozók kilenc óra tíz perczkor indultak el külön vonattal a belga vasutak északi állomásáról és pontban 12 órakor érkeztek meg Spaba. A megérkezés után *Peltzer de Clermo* szenátor és neje fogadták a vendégeket, akiket kastélyukba kísérttek és ott fényesen megvendégelték. A dezsóné után a konferencia tagjai automobilon rövid kirándulást tettek, ahonnan visszatérve, fél öt órakor a kaszinóba hajtottak. Itt Spa városának polgármestere és ott fényesen megvendégelték. A dezsóné után a nagy ünnepélyességgel a konferencia illusztris vendégeit. Ezután megtekintették a vendégek a fürdők berendezéseit és a nevezetes ásványvíz forrását. Este fényes lakoma volt, amely után a kon-

ferencia tagjai külön vonaton visszautaztak Brüsszelbe.

A belügyminiszter és a József-szanatórium. A belügyminiszter körrendeletben értesítette az összes törvényhatóságokat, hogy a *József-szanatórium* javára kérelmezett gyűjtést a folyó évre is engedélyezte. A belügyminiszter ennél fogva felhívja a törvényhatóságokat, hogy a gyűjtést a maguk részéről is támogassák.

A sepsiszentgyörgyi törvényszék ügye. Székely Ferenc igazságügyminiszter ma reggel 9 órakor báró *Szentkereszthy Béla* főispán kíséretében Árkosról visszatért Sepsiszentgyörgyre. A városban már korán reggel ólénken készültek a miniszter fogadtatására. Hatvanhat községből 600 főnyi küldöttség várta a minisztert, aki már 10 órakor megkezdte a küldöttségek fogadását. Először a róm. katolikusok küldöttsége tisztelgett a miniszter előtt *Fehér* Manó apát vezetésével, akinek beszédére adott válaszában kifejtette, hogy szükséges, hogy az egyház és az igazságszolgáltatás kellő harmóniában legyenek egymással. Biztató nyilatkozatot tett a katolikus autonómia dolgában. Az izr. vallásuk küldöttségének, kiket *Neumann* József rabbi vezetett, kijelentette, hogy jóindulattal fogja az izraeliták ügyeit vezetni, a reformátusoknak, kik *Koren* Endre vezetésével tisztelgett, támogatást ígért. Az unitáriusokat *József* Lajos lelkész vezette. Ezzel a küldöttséggel a miniszter hosszasan és szívélyesen elbeszélgetett. A gör. keletieket *Popovics* György vezette. A miniszter örömmel vette, hogy a küldöttségek szónokai valamennyien magyarnyelvű beszédet intöztek hozzá. Ezekon kívül még *Brentsik* százados vezetésével a méntelep tisztikara és a csendőrség tisztelgett a miniszter előtt, majd a város monstre-küldöttsége *Gödry* Ferenc polgármester vezetésével. A polgármester a város lakosságának hódolatát és szeretetét tolmácsolta a miniszternek és háláját azért, hogy idejött a város fontos ügyében személyesen dönteni. A város csak régi törvényben biztosított jogát kéri, mely neki, mint a megye székhelyének és természetesen előnyös fekvése folytán kijár. Miután a 63 küldöttség a főispáni fogadóteremben nem fért el, az igazságügyminiszter a vármegyei üléssterembe ment át, ahol *Rapóthy* Mózes uzoni jegyző üdvözölte, s átnyújtotta a községek határozatát a törvényszék ügyében. A miniszter válaszában kifejtette, hogy nemzeti szükség erős magyar városok kiépítése. Az előző kormányok a szomszéd *Brassó* várost fejlesztették. A kérdés helyes megoldása csak a törvényszék áthelyezésében eszközölhető. A két memorandum alapján tanulmányozni fogja a kérdést és igazságosan fog dönteni. Miután a per döntés alatt áll, érdemben még nem nyilatkozik. A miniszter beszédét a küldöttségek lelkesen megjeleneztek. Délben 600 terítékű bankettet adtak a miniszter tiszteletére. Erdélyi körutjáról *Székely* Ferenc igazságügyminiszter szeptember hó 10-én délután 3 órakor *Szombathelyre* érkezik, három napot fog kerületében tölteni. A miniszter Szombathelyen résztvesz az iparos országos vándorgyűlésen, majd meglátogatja a szombathelyi kerület községeit.

A képviselőház és Erzsébet királyné emlékezete. A képviselőház elnöksége ez uton hozza az érdeklődő képviselők tudomására, hogy a belügyminiszterium meghívta a képviselőházat boldogult *Erzsébet királyné emlékeztetésére* szeptember 10-én délután 10 órakor a budavári koronázó Mátyás-templomban mondandó misére.

Uj állategészségügyi kerület. Gróf *Serényi Béla* földművelésügyi miniszter az erdélyi marhatenyésztés fellendítése céljából az erdélyi kerületekre nézve új állategészségügyi kerületet szervezett, melyhez Beszterce-Naszód, Marostorda, Csik, Háromszék, Brassó, Fogaras, Szeben és Hunyad vármegyék, valamint Nagyvárad és Marosvásárhely területei osztrattak be. Az új felügyelői kerület székhelye: *Brassó*.

A görög-török konfliktus.

— Görögország is mozgósít. —

Budapest, szeptember 3.

A görög-török konfliktus elérte már a tetőpontját. A tegnapi török mozgósítási híreknek úgy látszik, sokkal komolyabb jelentőségük van, semmiut azt a Konstantinápolyból érkező hírek feltűntetik. A török hadügyminisztérium ugyanis az európai vilajetek tartalékosainak behívását azzal magyarázza, hogy a hadgyakorlatokon résztvevő hadtestek állományát kellett megfelelő létszámra emelni. Ezzel szemben a görögök azt állítják, hogy a török tartalékosok behívása presszió akar lenni Görögország ellen, a krétai képviselők megválasztása miatt. Természetesen Athenben sem nézik tétlenül a török katonai intézkedéseket. A kormány ma hosszabb tanácskozást tartott, amelyen utasította a hadügyminisztert a mozgósítás előkészítésére. Szóval mind a két hatalom megtette intézkedéseit háboru esetére.

Diplomáciai körökben ennek dacára abban a véleményben vannak, hogy a krétai kérdés miatt semmi körülmények között sem fog háboru kerülni a sor. A görögök nagyon jól tudják, hogy a hatalmas török hadsereg ellen tehetetlenek; viszont Törökország a multakon okulva, nem fog olyan háborút kezdeni, amelyből semmiféle haszna sem lesz. Az új-törököknek ugyan nagyon kapóra jönne a Görögország elleni hadjárat, mert ősö győzelemre számítanak, amely nagyon emelné tekintélyüket a nép előtt. Ennek dacára a kormánynak számolnia kell a pénzügyi helyzettel, mely nem engedi meg azt a luxust, hogy csupán a hadidicsőség kedvéért egy költséges háboruba sodorja az országot. A megújított Törökország most megy keresztül az átalakulás procezzusán. Az ország közigazgatásának minden ágát reformálni kell s maga a hadsereg reorganizációja is annyi pénzbe kerül az ottomán birodalomnak, hogy az állam bevételei nem fedezik a kiadásokat. Egy háboru, bármilyen rövid ideig is tartson, akkora pénzügyi áldozatot követelne, amely bizonyára elegendő volna az összes reformok megvalósítására. Görögországtól még a legfényesebb győzelem esetén sem számíthatni hadikárpótlásra. Ami pénzt Törökország a háborura áldozna, az sohasem térülne vissza, még részben sem, amiről különben a törököknek már szomorú tapasztalatuk van a legutóbbi török-görög háboru idejéből.

Mind ennek dacára a török kormány kénytelen hatalmának minden eszközével arra törekedni, hogy a krétai képviselők megválasztásáért teljes elégtételt kapjon. Ha ezt elmulasztaná a nép haragja rövidesen elserpene helyéről. Most már a védőhatalmak dolga, hogy Törökországnak megszerezzék ezt az elégtételt. A legegyszerűbb természetesen az volna, ha a konfliktus elkerülése céljából, a megválasztott krétai képviselők egyszerűen lemondanának. A porta azonban ezzel nem elégedne meg, mert azt kívánja, hogy a krétai képviselők mandátumát, maga a görög nemzetgyűlés semmisítse meg, ami egyértelmű volna annak az elismerésével, hogy Görögország idegen területnek tekinti Krétát. Most már csak az a kérdés, vajjon a nemzetgyűlés meg fogja-e ezt tenni a béke érdekében.

Ma a következő tudósítást kaptuk:

A görög kormány tagjai tegnap a krétai kérdés miatt több órai minisztertanácsot tartottak. Beavatott hírekből származó információk szerint a görög kormány a védőhatalmaknak memorandumot fog átnyújtani a helyzetről, amely, mint a görög kormány állítja, tarthatatlanná vált. A görög kormány hivatkozni fog a memorandumban *Törökország folytonos fenyegetéseire* és készülődéseire és megfelelőleg ki fogja emelni a törökországi görögellenes bojkottot és az új török egyházi törvényt is. A memorandum Görögország utolsó appellációja lesz a hatalmakhoz és ezen-

felül utasították a hadügyminisztert, hogy huszon-négy óra alatt tegyen meg minden előkészületet a mozgósításra. A vasuti társaságokat utasították, hogy a kocsikat és mozdonyokat megfelelő számban tartsa készen a hadikormányzat rendelkezésére. Egy magasállású politikai személyiség a görög-török viszonyról úgy nyilatkozott, hogy a viszony a két ország között ez idő szerint nagyon feszült és el kell rá készülni, hogy a diplomáciai viszony köztük meg fog szakadni. Ami azonban a háborúnak a lehetőségét illeti, az teljesen kizártnak tekinthető. A hatalmak ezt a háborút sohasem engednék meg, másfelől azonban Törökország is nagyon jól tudja, hogy titkos szerződés áll fenn Görögország, Olaszország és Montenegró közt.

Portakörökből származó hírek szerint a párisi és londoni nagyköveteket azt táviratozták, hogy Anglia és Franciaország Venizelos és a többi krétai megválasztása dolgában ugyanazt a választ küldik, mint a többi krétai nagyhatalom.

Konstantinápolyi jelentések szerint nem szabad ugyan hitelt adni a közeli török-görög konfliktusról szóló híreknek, mindazonáltal a helyzet felfelle zavaras. A török kormány a krétaiak mandátumainak elismerése ügyében bizonyos izgatottságot tanúsít. Ez ügyben ismételt lépéseket tett a hatalmaknál, melyek elfogadták ugyan álláspontját, egyben azonban meggondolást és nyugalmat ajánlottak. Määrésről ugylátszik, a görög kormány nem hajlandó megkönnyíteni a török kormányval való megegyezést, sőt kész a mandátumok érvényessége tekintetében az ügynek szabad utat engedni. Ehhez járul az a hír is, hogy Konstantinápolyban görögök és bolgárok titkos összejöveteleken találkoznak. Figyelemmel kísérik a szófiai közvélemény megnyilvánulásait, mely a konfliktus esetén Macedónia érdekében akcióra készül.

KÜLFÖLD.

Diplomaták titkos találkozója. Mialatt Salzburgban gróf Aehrenthal San-Giuliano márkival tanácskozott, a bajor fővárosban titkos ellentálcsozó folyt le. Oroszország, Anglia és Franciaország külügyi politikájának három vezető diplomatája u. m.: Izvolszki külügyminiszter, sir Fairfax Cartwright angol és Crozier francia bécsi nagykövete jöttek össze. Az orosz külügyminiszter Münchenben át utazott a cázrhoz Friedbergbe, Münchenben a Continental-fogadóban szállt meg s ugyanakkor ért oda a két nagykövet. A diplomaták között a legnagyobb titokban ment végbe a találkozás. Izvolszki csütörtökön éjjel tovább utazott, a két nagykövet pedig együtt tért vissza Bécsbe.

A török sajtó a salzburgi találkozásról szóló kommunikét és sajtóvéleményeket igen kedvezően fogadja. A Yeni Gazetta úgy találja, hogy Ausztria-Magyarország és Olaszország nézetének azonosága az alkotmányos Törökországra igen kedvező. Az Ikdám ezt mondja: Ausztria-Magyarország és Olaszország harmóniájából kitűnik, hogy a közeli Keleten nincsenek önző céljaik. A lap szerint a salzburgi találkozó új erőt jelent Törökország megerősödésében, függetlenségében és integritásában. A Sabah reméli, hogy a Balkánhoz legközelebb levő két nagyhatalmasság nézeteinek összhangjáról szóló kommuniké az érdekelt körökre mély hatással lesz. A lap örömmel üdvözi a kapitálécziók megszüntetésének reményét.

Az angol király követsége Bécsben. Az angol misszió, amely György király trónralépését fogja notifikálni, szeptember 10-én érkezik Bécsbe Roseberry lord vezetésével. A misszió mellé diszszolgálatra rendelték gróf Eszterházy Pál külügyminiszteri osztályfőnököt, gróf Herberstein ezredes, gróf Kinsky követségi tanácsost és Hartl fregattkapitányt. Ők fogják a küldöttséget a pályaudvaron várni és üdvözölni. Az angol misszió tagjait, mint a király vendégeit a Burgban szállásolják el. Vasárnap délután két órakor a király a Hofburg szertartási termében ünnepélyes audiencián fogadja a küldöttséget s ez alkalommal átvesszi a trónralépési aktsuról szóló értesítést. Majd a bécsi angol nagykövetet, Cartwrightot fogja külön kihallgatáson fogadni. A nagykövet ez alka-

lommal átnyújtja megbízólevelét. Hétfőn este 7 órakor a misszió tiszteletére a schönbrunni kisteremben udvari ebéd lesz. Az angol küldöttség fogadtatása alkalmából gróf Mensdorff-Pouilly londoni nagykövet is Bécsbe fog érkezni.

Az angol külön misszió, melyet Roberts lord vezet, ma este Bécsből Berlinbe utazott.

A francziák Brazília elnöke ellen. Da Fonseca tábornagy, Brazília köztársaság újonnan választott elnöke, aki jelenleg még Európában tartózkodik, úgy látszik, alaposan elveszítette a francziák kegyeit, amiért németországi utazása alatt elfogadta Vilmos császár megismétlődő kitüntető meghívásait és német tiszteket engedeált a brazíliai hadsereg újjászervezésére. A francziák boszorkodását élénken mutatja a következő eset: A „Le Bresil” című lap ünnepi lakomát akart rendezni a Párisba érkező da Fonseca tábornagy tiszteletére, amelynek költségére a diplomaták, bankok, kereskedő-cégek 9000 frankot irtak alá s a lakoma díszelnökségébe, több kiváló személyiség mellett Paul Dechanel képviselőt és Reverseaux márkít is meghívta. Most úgy Dechanel, mint Reverseaux márkí kijelentik, hogy a banket elnöki tisztjéről lemondanak, mire viszont a „Le Bresil” kijelenti, hogy az egész lakoma-tervet elejti s a költségekre aláírt összegeket visszafizeti. A párisi kereskedelmi kamara is tervezett egy banketet Fonseca tiszteletére, de ezek utána ez is elmarad.

Német szocialisták a cázár ellen. Offenbachban a szocialisták tegnap gyűlést tartottak, hogy tiltakozzanak a cázár németországi látogatása ellen. A határozatban azt hangoztatják, hogy minden jóérzésű embert felháborodással tölt el a megkoronázott hóhér jelenléte és a gyűlés a legélesebben elítéli, hogy a hesseni államkormány az adózók pénzét a vérszopó cázár ünneplésére pazarolja.

A salzburgi találkozás után. Bethmann-Hollweg kancellár Aehrenthal gróf és San Giuliano márkí külügyminiszterektől hozzá érkezett üdvözlő táviratra szívélyesen válaszolt.

A kopenhágai szocialisták kongresszusa. A nemzetközi szocialista kongresszus ma délelőtti ülésén Huggler svájci delegátus a nemzetközi szolidaritás tárgyában nyújtott be határozati javaslatot, mely szerint a kongresszus felszólítja a világ összes szocialistáit, hogy ha egy országban töke és munka között olyarányu harc keletkezik, amelyet az ország munkássága nem küzdhet végig, támogassák hathatósabban küzdő társaikat. Minél nagyobb arányu és egységesebb az osztályharc, annál nagyobb mértékben kell a munkásságnak teljes erejét latbavetni. A kongresszus ezért minden ország ipari szakszervezeteinek szoros és maradó együttműködését ajánlja, ennek határain kívül pedig a szocializmus munkásságtól nemzetközi szövetségeinek megjavítását és kiterjesztését, a mi az egész munkásmozgalom szempontjából felle nagyjelentőségű. Határozati javaslatának indoklásában Huggler a svédországi nagy sztrájkot említette fel, bírálata alá vette az angolok magatartását és a jelenlévő angol delegátusokat arra kérte, közöljék angol társaikkal, hogy a nemzetközi szocialista kongresszus nem érti eljárásukat. Anderson Villiam (Anglia) megengedi, hogy az angol munkások a nagy svédstrájk idején svéd társaikkal szemben nem tettek eleget kötelességeiknek. A határozati javaslatot ezután egyhangulag elfogadták. Molkenbur delegátus a munkástörvényhozásra vonatkozó határozati javaslatot ajánl, mert az erre vonatkozó törvényes intézkedések nem elegendők. Molkenbur indokolja javaslatát, mire elhatározták, hogy az ügyben a vitát berekesztik. Az angolok ellen hevesen tiltakoztak, majd pedig a szavazásnál a nagy többséggel elfogadott határozati javaslat ellen foglaltak állást. Ezután a kongresszus a menedékhajóra vonatkozó határozatot fogadta el, ugyszintén azt a tiltakozást, amely Franciaország és Spanyolország marokkói kapitalista politikájára vonatkozik.

A montenegrói jubileum. Miklós király minden európai uralkodótól üdvözlő táviratot kapott jubileumára és aranylakodalmára, majd a koronázás alkalmából is. De üdvözölték Nikita királyt a fővárosok egytől-egyig, csak Belgrád tüntetett azal, hogy nem emlékezett meg a koronázásról. Tettezte Szerbiának ezt a tapintatlanságát a diszlakomán Zujevics szerb szkupstinaképviselő, aki tőszájában durván kifakadt Ausztria és Magyarország ellen. Erre a lakomán jelen volt hivatalos vendégek tüntetően eltávoztak. Annál melegebben ünnepelelték Polit Mihály magyar képviselőt.

A két páncéloshajóból s két cirkálóból álló orosz hajóraj Nikolajevic Miklós nagyherceggel, Anasztázia nagyhercegnével és ennek gyermekeivel az ágyuk üdvözlési közepette megérkezett az antvári kikötőbe. Daniló trónörökös a Cezárevics

hajón üdvözölte a fenségeket, akik ezután partraszállottak, ahol a lakosság fogadta őket nagy lelkesedéssel. Reggeli után a vendégek automobilon Cettinjébe utaztak, ahova este 6 órakor érkeztek meg. Az udvar, a polgári és katonai hatóságok, valamint nagy sokaság fogadta az orosz vendégeket.

Elmaradó szocialista beszédek. Frankfurtban szeptember 11-ére szocializdemokrata gyűlést terveztek, amelyen Jaurés Párisból, Kair Hardin Londonból és Vandervelde Brüsszelből ígérte megjelenését és felszólalását. A rendőrség azonban tudomására adta a pártvezetésnek, hogy csak német nyelvű szónoklatokat enged meg, tehát ennek következtében a három nagynevű külföldi szocialista vezér nem fog megjelenni.

Lissabon a királyi család ellen. A lissaboni községtanács, amely nagyrészt köztársaságiakból áll, elhatározta, hogy a királyi család tagjainak kikocsizásainál eddig rendelkezésre bocsájtott rendőrséget megvonja. A nagy feltűnést keltő határozatot a lakosság egyre növekvő nyugtalanságával és a legócsyág kivéznylésénél felmerült nehézségekkel indokolják. A legutóbbi napokban alapított nemzeti tisztli liga azt bizonyítja, hogy a köztársasági eszmék már a hadseregben is nagy tért hódítottak.

Roosevelt agitációs körútja. Roosevelt Omahában beszédet mondott, amelyben kiemelte az Egyesült-Államok tengerészetének nagy előhaladását, amely nélkül Amerika sem a Csendes-óceánban, sem az Atlanti-óceánban befolyásra nem számíthatna. A Panama-csatorna munkálatai annyira előrehaladtak, hogy szőlő nem csodálkoznék, ha a csatornát egy fél, sőt egy egész évvel előbb lehetne megnyitni, mint tervebe volt véve. Amerikának meg kellene erősítenie a csatornát. E köteletségnek elmulasztása a Monroe-doktrina teljes ignorálását jelentené. Az amerikai flotta legutóbbi nagy külföldi útja nagyon emelte a nemzet tekintélyét.

A portugál választások eredménye. A liberális kormány a választásokon, ellentétben az eddigi hírekkel, szép győzelmet aratott. Az eredmény a következő: 90 kormánypárti, 43 konzervatív ellenzéki block, 14 köztársasági. Oporto, Vizen, Coimbra, Evora és más városokban csak kevés szavazat hiányzott a köztársasági jelöltek többségéhez.

Török-orosz versengés. Törökország és Oroszország között feszültség fog bekövetkezni a török flotta újjászervezése s az annak következtében mulhatatlanul beálló hatalmi eltolódás miatt a Fekete-tengeren. Ennek jeléül tekinthető, hogy a konstantinápolyi orosz nagykövet Pétervárra utazott. Nyilván utasításokat ment kérni kormányától, továbbá hogy a konstantinápolyi orosz nagykövetség első dragománját mással fogják helyettesíteni, mert szemére vetik, hogy nagy barátja lett az ifjútörököknek, a porta azt szeretné, ha a Fekete-tengert sikerülne semlegessé tenni Törökország garanciája mellett.

Török lapjelentések szerint a kormány hozzájárult ahhoz, hogy Abdul Hamid 350,000 font értékű ékszerai, amelyeket a Banque Ottomane őriz, a flotta kiegészítésére fordíttassanak. A külügyminisztérium a külföldi török missziókat felszólította, hogy küldjenek értesítést, vajjon hol vannak ez idő szerint megvásárolható hadihajók. A Turque jelentése szerint a török tengerészetiügyi kormány két 14,000 tonnás angol páncéloshajó megvásárlása ügyében tárgyal.

KÖZIGAZGATÁS.

A temesvári országos városi kongresszus. A Temesvárott szeptember 12-én tartandó városok országos kongresszusára és a törvényhatósági joggal felruházott városok polgármestereinek gyűlésére az előkészületek serényen folynak. A kongresszusra Temesvárra érkezik Némethy Károly belügyi államtitkár is. Szeptember 11-én este a vendégek fogadtatása és ismerkedési estély lesz, másnap délelőtt 25 törvényhatósági jogú város polgármesterének Broly Tivadar pozsonyi polgármester elnöklésével értekezlet a városházban. Délben a Hungáriában diszbedet ednak. Délután a vendégek a város új vizierőműveit tekintik meg. Délután 5 órakor a városok országos kongresszusa, az állandó bizottság ülése Bárczy István buda-

pesti polgármester elnöklésével. Este 8 órakor lakoma. Szept. 13-án reggel 6 órakor indul a társaság vasuton Resiczára és fél 12 órakor érkezik meg. Ebéd után az osztrák-magyar államvasutttársaság bányavasutján Száklura rándulnak ki, este pedig a vaskohót tekintik meg. Másnap automobilkirándulás lesz a híres Völgyzáró-gáthoz, onnan pedig Marilla-völgybe. Eddig 34 város jelentette be, hogy képviselteti magát. Budapestről Némethy Károly helyi államtitkár, Bárczy István polgármester, Vaszilievits alpolgármester, Harrer Ferencz tanácsjegyző, kongresszusi főtitkár, Várhidy Lajos titkár, Thirring Gusztáv, a fővárosi statisztikai hivatal igazgatója vesznek részt a kongresszuson.

A jó házból való egyének.

Budapest, szeptember 3.

Kaszlik Jenőt, a különc milliommot, Budapest népe leginkább úgy ismerte, ahogy az egy ember délutáni sétakocsizását élvezte. Ennek a nagyon gazdag embernek az volt a legnagyobb élvezete, legigazibb pihenése: amikor a kocsis lassu baktatással végig hintázott az Andrássy-uton, a ruganyos páruákon ringatózva hol elszunyókált, hol álmos egykedvűséggel fölnyitotta a szemét. A kocsiban rajta kívül nem ült más, csak egy fizetett ember: a titkársja, aki ilyenkor olvasta fel neki az ujságokat.

Ime, ez volt a legtöbb és legértékesebb, amit ennek a milliommotnak ajándékozott az élet. „Szegény milliomos!” — mondták rá ilyenkor azok, akik közelebről ismerték. Ot sokan ismerték, de ő nem ismert senkit. Hogyha egy zökkenőre a szembéjai felemelkedtek, úgy nézte az embereket, a palotákat, az egész nagy, ragyogó várost, mint a levegőt. És ha emberek jöttek szembe a kocsival, pár forintból hideg vacsorán élők, ha várta őket otthon valaki, aki nyájasan rájuk mosolyogjon, ha örülni tudtak az Andrássy-utat elöntő tavaszi napfénynek, ha teljes, feszített mellel tudtak neki felekedni a mozgalmak, kavargó élet gyönyöröknek, fájdalomnak, joguk volt arra, hogy sajnálják a milliommot, a pénzpiac gazdagját és az élet szegényét, az igazi örömeit koldusát.

Hogy mennyire szegény volt ez a milliomos, azt abból a végrendeletből lehet leginkább kiolvasni, amelyikben husz milliót fejedelmi ajándékot adott a köznek. Sokan úgy hiszik, hogy gyöngéd, meleg érzések nyitották meg erre a jótékony adakozásra a szomorú milliomos szívet s maguknak vetik föl, hogy kérgesnek látták ezt a szívet, amikor az, ime, vajpuha volt, mert gyöngéd, humánus érzések is megtalálták hozzá az utat. Én azonban a pénzszerű alapítványból is csak azt olvasom ki, hogy ez az ember mennyire egyedül állt, mennyire senkihez sem tartozott. Nem tartozott semmihez máshoz, csak a pénzhez és amikor ágyának esett s az ágy pihés öle átkarolta, hogy előn soha el sem engedje többet és válni kellett a pénztől, intézkedni, hogy a töméntelen pénz kire származzon, senkije sem volt, akit érdemesnek tartott volna arra, hogy gazdaggá, boldoggá, egy életre gondtalanná tegye. Ellenkezőleg, inkább arra törekedett, hogy azoktól, akik törvény és természet szerint követték volna — elvonja a vagyont. A töméntelen kincset fogta és odadobta az egész társadalomnak: „Neszték! A sirba nem vihetem magammal, hát legyen mindenkié, mert aki mindenkinek ad, az senkinek sem adott!” Egy embernek akkor ad az ember, hogyha ezt az embert szereti; Kaszlik azért adott az egész társadalomnak, mert senkit sem szeretett.

A végrendelet azonban elárulja, hogy az unott arcu milliomos, amikor végigkocsizta az Andrássy-utat, nem látta levegőnek az embereket és a házakat. Sőt nagyon is éles szemmel, elemezve és mélyre hatolva látott. Esze-

vette a ragyogó palota-falak mögött kopláló uri nyomoruságot, a szembejövő vasalt gavalélnadrágok rejtett fényes foltjait, a kifordított mansetták eldugott, rojtos széleit. Mind ezt észrevette, mert amikor jótékonykodni akart, a husz milliót a középosztálynak szánta önhibájukon kívül tönkrement „jó házból való egyének” fölsegegyezésére. Kaszlik tehát látta, hogy a középosztály hogyan morzsoódik össze olyan gazdasági és szociális erők malomkövei közt, amelyeket rejtett törvények, emberi akaratától függetlenül dirigálnak. A tőke és a munka harcában a középosztály az első sorban szenvedő harmadik, éppen azért, mert sem igazi tőkés, sem igazi munkás és teljesen védtelenül, bután, fejevesztetten jár tékszere minden vele lapdázó erőnek.

A középosztály Magyarországon vagy földbirtokos, vagy a fejével dolgozó latájner. Ha földbirtokos: akkor még mindig azt a régi vendégeskedő, dinom-dánomos, kártyázó, agarázó életet folytatja, amit a nagyapától tanult. A nagyapáknak könnyű volt az olcsó, tejjel-mézrel folyó történelmi időkben, az ingyenes jobbágy-munka utolsó szép napjaiban. Az unokák kezén azonban drágább időben, fokozódó igények mellett aránylag kevesebbet hoz a föld, mert egyforma félelmetes konkurencziával nő a nyakára a latifundium és a jobbágytelekből lett kisbirtok. A kisbirtok azért, mert olcsó, házi munkaerővel intenzívebben termel, a nagybirtok azért, mert gazdaságosabban tudja kihasználni az üzembe fektetett tőkét. A középbirtok így öröklődik meg a paraszt- és a mánás-birtok két malomköve között még akkor is, ha elég nagy ahhoz, hogy a föld járadéka komoly munka nélkül eltartsa a gazdáját. A feje után élő latájner középosztály helyzete még rosszabb, mert ezeknek a „jó házból való egyéneknek” egyáltalában nincs tőkéjük, olyan világban, amelyikben minden termék megdrágult, nem termelnek mást, csak munkát s az ő munkájuk olyan, aminek az ára nem emelkedett, hanem a sok jó házból való egyén konkurencziája miatt még lefelé ment. Érzésben, ideológiában, hajlamban ez a latájnerosztály a kapitalizmushoz számítja magát: a szolgabíró ezéruhatja, a bíró elítéli, a kishivatalnok szidja és lenézi a szocialistát, ahelyett, hogy mint maga is munkás, maga is kiuzsorázottja a tőkének, érezné a munkásosztályval való szolidaritását. Az egyetemes drágulás dacára a szervezett tőkés és a szervezett munkás meg tudja tartani a maga eddigi standardját: a tőkés kartelt köt és emeli az árakat, a munkás sztrájkol, több bért szerez és több bérből az eddigi nivón fedezni tudja az életszükségeit. A szervezeten kívül a középosztályban azonban nagyobb részt nem változó fix fizetésből élnek az emberek, vagy ha nem, a szabad pályákon a vad versenyben egymás keresetét rontják a mohó „jó házból való egyének” s mindvalamennyien együtt hanyatlanak az eladósodás, a szükségletek megszorítása felé, a rosszabb lakás, rosszabb ruházódás, rosszabb táplálkozás lejtőjén a züllésbe, a végromlásba.

Ezt, ha rendszerint szunyókált is a hirtőjében, jól látta meg Kaszlik.

A magyar társadalom pedig, amelyik oly messze gondolta magától az embergyűlölő milliommot, a végrendelet egyetlen kitételéből megértheti, hogy mennyire hozzátartozott, mennyire ő belőle való volt ez a Kaszlik. A „jó házból való egyének” számára seholy senki sem tehetett volna alapítványt, csak itt Magyarországon, magyar milliomos. És hogyha kérdezi valaki, hogy miért megy tönkre a magyar középosztály, hát azért, mert itt a jó

házak és a nem jó házak szerint osztályozzák egymást és magukat az emberek. Azért, mert „jó házból való egyén” — nem lehet más, csak ügyvéd, meg orvos, meg beamter, hogy az ő gyermekei is jó házból valók legyenek. Azért, mert a jó házból való urfi a vidéken nem foghatja meg maga a munka végét, a viláért sem lehet szeszgyáros vagy fakereskedő. Mindez rossz házból való, zsidóhoz illő, a jó házból való urfi jogot hallgat, elkártyázik, elpezsgőzik egy vagyont, aztán szolgabíró lesz. S ime, a jó házak kultusza olyan nagy, hogy a zsidó milliomos is, a mikor egy jótékony ürtigy kutjába akarja dobni vagyonyát, nem látja meg a sok inséget: az iskola-inséget, a kulturainséget, a lakásinséget, a koplaló-inséget, amit mind-mind enyhíteni lehetne huszmillióval. Hanem tönkrement urfiaknak tesz alapítványt.

Ez a husz millió nem menti meg a középosztályt, csak jobban korrumpálja, mert évről-évre protekciókat, családi összeköttetéseket s egyéb befolyásokat ütköztet meg a kamatok körül. Ugy látszik Kaszliket, aki, amíg élt, senkinek sem használt, a halálba is kíséri ez az átok, s ezután sem lesz komoly hasznára senkinek.

Különben lehet, hogy épen ezzel érte el a célját: ha kutba akarta dobni a milliókat, ez az akarata fényesen sikerült.

Benda Jenő.

TÁVIRATOK.

A német trónörökös utja.

Berlin, szeptember 3. A német trónörökösné férjét keletázsiai utjában Ceylonig fogja kísélni. Innen a trónörökös Indián, Sziámon és Tsing-tuon át Pekingbe és Tokioba utazik, visszafelé pedig Szibérián fog áthaladni.

Fallières elnök Savoyában.

Rambouillet, szeptember 3. Fallières elnök reggel hét óra 15 perczkor Brun hadügyminiszter és Doumergue közoktatásügyi miniszter kíséretében Savoya annexiójának ötvenedik évfordulója alkalmából Savoyába utazott.

A török miniszterelnök Franciaországban.

Poligny, szeptember 3. Hakkí pasa török miniszterelnök ma Briand miniszterelnök és Pichon külügyminiszter látogatására Vers-en-Montaigne-be érkezett.

A belga királyi pár Bécsben.

Brüsszel, szeptember 3. (Saját tudósítónktól.) Albert király és a királyné e hó 20-án Bécsbe utaznak az udvar látogatására. Bécsben nagy csapatszemle lesz Ferencz Ferdinánd trónörökös vezetésével.

György herceg meggyógyult.

Belgrád, szeptember 3. György herceg a nyarat Vichy francia fürdőben töltötte, ahol sikerült gyomorbetegségéből teljesen kilábalnia. A herceg 12-én fog Belgrádba visszatérni és a VII. gyalogezredbe osztják be szolgálatra századosi ranggal.

A szalonikii ifju-török bizottságból

Szaloniki, szeptember 3. A szalonikii török bizottságban előfordult sikkasztásokról szóló hírek teljesen valótlanok. A bizottság kebelében az egyetértés teljes. Az évi nagygyűlést október 15-én tartják.

Belgrád város kölesöne.

Belgrád, szeptember 3. A városi tanács elfogadta a szerb nemzeti bank ajánlatát a 40 millió frankos városi kölesönt illetőleg, amelyet középítkezésekre, a kövezetre és a város szépítésére fordítanak.

Közgazdasági táviratok.

Amerikai tőzsdék zárata.

Newyork.			
	szept. 3.	szept. 2.	szept. 1.
Buza helyben	1077 $\frac{1}{2}$	108 $\frac{1}{4}$	107 $\frac{3}{4}$
szeptemberre	106 $\frac{3}{8}$	106 $\frac{7}{8}$	106 $\frac{3}{8}$
decemberre	110 $\frac{3}{8}$	110 $\frac{7}{8}$	110 $\frac{1}{4}$
Tengeri szeptemberre	66 $\frac{3}{4}$	67 $\frac{1}{4}$	67 $\frac{1}{2}$
decemberre	66	66 $\frac{1}{2}$	66 $\frac{1}{2}$

Chicago.

Buza szeptemberre	987 $\frac{1}{2}$	99 $\frac{1}{4}$	98 $\frac{3}{4}$
decemberre	103 $\frac{1}{4}$	103 $\frac{3}{4}$	103 $\frac{3}{4}$
Tengeri szeptemberre	587 $\frac{1}{2}$	59 $\frac{1}{4}$	59 $\frac{3}{8}$

Newyork, szeptember 3. Gyapot Newyorkban, helyben — (15.—). Gyapot októberre — (14.38). Gyapot decemberre — (18.34). Gyapot New-Orleansban, helyben — (14 $\frac{1}{4}$). Petroleum Stand white Newyorkban 7.50 (7.50). Petroleum Stand white Philadelphában 7.50 (7.50). Petroleum Refined in Cases 9.90 (9.90). Petroleum Credit Blancas at Oil City 1.30 (1.30). Zsir Western steam 12.50 (12.45). Zsir Roche és Brothers 12.85 (12.85).

Chicago, szeptember 3. Zsir szeptemberre 12.50 (12.07). Zsir októberre 12.25 (12.11). Szalonna short clear 12.43 (12.13). Sertéshus októberre 20.65 (20.60).

VASÁRNAP.

*

Árpád.

— A pusztaszeri ünnep alkalmából. —

Hetven éves lehetett, amikor meghalt. A német trónon akkor Károly ült, az együgyű. Utódja pedig Zsolt lett: heves, harcziás, lobbanékony, hadbavágyó fia. Hetven éves lehetett, amikor meghalt, több, mint ezer esztendeje s hagyatéka a harc volt, amelyet a szent birodalommal folytatott életében is. Együgyű Károly uralmára ő mérte a legsúlyosabb csapásokat, Szvatepluk nagyhatalmu vágyát ő törte semmivé: a szlávok és a germánok közé ideékelt egyezmények, komor és harcziás népfajt: a magyarekat. Ezer év mult el azóta, hogy a népvándorlás utolsó hőse meghalt és az ideékelt népfajt még mindig örökségét cselekszi: harciban áll a szent birodalommal és az ideékelt magyarság még mindig ellenáll a szlávok és a germánok beolvadására. A harc ezeréves: néha győzelmesnek látszott egyfelől, ugyde mindeddig nincs se győző, se legyőzött.

Amikor elfoglalta az országot és bejött Vereczkénél, férfikorának munkaerejében volt. A bessenyő háboru alatt kettészakadt nemzetet ő egyesítette. Uralmát azzal kezdte, hogy békét csinált népében, amely a rákövetkező ezer esztendőben sem tudott magával megbékülni. Uralomra úgy jutott Árpád, hogy a törzsek között közös ezél, közös uralom érdekében egyesíteni tudta, halálával ugy végződött uralma, hogy pártviszályok és törzsellenlétek maradtak utána. Ő maga egyesíteni tudta nemzetét: uralkodásra és hadra termelt férfiu volt, amellet tapasztalt és okos, aki nemcsak a szerencse és a háboru, hanem a szerződés és az örökösödés jogán is biztosította maga és utódai számára a hatalmat. Bizonyára erőskezű ember volt, mert népe nehezen tűrte a felsőbbiséget és engedelmeskedni csak úgy tudott, ha kényszerítették rá.

Férfiu volt. Legendáknak, hagyományoknak, mondáknak sohasem lett a hőse. Született rege Zsoltról, mese Taksonyról, hagyomány Bulesuról, legenda Botondról, csak róla tudunk keveset. Komor, magának való ember lehetett. Afféle büszke magyar ur. Nyakas, akaratos, fejedelmi. Az Ér körül, meg a Nyírségben találkoznak manapság is ilyenek, akikben még él a magyar fajji virtus. A magyar urnak születik és urnak hal meg. A magyar ezért tart ki göggel, becsülettel a zászló mellett kardos Árpádtól, aki lobogós kópja alatt verte le Zalánt, ama bizonyos másik Kardos Árpádig, aki nem is olyan rég Belényesen a nemzeti színű zászló alatt küzdött Vasilie Lukaesiuval...

Ezer esztendeje mult, hogy meghalt a legelső magyar ur, akiről tud a krónika. Kelet felől jött és nyugat felé nézett az az erős. torzonborz, ősz magyar, akiből férfiszépséget csinált Munkácsi képzelő ereje, az, aki államalkotó, böles, gondviselő atyja volt a magyarságnak, a népnek. Abban, hogy Árpádtól Kossuth Lajosig a népszerűtet senkit nem ékesített a legszebb magyar diszitőjével, ezzel a szóval, hogy apánk, benne rejlik az a történelmi igazság, hogy magához a néphez, a magyarság érdekeihez ők ketten állottak politikájukkal legközelebb. Mindketten kelet felől jöttek és nyugat felé néztek: az is, ez is karddal és okossággal igyekeztek a magyaroknak és csakis a magyaroknak megszerezni ezt a földet.

Ezer esztendeje Árpád halálának. Ezer év — s mi van meg a hosszú idők sok viszontagságaiból? föld és küzdelem. Minden elveszett, minden megváltozott, minden átférmálódott az ezer esztendő viharában, csak a föld maradt itt, amelyet Árpád szerzett és a küzdelem maradt örökség, amelylyel megszerezte. Ezer éve a hős nagyszerű halálának s a nemzet történelmi szerepe miben sem változott. Itt áll ezen a földön, előtte a germán, mögötte a szláv, vele a küzdelem. Nincs pihe-nője, nincs nyugalma. Kelet felől jött és nyugat felé néz. A keletet megveti, a nyugat kissé elfinomult a számára. Áll tehát, vár és küzd ezer év óta...

Amikor bejött az országba, huszezer lovasa volt Árpádnak, nem többje, mint ahány választó van egy nagy kerületben és nyolcvanezer embere összesen, nem több lélek tehát, mint ahány él Hódmezővásárhelyen. Egy nagy falu nomád nép volt ez: csupa kalandvágy, küzdésdacz és harczi kedv. Nem a zsákmányért, de inkább a virtusért. Nem a diadalért, talán inkább az áldomásért. Jött, mint a fürgeteg, lobogós kópja alatt, harczi gerelylyel és pusztította az ellent. Ugyde, aki böles volt, az nem állott szembe vele. Az meghódolt neki, mire ő rábizta magát a meghódolóra. Szolgának hitte és urrá tette. Nyolcvanezer embere volt Árpádnak, köztük huszezer lovas. Vajjon hol vannak utódai a huszezer honfoglalónak? A pusztaszeri sikon, ahol vérik folyt a kaczagányos marezona lovasoknak, az emlékező-ünnepen vajjon találkoznak-e utódai a hazahódítóknak? Avagy a meghódolók ünneplik-e a hódítót?

Ki tudja? A pusztaszeri ünnepen a görög Cicatrics képviseli a megyét, sváb származék vezeteli az új lovas-csapatot, kazár-utód buzgólkodik az ünnep fényén, kun-utódok állanak a nép élén, de vajjon hol lesznek a lovas utódok: A huszerek fia. Azok kint lesznek a korlátok kívül, valahol a Nyír vidékén az Ér partján büszke magyar urakként busulnak, avagy pedig valahol a végtelen sik-sígon teszik le a kaszát és készülnek a földmunkás-szövetség gyűlésére.

Ezer éve mult, hogy szintén seregek gyűltek egybe a szeri sikon és megfogadták, vérrrel pecsételték a szerződést, amely egyforma jogokat biztosít minden magyar embernek. Ezer év nagy idő és éppen elegendő arra, hogy mindenki alaposan éljen a jogával. Fura játéka a történelemnek, hogy alig halt meg Árpád, már kezdték kobozni az egyesek jogát — s ezer évvel a vezér halála után már megint és még mindig az a nép sóhaja: jogot!

Két ember adott a magyar történelem során jogot és szabadságot mindenkinek: Árpád és Kossuth Lajos. A liberalizmus lényegét csak ketten értették meg valójában a magyar politikusok közül, — s érdekes, hogy éppen emlékünnepeiken nincsen sohasem szó a népről, az „ónép”:ről, amelyet pedig ama bizonyos lázadó Vajta óta egészen a mai nagy napig mindenki fölszaporodott — és alaposan lenézett.

Árpádnak huszezer lovasa volt és a kis-számú hadinép alaposan fölszaporodott. A magyar nemzetnek ma valójában nincs össze-

sen — huszezer saját lovaskatonája. Árpádnak nyolcvanezer embere volt és ebből huszezer harcziás volt minden jog és tulajdon. A nemzet negyedrésze volt a jog és a vagyon. Vajjon ezer év multán a nemzet huszadrésze-nek jut-e jog? A vagyonról, ami nincs, nem is illik beszélni...

Árpád utódja?..

A szeri sikon nemcsak jogot, de uralkodót is kapott a nemzet: Árpád házából valót. Ezer éve Árpád halálának. Ezer hosszú esztendeje pihent el a honszerző öreg vezér. Vajjon, hol az utódja? A huszezer lovasnak — már mondottuk — akadnak leszármazói: bus és gondtalan magyarok. De az ő utódja, a királyi utód rá tud-e gondolni 907-re, amikor meghalt Árpád, s amikoron a szent birodalmi trónján ott ült Károly, — akit együgyűnek nevez a krónika, — 907-re, amikor a honalapító már nem volt többé a nyugat réme, — ki tudja? A történelem utjai fordulatosak, a végzet akarata kiszámíthatatlan és ha Árpád elfoglalta ezt a hazát, azért nincs oka keseregüj se habsburgi Ferencz Józsefnek, se annak a sok százezer magyar embernek, akik itt élnek ezen a földön, amely az ő munkájuk helye és küzdenek érte, mert a küzdelem az ő örökségük.

Balassa József.

A német vasutegyleti közgyűlés.

Budapest, szeptember 3.

A német vasutigazgatóságok együletének közgyűlését szeptember 6., 7. és 8. napjain tartják meg Budapesten. A közgyűlés szeptember 6-án délelőtt 10 órakor nyílik meg a magyar Nemzeti Muzem disztermében. Az egylet közgyűlését két évenként Középeurópa nagyobb városaiban tartja és a legutóbbi 1908. évi amsterdami közgyűlés egyhangulag elfogadta a magyar államvasutak képviselőjének a magyar kormány nevében való meghívását. A közgyűlés az egylet 64 éves fennállása óta két ízben: 1874-ben és 1885-ben ülésezett Budapesten. Az ülésen a porosz államvasutak berlini igazgatóságának elnöke, Behrendt fog elnökölni, mint az egylet ügyvivő igazgatóságának vezetője. A megnyitáson a magyar kormány nevében Hazai Samu honvédelmi miniszter, a főváros nevében Fülepp Kálmán főpolgármester, a magyar kir. államvasutak és a hazai vasutak nevében Marz János miniszteri tanácsos, a Máv. elnöke fogja üdvözölni az illusztris vendégeket. A közgyűlésen az összes hazai vasutak igazgatói résztvesznek és a közgyűlés külföldi tagjai is teljes számmal fognak megjelenni, így többek között az összes osztrák, németbirodalmi, németalföldi, luxemburgi vasutak, továbbá a banjaluka—doberlini vasut, a román államvasutak és a belga Chimay vasut.

A napirendre 26 tárgy van felvéve, amelyeket hét szakbizottságban készítenek elő. A hazai vasutak a közgyűlés alkalmával Budapestre érkező számos külföldi vendégnek és azok családtagjainak szórakoztatására nagyszabásu programról gondoskodtak. A munkának ezt a részét a hazai vasutak által kiküldött két bizottság végzi, az általános rendezőbizottság, melynek elnöke Horánszky Gyula MÁV. igazgató-helyettes és a hölgybizottság, melynek elnöknői tisztét Geduly Gyuláné, a MÁV. igazgatójának neje volt szíves elvállalni. A program keretében a következő ünnepek szerepelnek: szeptember 5-én este ismerkedési est a Kovács-féle városligeti vendéglőben; szeptember 6-án este 6 órakor közgyűlési diszbed a Royalban, este 9 órakor a főváros fogadóestélye a Lloyd-klubban; szeptember 7-én délután 3 órakor dunai kirándulás és este 7 órakor bankett a felső magitszigeti vendéglőben. Szeptember 8-ra egy egész napot betöltő Balatoni kirándulást (Siófok, Balatonfüred, Balatonföldvár), vettek terve, olykáp, hogy a záróülést Siófokon tartják meg. A résztvevő hölgyek szórakoztatásáról a hölgybizottság külön programban gondoskodik.

Az ülésen bemutatják a berlini kir. vasutigazgatóság részletes jelentését az egyletnek a legutóbb lefolyt két évi időszakban kifejtett tevékenységéről. A jelentés kiterjeszkedik az egylet minden egyes berendezésének működésére és így abból nemcsak a két évi munkálkodás eredményét ismerjük meg, hanem tudomást szerezhetünk az

egylet egyes szerveiről, valamint mindama fontos és nagyszabású feladatokról is, amelyek megvalósítása a német vasutigazgatóságok egyletének célja. Az egylet célja az alapszabályok 1. §-a értelmében, hogy közös tanácskozások és közös intézkedések útján a saját, valamint a közönség érdekét előmozdítsa. Az egylet állandó törekvése, hogy a tagjai sorába tartozó vasutak lehetőleg egyöntetűen építtessenek és kezeltessenek s ezáltal a nemzetközi személy- és áruforgalom akadálytalan lebonyolítása megkönnyíthessék. Alapszabályszerű céljához képest, a tagjai sorába tartozó vasutak vonalainak egyöntetű építésére és be rendezésére, a közös kocsishasználatra, a nemzetközi személy- és áruforgalomra vonatkozólag egyezményeket létesít és szabályokat állapít meg. Közös céljainak előmozdítására lapokat ad ki, tanulmányokra és művekre jelentékeny díjakat tűz ki, évenként kiadja az u. n. egyleti statisztikai közleményeket stb. Az egylet törekvése tehát felülről a vasutak egész működési körét és lényegesen elősegíti a különböző államokhoz tartozó vasutaknak, közvetve pedig az egész gazdasági életnek egészséges fejlődését.

A bizottságok munkássága közül különösen a műszaki bizottság működését részletezi a jelentés. A vasuti kocsik villamos világításának berendezésére vonatkozó bizottsági szabályokat a műszaki bizottság beható tárgyalás alá vette és új tervezetet készített, mely az ideai közgyűlés elé kerül megvitatás végett. A vasuti kocsiknál alkalmazandó önműködő kapcsolás életbe léptetésének kérdésével is foglalkozott a bizottság. Ez idő szerint még csak kevés vasutigazgatóság kísérletezik amerikai rendszerű önműködő kocsikapcsolókkal. A legtöbb vasut még mindig nem látja be az önműködő kapcsolások tetemes előnyeit. A bizottságnak már terjedelmes anyag áll rendelkezésére, amelynek feldolgozását nem sokára megkezdi. A jelentés első tárgya lesz a napirendnek.

A német vasutigazgatóságok egylete (Verein Deutscher Eisenbahnverwaltungen) a vasutak nemzetközi egyesülési között igen előkelő helyet foglal el. Hatvannégy éves fennállása alatt rendkívül eredményes működést fejtett ki s ezek az eredmények megértetik, hogy miért ragaszkodnak a német birodalmi vasutak szinte göreszen ma is az egylet elnevezéséhez, jóllehet az egyletbe számos nem német vasut, közöttük valameányi számottevő magyar vasut is tartozik. A magyar és a közös vasutak közül az egyletbe tartoznak: a magyar királyi államvasutak, az aradi és csanádi egyesült vasutak, a kir. szab. pécs-barcsi vasut, a mohács-pécsi vasut, a győr-sopron-ebenfurti vasut, a szamosvölgyi vasut, a kassa-oderbergi vasut és a délviasut.

Az egyletet 1846-ban a berlin-stettini vasut meghívására folytán tíz porosz vasut alapította meg s az egylet tagjai az akkori alapszabályok értelmében azok a vasutak lehettek, amelyeknek székhelye a német szövetséghez tartozó államok valamelyikében volt. Az első magyar vasut, amely az egylet tagjai közé lépett, a magyar központi vasut volt, amelynek fölvételét az 1849-i bécsi közgyűlés határozta el, mivel ekkor, az abszolutizmus idejében Magyarországot is az osztrák birodalom részének tekintették. A német szövetség felbomlása után azonban az egylet addigi működésének területét továbbra is megtartotta, sőt fokozatosan a szomszéd államok egynemélyikére is kiterjesztette. Az egyleti vonalak hossza ma 105.452 kilométer, amelyből negyvenkétezer magyar és osztrák vasut. Az egylet célja az, hogy közös tanácskozások és közös intézkedések útján a kötelekbe tartozó vonalaknak és a közönségnek is az érdekét előmozdítsa; törekvése tehát, hogy a tagjai sorába tartozó vasutak lehetőleg egyöntetűen építtessenek, kezeltessenek s ezzel a nemzetközi személy- és áruforgalom akadálytalan lebonyolítása megkönnyíthessék.

EGYHÁZAK.

— (Zelenka püspök nem mond le.) Az a hír, hogy Zelenka Pál, stizai ág. hitv. evang. egyházkerület püspöke, lemondott volna, vagy lemondani készülne, mint illetékes helyről értesülünk, nem felel meg a valóságnak. A püspök asztmájának és gégelel utujának orvoslása végett már három hét óta Reichenhallban időzik. Hivatalának vezetését négyöt hétre tervezett szabadságidejének tartamára törvényes helyettesére, Terray Gyula gömöri főesperesre bízta. Egészségi állapota javulófélben van és szabadságáról visszatérve, pár hét múlva újra átveszi a püspök hivatalának vezetését.

Árviz és felhőszakadás.

— Vészirek mindenfelől. —

Budapest, szeptember 3.

Az utolsó napok viharai után most az ország minden részéből veszedelmek és pusztulások hírére hozza a táviró.

A folyók mindenfelé megáradtak és kiszámíthatatlan károkat okoztak. Az ország különböző részéből érkezett jelentések szerint, az esőzés még egyre tart s az áradás növekszik, úgy, hogy országos árvízveszedelemtől lehet tartani. A romboló ár a vasuti pályatestet is több helyen megrongálta. Legnagyobb volt az áradás Karánsebes és Orsova között, miért a keleti express közlekedését további intézkedésig Budapest és Verciorova között megszüntették, továbbá a Kolozsvár—Bánffyhunyad közötti vonalrészén is szünetel a közlekedés néhány napig.

Temesvárott és vidékén tegnap ismét borzasztó vihar dult. A felhőszakadás óriási károkat okozott, megrongálta a telefon- és táviróvezetékét és ezért részletes hírek a környékről még nincsenek. A tegnap reggel elindult orsovai vonat csak Kornyáig mehetett, mert a töltést innen az ár elsodorta. A Temes vize annyira emelkedett, hogy Karánsebes és Korpa közti hidat magával sodorta. Karánsebes teljesen víz alatt van, úgy hogy a lakosság csak csónakon tud közlekedni egymással. Több ház összeomlott. A pánik nagy, mert azt hiszik, hogy a házakban többen odavesztek. A 43. gyalogezred Luby főhadnagy vezetésével nyakig vízben sok embert mentett meg. A szomszédos községekből is riasztó hírek érkeznek. Az árvíz itt is több házat elvitt. Buziás-fürdőn a nagy park és a gyógyterem teljesen víz alatt van.

Krassó-Szörény vármegyét ismét árvíz sújtotta. A vizár Karánsebestől Orsováig a vaspályát több helyen megrongálta és erősen alámosta, miért is a forgalom szünetel. A temeszlatinai vashidat a víz elsodorta és a mezei utakat megrongálta. A kár igen nagy. Orsova felé a telefon és táviró-összeköttetés megszakadt.

A védvidéki árvízkatasztrófa sok helyen a multkorinál nagyobb mértékben megismétlődött. Különösen Karánsebes szenvedett sokat. A várost a víz elöntötte és az utcákat két méter magas vizár söpörte végig. Számos ház összeomlott, sok embert csónakokon mentettek meg. A felhőszakadás este 8 órától reggel 4 óráig tartott. A mentési munkálatokat katonaság végezte a rendőrséggel karöltve. Issekutz alispán délben a helyszínrre érkezett. A vasutvonal sok helyen át van szakítva s a forgalom csak Karánsebesig tartható fenn. Temeszlatinánál a vizár elsodorta a vasuti hidat, Kakova községet pedig teljesen elöntötte. Nagy a pusztulás a bozovicsi járásban is. Dalbosc községben számos ház elpusztult, egy ember pedig a vízben lelte halálát. Tirnovánál a vizár sziklaomlást is okozott, melynél egy ember életét veszítette. Weidenhálnál az árvíz elsodorta a vashidat. A közlekedés Románia felé úgy bonyolították le, hogy a utasok Arad-Brassó-Predeal Buziás és hajón Orsováig utasíttatnak. Temesvár felett a Béga áradása veszedelmes mérvet ért. Ha az esőzések tovább tartanak, árvízkatasztrófától tartanak. A folyammérnökség az összes óvintézkedéseket megtette. Két nap óta tartó áradás aránylag nagyobb a május havinál. A Béga délben Kiszetónál 342, Kostélynál 210 cm. áradást mutatott, veszedelmesen árad Karánsebesnél, hol a víz 220 cm.-mel áradt. Itt a legnagyobb vizállás 1887-ben volt, amikor is 180 centiméteres áradást konstataáltak. Temesvár városát az új Béga-meder szabályozása folytán az árvíz nem fenyegeti. A forgalmi zavarok folytán a temesvári postán több ezer csomag vár továbbításra. A postaigazgatóság a forgalmat Románia felé Arad és Predealon át kénytelen lebonyolítani.

A két napi eső következtében a Temes kiáradt és a város egy részét elöntötte. Karánsebesen az utcákon méter magasságban áll a víz és több ház már be is dönt. A hétszegi és orsovai vonalakon átörték a töltéseket, hogy a víz lefolyhasson. A kár óriási. Attól tartanak, hogy több emberélet is áldozatul esett. Sok állat elpusztult. Ha az esőzés meg nem szűnik, nagyobb árvíz fenyeget. Mindenfelől nagy károkat jelentenek.

A Kolozsbors-Válaszati árvíz a délután folyamán Nagyiklódra ért s átszakította a vasuti töltést, a község felső részét elöntötte. A vizár, mely igen sok szarvasmarhát és más háziállatot sodort el, teljesen körülvette Montbach Sándor kastélyát. Az ár elöntötte Kisiklódot is, több hidat elsodort, a szamosvölgyi vasut pályáját megrongálta és Heszánon egy vasuti őrházat rombadöntött. Emberéletben eddig nem esett kár. A kukoricza és a répa-földeket a víz elmosta, míg a takarmányt eliszapolta. A kár igen nagy.

Szamosújvár. A Szamos folyó a sok esőzéa folytán két méterrel megnőtt, áttörte a nagy-gátat. A vizár a városi népkert alsó részét elmosta, a nagy hidat elvitt és nagy darab területet elmosott. — Dunántul. Vonyarc, Vashegy, Bece, Szigliget, Badacsony, Lábdi, Kisörs és Ábrahám községek határát diónagyságu jég elverte. A szép duslevelű kukoriczának csak kis csenevész szára maradt. A szőlőkben is óriási a kár.

A Máv. igazgatóságától vett értesítés szerint a Karánsebes-orsovai vonalon beállott árvíz okozta pályarongálás miatt a 701. és 702. számú expresszvonatok Budapest és Verciorova között további intézkedésig nem közlekednek.

Árvíz okozta pályarongálás miatt a kolozsvár-bánffyhunyadi vonalrészén az összes forgalom elreláthatólag 48 óráig szünetel. A már felvett és utban levő podgyász, gyors- és teherárúk a tövisarad—csaba—nagyvárad-i egélyutirányon továbbítandók. Új felvétel csak a hosszabb segélyutiránynak megfelelő díjzárószámításával eszközölhető.

A máv. igazgatóságától vett értesítés szerint a nagyvárad—kolozsvári vonalon Egeres és Kolozsvár között fennállott forgalmi akadály megszüntvén, a vonalon a szept. 3-iki 512. sz. vonattal az összes forgalmat újból fölvették.

Ugyancsak a mai nappal megszűnt a forgalmi akadály a fogaras—brassói vonalon is, amelyen az összes forgalom szeptember 3-án az 5913. számú vonattal felvételre.

Árvíz okozta pályarongálás miatt az oravicza—zsidovini vonalon a mai napon az összes forgalom további intézkedésig megszűnt.

A karánsebes—orsovai vonalon az árvíz okozta pályarongálások olyan nagymérvűek, hogy a forgalom felvételének ideje még nem állapítható meg.

A magyar kir. Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság igazgatósága közhírré teszi, hogy a Duna rohamos áradása következtében a víz Budapesten az alsó rakpartokat előreláthatólag el fogja önteni. Felhívja tehát az érdekelteket, hogy a veszélyükre ott tároló árukat késedelem nélkül annál is inkább el fuvarozzák, mert az árukat — amennyiben az egyáltalán lehetőleges — a felek költségére és kockázatára fogja biztonságba helyezni. Egyben értesíti a szállító közönséget, hogy ugyanazon okból a darabárúkkal rakva érkezett és érkezendő uszályhajók kiarakodása késedelmet fog szenvedni.

Rép

legközelebbi jövőből.

Lengyel ur (belép egy vendéglőbe): Kezit csókolom, méltóságos ur.

Vendéglős (szánakozva): Mit akar, szegény ember?

Lengyel ur: Azonnal, méltóságos ur. Itt van harmincezer forint bankóban, itt van kétszáznegyven forint hatosokban... ezt, kezit csókolom, a sógorom adta, aki kávényagkereskedő, ne tessék haragudni, hogy ennyi apró, itt van, kegyelmes ur harmincz darab arany...

Vendéglős: Mit akar, édes szegény ember?

Lengyel ur: Azonnal, kegyelmes ur. (Int és szolgálk csomagokat cipelnék be. Lengyel egyenkint bontogatja): Itt van negyven ezer forint aranyjárdékban... a nővérem hozományja, kezit csókolom, itt van tízennyolcezer forint. Kereskedelmi Bank részvényekben... szegény Manó bátyám adta ide az utolsó párnáját...

Vendéglős: Szegény, szegény ember, mit akar?

Lengyel ur: Egy kis türelem, drága Exzellenziás uram... Ne izgassa föl magát... (Bontogatja a csomagokat): Itt van husz kiló közuti részvény, tessék harmincz deka Hazai Takarékpénztár részvény. Ebben a dobozban van a feleségem smuckja, a gyermekeim keresztelőajándékai, itt vannak...

Vendéglős: Mi lesz ezzel, te jó szegény ember?

Lengyel ur (könnyezve): Tegez... Édes kegyelmes ur, tegez... Itt van még négy méter brüsszeli csipke, a nagynénem lopta egy szénkereskedőtől, itt van két font gyémánt, az apám kaparta ki egy néger gyomrából, itt van a vasuti bérletjegyem, egy páholy a Vigszínház premierjére, öt deka magyar bianc-váltó a sógorom aláírásával...

Vendéglős (gunyosan): Csak nem husz akarsz, te rongyos?

Lengyel ur (cserepes ajakkal): Husz... (Tühegve) Husz... Kegyelmes ur, ne dobjan ki.

még nem vagyok készen . . . Itt van az adókönyvem, a katonai elbocsátólevelem, itt van kegyvelmes ur a szegénységi bizonyítványom . . .

Vendéglős (belerug a kincsekbe): Takarodj ki, te elszánt.

Lengyel ur (térden állva): Kegyelemes ur az istenért, beteg vagyok . . . Ime az orvosi bizonyítvány, haminez orvos bizonyítja, hogy nem érem meg a holnapi napot . . . adjon húst . . . csak egy kis pörköltet . . . meg fogja verni az isten kegyvelmes ur, úgy hogy négy hónapig buzza a lábát, ne lássa a szüleit édes, jó kegyvelmes ur, még sárgaságot is kaphat, én nem kívánom, meglátja egy jó napja se lesz fenségédnek, ha nem hallgat meg egy szegény haldoklót.

Vendéglős (engedékenyen): Hát nézd . . .

Lengyel ur (örjöngve): Főlséged kegye rám sugárzik . . . Ne nézze ezt a csekély összeget, szent atyám, adjon húst . . .

Vendéglős (hanyagul): Hát jó . . . Rendben van.

(Nyolcz rendőr az Osztrák-Magyar Bank safe-depositjéből egy leolmozott edényben egy kis pörköltet szállít a vendéglőbe és a vendéglős oda löki Lengyel ur elé.)

Ray.

„A Modern Sphinx.”

— Egy titokzatos nő története. —

Ujabb időben egyre gyakrabban találkozunk az olyan esetekkel, amidőn nők — egy vagy más okból — férfiruhába öltöznek s férfimódjára élnek. Itt csak Le Roy Mariere utalunk, aki huszonöt évig Lloyd Harry néven élt Enfieldben s kinek valódi nemére csak a néhány hét előtt bekövetkezett halála vetett világot.

De a női nem szerepcserejének történetében a legnevezetesebb fejezet dr. Barry James'nek jut, aki emberöltön végig mint angol katonáorvos működött és 71 éves korában, mint a katonakórházak főfelügyelője halt meg 1865. július 15-én Londonban s katonai díszpompával temettetett el.

E különös nő életfolyásáról Rogers E. angol alezredes „A modern Sphinx” czimű regényt írt, melynek rövid vázlatát érdekesnek tartjuk olvasóinknak bemutatni.

A „Harts Army List” 1865. január 1. megjelent számában közli, hogy dr. Barry James 1813-ban, mint udvari kórházi segédorvos lépett királyi szolgálathoz s 1815-ben segédsebészé léptették elő. Minden arra vall, hogy főlebbvalóinak dédelgetett kedvence volt s mint ilyen, gyorsan emelkedett pályáján és azt az előnyt is élvezte, hogy kedvére válogathatott munkakörben az angol gyarmatokban.

Csak egy évvel a női katonáorvos halála után leplezték le titkát egy folyóirat cikkében, mely kétséget kizárólag kimutatta, hogy dr. Barry nemcsak nő volt, hanem a katonai szolgálathoz lépése előtt, már gyermeket is szült. A cikkben felsorolt bizonyítékok alapján hivatalosan is értesítették a hadügyminisztériumot a kellemetlen ügyről. Erre aztán több tanu jelentkezett, akik megfigyeléseiket közölték a példátlan eset teljesebb megvilágítására. Így a többek közt, a harmadik nyugatindiai ezred kapitánya ezeket írja:

1857-ben a St. Thomas és Barbados közt közlekedő gyarmati gőzösn e különös teremtséssel közös kajütöt foglaltam el. Most, utólagosan tűnik föl nekem, hogy reggelenként e szavakkal távolítottam el:

— Most pedig, kicsikém, hagyja el a kajütöt, mert fel akarok öltözni.

A fedélzeten volt egy kecske is, amely öt tejfel látta el. Dr. Barry szigorúan ragaszkodott a vegetáriánus életmódhoz s kíséretéhez egy néger szolga és egy kis kutya is tartozott. Külső megjelenése alacsony, csontos termetű volt. Hosszu sörre és kiülő pofacsontjai szembeszöktek.

Chamberlayne tábornok így nyilatkozott: Dr. Barryval Amerikában ismerkedtem meg. Nem tudom viselt-e parókát. Haja veres volt, — azt hiszem festette. Jellegzetes vonásként fölemlítem, hogy

makacsul ragaszkodott a vegetáriánus koszthoz, hogy utálta a szeszitalokat és gyűlölte az orvosokat.

E közléseket Wilson ezredes, a 3. nyugatindiai ezred volt ezredsegéde, a következőkkel egészítette ki:

Amikor Jamaikában voltam, több ízben találkoztam ezzel a miss Barryval — vagy tudom is én, mi volt a neve — Ashmore tábornok ebédjeinél. Olyankor borsos, nagyon is borsos adomáival mulattatta a társaságot és amikor ütszottunk, mindig úgy intézte a dolgot, hogy a társaság legszébb s legelegánsabb hölgyeit megrézfájlják.

Azután így folytatja: Amikor mint hadnagy Trinidadban voltam helyőrségen, az egészségi csapat parancsnoka dr. Barry volt. Egy napon egy segédorvos barátom felkért, hogy vele Port-au-Prince-be menjek.

— Főnököm — jegyezte meg — lázbeteg fekszik egy ismerős hölgy házában. Szigorúan megtiltotta ugyan, hogy bárkit is bebocsássonak hozzá, mégis megpróbálom, hogy állapota felől tudakozódjam.

Amikor odaértünk, barátom bement dr. Barry hálószobájába, én pedig odakünn várakoztam. Néhány percz múlva e szavakkal szólított be:

— Képzélje csak! Barry — nő!

E pillanatban a főorvos ájulásából fölébredett és zavaros szemekkel, kábultan tekintett körül, de csakhamar magához tért és rimánkodva könyörgött, hogy kézzel fogadjuk meg, hogy a véletlenül felfedezett titkát, amíg életben van, szigorúan meg fogjuk őrizni. Ezt híven meg is tartottam s most először teszem szóvá.

Hogy mi készítette ezt a sajátságos nőt arra, hogy férfiszerepet játszsék, mély titok maradt s ezt a titkot magával vitte a sirba.

Sikertelen merénylet.

— Keresik a tettest. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, szeptember 3.

A Kelenföldön felrobbantott vasuti szemafor dolgában egész éjszaka rendőri bizottság nyomozott a vonalon és csak reggelre fejezte be munkáját — negatív eredménnyel. A rendőri bizottság nem tudott megállapítani semmit, legkevésbé pedig azt, hogy merénylet történt volna. Megállapították, hogy a robbanás hét és fél nyolcz óra között történt, de az is megállapítható, hogy a merénylet még a délután folyamán gyújtotta meg a dinamitpatronok zsinórját. Ez a zsinór ugyanis a lassan égő gyújtószinórok fajtájához tartozott, mert a robbanás után találtak a helyszínen egy ép darabot és ezt meggyújtva, igen lassan égett tovább.

A robbanás aránylag igen erős lehetett, de a dinamitban rejlő erőt a merénylet nem használta ki teljesen. A patronok elhelyezése ugyanis arra vall, hogy a merényletet egy hozzá nem értő ember akarta elkövetni. A dinamittöltények ugyanis a drótot rejtő facsatornába voltak bedugva, még pedig körülbelül negyven-ötven centiméter mélyen. Az explózió így nem lehetett elég hatásos, mert a megszorult levegő jobbra is, balra is kényelmesen elillanhatott a facsatornába. Ma délelőtt a kelenföldi állomás szerelője kijavította a szemafor, amelyre tegnap este óta állandóan rendőr vigyáz. A délelőtt folyamán vizsgálóbizottság ment ki a helyszínre, hogy tanukihallgatások és gondosabb helyszíni szemle alapján megállapítsa, mi is történt tulajdonképpen, mert személy elleni merényletről aligha lehet szó. A vonalon hosszabb idő óta nem utazott olyan fejedelmi személy, aki ellen merénylettervet gyanítani lehetne. Sokkal valószínűbb az a föltevés, hogy vagy tréfából, vagy pedig a vasuti intézmény ellen irányuló bosszúról van szó.

Egy verzió szerint ugyanis a vasuti munkások szövetségének valamely fanatizált tagja követte volna el a merényletet, amiért a kereskedelmi miniszter egy minapi döntésével nem hagyta jóvá a szövetség alapszabályait. Minthogy a legközelebbi napokban lesz Budapesten a külföldi

vasutigazgatók értekezlete, lehet, hogy valamelyik elvakult vasuti munkás ilyen hazafiatlan módon akarta kompromittálni a külföld előtt a magyar vasutüzem biztonságát.

Beiwinkler főfelügyelő, a jobbparti üzletvezetés vezetője a következőkben nyilatkozott:

— Mindenekelőtt hangsúlyoznom kell: merényletről ne beszéljünk. Az osztálymérnökség hivatalos vizsgálatának adatait most referáltattam. Ezek az adatok teljesen meggyőzőek arról, hogy a robbanás mögött egyszerűen rossz tréfát, huncutságot, legénykedést keressünk. Hiszen, ha valaki kárt akar tenni az államvasutakban, vagy éppen egy vonatot akar megsemmisíteni, akkor a sinek alá tesz dinamitot és nem a szemafor aknázza alá. Egyébként a szemafornak semmi baja. Mindössze: a sodrony torkolatánál lepattant a dróthuzal. A féltéglá nagyságu csatorna nem repedt meg. A rendőrség nyomoz az ügyben, de eddig, úgy tudom, nincsenek olyan adatok, amelyekből a tettes személyazonosságára lehetne következtetni. Kelenföldről e napokban igen sok bányamunkás utazott el, talán ezek közül követte el valamelyik az ostoba tréfát. Biztosan részegen.

Az osztálymérnökség vezetője, Hollós felügyelő is mindenben megerősíti Beiwinkler főfelügyelő előadását.

— Kár nincs! — mondta a felügyelő. — A szemafor sérülése jelentéktelen. Ha a pénzügyőrök nem veszik észre a robbanást, akkor sem történt volna szerencsétlenség. Minden jel arra vall, hogy ostoba csíny történt. A bolgár fejedelem elleni merénylet híre légből kapott mese. A fejedelem nem érkezett a győri vonattal, nem is volt szándékában, sőt nem is jöhetett volna ezzel a vonattal.

A kelenföldi vonalon még sohasem történt baj. Ez az első kellemetlenség. Malojlovics államfőnök a következő felvilágosítással szolgált:

— A kelenföldi vonalon ez az első pályamerénylet; szerencsére sem tárgyban, sem emberben nem esett kár. Gyauu senkire sincs. Közvetlen veszély ki volt zárva. A rendőrség most tart helyszíni szemlét, a zuhogó eső bizony nagyon megnehezíti a nyomozás munkáját.

Az éjszaka már — amint megírtuk — kinn jártak a helyszínen Tólos és Emesz detektívek, de a negyven centiméter hosszú gyújtószinóron, a patronon és egy barnaszínű rongyon kívül semmit sem találtak.

A vizsgálat egyébként eddig a következőket derítette ki:

A szemafor, ahol robbanás történt, a Sósfürdő háta mögött elhúzódtól töltés mellett áll, körülbelül ötszáz méternyire a kelenföldi Átlós-utól. A töltésben a két sín pár alatt a szemafor lábától a másik oldalra egy csatorna húzódik át, amely négy centiméter vastag tölgyszékekkel van fedve, oldalai pedig még vastagabb deszkával vannak végig kibélelve. A csatorna hossza nyolcz méter ötven centiméter, magassága tizenöt centiméter, szélessége harmincz centiméter. Benne fut át a szemafor dróttja a másik oldalra, ott kijön a szabadba és folytatódik egész az ezerszáz méternyire lévő őrházig, ahol a szemafor kezeli. A csatorna mind a két végén van egy-egy csiga a drótvezeték számára, azonkívül van mind a két felén egy körülbelül egy méternyi négy téglavastagságu téglapítmény, amely a nyílásokat védi. A robbantásra szánt patron az az a nyíláson dugták be a csatornába, amely a töltés oldalán a szemafor felé nyílik, de nem a sín pár alá, mert még a szélső szintől is negyvenöt centiméternyi távolság van, úgy hogy a vonat nem föltötte, hanem mellette haladt el, mert hiszen a szemafor és a szélső sín között volt.

A robbanás egy tehervonat elhaladása után történt. Ereje ledöntötte a szemafor felé eső téglapítmény felét. Összesen tizenhárom darab téglát mozdított el körülbelül két-három lépésnyire; e téglák egy része legurult a töltésben. A csatornát fedő deszkának az a része, amely a szemafor felé volt, összetöredezett és darabjai szintén két-három lépésnyire elvágódtak. Ez a deszka volt az egyik sín pár alatt, a másik sín alatt lévő deszka meg sem mozdult.

Elszakadt azonban éppen a robbanás helyén a szemafor mind a két drótvezetéke. Ennek az lett a következménye, hogy a szemafor karja leesett derékszögbe, vagyis most már tilosra állott. Lejebb nem eshetett a kar, mert olyan a szerkezete. A szemafor így állván, a tilos jelzésre természetesen meg kellett állani a vonatoknak, így megállt a robbanás után pont hat perczel a győri vonat is. Mindössze ennyi bajt okozott a patron: a pályatestnek és a sineknek a legkisebb bajuk sem történt. A vasuti ór naponta négyszer járja be a

pályát. A szemafornál a robbanás előtt egy jó félórával járt, meggyújtotta a lámpákat és semmi gyanúsat sem látott, bár a csatornába nem nézett be.

Hogy a patron miképpen robbant föl még nem tudták egész biztosan megállapítani; valószínű, hogy gyújtószinór segítségével hozták működésbe. A zsinór egy darabja ott van a főkapitányságon. A patronban igen kevés dinamit lehetett, úgy hogy még akkor sem történt volna baj, ha vonat alatt explodál. A forgalom nem akadt meg egy pillanatra sem.

Hogy a merényletet ki követhette el, arra nézve még semmi utbaigazító adata sincs a vizsgálatnak.

UJDONSÁGOK.

A szegény ember bőre.

A nyuzás csunya mesterség. Hátha még ezt rendszeresítik és valóságos tudománygyűjteményévé fejlesztik! Szinte borzadva gondolunk rá, hová fog vezetni, hogyan fog végződni, ha ez a rut dolog így folytatódik s ha gyorsan egészséges fordulat nem következik be.

Mert bizony, nyuz itt mindenki, aki csak teheti, lelkifurdalás nélkül. Nyuzza az ember bőrt az állam is. A hátralékos adófizetőknek nem adnak moratóriumot s aki nem fizet egyszerre, annak viszik a butorait. Nyuznak a háztulajdonosok, akik hihetetlenül felszólították a házbéreket, hogy a legtöbb boldogtalan halandó semmi másnak nem izzad, nem dolgozik, csak a házbér melochjának. Nyuznak az élelmiszer-kereskedők, akik hamisítják az élelmiszereket és azonkívül még is drágítják azokat. És nyuznak a mézárások s hentesek, akik a patikákkal szállnak versenyre és úgy mérik a húst, mintha gyógyszer volna.

Van-e még, aki a félelmes mesterséget rendszeresen üzi? . . . Oh! . . . A lista nem merült ki. Korántsem. Még lehetne folytatni a dolgot és olyan csinos lajstromot állíthatnánk össze, hogy öröme telnék benne annak, aki az ilyenek örülni tud. De a többiek, már tudniillik a nyuzók, most — sajnos — nem aktuálisak, noha van remény és kilátás arra, hogy nemsokára aktuálisak lesznek.

Akik most aktuálisak, azok a tisztesség ne cseké szolván — a szénkereskedők. Egyelőre hárman vannak napirenden. Más helyen a nevekkel is szolgálunk azoknak, akik nevekre kíváncsiak. Itt csak megvilágítjuk a vidám dolgot, hogy mindhármán, akiket szerencsére in flagranti lehetett hoppon venni, néhány métermázsácska szénnel kevesebbet szállítottak, mint amennyiért pénzt vettek föl, vagy akartak fölvenni. Nem hamis mérleget használtak. Dehogy! Ments isten! Ilyen aljas eszközöket nem vettek igénybe. Egészen jó és tisztességes mázsálót használtak, csak éppen hogy kevesebbet tettek a mázsálóra, mint amennyit kellett volna.

Hát aztán? . . . riadnak és szisszennek a nyuzók. Ez is valami? Hisz máskor is úgy volt az! Ilyenek voltak elődeink is mindig! Hogy is szól a jó magyar nóta? „Betyár volt az édesapám; öregapám nemkülönben.“ Igaz, hogy a betyárt felakasztották, ha kézrekerítették. De hisz ebben különböznek az embernyuzók a betyároktól. S miután azelőtt és eddig is így volt, nem látják be a derék szén-gentlemanek, hogy ők miért volnának különbek.

Ami ennél is otrombább, hogy ne mondjam, gyalázatosabb: előre elkészültek minden eshetőségre. Ha rajtuk ütnek, majd csak „megkenjük“ a hatóságokat. Nem merem állítani, hogy ez a manőver eddig is sikerrel járt, de a manipuláló ezégek közül kettő a cég nevében meg akarta vesztegetni a detektíveket. Így akartak kifejezést adni annak, hogy mennyire becsülik, milyen nagyra tartják a magyar rendőrhatalóságokat. Föltették, hogy kisebb-nagyobb pénzmagért eladó a rendőrközeg becsülete, tisztessége és kötelességtudása. Szerencsére a funkcionáló közegek tisztességesebbeknek bizonyultak, mint amennyire ez a nyuzóknak inyere volt.

Igy történik, tisztelt publikum, az embernyuzás. Rendszeres üzletgárrá és busás jövő-

delmi forrássá lett. A leglesújtóbb pedig a dologban az, hogy valamennyien, akik ezt a nemes mesterséget valóságos művészetté fejlesztették, a szegény ember bőrére pályáznak.

Mert a gazdag nem igen érzi ennek a nyomorúságát. A gazdag ember abban a helyzetben van, hogy légfűtést rendeztet be a lakásán; vagy gázzal fűtet, vagy másvalamivel, amiből bajosan lehet valamit ellopni. Aki megérzi, megsínyli, könnyel-verejétkkel fizeti meg, az a szegény ember. Erre pályáznak az összes nyuzók, mert a legnagyobb, a legáltalánosabb fogyasztó a szegény ember, aki nek minden kiló szénhiány, minden dekával drágább élelmiszer egy-egy csepp zsirt jelent vagy egy-egy darab bőrt. Ugy, mint Napoleon mondta, hogy ő az urca császára, a kis emberek tömegének uralkodója, nem a szalonoké, azonképpen az embernyuzók zsvány-hada is csak a szegény embert tartja legkedveltebb és legalkalmasabb médiumának.

Vagy ki tudja! Lehet, hogy a hoppon vett gascognei legények példája kissé elriasztja majd a hivatásos embernyuzókat bájos mesterségüktől. A büntetés mérvétől fog függni. Ha alaposan elverik rajtuk a port, ha a félvagyonuk rámegegy, ha kapnak egy kis izleltöt a börtönök dohos szagából: akkor talán a szegény ember is (legalább egyidőre) megszabadul a nyuzóktól és a piócáktól, melyek szisztematikusan szedték le hátáról a bőrt és szakadatlanul szívták a vérüket.

(t.)

NAPIREND. Napár: vasárnap, szeptember 4. Róm. kath.: B. 16. Órangy. — Pro.: B. 15. Rozália. — Görög-orosz: augusztus 22. C. N. Agat. — Zsidó: Ab. 30. — A nap két reggel 5 óra 22 perczkor, nyugszik este 6 óra 35 perczkor. — A hold két reggel 5 óra 45 perczkor, nyugszik este 7 óra 15 perczkor.

A miniszterek nem fogadnak.
A Petőfi-ház (erekllyemuseum) Bajza-utca 21. sz. Nyitva 10—2-ig. Belépődíj 1 korona, keddi napokon ingyenes. — Löverseny Aradon delután 3 órakor. — A Nemzeti Szalon svájci kiállítása. Nyitva 9—6-ig. Belépődíj 1 korona. — A Művészeti képzésére (Váci-utca 9.) Nyitva 10—1-ig és 9—6-ig. Belépődíj 40 fillér.
Nyitvalevő muzeumok és könyvtárak: A Nemzeti Muzeum összes tárai 9—2-ig. — A Szépművészeti Muzeum 10—2-ig. — A Mezőgazdasági Muzeum 10—1-ig. — A Néprajzi Muzeum 9—12-ig és 3—6-ig. — A Fővárosi Muzeum 9-től 16-ig. — Az Iparművészeti Muzeum 9—1-ig. — A Történelmi Képcsarnok 10-től fél 12-ig. — A Földtani Intézet Muzeuma 10—1-ig. — A Közlekedési Muzeum 9—12-ig. — Az Aquincumi Muzeum egész nap. — Az Erzsébet Muzeum 9-től fél 1-ig. — A Fővárosi Könyvtár 9—12-ig. — A pedagógiai könyvtár és tanszerkiállítás 9—12-ig.

Hétfő, szeptember 5. — Róm. kath.: Juszt. Lőr. — Prot.: Herkules. — Görög-orosz: augusztus 23. Farkas vt. — Zsidó: Elul 1. — A nap két reggel 5 óra 23 perczkor, nyugszik este 6 óra 33 perczkor. — A hold két reggel 6 óra 54 perczkor, nyugszik este 7 óra 31 perczkor.

A miniszterek nem fogadnak.

— Az „Egyetértés Vasárnapja.“ Ragyogó illusztrációk sorozatával köszönti az olvasót lapunk népszerű vasárnapi melléklete. Az illusztráló művészet pompás produktumai követik egymást. A sorozatot

Dante Allighieri mesés szobra nyitja meg. Majd egymásután vonulnak fel az ischli jubileumi napokra emlékeztető képek,

A nyolczvanéves király dolgozószobájában, Udvari bál a Burgban,

Károly Ferencz József főherczeg, A trónörökös és családja,

A főherczegek csoportja, Erzsébet főherczegnő automobilon,

József főherczeg és Augusztia főherczegnő, A király ifjúkori képe,

A király kikocsizása, egy-egy gyönyörűen megrögzített mozzanata az elmúlt ünnepeknek. Ott látjuk

Dr. Hata Sabatcherót, aki Ehrlich professzorral együtt adta a szenvedő emberiségnek az „Ehrlich-Hata 606“ preparatumot,

Dokus Gyulát, az életmentő alispánt, A trencsén-topliczi fürdőket,

A „Testvériség“ dalárda,

Az orvosok és természetvizsgálók miszkolci vándorgyűlése,

A diósgyőri vasgyár új kórháza, Az angol miniszterelnök fiának esküvője képviselik a heti aktualitásokat.

— **Személyi hírek.** Gróf Aehrenthal közös külügyminiszter és Avarna herczeg nagykövet tegnap este visszaérkeztek Bécsbe. — Botfai Hüvös József udvari tanácsos, a városi villamos vasut elnökigazgatója Karlbadból, ahol három hétig időzött, ma visszautazott Budapestre. — Dr. Halász Sándor miniszteri tanácsos, a m. kir. postatakarékpénztár igazgatója szabadságáról visszaérkezett és a mai napon átvette hivatala vezetését.

— **A király Bécsben.** A király ischli tartózkodása a jövő hét közepén véget ér. A király szerdán délután utazik el Ischlből Bécsbe, ahova a penzinger pályaudvaron este érkezik meg s az állomásról schönbrunni kastélyába hajt. Ézzel megkezdődik a király bécsi séjourja.

— **Uj egyetemi tanár.** Az ősz folyamán be fogják tölteni a budapesti tudományegyetem jogi fakultásán a második osztrák jogi tanszéket. Az új egyetemi tanár, mint jól beavatott forrásból közlik dr. Szladits Károly, az igazságügyminisztériumba beosztott királyi ítélőtáblai bíró lesz, aki ezidőszent az osztrák jognak magántanára a budapesti egyetemen.

— **Magyar nemesség.** A király Ricsovári Béla honvédszár-alezredesnek és törvényes utódainak, régi magyar nemességük épségben tartása mellett, a hricsovári előnevet adományozta.

— **A német császárné fivére Horvátországban.** Eszékről jelentik: Günther schleswig-holsteini herczeg, a német császárné fivére, holnap Valpoba érkezik, ahol gróf Normann Rezső főrendiházi tag birtokain szarvasra fog vadászni.

— **Kitüntetett irónő.** Bécsből jelentik: A király Ebner-Eschenbach Mária bárónő 80. születésnapja alkalmából az Erzsébet-rend I. osztályával tüntette ki.

— **Az államtitkár szülőfalujában.** Kedves, kegyeletes esetet jelentenek Némethy Károly belügyi államtitkár felől. Némethy Károly államtitkár tegnap egész családjával Berettyóújfaluba érkezett. Elkísérte szülőfalujának meglátogatására Fráter Barna biharmegyei alispán is. Némethy Károly Tardy Sándor földbirtokosnál szállt meg, ahol fogadta a b. ujfalu ev. ref. presbitérium tagjait, akiknek nevében Zih Sándor üdvözölte az államtitkárt, akinek apja ugyanazon parochián működött, ahol most Zih Sándor. Némethy Károlyt nagyon meghatotta a szép beszéd s délután látogatást tett a parochián, ahol természetesen a Zih-család nagy szívéllyességgel fogadta. Végig járta a gyermekkorából ismert régi szobákat, amelyekből 10 éves korában került el. Mégis sok kedves epizódra emlékszik gyermekkorából. Aztán a templomba mentek, ahol az egybegyűlt közönség a Hymnus éneklésével fogadta az államtitkárt, majd elénekelték a Te benned bízunk kezdetű zsoltárt.

— **Apja lánya.** Vilmos császár büszke lehet leányára, Viktória Lujza herczegnőre. Olyan beszédet vágott ki a fiatal herczegnő, hogy ragyogott belé császári apjának szeme. Danzigban a testőrhuszárezred kaszinójában a tisztikar ünnepi lakomát rendezett a császár látogatásának örmére. Tudnivaló, hogy a testőr-huszárezred tulajdonosa maga a császár, helyettes tulajdonosa — mert újabban ilyen cím is van az ármádiában — Viktória Lujza herczegnő. A lakomán a herczegkisasszony mondta a pohárköszöntőt az ezredtulajdonosra. A testőr-huszártisztek nem tudták hová lenni bámulatukban, olyan temperamentumos szónoknak bizonyult Viktória Lujza herczegnő. Utána felkelt a császár és háromszoros hurrával köszöntötte a helyettes ezredtulajdonost.

— **Czimadományozás.** Legmagasabb elhatározás folytán Neumann M. uriruha-czéget azon kitüntetés érte, hogy ő cs. és ap. kir. Felsőke kamarai szállítótá nevezte ki. E körülmény azért is felémeltésre méltó, mert eddig ily kitüntetést ruha-kereskedő egyáltalán nem nyert el és eszerint fényes elismerés azoknak az érdemeknek, melyeket a Neumann M. férfi-, fu- és leánykaruha s szőrmé-áru czég az ipar- és kereskedelem terén szerzett.

— **Kardpárbaj.** Komlós Jenő igazgató Fodor Károly vívótermében kardpárbajt vívott tegnap Gábor Ernővel. A párbaj Gábor herczektelenséget megállapító sebesülésével végződött. Komlós sér tetlen marad.

— Ehrlich gyógyszere és a budapesti kórházak. Ehrlich tanár csodás gyógyszere élénken foglalkoztatja a budapesti orvosköröket is. Ehrlich professzor előzetes vizsgálata után ugyanis a budapesti bőrkórtani klinikákon szorgalmasan folynak a kísérletezések az Ehrlich-Hata 606. praeparátum hatásának tanulmányozására. A Szent István-kórház bőrbeteg osztályán dr. Havas Adolf egyetemi tanár folytatja a kísérleteket és egyelőre 21 esetben szerzett tapasztalatairól ad számot. Az adag, amelyet ezen az osztályon használtak, körülbelül fél gramm volt és mint a tanár megjegyzi, semmiféle zavaró, vagy veszedelmes mellékhatás nem volt észlelhető. Az injekció után kevés fájdalommal és lázt észleltek. A tanár kiemeli a gyógyszer rendkívüli kimagasló hatását a lueskórokozójára, mely pár nap alatt eltűnik a testből és a vizsgálat 10—12 nap leforgása alatt nemleges eredményt ad, a kiütések és külső tünetek is nyomtalanul eltűnnek. Szinte csodászerű a szer hatása a rosszindulatú szifilisz eseteiben. Fekélyek, amelyek minden kezelésnek ellenállottak, 2—4 nap múlva szép piros sarjadzó felületté változnak át. Említésre méltó a test súlyának rohamos gyarapodása. Egy betegénél a tanár három hét alatt hat kiló súlygyarapodást konstatait. Havas tanár az Ehrlich-féle gyógyszert nagy haladásnak tartja a szifilisz gyógyítása terén. A gyógyszer oly határozott, biztos és feltűnő hatással bír a betegség összes tüneteire, amelyhez hasonló eddigi gyógyeljárásaink mellett még nem észlelhetünk. Ennélfogva az Ehrlich-féle szer nemcsak jó harmadik gyógyszer a higany és jód mellett, hanem a kettővel szemben azzal a nagy előnnyel bír, hogy egyszerű alkalmazás mellett feltűnő, szinte szédületes gyorsasággal hat a kóros képletekre. Miután több ezer esetben alkalmazták a gyógyszert és komoly ártalom nem mutatkozott, Havas tanár elérkezettnek véli az időt, hogy a szert az általános orvosi gyakorlatba is bevigyék és kijelenti, hogy ily értelemben Ehrlichnek legközelebbi jelentésében indítványt is fog tenni. Az Orvosi Hetilapnak ugyanabban a számában, melyben Havas tanár ezt a jelentést közlésezi dr. Justus Jakab kórházi főorvos is beszámol a Pesti Izraelita Hitközség kórházában szerzett tapasztalatairól az Ehrlich-féle 606 számú készítménnyel. Kizárólag olyan eseteket kezelte ezzel, amelyeknél az eddig szokásos eljárásokkal nem sikerült gyógyulást elérni. Az ő eseteiben is feltűnik a gyógyszer szinte csodászerű hatása, amelyvel eddig minden gyógyeljárással dacoló bőr-, nyálkahártya-, mirigy- és csontfekélyek és elváltozások a szer hatása alatt gyógyulásnak indulnak.

— Egy svéd király emlékezete. A szilágy megyei Zilahon egy régi házhoz nevezetes történelmi emlékek fűződnek. Most Bari Károly kertészkedő tulajdonosa ez az öreg ház, melyet emléktáblával is megjelölték. XII. Károly svéd király ugyanis török fogságából megszökve, 1714. november havában menekült Magyarországon keresztül hazájába és Zilahon november hó 9-én abban a házban szállt meg. Kerekes András kollégiumi tanár indítványt terjesztett be a város közgyűléséhez, hogy a házat emléktáblával jelöljék meg, a város elfogadta az indítványt és az emléktábla elkészítésével Ferenczi Jakab sarkófáragót bízta meg, a feladatát ügyesen oldotta meg. A napokban helyezték el a házon, minden zajos ünnepség nélkül, az emléktáblát, amely hazai úgynevezett Napoleonszoborból készült és felirata ez: „E ház boltos helyiségében szállott meg XII. Károly svéd király 1714. XI/9.”

— Székely Bertalan családjának köszönete. Székely Bertalan, a nagy festőművész halála alkalmából számosan fejezték ki és fejezik ki még most is részvétüket az elhunyt művész családjának. A minden oldalról megnyilatkozó meleg részvétért a család nevében Székely Árpád festőművész ez uton mond hálás köszönetet.

— Fiumének nincsen podesztája. A fiumei városi Bizottsági tagok egy része között mozgalom indult meg, hogy a júniusban lemondott Vio Ferencz podesztát újból közfelkiáltással válasszák meg. A bizottsági tagok között az a nézet, hogy a hónapok óta tartó polgármesterválság a város érdekeire és adminisztrációjára káros hatással van. Vio Ferencz azonban lemondása alkalmával többször kijelentette, hogy szándéka megmásíthatatlan és visszavonul a magánéletbe.

— A svéd királyi család pöre. Stockholmban nagyszabású pör folyik mostanában. Már megtartották a pör első tárgyalását, amelyet Johanson képviselő bizonyos levelek kiadása iránt indított a svéd királyi család ellen és amelyet Helga de la Brache-pörnek neveznek. A kereset azt adja elő, hogy a pár évvel ezelőtt elhunyt Helga de la Brache kisasszony, a Gusztáv svéd királynak titkos házasságából származott leánya volt és hogy a svéd királyi család vagyonában az a hatmillió korona is benne van, ami de la Brache kisasszonyt, illetve örököseit illeti. A tegnapi tárgyaláson tanuként kihallgatott Rosen gróf, volt udvarnagy kijelentette, hogy ő nem tartja csalónak Helga de la Brache kisasszonyt, holott a volt külügyminiszter, Lagerhein, annak tartotta. Niberg kisasszony, a második tanu, aki sokáig lakott Helga de la Brachenél, azt vallotta, hogy a leány sokszor hangoztatta, hogy ő IV. Gusztáv titkos házasságából származik és hogy atyjával 1830-tól 1840-ig többször találkozott Hveen szigetén, s a király több fontos levelet adott át neki és tudatta vele, hogy orosz rokonai hat millió koronát helyeztek számára a svéd királyi családnál. Johanson, a felpörös, azt állítja, hogy Oszkár király 1905-ben, Norvégia elszakadásakor csak azért nem kezdett háborút, mert Norvégiában nagyon sokan tudnak a Helga de la Brache-ügyről és attól tartott, hogy hadüzenet esetén az egész titok nyilvánosságra kerül. A pör tárgyalását a felperes indítványára október 27-én halasztották.

— Csendélet az osztrák-olasz határszélen. Miközben San-Giuliano máriáké Ischlben paroláltak és szómézeltek egymást Aehrenthal miniszter kollégájával, az osztrák-olasz határon ismét olyan eset történt, mely lezárolja a hivatalos barátkozás öszinteségét. Alában, az osztrák határállomáson, az osztrák kormány kiutasította Martis-Cabonett, az olasz vámhatóságnak ott állomásozó parancsnokát. Az a gyanu ellene, hogy a Bozenban tegnap letartóztatott olasz kémekkel összeköttetésben állott.

— Az arbei incidens. Arbéből táviratozzák: Stettina József kereskedelmi miniszteriumi államtitkár, aki jelenleg Abbáziában tartózkodik, eredeti tervétől eltérőleg nem látogatott el Arba azon kellemetlen incidens miatt, amely az arbei kikötőben a kormányzás „Előre” nevű gőzcsónak fedélzetén lejátszódott. Alig kötött ugyanis ki az „Előre”, megjelent a fedélzeten egy B. nevű kormányzósági hivatalnok, aki rövid tárgyalás után hangosan szidalmazni és fenyegetni kezdte a hajón levő társaságot, amelynek tagjai kezdetben a bámulattól megdermedve nézték, majd erőlyesen csendre intették a nekivadult embert, aki a liabálást a parton folytatta. Csak nagy nehezen sikerült a kinos jelenet lecsé a kabinba betuszkolni és ezáltal a közönség előtti botránynak véget vetni. Az esti órákban egész Arbe a riván sétált és így a jelenetnek nagy publikuma támadt. A főleg reprezentatív czelokra szolgáló hajó fedélzetén, osztrák kikötőben lejátszódó jelenet aligha fogja emelni ezeken az exponált helyeken a magyar állam tekintélyét.

— Betiltották a newyorki löversenyeket. Az amerikai lovaglósport világot nem mindennapi vizsgálódás izgatja. Newyork államban augusztus utolsó napján bizonytalan időre bezárták Newyork kilenc nagy versenyterét, ahol minden nap fényes társaság szokott találkozni, köztük a Hudson-metropolis nábobjai. És addig ki sem fogják nyitni, míg a felső bíróság érvénytelennek nem mondja azt a törvényt, amely szerint a fogadás tilva van. A törvény nemcsak mindennemű fogadást tilt el a versenyterén, de a versenyter tulajdonosait felelősségre vonja mindazért, ami az ő telkén történt. A nagy versenytereknek a newyorki milliárdosok a gazdái. Ők azonban hallani sem akarnak arról, hogy birtokukon rendőri felügyeletet gyakoroljanak és inkább hónapokon át tartják lovaikat az istállóban, bevárva a felső bíróság ítéletét, semhogy alávéssék magukat a newyorki kormányzó parancsának. Mások meg átvitetik a lovaikat a tengeren és taván már legközelebb amerikai lovak is futnak a párisi és londoni gypen.

— Az egyetemi év megnyitása. A budapesti tudományegyetem új iskolai évének ünnepies megnyitása szeptember 15-én, csütörtökön lesz a központi egyetem dísztermében. A díszülést megelőzőleg délelőtt tíz órakor ünnepies „Veni sancte” lesz az egyetemi templomban.

— A feministák. Vilmos császár königsbergi beszéde a nők jogainak berlini előharcosait is megszólaltatta. Tegnapelőtt — mint Berlinből jelentik — népes gyűlésben a következő határozatot hozták:

— Tiltakozik a gyűlés a császár königsbergi beszédében megnyilatkozó ama fel-fogás ellen, amelyik a népakaratot lebecsüli, valamint a beszédnek azon része ellen, amelyben a császár ki akarja jelölni a nőmozgalom irányát. A gyűlés az egész nép nevében követeli az önrendelkezés jogát és ezt a jogot ki is fogja vívni.

Elesen eliteli továbbá a kormányt, mely nem volt képes ennek a beszédnek az elhangzását megakadályozni és annak a reményének ad kifejezést, hogy a legközelebbi választásokon a nép akarata teljes mértékben kifejezésre fog jutni. — A feminizmus lelkes bajnokai már a tengerjáró hajókra is bevitték a mozgalmaikat. Ugyanis az amerikai választójogi mozgalom hírneves vezetőnek, Mrs. Oliver H. P. Belmontnak, Vanderbilt egyik leányának, aki az angol nőmozgalmat tanulmányozandó, hosszabb ideig Londonban tartózkodott, visszatérteben pompás ötlete támadt: a hajón választójogi előadást hirdetett, amelyet a legnagyobb érdeklődés közepette meg is tartott. Előadása nyomán nagy vita támadt, amelyben a hajón utazó több előkelő államférfiu is kifejtette véleményét olyannyira, hogy mire parthoz érték, Mrs. Belmont igen sok új hívet és a propaganda alapra még nagyobb összeget jelenthetett be egyesületének. A hajón természetesen egész idő alatt más tárgyról nem is volt szó, úgy hogy nagyon érthetőnek találjuk a hajóskapitánynak azt a kivánságát, hogy jó volna a hajókra szerződöttni a nők választójogát propagáló szónokokat, akik az érdeklődést annyira le tudják kötni, hogy egész idő alatt megkímélték őt és egyáltalában a hajó személyzetét felesleges és fárasztó kérdézősködéseiktől.

— Beírások a gyorsíró-egyesület tanfolyamaira. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület tanfolyamaira most folynak a beírások a parlamenti gyorsírók vezette Gabelsberger Szakiskolában (csakis VI., Liszt Ferencz-tér 10.). A szakiskola irodája az állást, vagy szakmunkaerőket keresőknek díjtalanul rendelkezésére áll. A gyorsírónövendékek a naponként három leckeórán gépirásban, német nyelvben és mindkét nyelvű foglalkozásban (levelezésben) is oktatást nyernek. Ezekkel párhuzamosan hathónapos kereskedelmi szaktanfolyamot is tart fenn az egyesület. A tanórák reggel hét és este kilenc óra között, tetszés szerint választhatók. Igazolalt magántisztviselők jelentékeny kedvezményt kapnak. A parlamentben, illetőleg a felső kereskedelmi iskolákon működő szaktanerők és az elnökség állandó, szorgos ellenőrzése biztosítja az alapos kiképzést és kizárja a meddő kísérletezést. Hányos előképzettségtük számára külön díjtalan nyelvtani és helyesírási tanfolyamokat tart fenn az egyesület. A tanfolyamok látogatottsága évről-évre rohamos emelkedést mutat. A múlt tanévben 245 férfi és 458 hölgy látogatta az intézetet, akiknek tulnyomó része máris állásban van, vagy rövidesen álláshoz jut, mert a gyorsírókban való kereslet az újsághirdetések tanúsága szerint állandóan növekedik. Az egyesületi tanfolyamok elnevezéseit újabban megváltoztató módon utánozzák és ezért megjegyezzük, hogy a tanfolyamok helyisége kizárólag a Liszt Ferencz-tér 10. sz. alatti Gabelsberger Szakiskola, ahonnan bővebb tájékoztatást küld az elnökség.

— Letartóztatott bombamerénylők. A pétervári politikai rendőrség Moszkvában tizenkét embert tartóztatott le, akik bombamerényletet forraltak. Még nincs megállapítva, vajjon a merénylet Stolypin miniszterelnök ellen irányult-e, vagy a moszkvai állami bankot akarták kirabolni és levegőbe röpteni. Két dinamitbombát, sok melinitpatront, nyolc ujfajta revolvert és hatszáz rubel készpénzt koboztak el a merénylőknél. A letartóztatás után a városban sok házkutatás volt.

— Rendkívüli kiárusítás. Radó Aladár, aki Bécsi-utca 5. szám alatti előkelő nődivat-áruházának a tulajdonosa, külföldi bevásárlási útjáról visszaérkezett a fővárosba és a kontinens minden újdonságát magával hozta, úgy hogy az őszi szezon beálltával a cég kirakatai élénk feltűnést fognak kelteni. Addig is, hogy az érkező újdonságoknak helye legyen, Radó Aladár elhatározta, hogy árukészletéből egy rendkívüli kiárusítást rendez, melynek keretében jouponok, pongyolák, blouzek rendkívül leszállított áron adatnak el. A kedvező kiárusításra felhívjuk a hölgyközönség figyelmét.

— Az ügyvédi rendtartás reformja ellen. A Kossuth-szövetség József-körút 19. sz. a. helyiségében ma a már beiratkozott joghallgatók értekezletet tartottak, amelyen *Szűcs-Huczik* Elemér indítványára kimondták, hogy a tervezett igazságügyminiszteri reformjavaslatok ellen, mely az ügyvédek gyakorlati idejét 5 évre akarja felemelni, nagyarányú akciózt kezd az irányban, hogy a már beiratkozott joghallgatókra a javaslat intézkedései ne vonatkozzanak. Harminez tagból álló előkészítő bizottságot küldöttek ki a mozgalom iránt. A képviselőházat memorandumban fogják kérni a javaslatnak ily irányban való elfogadására.

— A kolera. Az elmúlt napok riasztó hírei után most már lassankint bebizonyosodik, hogy *Trnka* Antónia szomorú esetén kívül Magyarországon egyáltalában nem fordult elő koleraeset. A főváros maga mindezeidig ment maradt a kolerától. Tegnap két gyanús beteget szállítottak ugyan a Szent Gellért-kórházba, egy munkást és egy szállodai, külföldről érkezett utast, de mindkettőről kitűnt, hogy nem koleras beteg. Ujabb intézkedések szükségére nem forog fenn. A 806-os számú uszályhajót, amelyről a kolera szétterjedt, hétfőn újra fertőtlenítik, a rajta levő áruszállítványt pedig csütörtökön fogják átadni jogos tulajdonosainak. *Szekszárdon* tegnap nagy riadalmat okozott az a hír, hogy *Mocsáry* István 56 éves földmives gazda kolera-gyanús körülmények között megbetegedett. Az orvosok rögtön megvizsgálták a beteget, és megállapították, hogy kolera-nostras esete forog fenn. Azonnal fertőtlenítették a beteg hozzátartozóit, akiket eltávolítottak tőle és egyébként is, minden óvintézkedéseket megtettek. *Mocsáry* István sok dinnyét evett, és állítólag ez okozta betegségét. *Mocsári* István ma délután 6 órakor meghalt. *Simonsits* Elemér alispán, ki tegnap személyesen járt kint a betegnél az orvosokkal, dr. *Komáromy Gyula* városi tisztviselő állásától felfüggesztette, mert a koleras beteg körüli rendeletet nem tartotta. *Mocsáry* István holttestét még ma este felboncolják és a bakteriológiai vizsgálatot azután Budapesten megejtik. *Szekszárdon* nagy az izgatottság.

— A főváros polgármestere az összes kerületi elüljáróságoknál bizalmas rendeletben elrendelte az éjjeli inspekciót és meghagyta, hogy minden kolera-gyanús megbetegedésről rögtön a főorvosnak jelentést tegyenek. — Nagybajos Győr vármegyei községben a napokban kolera-gyanús tünetek közt megbetegedett *Szalay* Vendel munkás. Ezért a községet „vesztgár alá” helyezték. Ma kiszállt a községbe *Hollaender* Hugó egészségi felügyelő és megvizsgálta *Szalay* Vendelt és megállapította, hogy a beteg nem koleras. Ennek következtében a községet a vesztgár alól feloldotta, de szigorú egészségügyi intézkedéseket rendelt el. *Aradon* szept. 8-án tervezett orvosi kongresszust, amelyre eddig 220 orvos jelentette be részvételét, a vezetőség intézkedésére, tekintettel a fenyegető kolera-ra, bizonytalan időre elhalasztották. — Pétervároton a legutóbbi 24 órában 45 ember kolera-ban megbetegedett és 26 meghalt. A kolera-betegek száma ez idő szerint 677.

Olaszországban tegnaptól mára Molfettában hat kolera-gyanús megbetegedés, 7 haláleset, Bartlettában egy haláleset, Traniban négy megbetegedés és három haláleset, Marguerita di Savolában egy megbetegedés, egy haláleset, Trintapoliban nyolcz megbetegedés és öt haláleset és San Ferdinándoban egy megbetegedés történt.

A román belügyminisztérium közegészségi osztálya hivatalos jelentést kapott, hogy Besz-Arábiában is fellépett a pestis. Budaki fürdőhelyen, nem messze Kisenevtől három pestiseset fordult elő és a kolera is rohamosan terjedt. A román hatóságok megtettek minden intézkedést.

Odesszában a vadászandár kaszárnyájában több katona pestisben megbetegedett. Attól félnek, hogy a járványt be fogják hurezolni Pétervárra is.

— A drótostól halála. Hadara Ádám drótostot tegnap este *Klein* József Fehérvári-úton lévő vendéglőjének kocsiszinjébe tért nyugovóra, ma reggelre pedig már halott volt. Szívszélhűdés ölte meg. Holttestét a bonczani intézetbe vitték.

— A „Fekete kéz” Budapesten. Az amerikai brigantik divatba hozták a „fekete kez”-et. A fenyegetéssel párosult zsarolásnak új módja ez, amit Sárospatakon is próbált utánozni egy züllött jogász, de rajtavesztett. Most Budapesten próbálkozik ezzel a módszerrel egy tehetséges kezdő, akinek rejtélyes kiléte után nyomoz a rendőrség. *László* Sándor magánzó „Fekete kéz” aláírású levelet kapott. Az ismeretlen levelező barátságos uton fel szólítja, hogy harmadika — azaz ma — délután öt óráig helyezzen el 5000 koronát a kerépesi-temetőben *Deák* Ferencz sírjánál. Ha nem tenné le a kis összeget, vagy értesítené a rendőrséget, ebből nagy bajok származnának. És „meglátogatják”. Ez alatt alighanem azt értette a feketekezű író, hogy megkísérlik a pénz felőli betörést, mint ez előtt néhány évvel. *László* a levél kapcsán feljelentést tett a rendőrségen, ahol nyomozást indítottak. Azonban alighanem későn, mert a nyomozás a terminus után indult meg.

— Tengerhajózási társaságok fuziója. Az *Adria*, *Atlantica*, valamint a Magyar Keleti Tengerhajózási Rt., mely utóbbinak szanálását legutóbb a Hitelbank vállalta, komolyan foglalkoznak a fuzió tervével. Ebben a tárgyban az említett társaságok vezetői értekezletet tartottak, amelyen az egyesülés ügye nagyon megelégedött. A pénzügyi transzakciót a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank vinné keresztül.

— Magyar családok Londonban. Napokkal ezelőtt jelentették, hogy több külföldi és magyar drágaköveskedő feljelentést tett a két *Lehoveczky* testvér ellen. Nyolczvan ezer korona értékű ékszert és drágakövet vettek, de amikor fizetésre került volna a sor, megszöktek Budapestről. A rendőrség a legszelebbkörű nyomozást indította meg, de hirt se hallottak felőlük. Ma reggel azután megjött a londoni osztrák-magyar konzulátus távirata, mely szerint *Lehoveczky* Éliást és *Sámuelt* az ottani rendőrség letartóztatta. Megindították ellenük a kiadatási eljárást és hazahozták őket, hogy büneikért a törvény előtt feleljenek.

— Erdészeti közgyűlés. Arad, Temesmegye, Déva város, valamint Lugos erdészeti egyesületei folyó hó 11-én Déván együttes közgyűlést tartanak, amelyen az Alföld fásítására vonatkozó terveket fogják tárgyalni. Szerepel ezenkívül a tárgysorozaton az erdők pusztulásának okairól szóló előadás is, amely fontos nemzetgazdasági kérdést előre láthatólag igen sok üdvös eszmét fog felszínre vetni.

— A villamos áram halottja. Egy villamos akna mélyén érte utól a végzet *Dömény* Istvánt, a városi villamosvasut pályamunkását. *Dömény* az Eskü-téri állomáson dolgozott. Ma hajnalban negyedötkor lement az Eskü-téri állomás aknájába, ahonnan a sarat kellett kilapatolnia. Alig telt el néhány perc, amikor a fönt dolgozó emberek kétségbeesett jajkiáltást hallottak. Odasiettek és kihúzták társukat az aknából, de mire a mentők megérkeztek, már halott volt, megölte az áram. *Dömény* meghalt, de a rendőrség megindította ebben az ügyben a vizsgálatot, mert az áramfejlesztőben rendes körülmények között fölötör indítják meg az áramot, míg ma jóval az előirt idő előtt indították meg. Ennek a halottja *Dömény*. A rendőrség abban az irányban folytat erélyes nyomozást, hogy az áram megindítása körül történt-e valami szabálytalanság? Ennek megállapítása után fogják számon kérni *Dömény* halálát.

— Nemzetközi fiziológiai kongresszus. A Bécsben tartandó nemzetközi fiziológiai kongresszus programját az előkészítő-bizottság véglegesen megállapította és a kongresszus tanácskozásainak idejét szeptember 26—30-ig terjedő időre tűzte ki. A kongresszuson több híres természettudós megjelenik és ugyszólván az összes európai államok bejelentették hivatalos képviselőiket.

— Házasság. Ma, vasárnap vezet oltár elő *Gondos* (Goldmann) Bernát, a Hazai Hirlapkiadó r. t. tisztviselője *Stegler* Jolánka székesfővárosi tanítónővel a Dobány-utcai izr. nagytemplomban. Az esketést dr. Hevesi Simon főrabbi végzi.

Varga József, a Magyar Folyam- és Tengerhajózási r. t. tisztviselője eljegyezte *Elek* Miczikét, *Elek* József vállalkozó leányát.

Stignitz Vilmos, államvasúti osztálymérnök *Varadon*, eljegyezte *Hamburger* Rizát Szentgárolról *Hamburger* Nándor földbírtokos, veszprémi vármegyei bizottsági tag leányát.

Kövesi Soma f. évi szeptember hó 4-én délután fél 5 órakor tartja esküvőjét a Dobány-utcai templomban *Fischer* Ezzával.

Dr. *Bacher* Kornél eljegyezte *Máffy* Annuskát. *Bárczai* Béla Budapesten eljegyezte *Mathesz* Bellát.

— *Toselliné* panaszkodik. *Toselliné*, a kalandos sorsu volt szász trónörökösne egy drezdai barátnőjéhez levelet intézett, amelyet a „Dresdener Rundschau” közzétett. *Toselliné* ebben a levélben a következőket írja: „

„Üldözni fognak, amíg csak élek, a rágalom és a hazugság sohasem fog megpihenni, de Luiza fölötte áll ezeknek a piszkolódásoknak. El fog következni a megtorlás napja.”

— *Csaló szénagykereskedők*. A végtelenségig kiuzsorázott szegény budapesti ember nem győz eleget viaskodni a lakbér- és huszorsorásokkal. A küzdelemben kifáradt áldozatoknak most új csatájuk kezdődik megint: a szénuzsorásokkal. Ezek a magas szénárakon meggazdagodott lelketlen emberek — mint azt még a mult téli szezonból tudjuk — nem riadnak vissza a csalásoktól sem, csak meg nem engedett uton szaporíthassák vagyonukat. A budapesti rendőrség a napokban három esetben szénagykereskedőknek a közönséget súlyosan és rendszeresen károsító visszaéléseire jött rá. A rendszer az, hogy egyes szénkereskedő-czégeknél nagyobb szénzállítványról két szállítólevelet állítanak ki. Az egyik szállítólevél a valódi súlyt tünteti föl, míg a másik annál jóval nagyobb súlyról van kiállítva. A szénzállító kocsiakat a czég egyik alkalmazottja kíséri, amennyiben a rendőrség utközben ellenőrizni találja, a szállítványt kísérő alkalmazott a valódi súly feltüntető szállítólevelet mutatja elő. Ugyancsak a valódi súly feltüntető szállítólevelet adja át a megrendelőnek, ha az az átvételnél a szállítvány utánmérését kívánja. Ha a megrendelő nem méri utána a szállítványt, úgy a magasabb súly feltüntető szállítólevelet prezentálja. Így történt augusztus 27-én is. A rendőrök tetten érték a *Fröhlich* és *Gondosi*-czég alkalmazottját, *Jámbor* Simont, aki a *Jósika*-utca 12. szám alá *Janic* János gyárosnak szállított nagyobb mennyiségű szenet és az átvételnél a gyárosnak valódi súlynál jóval magasabb súly feltüntető szállítólevelet adta át. A rendőrök a szállítványt utána mérték és tíz métermázsánál nagyobb hiányt konstataáltak. *Jámbor* erre kérlelni kezdte a rendőröket, hogy ne jelentsék fel a dolgot. El lehet még intézni, mert majd *Janic*nak bemutatja a valódi súly feltüntető szállítólevelet és azt fogja mondani, hogy tévedés történt. A rendőröknek hallgatás fejében pénzt ígért, majd megjelent később, mikor már *Jámbor* a történeteket a czég tudomására hozta, *Gyurik* Zoltán, a czég másik alkalmazottja 100 koronát akart a rendőrségnek adni. Járt a rendőrök lakásán *Bacsok* Miklós magán-detektív is, aki szintén meg akarta venni a rendőröket, hogy ne tegyenek feljelentést. Végül már 500 koronát is helyezett kilátásba. Így adták elő a rendőrök jelentésükben *Bacsok* kísérletét. — Az előbbi esethez teljesen hasonlóan tetten érték a rendőrök *Fleischer* és *Polgár* szénagykereskedő czég alkalmazottját, *Kováts* Józsefet is, aki *Kulyák* Sándor gyáros részére szállított nagyobb szénmennyiséget. Hanem itt 6 métermázsával volt kevesebb. *Kováts* a rendőröknek 10—10 koronát adott át hallgatás fejében azzal, hogy a czég beltárgyait elküldi. A rendőrök a 10—10 koronát jelentésük mellett a főkapitányságnál beszovaltatták. — Tetten érték végül *Halmos* Salamon szénagykereskedő czég *Vermes* Lipót nevű szénbizományosát, akinek egy szállítványánál 2 métermázsánál nagyobb hiányt konstataáltak. A rendőrség a három szénagykereskedő ellen család büntette címen azonnal a szóbanforgó alkalmazottak ellen pedig bünrészesség címen indította meg az eljárást. A tulajdonosok azzal védekeznek, hogy a manipulációk alkalmazottjuk műve és nekik tudomásuk arról nem volt. Természetesen ennek a naiv védekezésnek hitelt nem adnak és alaposan meg fogják büntetni a csaló szénagykereskedőket, akik még a megvesztegetéstől sem riadtak vissza. Ezzel a kísérletökkel súlyos bizonyítékokat szolgáltatottak önmaguk ellen. Jó lesz, ha a nagy közönség megjegyzi a három czég nevét: *Fröhlich* és *Gombos*-czég, továbbá *Halmos* Salamon, akiknek a nyugati pályaudvaron van a raktáruk, a *Fleischer* és *Bolgár*-czég, amelynek az Akadémia-utca 11. számú házában van az üzlete. Meg kell jegyezni, nehogy kárral járjon a velők való összeköttetés.

— **Titokzatos rablómerénylet a vonaton.** Hihetetlennek látszó rablóátadás történt a bécs—budapesti vasútvonal egyik éjjeli személyvonatán és pedig olyan vakmerően, ami pártit ritkítja Kliment Pál, békéscsabai sertéskereskedő a napokban éjjel Bécsből, ahol sertéseket adott el, hazafelé utazott több magyar sertéskereskedő társaságában. Amikor a vonat az érsekújvári állomásról kirobogott, Kliment a kocsi fülkéjéből kiment a folyosóra s egyideig a folyosó végén tartózkodott. Ezalatt a folyosó villamoslámpái kialudtak és mikor Kliment társaihoz visszaindult, egyszerre két erős kar szorítását érezte. A kereskedő a váratlan támadástól nagyon megijedt s ijedsége még fokozódott, amikor támadója arany óralánczát igyekezett letépni, majd pedig mellényét kezdte kigombolni. Klimentnél ugyanis százezer korona körüli összeg volt, amit régi szokása szerint táskában nyakára kötve az inge alá rejtett. Támadójának tehát az ő szokásaival ismerősnek kellett lennie. A két férfi között kétségbeesett dulakodás fejlődött ki. Kliment segítségért kiáltott, de mert a legközelebbi fülkében senki sem volt s ezenkívül a vonat zakatolása is elnyomta hangját, kiáltásait nem hallották meg. Hosszantartó küzdelem után végre sikerült karjait kiszabadítani, mire támadója hirtelen a sötét folyosón elszaladt és átment a szomszéd kocsihoz, ahol a folyosó lámpáit azonnal eloltotta. Kliment ezután rohant társaihoz, akiknek elmondta az esetet s ezekkel együtt átment a szomszéd kocsihoz, de ott minden fülkében alvó utasokat találtak. A kereskedő, miután a támadásból semmi kára sem származott, nem tett feljelentést az ismeretlen tettes ellen és így örök titok marad, hogy ki volt a titokzatos éjjeli támadó.

— **Forgalmi hírek.** A nagyváradi—kolozsvári vonalon Egeres és Kolozsvár közt fennállott forgalmi akadály megszüntvén, a vonalon a szeptember 3-iki 512. számú vonattal az összforgalom újból felvételre került. — Ugyancsak a mai nappal megszűnt a forgalmi akadály a fogaras-brassói vonalon, a melyen az összforgalom a szeptember 3-iki 5913. számú vonattal vétetett fel. — Árvizokozta pályarongálás miatt az oravicza—zsidovinyi vonalon a mai napon az összforgalom beszüntetett. A karánsebes—orsvai vonalon az árvizokozta pályarongálás oly nagymérvűek, hogy a forgalom felvételének idejét még nem állapíthatják meg.

— **Hurokra került orosz kém.** Stanislauban a rendőrség a múlt éjszaka kézrekerítette a legveszedelmesebb orosz katonai kémeket, aki egyúttal a varsói Ochranának is szolgálatában áll. Éjjel egy órakor egy idegen érkezett a stanislaui vasútállomásra, aki felkeltette a szolgálatban levő detektív gyanúját. Az idegen egy fogadóban bérelt szobát s miután lefeküdt, a detektív felverte álmából és okmányait kérte, de az illető nem tudta magát igazolni. A rendőrségre vitték, ahol azt állította, hogy olasz születésű, Exposito Jánosnak hívják és általában Odesszában lakik. Hamar kiderült, hogy adatai hamisak, mert podgyászában olyan írásokat találtak, amelyekből világos lett, hogy az orosz külügyminisztérium katonai ügyosztályának és a varsói Ochranának megbízottja. Exposito tavaly Lembergben járt, ott befurakodott a szocialisták s a lengyel radikálisok közé, tapasztalatairól pedig sűrűn tett jelentést az orosz külügyminisztériumnak. A rendőrség rájött, hogy osztrák tisztviselőként több galicziai városban kémkedett s már akkor gyanút keltett, de ügyesen elterelte magáról, amennyiben beárult a lengyel rendőrségnek egy pénzhamisító bandát, amely csupa oroszról állott és aztán kerekelt oldott. Az állítólagos Exposito irataiból kétségtelenül bebizonyosodott, hogy maga is katonatiszt.

— **Vonatkisiklás Nagymaroson.** Nagymaros előtt ma reggel egy tehervonat kisiklott, amelynek két kocsija összetört. Emberéletben nem esett kár. A kisiklás következtében az összes személyszállító vonatok harmadfelőrárt vesztettek a nagymarosi állomáson. A vonatok ennélfogva nagy késéssel

érkeztek a nyugati pályaudvarra, így a berlini vonat féltíz helyett tizenkettőkor érkezett meg.

— **A malommunkások sztrájkja.** Megirtuk tegnap, hogy hét gőzmalomban részlegesen megindult a munka. A munkások azt remélték, hogy a Galicziából hozott munkások tegnap este elhagyják állomásaikat, ez azonban nem következett be. Ma reggel az Első Budapesti Gőzmalom Főthi-uti telepén a sztrájkolók összegyülekeztek s a hozatott és a dolgozni akaró régi munkásokat nem akarják a malomba beengedni. Telefonhívásra rendőrök érkeztek, akiknek fedezete mellett vonultak be a munkások a malomba. Hogy milyen elkeseredett harc folyik, mutatja egy délben történt incidens. A Tisza- és Berzenczey-utcák sarkán több malommunkás megtámadta és megverte Weisz Albert malomhivatalnokot. A rendőrségnek sikerült a támadók egyikét, Weszelovits Jánost elfogni. A nyomozás most folyik az V. kerületi kapitányságnál. A támadók állítólag vissza nem fogadott munkások voltak. Ma a következő levelet kaptuk: „A Magyar Fővárosi Malom-Egyesület a tegnapi nap folyamán lekötölte hozzá intézett levelünket olyan tendenciával, amely ellen a legheheztettabban tiltakozunk kell. Levelünk nem akart mást szolgálni, mint bizonyítani, hogy nem mi szegtük meg a szerződést. Teljesen távol állott tőlünk az a szándék, hogy ezen levéllel a kizárt malommunkásokat hátrba támadjuk. Különbösen is a levelet, tiltakozásunk dacára, közölték a lapokban. Kiváló tisztelettel a Magyarországi Vas- és Fémmunkások központi szövetségének titkársága, Malasits. — A rendőrség ma leirtóztatta Balmóczy Mihály malommunkást, aki három bírsággal a Viktória-malomnál megtámadta és elverte Papp János 26 éves tót napszámot, akit a malom munkásnak felfogadott. Balmóczy társait keresi a rendőrség.

— **Az öngyilkos menyasszonya.** Amikor a szerencsétlen véget ért Oblatt Aladár sikkasztásáról beszámoltunk, megirtuk, hogy a tulajdonképpen áldozata az ügynek az öngyilkos Oblatt menyasszonya. Így panaszkodik el hozzánk írott levelében: „A szerencsétlen Oblatt Aladár esetének kapcsán különböző valótlanosságok láttak napvilágot. Tudom én jól, hogy ki e hazugságok sugalmója: Kemény Lajos, a volt férjem, életem legnagyobb ellensége. Ő terjesztette a rólam szóló rágalmakat. — Nemtsi familiából származom. Atyám alsó- és felső-duhovai ocskói Ocskay József, aki még a történelmi nevezetességű Ocskó várában született és nagybirtokos volt. Édes anyám pedig nagycepcserlyi és mutayai Vladár Nanetta. A legelközelőbb magyar családokkal vagyok rokonságban. Tragédiám két éves koromban kezdődött. Ekkor halt meg atyám, aki kártyás ember volt. Egész vagyonát elvesztette a játékon és utolsó éveit, hogy megélhessen, mint kalaposmester fejezte be. Tizenhat éves koromban ismerkedtem meg dr. Csiky Ferenczel, aki nőül vett. Második férjem Kemény Lajos volt. Én rendeztettem be irodáját, én juttattam existenciájához, amit most azzal hálál meg, hogy rágalmakat terjeszt rólam és kegyetlenül üldöz azért, hogy a hozományomat, — amelyet a bíróság megítélt, — most vissza kell majd adnia. El kellett őt hagynom, mert nem bírtam tovább brutálissággal elviselni. Ütött-vert, kintzott, okmányhamisításra kényszerített. Én vonakodtam ugyan ezt megtenni, de ő ütlegekkel fenyegetett. Én pedig féltem tőle és vak eszköze lettem. Mikor Kemény előéletét a legalaposabban megtudtam, végleg megutáltam. Asszonyi finomságom tiltja, hogy Kemény magánéletéről, asszonyokkal való ismeretségeiről és általában viszonyairól beszéljek. Most ismét hálójába kerített egy előkelő özvegyasszonyt, aki K. elhunyt országgyűlési képviselő felesége volt. A VII. kerületi eljárásság adhat felvilágosítást arról, hogy ki rendezte be újabban elegáns irodáját és lakását és ki igényli azokat pörök alkalmával. Tudniillik K.-és rendeztette be és ugyancsak ő igényli is mindig. És még valamit. Drága, jó vélegényem emlékének tartozom azzal, hogy azt a hirt, mintha Oblatt az én tulajdonomat képező értéktárgyakat is elzalogosította volna, megzafoljam. Ocskay Julia.

— **Lopás a vonaton.** Tegnap délután a Keleti pályaudvar II. osztályú vátóterméből ellopták Staerk Arnold műszerész utiböröndjét, melyben 300 koronát érő holmi volt. — A nagybányai kapitányság értesítette a főkapitányságot, hogy Löwy Gyula dr. ügyvédől, a Budapesttől Máramaroszigetig terjedő utvonalon ellopták 250 korona készpénzt, négy darab 20 dolláros bankjegyet, utlevélet és névjegyeit.

— **Trencsén-Teplisz.** Amikor koszorus költőnk, a hallhatatlan emlékének szentelt egyik magaslatról, a róla elnevezett Jókai dombról ma harmincegy éve szelíd tekintetét végigjáratta a kanyargó Tepliszkapatak által öntözött, erdősorosozta völgyön, — nem egy inspirációt nyerve később alkotott regényeihez, — a természeti szépségek iránt felette fogékony, nagy elméket jellemző lelke egy gyöngyszemet: a „Kárpátok gyöngyét“ födözte föl ezen kies fekvésű fürdőhelyben. S valóban Trencsén-Teplisz igaz gyöngye a négy folyó által keresztülszelt bécezes hazánknak. A természetadta szépségeket aztán az emberi ész s erő meg akarát még jobban kidomborította. Mindez még Illésházy nádor és a későbbi tulajdonos, a magyar báró Sina-család áldozatkészségét dicséri. Újabban Trencsén-Teplisz fejlődésében ismét nevezet fordulóponthoz ért. Az új tulajdonos: a Magyar Gyógyfürdő Részvénytársaság, mely az igazgatói állásra egy szakértőt, az egyenesen erie született Oswald Károlyt, volt látrai fürdőigazgatót nyerte meg, kinek ernyedőten munkájában Pflügel gondnok és a fáradhatatlan fürdő-titkár, Bardócz Elemér a hű segítőtársai megállapította már azt a nagyobb-szabású építési programot, melynek következtében e ma már világhírű fürdőnek jövője ki fog alakulni. Egyik jelentős és szinte szenzációs újítása a fürdő-tulajdonos részvénytársaságnak a hivatalnok-nyaralás intézménye. Hivatalnoknál, különösen a kisebbrendű és szegényebb fizetésű részénél a nyaralásnak két akadály szokott lenni: az idő hiánya és a pénzsűke. Junius, július és augusztusban többnyire a hivataliok, magasabb tisztviselők szoktak szabadságra menni, akik jobban bírják el az ugynevezett főszezonnak aránylag drágább költségét. A kisebbek ezalatt helyettesítettek s ha később kaptak szabadságot, nem volt kedvük sehová se menni. Trencsén-Tepliszben május és szeptember hónapban az egyébként éleken látogatott utószezon alatt hivatalnok-nyaralást rendezesítettek. A részvénytársaság ezalatt a két hónap alatt páratlanul olcsón: napi 6 koronáért ad teljes, elsőrangú szállodai pensiót, fürdőt és fürdőkeleket. Néhány művészeti esemény följegyzése rekeszse be ezt a kis fürdőkrónikát. Az egymást váltó hangversenyek között kiemelkedett Morvai Zsuzsi zongoraművész koncertje. A hangversenyen közreműködött Bardócz Christina, a budapesti Vigaszínház ujonnan szerződött tagja. Szombaton pedig feministák jöttek ide: Schweimmer Rózsa, Pogány Paula, kik felolvasást tartottak a maguk propagandája érdekében. Helyszűke miatt itt csak néhány szóval említjük fel az Ő Felsége 80 születésnapja alkalmából rendezett örösi szabású parkünnepélyt. Ezen tündéri látvány a résztvevőknek örökké emlékeztetés marad. Mellékletünkön egy sikerült kép azt a pillanatot örökítette meg, midőn a nagyszámú külföldi fürdőközönség, — melynek sorában a nyaranta itt időző Metternich Sándor Paula hercegné is látható, — nagy élvezettel hallgatja a „Testvériség“ által magas művészettel előadott egyik megzenésített Petőfi-dalt:

„Ha a föld Isten kalapja,
Ugy hazánk bokréta rajta...“

Nem hagyhatjuk említés nélkül, hogy művészi kivételű képeink Stern M. és fia esz. és királyi udvari fényképészek mesteri alkotásai.

— **Hirtelen halál.** Másfél óra hosszat feküdt ma kora reggel egy halott ember a Váci-ut 76. számú gyár épülete előtt. Öt órakor esett össze holtan a gyalogjárón Varga Pál harminczhétéves téglagyári munkás és csak félhet után vitte el a hullaszállító a morgueba. Szívzélhűdés ölte meg az utcán a munkába siető Varga Pált. A halott körül tíz perc múlva nagy csoport ember gyűlt össze és negyedhatkor értesítették a hullaszállítót is, de azért jóval elmúlt félhet óra, mire a szomorú kocsi a Váci-utra kiért. — Ma reggel a Fehérváry-ut 53. számú ház udvarán levő kocsi-zsinben holtan találták Szadara Ádám 15 éves drótostót. Valószínű, hogy szívzélhűdés ölte meg. Holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe vitték.

MOLL-FÉLE SEIDLITZ-POR
felülmulhatatlan háztálcser mindama gyomorbafojknál, melyekből a rossz emésztés és székrekedés szokott keletkezni. A gyógyszerárakban MOLL készítménye kérendő. Eredeti dobozokban
2 korona.

FŐ SZÉTKÜLDÉS.
MOLL A. gyógyszerész, os. és Kf. udv. száll. által
Bécs, I., Tuchlauben 9. szám.
Vidékli megrendelések naponta posta-utánvót mellett teljesíthetnek. — A raktárakban tessék határozottan MOLL A. aláírásával és vőjegyével ellátott készítményeket kérni.

MOLL-FÉLE SÓSBORSZESZ
a legjobb fájdalomcsillapító bedörzsölés, csusz, közsvény és egyéb meghűlési bajoknál. A raktárakban ölmossal zárt (plombirt) üvegekben
2 koronáért kapható.
MOLL-készítmény kérendő.

— **Ki ölte meg?** Humanyik Lajos nyomász, aki a Felsőerdősor 39. szám alatt lakik, állandóan későn éjjel járt haza. Ezért a feleségével állandóan hadilábon állott. Humanyik ma is későn s egy kissé kápatosan tért haza, ahol összeesett a feleségével és gyermekeivel. Verokedésre került a sor, miközben Humanyikot valaki úgy megszúrta, hogy nyomban meghalt. Holttestét beszállították a bonczani intézetbe. A rendőrség megindította a nyomozást.

— **Ki volt a berlini merénylő?** Mi is megemlékeztünk a berlini körvasuton történt merényletről. Ugyanis tegnapelőtt a körvasut egyik vonatán, közel Schöneberg állomáshoz, az egyik harmadik osztályú kocsis utasai a szomszédos fülkében tompa zuhanást hallottak és amikor oda átsiettek, a padlón egy nőt pillantottak meg, akinek mellén egy fiatal férfi térdelt és fojtogatta. Az utasok rárohantak és lerántották őt áldozatáról, egyúttal meghúzták a vészféket. A vonat meglassította futását és betért Schöneberg állomásra. Az utasok, mikor az esetet meghallották, rettenetes izgalom támadt. Rárohantak a merénylőre és ököllel-bottal véresre verték. Kihallgatása során előadta, hogy Köhler Augustinak hívják, 22 éves háziszolga. A megátalmozott leányt Jakob Erzsébetnek hívják és elárulitónő a Wertheim-áruházban. Köhler az eberstrassei állomáson szállt fel a vasutra s a fülkében maga volt a leánnyal. Elhatározta, hogy kirabolja. Mikor a vonat a Schöneberg állomás előtt levő hidat elhagyta, rávetette magát a leányra és elkezdte fojtogatni, úgy, hogy ez még segítségért se tudott kiáltani. A leányt nem lehetett kihallgatni, mert még mindig eszméletlenül fekszik. A vasúti kocsiban egy körülbelül három méter hosszú czukorspárgit találtak, amelynek végére hurok van kötve. Egy látszik, hogy az elvetemedett ember arra is elkészült, hogy megfojtja áldozatát.

— **Vasárnapi munkásgyűlések.** Vasárnap, e hó negyedikén három munkásgyűlést tartanak a fővárosban a főkapitányság elnöki osztályának engedelmével. A festőmunkások a Magyar Színház-kávéházban (Wesselenyi-utca 61.) délelőtt háromnegyed tíz órakor tartják gyűlésüket, amelyen a festősztrájk elzárókérdései kerülnek tárgyalás alá. A cipész-munkások az Oláh-féle vendéglőben (Szövetőség-utca 24.) délelőtt tíz órakor gyűléseznek, mikor is az általános szövetség megalakításáról lesz szó. A fuvarozó munkások a Nagy-féle vendéglőben (Váci-ut 31.) tartanak gyűlést délután négy órakor a politikai helyzet és a munkásság szervekedése tárgyában.

— **Zucker és társai.** A nagymező-utcai felgyújtott üvegraktár tulajdonosa, Zucker A. Henrik s büntársai ügyében hétfőn fog csak dönteni a vádtanács. Zucker üzlete ma, a szombat miatt zárva volt s ezt az alkalmat arra használták fel, hogy szabadnapos alkalmazottai, hogy összegyűltek a vizsgálóbíró folyosóján, hogy láthassák főnöküket. Ebből azonban nem lett semmi, mert Zuckert ma nem kísérték fel a vizsgálóbíróhoz. E helyett Hammer Samut hallgatták újból ki, akinek kihallgatása egész délig tartott. *Kreuzák* vizsgálóbíró délben tette át az iratokat a vádtanács elnökéhez, aki *Usader* bíró-referensnek osztotta ki az ügyet.

— **A Technikus Otthon előkészítő tanfolyamai.** A Technikus Otthon vezetősége elhatározta, hogy a múlt évben oly nagy sikert elért szeptemberi sorozatos előadásokat az idén is megtartja azok számára, akik most akarnak először a műgyegetemre beiratkozni. Ezek az előadások egyrészt ismétlik az ábrázoló geometriából, a matematikából és a fizikából mindazokat a részeket, amelyek már a középiskolában előfordultak, másrészt hozzá kapcsolják azokat a részleteket, amelyek a középiskolában tanultakról áthidalják és átmenetet alkotnak a műgyegetemi előadásokhoz. Ezért ezeket az előadásokat látogathatják mindazok, akik gyengébbek az ábrázoló geometria, matematika és fizika középiskolai tananyagában, de azok is, akik a műgyegetemi előadások megkezdéséig rendelkezésre álló három hetet ismereteik frissítésével hasznos munkában akarják eltölteni. Az érdeklődők az előkészítő előadásokra a Technikus Otthon vezetőjénél (L. Kruspér-utca 5-7., III., 46.) szeptember hó 5-ig jelentkezhetnek.

— **Villamos összejutás.** A Baross- és az Örtutca sarkán a Városi Villamos Vasút 1. számú kocsija és a 303. számú személyszállító kocsija összeütöttek. Az összeütöztököt következtében Klein István pályamunkás könnyebben megsérült. Sebét a mentők kötözték be. A rendőrség megindította a vizsgálatot.

— **A Szt.-Lukácsfürdő átmeneti éva'ja igen élénk.** Az augusztus havi vendégnévsorból felemlítjük a következőket; Louis Burger magánzó, Birmingham; Marcel Daves, London; Ludwig Weber kereskedő, Zabrze; dr. Viktor Babes és fia orvos, Bukarest; Julius Altár gyártulajdonos, Prossnitz; Milija Librach, Belgrád; William Clerk, Newyork; Elias Landau, Lemberg; Steinbring Jánosné és leánya, Dresden; dr. Czeslaw Waligorski orvos, Grybow; Ludwig Dubensky főhadnagy, Korneuburg; Vittorió Waser és neje gyártulajdonos, Genova; Ciculescu Romanné és leánya, Bukarest; Maria Brkita, Belgrád; Mikó Péter, földbirtokos, Hernádnémeti; dr. Balogh János, orvos, Hévíz; Jakab Rezső kir. kuriai bíró, Marosvásárhely; Mészáros László, urad. igazgató, Bars; Gömörly László és öccse, mérnök, Mészteleg és még számos külföldi és magyarországi előkelő vendég. A téli berendezések a bizonytalan időjárásban nagy előnyt nyújtanak a fürdőkúra használatánál.

— **Tűz.** Ma délben a Deák Ferenc-utca 16. számú ház egyik üzletében a villamos óra rövidzárlat következtében meggyulladt. Az óra faburkolata elégett, egyéb baj nem történt. A tüzet a központi és a IV. kerületi tűzoltóság pár perc alatt eloltotta.

— **Tolvajok és betörők.** Frank Nándor ügynök Vörösmarty-utca 61. szám alatt levő irodáját alkuleszal kinyitották s elloptak onnan egy kis kasszából 40 korona készpénzt, egy nagy kasszából nagyobb összeget és 30-40 drb vízesapszabályozót. — A Párisi-szállodától a Emke-kávéházig terjedő útvonalon egy egyfogtatu bérkocsin Balázs János zenész kárára elloptak egy négy-szegeletes fekete fatokban két darab A. és egy B. elefánt-sonatos klarinétot, melyek összértéke 260 korona. — Polonyi és Török divatárucég, Király-utca 83. sz. alatt levő üzletének kirakatát este alkuleszal kinyitották s elloptak onnan vásznakat.

— **Női szépségverseny.** Nizzából és Milánóból sürgönyzik az „Olinkievich Kristalin“ főraktárának, hogy mindkét szépségversenynek első díját azon hölgyek nyerték, kik Olinkievich Kristalinál állottak arcukat.

— **Betörő masszőr.** A rendőrség nyomozza Felix Jánost, aki Budapesten, 1910. május 20-án anyjának és az annál házközösségben élő öz. Hets Miklósnak szekrényét feltörte s abból 210 korona készpénzt és 404 korona értékű különféle ékszereket elloptott. A rendőrség körözi a betörő masszőrt.

— **Öngyilkos szénkereskedő.** Ma reggel Susmák János ötvenöt éves fa- és szénkereskedő Szövetőség-utca 2c. számú házában levő pinceszüzetében egy falba vert szögrel felakasztotta magát. A mikor észrevették, már meghalt. Tettének okát nem tudják. Holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe vitték.

— **A Royal-Orfeum szeptemberi műsoráról.** mint szenzációról beszél Budapest egész színházjáró közönsége. Új bohózatai, főként az *Akhar Kibic* és a *Trézi*, amelyeknek színpadi kiállításai is látványosság, végtelenül mulattatók; a két Laszky-operettet, főleg a *Márkiz* és a *rablót* folytonos taps kíséri; és valóságos kacagásba ful a *Szép Ernő Csirkusz*-a, amelynek frappáns hatású tréfái között a szerző most a kolerát, a telefonálist, a lakásmizériát, a beiratást és egyéb egész séreg aktualitást viz színpadra ellenállhatatlan humorral. *Sarkadi* Vilmos új táncszuplínak óriási hatása, a variété számok között pedig két olyan világhírű szenzáció van, mint a *Frères Fréser* elképzeltetlenül vakmerő akrobata trükkjei és a *Ritchies* csoport falrengetően kómikus bicikli-produkciója.

— **Betörések.** Tegnap délben, ebédidő alatt betörők jártak Heisser Somának az Anker-palotában levő üzletében, amit tolvajkuleszal nyitottak ki. Elloptak 600 koronát érő női szövetet és 150 korona készpénzt. — Tolvajkuleszal nyitották ki Guthi József fővárosi tanító Berzenczey-utca 50. számú lakását, ahonnan 2000 koronát érő holmit vittek el. — Dr. Nyiri István ügyvéd Szobi-utca 5. sz. lakásáról több száz koronát érő ezüstholmit loptak el a tolvajok. A rendőrség a betörőket nyomozza.

— **Szükség rabbilineses.** A soroksári esendő-örök távirati megkeresése szerint *Juracska* Szabolc István pozsonygyeri 17 éves, többrendbeli betérés és lopással terhelt egyén, e hó 2-án Soroksár közég fogdájaiból a padlózat kibontása útján megszökött. Egyik lábán kézbilines és lakat volt. A rendőrség keresi.

— **A tuberkulózis gyógyítása.** Kételkedőket is meggyőzni alkalmas azon fényes eredmények, melyeket a tüdővész kezelésénél szérumoltásokkal érhetünk el oly esetekben, mikor minden más beavatkozás hiábavalónak bizonyult. A szérum ugyanis nemcsak az által fejt ki hatását, hogy a beteg szervezetben a kört okozó bacillusokat elpusztítja, hanem azt egy újabb fertőzéssel szemben immunizálja. A hosszabb idő óta szérumkezelést alkalmazó dr. Harmat Gyula kimutatta, hogy az intézetében és inhalatóriumában (Budapest, VII., Rákóczi-ut 82) szérummal kezelt betegek fele gyógyul, negyede-nagyban javul s negyedénél még kedvezően befolyásoltatik a baj.

— **Ótátrafüreden** szeptember hó 1-én megkezdődött az utóidény, mely igen élénknek ígérkezik, miután a gyönyörű időjárás folytán igen sok fürdővendég meghosszabbítja az itt tartózkodást. Szeptember havában különben is rendszerint igen szép időjárás szokott lenni a Magas-Tátrában, mely a turista-forgalmat igen megélinkíti. Klotild főhercegnő leányaival, Erzsébet főhercegnővel e napokban érkezett ide és a Grand Hotel mellett fekvő bájos főhercegi villában lakik.

— **A Dunába fult.** Ma reggel Flaskó József 33 éves gabonamunkás Budán az Első Budapesti Gőzmalom Részvénytársaság előtt a Beschida nevű uszályhajóról gabonát hordott a partra. Egy gabonával telt zsák sulya alatt megbotlott és a Dunába zuhant. A mentésére siettek, de már későn, mert a szerencsétlen ember elmerült a hullámokban.

— **Szibéria Budapesten.** A Beketow-czirkuszban tíz mesésen idomított szibériai jegesmedve látható. Az utóbbi évben Budapesten bemutatott állatcsoportok közül egy sem közelíti meg a most bemutatásra kerülő jegesmedve-csoportot. Hatalmas, erős és tigrisnél, oroszánál veszedelmesebb állatok, melyekkel az idomító igen szép produkciókat végez. Az állatcsoportot kiegészíti egy maláji galléros medve és két orosz ponylő. Kiváló, itten még sohasem látott mutatvány, a *Parety*-akrobatacsoport ugrómutatványa, teljesen új dolgokat mutatnak a *Károly* magyar szokéscsoport, *Mademoiselle de Persky* a bájos iskolalovagnő *Joe* és *Tom*, *Clemens Belling*, a *Fratteli* testvérek, kómikus jelenetekben, *Gautier Enrico* új lóidomítási stb., minddedzeken felül, a műsor második felében színre kerül a kiváló, pompás kiállítású vízi-nóma-játék: *Magda*. Vasárnap két előadás, mindkettőben a teljes műsor.

— **Halálozás.** Ma délután temették el nagy részvét mellett *Mosdóssy* Andor fővárosi fogalmazót. A temetésen a polgármestert *Antal* Gyula tanácsos képviselte, a közegészségi ügyosztály képviselőjében *Vigh* János tanácsjegyző, a fővárosi árvaszék képviselőjében dr. *Agoston Géza*, *Szabó* Gyula és *Timár* József jelentek meg. Ott voltak azonkívül számosan az elhunyt kollégái és barátai közül. A halottat a főváros által adományozott sírhelyen hantolták el a kerepesi temetőben.

x **Royal-Orfeum, Budapest, Erzsébet-körút 31.** Színházi és variété-műsor. Kezdeté 8 órakor.

x **Fodor-féle vívóterem** a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

x **Bob** hashajtó a legkellemesebb, 10 fillér.

x **Műszaki és Gépipari R. T.** mai számunkban található hirdetésére felhívjuk az olvasók figyelmét. E társaság szakmájában a legelső helyen áll és megbízhatóságával, jutányos árakkal és előzékenységgel igen kiterjedt vevőkört biztosított magának.

x **Szép a hajusz Hajdusági pedróve!**

x **Hogy a ló ereje milyen rohamosan fogy meg-**erőltetett munka mellett, minden lótulajdonos előtt ismeretes. Az inák megmerevedése leggyakrabban csakis a túleröltetés káros következménye. A lovak kiváló erő-kifejtése és rendes munkaképessége csakis a Kwizda-féle es. és kir. kizárólagosan szabadalmazott Restutio fluid rendszeres alkalmazása által éretik el. Ezen szerkitűnően beválik, serkenti a lovat a munkabírásra s képesíti a legnagyobb erőlkifejtésre.

x **Szolgálatot** vélünk teljesíteni, ha felhívjuk a t. olvasóink figyelmét Guttermuth János (Baross-tér 18.) mai hirdetésére. E fogspeczialista szájjadlás nélküli fogszorokat a természetes fogaktól meg nem különböztető módon, 10 évi szavatosság mellett készíti.

Az
előkelő hölgyközönség
szíves figyelmébe!

Az idényről visszamaradt

bluz és pongyola

különlegességek eddig nem léteztett kedvezményes árakban kerülnek előadásra

RADÓ ALADÁR

elsőrendű bluz és pongyola áruházában

BUDAPEST

Bécsi-u. 5, Deák Ferenc-u. sarok

Divattájékoztatóm a jövő hét folyamán jelenik meg, melyet kívánatra bérmentve küldök.

REPÜLÉS ÉS LÉGHAJÓZÁS

© A repülő színész. Gyakran esett már szó *Faludi* Károlyról, a derék magyar színész aviatikusról, aki szép sikerrel dolgozott az aviatika terén. *Faludi* Károly színész hosszas elméleti előtanulmányok után fogott mintegy öt évvel ezelőtt első modelje konstruálásához. Közülük 500 különböző modellt csinált, míg végre sikerült annyira tökéletes szerkezetet alkotnia, hogy annak nagyban elkészített másával siklópróbákat rendezhettek. Ez Pécssett történt egy évvel ezelőtt. A hatalmas, teljesen kész, de még motórral fel nem szerelt aeroplánt felvontatták az *Árpád* község mellett lévő *Árpád* hegyre. *Faludi* rendszeren beléült a gépbe, *Révész* színész pedig lelökte az 50 fokos lejtőjű hegytetőről. A gép néhány méter siklás után pontosan a levegőbe emelkedett és mindannyiszor lassan ernyőszerűen a földre szállott, minden veszedelem nélkül. Pécssett nagy érdeklődéssel kísérték *Faludi* törekvéseit és terveiről 10—12 nyilvános előadást tartott több helyen. Ezek keretében mindig bemutatta a modeljeit repülés közben. Többek között a Mérnök Egyletben, a Technikus-körben, Katolikus-körben, Nemzeti Kaszinóban stb. *Hang* Dániel csiszterezita fizika tanár is nyilvános előadást ismertette *Faludi* repülőgépét, melynek rendszerét kiválóan helyesnek tartotta és támogatásra ajánlotta. De csak *Ujvidéken* akadt egy áldozatkész ember, aki annyi pénzt bocsájtott *Faludi* rendelkezésére, hogy a motort, légesavart stb. megszerezhesse. Támogatásért fordult igen sok pénzemberhez. Továbbá a budapesti Aeró-Klubhoz néhányszor, a kereskedelmi kormányhoz stb., mindenki elismerte a munka helyességét, de támogatást nem kapott. Most végre elkészült Nagykanizsán az aeroplánnal. *Révész* Jenő és *Bálint* Béla kollegái segítségével elkezdődött a gurulási próba — sőt az első kisebb emelkedés is — de igen sok törésen esett keresztül a gép. — Így elsősorban Nagykanizsán a *Weizer* féle vasgyárban készült tengelyek háromszor törtek el. A javítások persze igen sok pénzt emésztettek fel, míg végre Nagykanizsán a *Mercur*-gyár készítetett olyan munkát, amely teljesen megfelelt a célnak. Aztán jöttek az esős idők és tönkrement a drága gép. Siófokra jövet a szintársulattal, természetesen a gépet is elhozatta. Ott *Bruck* Mór jóvoltából 15 koronáért annyi deszkát kapott kölcsön *Faludi*, hogy egy ideiglenes garaget építhetett sajátkezüleg. A gépet összeállította és megkezdődtek a kísérletek. Kisebbs-nagyobb sikerrel augusztus 15-én erős szélben felemelkedett 3—4 méter magasra. De mint utóbb kiderült, a bal és jobb irányító elromlott és így akaratlanul egy fordulással fennakadt egy akáczfán, ahol a gép *izzé-porrá* tört. *Faludi* úgy vették le a fa tetejéről nagyon kis sérüléssel. Kanizsa városa előkelő polgárai méltányolták munkásságát, tudását és törekvését. Ezek után gyűjtést indítottak az új gép felépítésére igen szép eredménnyel.

Szeptember hó közepére elkészül az új gép, amelyet Nagykanizsán fog bemutatni először.

A *Faludi*-gépnek sok előnye van. Így a repülőgép szélessége 9 méter, hossza röpirányban 8—10. Az egész repülőgép felszerelve, vezetővel együtt 300 kilogramm. A közepén két felület sorakozik egymás alá s ehhez szimmetrikusan jobbról és balról egy-egy felület csatlakozik, minden egyes felület 3—3 méter hosszú, 2,60 széles. A repülőgép emelő területe 29 m², nem számítva a fel- és leszállást szolgáló és szabályozó felületeket. A motor 25 lóerős *Anzani*. A repülőgép az aljához erősített féderes pneumatikus kerúkeken iramodik a repülésnek.

A kormányos ülése közvetlenül a motor előtt van elhelyezve s minthogy ez a pont mélyebben fekszik, mint az alsó síkfelületek nívója, tehát az egyensúly is tetemesen fokozódott. A felületek ily módon való elhelyezésében lényegileg döntő újítást alkalmazott *Faludi*, mert a felületek ily módon való elhelyezése megakadályozza azt, hogy a gép oldalt dőljön. Az oldalszél, mely a repülőgépek működését legjobban veszélyezteti, a síkoknak elosztásában intenzív erőt elveszti és legfeljebb egy kis ringást idéz elő, semmiesetre sem boríthatja fel. A súlypont mélyebben való elhelyezése pedig a gépet horizont állásban maradásra kényeszeríti. A súlypont ott van összpontosítva, ahol a kormányos ül, a súly háromszökebe van oda vezetve és így ernyőszerű leereszkedése van kényeszerítve.

© Uj magassági világrekord. *Deauville*-ből jelentik: a mai aviatikai versenyen *Morane* 2582 méterrel új magassági rekordot állított fel. 2500 méter magasságban motorja felmondta a szolgálatot, mindazonáltal sikló-repüléssel simán leszállt.

© A „*Zeppelin* VI.” útja. *Mannheim*-ből távoztak: A „*Zeppelin* VI.” léghajó 10 óra 35 perckor *Dürr* főmérnök vezetésével *Heidelberg*-ből jövet hét utassal odaérkezett és szép cserződéssel kikötött a *priesenheimeri* szigeten.

Nyaralás után

mindenekelőtt való arcunk ápolása, hogy ismét **fehér, puha, bársonysima** és **üde** legyen arczbőrünk, melyet a nap megbarnított, szél kifujt, s a hideg fürdők érdekessé tettek.

A **legszebb arcot**, az **üde rózsás-fehér sima** és **tiszta** arczbőrt pedig a legkönyebben az

Olinkievich Kristalin

növény-crème használata által nyerhetjük, melynek előnyei, hogy **tisztán** csak növényi alkotórészekből készül, **vizben** teljesen feloldódik, mi azt bizonyítja, hogy nem tartalmazza az arcra oly káros zsíros anyagokat, melyek megavasodnak és a bőrt érdekessé teszik.

Az

Olinkievich Kristalin

növény-crème a legelső orvosszakértők véleménye szerint a legcsunyább arczról is rövid idő alatt eltávolít minden kiütést, szeplőt, májfoltot, mitesszert s az arcot vakító fehérre teszi és teljesen ártalmatlan.

Az

Olinkievich Kristalin

növény-crème azon világhírű toalettcikk, mely kapható mindenütt.

Ára: nagy üvegdoboz . . . 3.— K
 üvegdoboz . . . . . 1.— ”
 próbadoz . . . . . —.50 ”
 szappan . . . . . 1.— ”
 puder . . . . . 1.— ”
 fehér növény fogkrém —.50 ”

Az „**Olinkievich Kristalin**“ **növény-crème** szétküldési központja

„Olinkievich Kristalin“

Budapest, VIII., **Baross-utca 91.**

Október hó 1-étől
IX., Páva-u. 7. (Saját ház.)

© A levegő hősei. Osztendei jelentés szerint *Dutrieux* Helén asszony, aki rövid ideje foglalkozik csak az aviatikával, tegnap reggel 6 órakor egy utassal biplánon felszállott és *Brügge*-ig repült. *Brügge*-ben az ősi székesegyház tornyát négyszáz méter magasságban többször megkerülte s ezzel új rekordot teremtett, mert utassal ilyen magasra még nem emelkedtek fel. — *Páris*-ból a levegő egy másik kiváló hősről is újabb érdekes jelentés érkezett. *Bielovucic* aviatikus a *Páris-Trouville* közt folyó versenyben tegnap reggel startolt. *Chabelle* *Rout*-ban leszállott, mert a csavarja elromlott. A gépet megreperálta s tovább repült *Poitierig*, ahol estefelé leereszkedett, mert nem bírta ki a magasságot a *hideg*.

© Repülési gyakorlatok Afrikában. *Baillieux* tábornok, a kilenczedik hadtest parancsnoka tegnap *Buckben* megtekintette a léghajó parkot. A tábornok, akinek bemutatnak több léghajóosztást, felszállt egy biplánon, amelyet *Renard* kapitány vezetett. A folszállás jól sikerült s a repülőgép gyönyörűen szállt le. A tábornok nagyon meg volt elégedve utjával és leszállása után azt mondta a tiszteknek, hogy a nagy magasságban való megfigyelés rendkívüli fontosságáról teljesen meggyőződött. A francia hadügyi kormány most nagyobb szabású kémlelő repülőgépet tervez az algériai határtól egészen *Timbuktuig*.

© Gépfegyver a repülőgépen. *Berlin*-ből jelentik: *Belér* német aviatikus olyan repülőgépet szerkesztett katonai célokra, melybe egy gépfegyver is beilleszthető és a kormánykészülék állandóan jelzi a légáramlatot. A géppuska elhelyezése olyan, hogy az aviatikus lábbal használhatja.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) „Csitulj szívem!” (Bohózat három felvonásban, irták *Henequin* és *Véber*, fordította *Merei* *Adolf*. Bemutatója ma este a *Vigszínházban*.) Kinn az utcán hideg esős őszi idő, benn a színházban a legmelegebb nyár: a *Vigszínház* ma esti bemutatója a legnyáribb bohózat minden bohózatok közül. Egy ötlete volt a francia társasozónak, ez a bohózat tengelye: van egy ifju márkí, aki széljával tizi ki azt, hogy pocsoljába esett lilimokat mentesen meg az erény számára és a szívet lecsitítva testvéreként tiszteli a kokottot, akit majdan feleségül óhajt venni. A tiszta érintetlen uri kisasszonyt nem akarja eljegyezni, de nyomban ragaszkodó kérővé lesz, amint a kisasszony azzal a jámbor füllentéssel akarja lerázni a nyakáról, hogy neki egy ural már viszonya volt. Ezt az ötletet a szerzők ügyetlenül használják ki, vaskos malaczsággal, többrendbeli házasságtöréssel, szekrénybe bujtatással, pofokodással, személyesével és boxolással garnirozzák. A jámbor márkí *Ferenczy* *Károly* játszotta, a főszerzők *Haraszi* *Hermin*, *Kiss* *Irén*, *Kornai* *Berta*, *Tapolczay*, *Tanay*, *Vendrey* kezében voltak. *Szerény* megint kitűnő kabinet-figurát alakított egy epizód szerepéből, *Kornai* *Bertának* nagy sikere volt egy táncos kuplébetéttel. Igen előnyösen mutatkozott be a színház új tagja, *Pallay* *Rózi*, kedvesen csevegett és ügyesen mozgott a színpadon egy fiatal leány szerepében. (—).

(*) Az *Operaház* megnyitása. Három hónapi szünet után szombaton, a hó 10-én nyitja meg kapuit a magyar királyi *Opera*. A megnyitó előadón *Erkel* *Ferenc* „*Brankovics György*” című dalműve kerül színre.

(*) *Isabella* főhercegnő magyar művészvendége. *Isabella* főhercegnő meghívására dr. *Gönczy* *Mór* kultuszminiszteri tanácsos, a kitűnő zeneművész ma *Badenbe* utazott. A főhercegnő asszony weillburgi kastélyában látja vendégül a magyar művészt.

(*) A *Rákosi-iskola* megnyitása. *Rákosi* *Szidi* nyilvánossági joggal felruházott magánzsinóros-iskolájában az új iskolai évad a jövő héten kezdődik meg. Hétfőn és kedden délután lesz az új növendékek felvétele. Az iskola igazgatósága kéri az eddig beiratkozott és az újonnan jelentkező növendékeket, hogy a felvételi vizsgát el ne mulasztják. Az előadások szerdán kezdődnek meg.

(*) Országos zenei kongresszus. Október 12—14. napjaira halasztották az eredetileg *Juliusra* hirdetett harmadik orsz. zenei kongresszust. A kongresszuson a következő érdekes felolvasások kerülnek napirendre: Dr. *Schwarz* *Gusztáv* udv. tanácsos, egyetemi tanár, a szerzői jogról fog értekezni. *Siklós* *Albert* tárgya: A hangszerek technikai fejlődésének hatása a zeneköltésre: *Juhász* *Aladár*: A nem újjól való játékok (új zongor. technikai típus); *Mejer* *J. Gyula*: A hangnemek

ntés szeri...
je foglalja...
6 óra...
geig repült...
át négyszáz...
s ezzel új...
en magasra...
levegő egy...
jelentős ér...
ouville közt...
t. Chabelle...
lomlott. A...
t. Chabelle...
hol...
ki a magas...

Baillieux...
csnoka teg...
parkot. A...
hajószisz...
ad kapitány...
a repülőgép...
or meg volt...
mondta a...
való mag...
er meggyő...
most na...
az algériai

nből jelen...
ógépet szer...
gőgfegyver...
állandóan...
ezése olyan,

SZET.

árom felvo...
totta Mérei...
ban.) Kinn...
színházban...
esti bemu...
lézatok kö...
égnek, ez a...
aki ezáltal...
nok ment...
lecsititva...
ajdan fele...
uri kisze...
ban ragasz...
zzal a jám...
káról, hogy...
t az ötletet...
kos malacz...
szekrénybe...
serével és...
márkit...
főszerepek...
mai Berta...
oltak. Sz...
alkított egy...
sikere volt...
sen mutat...
esen, kedves...
n egy fiatal

om hónapi...
nyítja meg...
gnyitó elő...
rgy" című

művészen...
dr. Gönczy...
nő zenemű...
ezegasszony...
a magyar

ákosi Szidi...
gánszínész...
déten kezdő...
ez az új nő...
igra kéri az...
zett növen...
mulaszszák.

ujabb elmélete, ennek hatása a melódikára és összhang-rendszerre; dr. Tóvölgyi Elemér; A hangszerek ismertetése (praeparatumokkal); dr. Fabó Bertalan; Erkel Ferencről; Guthy Zoltán; Zenei állapotaink föltüntetése; Rejöd Alpár; Magyar zenei emlékek és muzeumok; Ság József; A zenészyugdíj; Zenetanítók kedvezményes utazása; dr. Herrmann Antal; A magyar zenészek demográfiája; Járosy Dezső; A magyar zenei kultúra; Egyházi-zenei művelődésünk, stb. A kongresszus tagjai előreláthatólag magas színvonalu hangversenyt is fognak élvezni, Részvételre jelentkezhetni 3 korona díj beküldése mellett Benkő Miksa zongoratanárnál (VIII., Szigetvári-utca 13. sz.) mint a kongresszus pénztárnokánál.

(*) Színházak műsora. A Nemzeti Színházban holnap, vasárnap Az ember tragédiája kerül színpadra Beregvi K. Hegyesi Marival és Gyenesse a három főszerepben, hétfőn a Hamlet Beregvi K. és Gyenesse főszerepben, kedden lép fel először P. Márkus Emilia, a színház kiváló művésznője A botrány Charlotte szerepében, szerdán pedig A bor, Gárdonyi pompás parasztvígjátéka kerül színpadra. A darabnak ez lesz a nyolcvannyelvödik előadása. Ez alkalommal is Cs. Alsóegly Irma és Gyenesse játszzák a vezető szerepet, esütörtökön az Aranyember kerül színpadra Jászai Marival Teréz szerepében, pénteken pedig a Nászinduló adják Márkus Emiliával Grace szerepében. A művésznő harmadik fellépése jövő vasárnap este lesz Pau; Hervieu Ismerd meg magad! című színművében, amely az elmúlt évadban nagy sikert aratott. A többi szerepet Vizvári Mariška, Gál, Odry és Mihályfi játszzák. Szombatra Stuart Mária, jövő hétfőre Moliers „Tartuffija” és a „Kényeskelek” vannak műsorra kitűzve. Az előbbinek czím szerepét Ivánfi, az utóbbiakban pedig Mascarillet Rózsahegy játszza. A délutáni előadások során holnap a Nemzeti Színház Munkásyugdíjintézete javára a Rosenkranz és Gildenstern, Klapp mulatságos vígjátéka kerül színpadra a rendes szereposztásban, a jövő vasárnap délután pedig a Madách Imre-szobor alap javára Az ember tragédiáját adják. A három főszerepet ez alkalommal is Beregvi, S. Fáy Szere és Gyenesse játszzák.

A Vígyszínházban a jövő hét műsorát a Csittulj, szivem!, Hennequin és Veber vídám, új bohózata dominálja, amelynek holnap, vasárnap lesz a második, hétfőn pedig a harmadik előadása. Azután még szerdán, pénteken, valamint a következő vasárnap és hétfőn ismétlik. A hét többi napjain a műsor legkedveltebb darabjai váltakoznak. Ezek közül az Amor, a pénzügyök, Forest Louis nagyhatású bohózata, amelyet holnap, vasárnap, délutáni előadásul játszanak, esütörtökön délután és szombat este kerül ismét színpadra. Kedden az Ordogot, Molnár Ferencz diadalmos vígjátékát adják Hegedüs Gyulival a czím szerepben, esütörtökre pedig az Osztrigás Miczi, Feydeau híres bohózata van kitűzve. A Magyar Színház a heti műsorának kimagasló eseménye Lothar és Saudek darabjának, a Cavalléroknak a bemutató előadása. A darabhol már hetek óta nagy szorgalommal folynak a próbák és így az első előadást szombatra, a hó 10-ére tűzték ki. A Cavallérok bemutató előadása a Magyar Színház nagy sikert aratott darabjai kerülnek színpadra: hétfőn a Góth-pár fellépésével A koncert-et adják, kedden és esütörtökön A Csókö és Kalap van műsorra tűzve. A Csókö és Kalapnak ez a esütörtök előadása lesz a kiváló darab második jubileuma. Pénteken felújítják Bernard Shaw Warrené mestersége című nagyszerű színművét, szerdán A millopos kerül színpadra. Esütörtökön, Kisasszony napján délutánján A sasfók előadását ismétlik meg, vasárnap délután pedig Földes Imre nagyhatású színműve, A kurusló van műsorra tűzve. — A Király Színházban Lehár Ferencz világhírű operettje, a Luxemburg grófja, amely rohamosan közeledik 200-ik előadása felé, a hét minden estéjén műsorra van tűzve Petráss Sárival, Várdi Ilivel, Királyiával, Rákócziával, illetve Papirral és Kovács Andorral a főszerepekben. E héten két délutáni előadása lesz a Király Színháznak. Esütörtökön, Kisasszony napján délután Balconi és Kaesoh népszerű daljátéka, a János vitéz van előző helyarákkal műsorra tűzve. A jövő vasárnap délutánján pedig először kerül Lehár diadalmos operettje, a Luxemburg grófja első helyarákkal színpadra. — A Budai Nyári Színház jövő heti műsorának különös érdekességet kölcsönöz Pálmay Ilka vendégjátéka, aki pénteken az „Élyált asszony” Gondájában, vasárnap pedig „A tót leány” czím szerepében fog vendégszerepelni. — Szerdán és esütörtökön Sztojanovits Jenő „A színi herezeg” című eredeti daljátéka kerül színpadra új betanulással. Hétfőn az Erdészleány, kedden Tosa, szombaton A tévedt nő; asárnap délután pedig A tót leány kerül színpadra.

A Városligeti Színházban holnap, vasárnap délután a „Peleskei nótárius” kerül színpadra. Este lesz az első jubiláris előadása „A muzikusleány” című szép zenéjű operettnek. A főszerepet ezúttal is Kürty Klára, Hudaesch Nelly, Hidy Irén, Vespérnyé, Kaloosay, továbbá Kabók, Szalay, Felcse és Ráday játszzák. A hét minden estéjén a „Muzikusleány” van műsoron. Esütörtökön, Kisasszonynapján, délután „A bityár kendője”, vasárnap délután pedig „A tót leány” cz. népszínmű kerül színpadra. — Az Uránia Magyar Tudományos Színház első ujdonsága, Láng Menyhért A Bonaparték szülőföldje című darabja lesz. A szerző, aki hosszabb ideig tartózkodott Korzikában, erről a parányi kis szigetről vonzó és kedves tanulmányt írt, amely a sziget érdekes története mellett, annak geográfiai és etnográfiai leírását is adja. A darab technikai felszerelésével, amely csövegyűlésű, a színház vezetősége már teljesen elkészült és most folynak az utolsó próbák. A bemutató előadást a hónap 13. és 14-ére tervezi az igazgatóság. A bemutatónál a színház régi, legnagyobb sikerű darabjából összeállított programot szerepel a műsoron.

(*) Változás a Grünfeld-kvartettben. A Grünfeld-féle népszerű kamarazene-társulat kebelében személyváltás történt. A művész-szövetkezet másodhegedűse: Danzinger Antal, ugyanis nagy el-

foglaltsága miatt kivált a kvartettből és helyébe lép a szekondhegedű kezelésében Kőszegi Sándor, aki eddig a brácsaszólamot játszotta. Viszont Kőszegi helyét Fodor Izso, az Opera zenekari tagja foglalja el, mint a társulat új tagja.

(*) A Rákóczi-siremlék. Holló Barnabás már befejezte a kassai Rákóczi-siremlék gipszmintáját s azt most fogja elhelyezni a kassai dóm északi kapuja fölé. Báró Forster Gyula, a műemlékek országos bizottságának elnöke arra kérte a várost és a püspöki hatóságot, hogy a jelzett kaput zárják el a forgalomtól s ezzel segítsék elő az emlékmű felállítását. A siremlék háromszázeczer koronába kerül.

(*) Kéve. A „Kéve” művészegyesület tagjainak a nyáron kifejtett festőművészeti, szobrászati, építőművészeti és iparművészeti munkásságáról a „Kéve” harmadik kiállítása ad majd számot, amelyet az egyesület január és február havában a „Nemzeti Szalon” kiállítási palotájában fog rendezni. A „Kéve” tagjai közül Kozma Lajos építő- és festőművész Vitéz Miklós festőművészszel együtt Kaposvártól legutóbb kiállítást rendezett, amelyen rajzain és festményein kívül nagyon érdekes extremorientális gyűjtemények voltak láthatók. A kiállítást Rippl Rónai József nyitotta meg. A kis kiállításnak nagy sikere volt.

(*) A színházi jegypótdíjak. Alig néhány hónapja, hogy több külföldi színészeti nyugdíjintézet mintájára a magyar színészegyesület nyugdíjintézete is meghonosította a színházi jegypótdíjak intézményét. A mostani őszi szezonról kezdődőleg már az összes vidéki szintársulatoknál meg fog kezdődni a pótdíjak eladása és ettől kezdve nagy jövedelmek elő néz a nyugdíjintézet. A szabályzat értelmében a pótdíjakból befolyó összegeket a színházgatónak tiznaponként el kell számolni.

(*) Modern hangképzés. Csiky János, a Nemzeti Zenede énektanára ismét megnyitja hangképző iskoláját, melyben a külföldi modern énekmesterek hangképző és hangfejlesztő módszerét tanítja. Fölvételre jelentkezni naponként két órától ötig lehet az iskola Aréna-ut 19. számú helyiségében. Beírási díj nincs. Szinpadai megjelenéssel és értékes hanganyaggal bíró növendékek ingyen tanulhatnak.

(*) Szobor-kiállítás. Ligeti Miklós kész műveiből és vázlataiból gyűjteményes kiállítást rendez a Művészszház termében. A kiállítás megnyitása a jövő tavaszon lesz.

(*) A Műcsarnok téli tárlata. A Képzőművészeti társulat téli tárlatát, amelyen ezúttal csakis magyar művészek vehetnek részt, november 16-tól január 15-éig rendezi a városligeti Műcsarnokban. A tárlaton kiosztásra kerül: két nagy, esetleg egy nagy és két kis állami aranyérem, a 2000 koronás Rökk-jutalom, a néhai Ráth György-féle 1200 koronás díj, a 600 koronás Esterházy-díj és a Lipótvárosi Kaszinó 1000 koronás díja. A tárlatra szánt műveket legkésőbb október hó 29-én délután öt óráig kell beküldeni ugy a vidékről, valamint a külföldről is

NINCSEN SZÉP
ARCZ

AMERIKAI
PORCELLAN
POUDER
NÉLKÜL

Az eredeti doboz tetején a Yes szócska áll.
Kapható a föld-ekén mindenütt.
Ára nagy doboz 5 korona, kis doboz 3 korona, mintadoboz 1 korona.
DEPÓT-k Budapesten, IV., Kecskeméti-ut 9.
VIII., Rákóczi-ut 8.

IRODALOM.

* Felolvasás a Galilei Körben. Ma este a Galilei Kör nyári tanfolyamainak befejezésül nagy hallgatóság előtt tartott előadást dr. Szende Pál: Az irodalom, művészet és esztetika modern fejlődéséről. Előadásában a művészi és költői teremtés társadalmi törvényszerűségének vizsgálatával foglalkozott.

* „A Nyugat”, Ignotus, Osvát Ernő és Fenyő Miksa egyetlen modern magyar szépirodalmi és kritikai szemléjének szeptember 1-én megjelent számában a szokott feltűnést keltő kiállításban, igen érdekes tartalommal jelent meg. A Nyugat főmunkatársai: Ady Endre, Ambrus Zoltán, Babits Mihály és Móricz Zsigmond. A Nyugat-szeptember 1-én megjelent számának tartalma: Babits Mihály: Laodameia. (Tragédia). Salgó Ernő: A történelem problémája. Nagy Zoltán; Tóth Árpád: Versek. Kuncz Aladár: A mirgodonni Jeanette. (Novella). Jászai Horváth Elemér: Vera, Ambrus Zoltán: Mantegazza. Gáspár Kornél: Versek. Ignotus: Jegyzetek. (A politika mögött). Okl. Gábor: Versek. Figyelő: Lovagias magyar nemzet (Halász Imre). Nemzeti vacatió (Hegedüs Lóránt). Reinitz Béla és Farkas Odón Ady-daljai (Csáth Géza). „Begegnungen mit mir” Catharina Godwin könyve (Lesznai Anna). Münchener esték (Nádai Pál). Le Centenaire de Jean-Jacques (Jaczó Géza). — Intermezzo (Lengyel Menyhért). Halász Imre cikksorozata. A Nyugat szeptember 15-én megjelent számában kezdi meg Halász Imre, a kiváló publicista „Egy letűnt nemzedék” című alatt visszaemlékezéseinek közlését. Az igen érdekes cikksorozatra már most felhívjuk olvasóink figyelmét.

* „Uj Idők.” Változatos és gazdag tartalommal jelent meg a magyar családok kedvelt lapja az Uj Idők. Bíró Lajos és György Ákos novelláit, Nádai Pál és Tábori Kornél cikkeit írtak, az Idegen Irók rovatában pedig ott találjuk Henry F. Urban; a kitünő amerikai író humoros elbeszélését, Verset Györök Józseftől és Kálnoki Lajostól közöl a lap. Az illusztrációk közül kiemeljük a sztrájkoló malommunkások értekezletéről, a kole-ráról megfertőzött uszályhajóról, a londoni japán kiállításról stb. készült fényképeket és Mühlbeck ötletes feljézeit. Előfizetési ára negyedévre 4 korona. Mutatványszámot kérésre ingyen küld a kiadóhivatal Andrássy-ut 10. szám.

* A „Vasárnapi Ujság” szeptember 4-iki száma nagymennyiségű szép képet közöl a londoni japán kiállításról, Montenegro királysággá proklamálásáról, a párisi Place de Budapestről, Székely Bertalan temetéséről, az aszói leánynevelő-intézetéről, a csongrádmezei munkásházakról, a pózeni kastélyról stb. Verset Szász Béla és Balla Ignác, novellát Karinthy Frigyes írt; Zsoldos László eredeti és Neera olaszból fordított regénye adják a többi szépirodalmi olvasmányt. Egyéb közlemények: Radics Jenő cikke a londoni japán kiállításról, ezikk Miklós montenegrói királyról, tárcza-cikk a hétről s a rondes heti rovatok: Irodalom és művészet, sakkjáték stb. — A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre négy kor., a „Világkrónikával” együtt négy korona 80 fillér. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 4. szám). Ugyanítt megrendelhető a „Képes Néplap” a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre két korona 40 fillér.

* „Ország-Világ.” Dr. Várdi Antal és dr. Falk Zsigmond kitünő lapja, az „Ország-Világ” e heti (36-ik) számában válogatott szöveggyűjtemény és szebbnél-szebb képek váltakoznak egymással. A szöveggyűjtemény: Szilágyi Géza, Scossa Dezső, Dolcsall Ervinné, Hangay Sándor, Láposy H. Jánosné és Magay Berta neveivel találkozunk, akik cikkeit vagy novelláit írtak. Verset Dura Máté és Vajthó László tollából találunk e héten az „Ország-Világ”-ban. Szigeti József eredeti regénye a fölapon, a könyvalaku mellékletben pedig Castle Ágnes és Egerton angol regénye folyik. Érdekes rovatok egészítik ki a változatos szöveggyűjteményt. A képek sokaságából kiemeljük a királyunk unokáit ábrázoló csoportképet, valamint a német trónörökös gyermekeit ábrázoló képet, a friedbergi várkastély két rajzát, Hanvay Sándor és Arnstein Henrik arcképet, a király ischli vadász-szobrát, stb. Az „Ország-Világ” kiadóhivatala (Budapest, V., Hold-utca 7.) kívánatra ingyen küld mutatványszámot. A lap előfizetési ára: Egész évre 16 korona, félévre 8 korona és negyedévre 4 korona.

* Petőfi- és Jókai-ercképek. A Petőfi-ház első emeletén levő két szoba összes emléktárgyait táblával jelölték meg. „Hegedüs Sándor családjának örökletéle” van a táblán felírva; mert az összes Petőfi- és Jókai-relikviákat Hegedüs Sándor családja örökletétképpen ezen két szobába elhelyezve adta át a nemzetnek. Különösen érdekesek Petőfi levelei Jókai anyjához és Jókai festményei és faragványai. Az emléktárgyak összes számai megközelíti a hétszázat.

* **Jó most koresolyázni, de még csak koresolyázásra gondolni is ebben a mostani melegeben.** *Endrédi Sándor* is a hősről ír verset *Sebők Zsigmond* és *Benedek Elek* képes gyermeklapja, a *Jó Pajtás* legújabb számába; *Sebők Zsigmond* pedig elmondja, hogy koresolyázott *Dörmögő Dömötör*, a hírneves maczka a dobsinai jégbarlangban. Ugyanabban a számban *Zsoldos László* írt elbeszélést, *Flek* nagyapó mesét, *Telekes Béla* verset *Juhász Árpád* kedves képéhez, *Markos Berczi*, a falun nyaraló pesti fiú megírja levélben tanítójának a cséplést; *Dánielné Lengyel Laura* regényes tárcza krónika, rejtvények, szerkesztői üzenetek teszik teljessé a szám tartalmát. A *Jó Pajtás* előfizetési árai: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 f. Előfizetési pénzek Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám alá küldendők.

Nyiltter.

En rovaiban közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Nyilatkozat.

Több esti lap czégünkről oly hirt hoz, mely a tényekkel merőben ellenkezik. A kérdéses ügyben folyó eljárás igazolni fogja kifogástalan szállításunkat és hogy minket e támadások alaptalanul értek.

Fleischer és Bolgár.

A budai Szt.-Lukácsfürdő

„Nagyszállójában” és „Thermal”-szállójában szoba teljes ellátással naponként 10 kor-tól feljebb. Minden szoba kilitással a Dunára. Kénes iszapfürdők és iszapborogatások. Fürdőismertetőt díjmentesen küld Szt.-Lukácsfürdő részv.-társ.

Dr. HARMATH GYULA gyógyintézete **TÜDŐBETEGEK** bejáróknak

Budapest, VII. ker., Rákóczi-ut 82. szám. Tüdő-mellbajok: Asztma, Tuberkulózis I. és II. stádiumában, vérköpés, tüdőcsucshurut) a legújabb gyógymóddal kezeltek. Szárazkezelés: Kamara-inhalációk! Az 5 éve fennálló intézetben kezelt betegek 70 százaléka gyógyul. **Bendelés 12-2 és 2-4-ig.**

FŐVÁROS.

Lakásviszonyok a fővárosban.

— 3675 új lakás. —

Budapest, szeptember 3.

A legutóbbi tíz év a budapesti lakos életében megfelel a bibliai hét sovány esztendőnek; ott a gabona, itt a lakásviszonyok okozták a nyomorúságot. A főváros már két évvel ezelőtt belátta, hogy a kellemetlen helyzetet valamiképpen segíteni kell s 1909-ben elhatározta, hogy a lakásinség enyhítésére, mely természetesen a munkásosztályra nehezedett rá legjobban, de a középosztályt sem hagyta érintetlenül, tízezer lakás építésével enyhít. Nem egészen egy év leforgása alatt a főváros el is érte, hogy közel 3065 lakást bocsájtott a lakosság rendelkezésére, de ennek dacára észrevehető eredmény nem mutatkozott, aminek titka abban keresendő, hogy az építkezések nem tartanak lépést a lakosság számának növekedésével. A telekspekulációk nyomorítják meg azt a törekvést, mely a lakásinség enyhítésére irányul s nem is valószínű, hogy az inség megszűnik, mielőtt a telekadó életbe lép.

A statisztikai kimutatások szerint még 1900-ban 5248 üres lakás volt a fővárosban és 1908-ban ez a szám 242-re csökkent, úgy hogy a lakáshiány tetőpontját érte el. Az üres lakások számának csökkenését kapcsolatosan természetesen a házbérek aránytalanul emelkedtek. 1898-ban 96.7 millió korona volt a házbér, 1901-ben 125.7 millió korona. Az évek során a helyzet még rosszabbodott és 1906—1908-ig még 16.5 millióval emelkedett a lakbér, míg az utolsó évben ez az emelkedés 16.896.000 koronát tett ki. A dolgok ilyen állása mellett a hatóság kénytelen volt rendkívüli intézkedésekkel segíteni a bajokon. A kormány Budapest határában saját gépgyárainak és üzemének munkásai részére 4000 kislakás építését határozta el, amelyek közül azonban az építőanyagokban belátható nagy hiány következtében és egyéb adminisztrációs okokból 1910-re csak 300 lakás készült el.

A főváros 1909-ben kezdett foglalkozni a lakáshiánynak mind égetőbbé váló kérdésével. Dr. *Bárczy István* polgármester ezeknek az ügyeknek intézésére külön ügyosztályt szervezett, amelynek élére dr. *Wildner Odön* tanácsjegyzőt és *Kabdebó Gyula* mérnököt osztotta be. Ennek az ügyosztálynak első munkája az a terjedelmes előterjesztés volt, amelyet a főváros tanácsa a lakásviszonyok javítása tárgyában a közgyűlésnek bemutatott és amelyben szükségbarakkok, népszállók, népotthonok, földszintes kislakások, több emeletos kislakások, bérházak és a bérházakban elhelyezett iskolák helyettesítésére építendő új iskolákra kerék számban 100 millió koronát kért. Az építkezés keresztülvitelét három évre tervezte az előterjesztés és annak keresztülvitele után 10.000 lakás állott volna Budapest népének rendelkezésére, amelyből már az első évi ciklusra 33 millió korona költséggel 3300 lakás esett volna.

A program megvalósításánál azonban rendkívüli akadályokkal kellett megküzdeni. Mindennek dacára sikerült a munkálatokat úgy vezetni, hogy már az első év — 1909. — novemberében 367 darab egy és két szobából álló lakás volt átadható a használatnak. A folytatódó építkezések eredményeként ez év augusztus 1-én 14 darab három és négyemeletes bérházban újabb 853 egy, kettő és háromszobás lakás létesült és a most építés alatt levő lakások, amelyeket november 1-én fognak rendelkezésükre átadni, 865-el szaporítják a főváros által létesített lakások számát. Ezeket kívül a folyó évben átadás alá kerülő és a bérházakban elhelyezett iskolák helyett épített iskolák 500 lakást tesznek szabaddá, úgy, hogy egy esztendő leforgása alatt 3065 lakással szaporította az építési akció a főváros lakáslétszámát, nem számítva a népszállókban létesített 400 és a közjótékonyági intézetben létesített száz lakófülkét. A jövő év programja egyelőre az idei év keretében mozog s így 1910. év végéig 2000—3000 új lakás fog rendelkezésre állani.

(A nyílt piacok rendezése. A tifusz és kolera a hatóság figyelmét a nyílt piacokra terelte. A vásárcsarnokokra milliókat költött a főváros, a nyílt piacokat azonban egészen elhanyagolta. Pedig a nyílt piac az egyik főfaktor a Budapest közlekedésének. Vaszilievits János helyettes polgármester ma értekezletet hívott össze, amelyen részt vettek Rényi Dezső tanácsos, Magyarevits Mladen tisztifőorvos, Csupor József és Vigh János tanácsjegyzők és Balló Alfréd köztisztviselő főnök. Az értekezleten megvitatották, hogyan lehetne rendezni a nyílt piacokat, hogy legalább a legelőnyösebb közegészségi követelményeknek megfelelő legyenek. A tanácskozást legközelebb folytatják.

(Mezőgazdasági termékek hamisítása. Az élelmiszerhamisításról szóló törvény a mai viszonyoknak egyáltalán nem felel meg. A törvény taxatív sorolja föl, hogy milyen élelmiszert nem szabad hamisítani. A tapasztalat megmutatta, hogy nagyon sok élelmiszert lehet hamisítani és hamisítanak is, aminek hamisítására a törvény alkotásakor nem gondoltak. A kormány, úgy látszik, belátta, hogy a mai törvényvel a közönség érdekét védelmezni nem lehet s a földművelési miniszter elhatározta a törvény revízióját. A miniszter felhívta a fővárost, hogy az év végeig tegyen jelentést arról, hogy a tapasztalat minő irányban követeli a törvény revízióját. Legfontosabb, hogy az új törvény legalább olyan szigorúan büntesse az élelmiszer hamisítókat, mint a bortörvény bünteti a borhamisítókat.

(A gellérthegyi vasút. A sokféle terv között, amely vasutat akar a Gellérthegy és a város között létesíteni, talán a legbiztosabb az, amelyet a *Gferer és Társai* terveznek. De ez a terv is sokáig húzódik leginkább a hatóságok közömbössége miatt. A közigazgatási bejárást régen meg kellett volna tartani, de úgy látszik, húzódik az ügy érthetetlen okokból. S ahelyett, hogy a vasut már meg volna, még mindig a papíros-vasutnál tartanak s a sürgős létesítés helyett a kereskedelmi miniszter megint egy évre adott halasztást az engedélyeseknek. Pedig a fővárosnak igazán egyik legzűlésegebb vonaláról van szó, amely igen nagy és egészséges területet csatolna a főváros területéhez.

Mindenkit érdekel.

Tetszés szerint választható valódi angol divatszövegekből mérték és próbná után készített elegáns

őszi Sacco-öltöny vagy Felöltő **33 forint.**

Gondos kivitel. — Kitűnő szabás.

American House IV. Szervita-tér 3. Török-palota. ::

(Kinevezés. A főpolgármester Ferenczi Gábor kórházi segédorvosnak nevezte ki.

(A Fővárosi Könyvtár új könyvei. A Fővárosi Könyvtár Értesítőjének ez idei 2. száma mintegy száz oldalon majdnem 3000 új szerzeményű könyvről ad szakok szerinti csoportosításban ki-mutatást. A könyvek a társadalomtudományok és szociálpolitika számtalan kérdését érintik. Az Értesítő elején Staindl Mátyás drezdai könyvtári tanulmányutjának beszámolóját találjuk. A Fővárosi Könyvtár Károly-körút 28. sz. alatt mindenki számára nyitva van.

KASZNÁR NÁNDOR

A Magyar Világ hávéház volt tulajdonosa még tavaly Éőőőőőő őtőőő

„Grand Hotel National”-i
Wien, II., Taborstrasse 18.

teljesen átépítette, megnagyobbította és mintaszerűen újonnan berendezte, 800 szoba, lift, villanyvilágítás, központi fűtés, a lakosztályok fürdővel ellátva, gyönyörű téllkert, zene- és olvasóterem, kávézó magyar konyha, étterem és kávéház mérsékelt árak mellett áll a n. á. közönség rendelkezésére. Telefon, interurban, villanyos öszekötés az összes pályaudvaroktól.

EGYESÜLETEK.

(—) Elmarad az országos orvosgyűlés. Az Országos Orvos-Szövetség szeptember 8-ára Aradra összehívott kongresszusát dr. Kéty Károly arra való tekintettel, hogy az ország közegészségügyi állapotát veszedelem fenyegeti s az orvosoknak, különösen a hatósági orvosoknak, feltétlenül helyükön kell maradniok, később meghatározandó időre elhalasztotta.

(—) A Magántisztviselők Orsz. Nyugdíjgyőselete f. évi május hó 1-én módosított alapszabályait a m. kir. belügyminiszter jóváhagyta s ezzel a fentnevezett egyesületnél számos újítás lép életbe.

Gallér és kézelők

tisztítását legkifogástalanabban eszközi

BRADOVKA GYULA

gőzmosó-, vegytisztító- és ruhafestő gyára **KASSÁN.**

Képviseletek kedvező feltételek mellett az ország minden részében kerestetnek. ::

SPORT.

Alagi versenyek.

— Első nap. —

Az Urlovasok Szövetkezetének öt napra tervezett meetingje veszi kezdetét holnap Alagon s amint a népes nevezésekből megítélhetjük, igen sikerült napoknak nézünk előre. Különben is minden évben ez a meeting kiemelkedik a többiek közül és ezt annak tudhatjuk be, hogy csak bel-földi professzionátusok és engedményesek lovagolhatnak s így istállótulajdonosaink közül azok is neveztek lovákat, akik urlovas-versenyekben sohasem indítják telvéraikat.

A díjazások természetesen csekélyek s ehhez mérten az anyag sem eisorendű, mindennek dacára — a jelekből ítélve — elég érdekes mérkőzések lesznek már a megnyitó napon is.

Eladók handicapjával veszi kezdetét a meeting. A mértőföldes versenyben csak egy négyévest látnunk tizenöt hároméves között. A súlyelosztás szerint bíráló az esélyeket, *Cascadeuse-t* említhetjük fel elsősorban Kállai gondozottjai (*Bac, Gertrud*) előtt. Jó futás várható a *Szigeti-istálló* kiválasztottjától is.

A *Rhadost akadályverseny* handicap-jellegű és 4000 méterén jó dolognak tartjuk *Olly-t* a topper weightot vivő *Fincos* előtt. Meglepetést kis súllyával *Stiles* okozhat.

A Kísérleti akadályverseny háromévesek számára van fentartva. Törpe mezőnyéből Megállj felé fordul bizalmunk Vielleicht előtt.

A Nono gátversenyben hatalmas nevezést látunk, köztük több oly lovat, melyek most fognak debutálni sövényeken. Daczára annak, hogy Titi II. még csak egyszer próbálkozott hurdlerkonkurrenciában, bizunk abban, hogy megnyeri a versenyt a még sötét Rojtos előtt. Ha beválik új metierjében Pagony, szintén számításba vehető ellenfél.

A Szeptemberi díjban a Pius, Rákóczi, Minka, Tempora Mutantur, Dsidás kvintettből kerül ki a nyertő.

A Kétévesek eladóversenyét alighanem Jumbo nyeri meg, míg a helyekre Barna Rózsa, Vladimír és Enfant terrible tarthatnak számot.

Bécsi versenyek.

— Első nap. —

Bővelkedik eseményekben a szeptemberi meeting megnyitó napja. És ehhez mérten az egyes futamokban a mezőnyök is igen népesek lesznek.

A Szeptemberi kancza-verseny van legjobban dotálva s tizenegy kötelezettje közül bajos dolog a nyerőre rámutatni, mert ezek majd mindegyike igen jó teljesítményekre tekinthet vissza. Elsősorban Egeria kelti fel figyelmünket, de nála nagy ütközéspont, hogy nem rendelkezik kellő állóképességgel s így kénytelenek vagyunk tőle eltekinteni és a verseny kimenetelét Sympathy, Indiscrétion, Kálina és South East közé helyezni.

Igen érdekes lesz a youngsterek bemutatkozása az Ujocsa-versenyben. Itt csak az istállóhírekre támaszkodhatunk, mert látott forma nem adhat mértéket a képességeket illetően. Biztató híreket hallunk Renyhé-ről, Valparaiso-ról, Kilimandscharo-ról és Kapanyél-ről s így ezek közül várhatjuk a nyertőt.

A Stronczian handicap-ban lesz alkalmasint a nap legnépesebb mezőnye. Remekül sikerült súlyelosztás következtében teljesen nyílt a youngsterkonkurrenczia sorsa. Mi úgy vélekedünk, hogy helyes nyomon járunk, midőn Beggar, Rose d'Amour, Boszorka, Theodora II., Pajtás II. és Calville között keressük a nyertőt.

A Szeptemberi gátversenyben Fejedelem és Wadelspanner, a két Schönaui díjban nem indult crack találkozhatsz. Azonban mi nem bizunk egyiknek győzelmében sem, s elsősorban Jungfer mellé állunk bizalmunkkal Schön Agnes előtt.

Jelöltjeink:

- I. Anna—Banda Marci—Kár
- II. Kapanyél—Kilimandscharo—Renyhe
- III. Kálina—Indiscrétion—Sympathy
- IV. Fesztetich-ist.—Dreher-ist.—Springer-ist
- V. Beggar—Rose d'Amour—Boszorka
- VI. Jungfer—Schön Agnes—Fejedelem
- VII. Bella donna—Menkö—Miles lov.

( ) A vasárnapi bajnoki mérkőzések. I. oszt. bajnokság: 33. FC.—MTK. d. u. 3 órákor (Millenáris-pálya). Bíró: Schubert Ferenc (MUE.) — FTC.—BTC. d. u. 5 órákor (millenáris-pálya). Bíró: Kiss Gyula (33. FC.) — NSC.—Törekvés d. u. 3 órákor (népszigeti-pálya). Bíró: Havas Lajos (BAK.) — UTE.—MAC. (népszigeti-pálya) d. u. 5 órákor. Bíró Szűsz Hugó (MTK.) — II. osztályu bajnokság: FSC.—Postás d. u. 5 órákor (Ráday-uti pálya). Bíró: Horváth Ferenc (NSC.); URAK—BLIE. d. u. 5 óra (Mező-utcai pálya). Bíró: Langfelder Ferenc (UTE.); KAOE.—III. ker. TVE. d. u. 5 órákor (Margitsziget); Lipótvárosi TC.—VAC. (Ráday-uti pálya) d. e. 10 órákor. A II. csapatok délelőtt játszanak. — Barátságos matchek. BAK.—MAFC. (Amerikai-uti pálya) d. u. 3 órákor. Bíró: Fehéry Ákos (Csepel); TTC.—Litogr. (Margitsziget) d. u. 3 órákor. Széchenyi-díj. Soproni AFC.—MAC. II. (Sporon). — Barátságos match: Kassai AC. III.—Miskolczi SE. (Kassán).

( ) Bajnoki műugró- és uszóverseny. Vasárnap rendezi a Budapesti Torna Club uszóversenyét a Thököly-uti millenáris pálya uszómedencéjében, melyen idén kerül először kiírásra Magyarország műugrásbajnoksága. A 100 m. melhuszásból, a juniorstafétából és az összes handicapokból előfutamonk ma este voltak, míg a döntőfutamonk vasárnapon. Vasárnap a B. T. C.—F. T. C. főtballmérkőzés után este 7-kor kezdődik a uszóverseny és belépésre 60 filléres programjogosít.

( ) Tízéves jubileum. A Soproni Football- és Athletikai Club vasárnap ünnepli 10 éves fennállását. Ez alkalommal délután lawn-tenisz versenyt és labdarugómérkőzést tart, döntésre kerül a Szechenyi-vándódíj, melyért a jubiláris egyesület első csapata és M. A. C. II. csapata fog küzdeni. Délelőtt diszközgyűlés lesz, amelyen a klub védnökéül báró Solymossy Ödönt fogják megválasztani.

! Magyar gyártmány !

MINIMAX

a világ legtükrösebb, leg-
: : elterjedtebb és legjobb : :

kézi tűzoltókészüléke !

nincs mechanizmusa, tömlője stb., szóval semmi olyan alkatrésze, mely idővel elromolhatna. Számos bizonyítvány igazolja a „Minimax” kitűnő oltóképességét, Felvilágosítással és ismertetővel készséggel szolgál a 6875

Magyar Minimax Gyár
Részvénytársaság
Budapest, VII., Kertész-utca 49.
Gyár: Dainok-utca 22. sz.

Képviselek és viszontel-
árusítók a legnagyobb ked-
vezményben részesülnek.

TÖRVÉNYSZÉK!

A kövesdi vérvád.

— Egy hisztérikus kis leány meséje. —

Budapest, szeptember 3.

A királyhelmezi járásbírótság előtt tegnap kezdődött az a rágalmazási per, melyre okot egy Buchsbaum nevű kövesdi kocsmárosnak vérváddal való meggyanúsítása adott. Az Alkotmány anna idején nagy gaudiummal adta az eset olvasóinak tudtára, de természetesen a tárgyalás folyamán pozitív bizonyítékokat felhozni nem tudott.

A tárgyalásról a következő részletes tudósítást közöljük:

A tárgyalás azzal kezdődött, hogy Buchsbaum előadta panaszát. Elmondta, hogy rágalmazásért panaszt emel a Somplák-pár ellen. Somplákné ugyanis a csendőrök előtt előadta a rituális mesét és így öt részességgel vádolta, Somplák pedig többeknek elmondta, hogy Buchsbaum neki, mint béresének, az nap reggel pálinkát adott, amit nem szokott, elküldte a mezőre, csak hogy hazulról eltávolítsa és este egyezkedni akarván vele, összegazemberezte.

Bíró: Somplák ezt a rituális mesét többek előtt is állította?

Buchsbaum: Sok ember előtt, akik csendőrökkel együtt jöttem hozzám.

Bíró: Somplákné csak ép azon a szombaton küldte munkába?

Buchsbaum: Nagyon sokszor küldtem már el. És más alkalommal is adtam neki pálinkát. Egyezkedni pedig egyáltalán nem akartam vele.

Bíró: Volt magának kára ebből az esetből?

Buchsbaum: Nagy üzleti károm volt, mert közmegegyezésnek tette ki házamat.

Somplákné az első tanu: A bírónak arra a kérdésére, hogy látta-e, mit csináltak a leányával, a tanu kijelenti, hogy semmit sem látott. A lányát ő küldte a csendőrséghez. Előadja, hogy a lányának rossz látásai voltak és sokszor láza volt éjszaka. Egyszer éjszaka felkiáltott: Zsidók! Csendőrök!

Somplák József elmondta, hogy hét hónapig szolgált Buchsbaumnál, de pálinkát azelőtt soha sem kapott tőle. Soha külső munkára nem küldötte. Julius 23-án korán reggel napszámosokat hozatott vele és félliter pálinkát adott neki. Este pedig ötszeszidta, hunczut gazembernek, kutyának nevezte. De hasonló szidalmakkal máskor is illette.

Bíró: Mit mondott?

Vádlott: Azt, hogy menjek haza, öljem meg a feleségemet, a lányomat, ássak egy gödröt magamnak és ugorjak bele.

Buza Barna dr. kéri a tanúk kihallgatását annak bizonyítására is, amit Somplák József többeknek elbeszél, valójában.

Vassil János ref. bíró az első tanu. Ott volt Buchsbaumnál a csendőrökkel együtt. A kisleányon semmi sérülést nem talált.

Bíró: Mit beszélt magának Somplák?
Tanu: Azt mondta, hogy Buchsbaum majd minden nap szokott neki adni pálinkát, de akkor többet kapott.

— Máskor is kapott Somplák pálinkát?
— Azt mondta, hogy kapott. Azt is elmondta, hogy ezen a szombaton kivételesen küldte el hazulról.

— Tud maga valamit arról, amit Somplák mesélt, hogy Buchsbaum ki akart vele egyezni?
— Nem. (Megesketik.)

Lavál Ede r. kath. kerékgyártó a következő tanu.

Bíró: Mit beszélt Somplák arról, hogy elküldték a mezőre?
— Azt mondta, hogy máskor nem küdték, csak most.

— Mit tud a kiegyezésről?
— Semmit. Egyszer Buchsbaum megkért, kérdezném meg Somplákné, hogy is lehetett egy ilyen fajta mesét kitalálni. (Megesketik.)

Kivovics izr. kereskedő, a következő tanu hallotta, hogy Somplákné a szomszéd faluban, Kártyán is elmesélte ezt a dolgot. Az egyezésre vonatkozólag azt mondta, hogy éppen belépett Buchsbaumékhoz, amikor ott Persián ur Budapestről kihallgatta Somplákné. Somplák mondta, hogy Buchsbaum ki akart egyezni.

A következő tanu Scholtz Andrásné volt, aki szombatos asszony Buchsbauméknál.

A bíró kérdésére elmondta, hogy a munkások, mielőtt elmentek munkába, mindig kaptak pálinkát, mely sokszor több, sokszor kevesebb volt, aszerint, amint megvoltak vele elégedve. Egész nap ott-hon volt, de a háznál egy kis zsidó fiún kívül senkit sem látott megfordulni.

A védő ellenzései daczára a bíróság megeskette a tanut.

Nyevics Mari, aki Buchsbaumék eselédje, volt az utolsó tanu. Orosz-görög katolikus.

Bíró: Hallotta maga, hogy Somplák beszélt arról, hogy pálinkát kapott szombaton és máskor nem?
— Igen. A pesti urnak beszélte el. Egy pesti ur jött Kövesdre, a nevét nem tudom. Ott volt Sompláknéknál. Engem a pesti ur hívott be a szobába.

— Szokott Buchsbaum máskor is adni pálinkát?
— Minden eselédnek adnak. Egy litert, féllitert. Szombaton is.

— Hallotta, amikor Buchsbaum beszélt az udvaron Somplákkal?
— Igen.

— Azt mondta neki: betyár, gazember?
— Nem. Ilyent egyet se mondott neki. Nem szidta.

— Hát mit mondott neki? Egyezkedésről beszélt?
— Csak azt mondta: Az én kenyeremet eszed és mégis azzal mersz vádolni, hogy levágom a te gyerekedet? Miért taitálad ezt ki? Hogy a falu idecsődüljön?

Ügyész: Nem hallotta, hogy egyezkedni akart volna?
— Nem hallottam. (Megesketik.)

Az ügyész ezután Somplák Borsos, a védő Kacsó István és neje, Kacsó János és Gulyás József, valamint Vád János és ifj. Somplák József, végül Persián Ádám pesti lakos kihallgatását, dr. Buza Barna a csendőrségi jelentés beszerzését, a csendőrök tagjainak kihallgatását és újabb tanúk bejelentésére nyolcz napi határnapot kért. A bíró mindezeknek a kérelmeknek helyt adott, valamint helyt adott Buza ama kérelmének is, hogy helyszíni szemlét tartsanak és ennek folytán ugy határozott, hogy a helyszíni szemle iránt felir az igazságügyminiszterhez, a tárgyalást pedig elnapolja.

§ Haverda Mária elmeállapota. Megirtuk tegnap, hogy a büntetőtörvényszék esküdtbírótságának végzése folytán a budapesti büntetőtörvényszék törvényszéki orvosszakértői megfigyelik Haverda Mária és Jánossy Aladárnak elmeállapotát. A tegnapi napon kezdte meg az orvosi megfigyelést dr. Minnich Károly törvényszéki orvos, a mai napon pedig dr. Németh Ödön elmeorvosszakértő vezette fel a fogházból az orvosszakértői szobába a szabadkai bünper hősnőjét. Közel másfél óráig tartott a mai napon Haverda Mária elmeállapotának vizsgálása, amelyet heteken keresztül folytatni fognak a törvényszéki orvosszakértők. Haverda Mária és társainak bünperében az esküdtzéki tárgyalás csak az orvosszakértői megfigyelés után tartható meg.

§ Eulenburr herceg ügye. A berlini államügyészség keze az Eulenburr hercegről leadott orvosi szakértői vélemény által meg van kötve,

bárha nincs kizárva, hogy Eulenburg nem olyan beteg, mint az orvosok hiszik. Egyes jelek arra vallanak, hogy a herceg testi összerokadása a tárgyalási tereben, amely miatt a pert be kellett fejezni, nem volt egészen természetes.

§ Egy törvényszéki bíró becsületsértési pöre. Ez év április 23-án beállított Grünbaum Zsigmondné, szül. Guth Mária, Egyetem-utca 7. sz. alatti üzletébe dr. Mariska István törvényszéki bíró és erélyes hangon kérdőre vonta az üzlet tulajdonosnőjét, hogy ki volt az, aki pár nappal ezelőtt feleségét rendőrral akarta az üzletből kivezetetni. Grünbaumné erre elmondta, hogy nyolcz nappal ezelőtt csakugyan járt az üzletben a bíró felesége és ott lármázni kezdett. Hiába esította és intette nyugalomra, dr. Mariskáné nem akart csendesebben beszélni. Minthogy botránytól tartott, tényleg figyelmeztette az urinőt, hogy üzletéből el fogja távolíttatni. Erre a felvilágosításra dr. Mariska törvényszéki bíró rátámadt Grünbaumnéra:

— Maga bizonyosan zsidó, mert ilyesmire csak zsidó képes. Nyakon vágom, piszkos zsidó! Két napra lezáratom.

A sértő szavak után dr. Mariska eltávozott az üzletből. A megsértett üzlettulajdonos becsületsértés miatt panaszt emelt Mariska ellen. A büntető járásbírósnál első ízben megtartott tárgyaláson a bepanaszolt bíró beismerte, hogy kérdőre vonta az üzlet tulajdonosnőjét, azt azonban tagadja, hogy sértő szavakkal illette volna. Állítása szerint jogos felháborodásában kelt ki a felesége megsértése miatt. Viszontvádat emelt a tulajdonosnő ellen a feleségével szemben használt kifejezések miatt. Mára volt kitérve ebben az ügyben a folytatlagos tárgyalás dr. Szilva járásbíró előtt. A tárgyaláson azonban ítéletre nem került a sor, mert az üzlet tulajdonosnője sajnálkozását fejezte ki a történetek miatt, mire a bíró is bocsánatot kért. A panaszok kölesönös visszavonás után a bíró a további eljárást megszüntette.

§ A javithatatlan. Benzai Károly fővárosi kereskedő szolgálatában állott Szarvas Ferenc, mint boltiszolga. A múlt év folyamán a fiatal suhancz a beszedett pénzeket ahelyett, hogy gazdájának átadta volna, elszikkasztotta. Benzai ezért meg is tette ellene a büntető feljelentést. Szarvas Ferenc töredelmesen beismerte bűnét s esküözött, hogy soha büncselekményt elkövetni nem fog. Gazdáját meghiúsította a fiatal háziszolgának töredelmes bűnbánata s megbocsátott neki és visszafogadta újból szolgálatába. Ezért a szíveséggel azzal fejezte ki hálálát Szarvas Ferenc, hogy ez év nyarán egy este nyitva hagyta az üzleti raktár ajtaját s éjjel beosonva az üzletbe, elvitt 100 korona ezüstpénzt és több apró tárgyat. A betörést másnap reggel fedezték fel s a gyanu nyomában Szarvas Ferencre irányult, akit a rendőrség le is tartóztatott. A budapesti büntető törvényszék ma tárgyalta Szarvas Ferenc lopási bűnügyét. A bíróság a beismerésben levő vádlottat, akire gazdája is szigorú büntetést kért kirotni, a vádbeli cselekményért hat hónapi börtönnel ítélte. Az ítélet ellen az ügyész súlyosbírást felebezzett.

§ Gyilkossággal vádolt bolgár kertészek. A budapesti rendőrség pár nappal ezelőtt letartóztatta Gajdov Mihály bolgár kertészt és Simon nevű fiát gyilkosság és rablás gyanúja alapján. A két bolgár kertészt az a vád terheli, hogy ez év tavaszán meggyilkolták és kirabolták Nikolov Péter rákosfalvai bolgár kertészt. A megölt ember hulláját széna alá rejtve állítólag Csepel felé vitték és a Dunába dobták. A büncselekmény végrehajtása után mindketten hazamentek szülőfalujokta, Leckovitzba. A megölt kertész özvegye csakhamar gyanusnak találta Gajdovék viselkedését annyival is inkább, mert ezek megfolyogtak azzal, hogy az ura mellé fogják fektetni. Erre aztán Nikolovné feljött Budapestre és megtette a feljelentést Gajdov Mihály és Gajdov Simon ellen. A két letartóztatott bolgár kertészt tegnap kísérték át a rendőrségtől az ügyészség fogházába. Dr. Szlavek Ferenc vizsgálóbíró ma halgatta ki őket tolmács segítségével s a kihallgatás után elrendelte ellenük a vizsgálatot a vizsgálói fogsággal együtt.

§ Csalás az atya nevével. A hajduböszörményi városi takarékpénztárnál tegnap egy ember, ki magát Gábor András hajdudházi birtokosnak mondotta, betáblázásra hétszáz korona kölesönt akart fölvenni. Személyazonosságát Tóth János hajduböszörményi rendőrral igazolta. A takarékpénztár a pénzt kiutalta, mivel Gábor Andrásnak a telekkönyvben tehermentes vagyona van. Tóth János rendőr később a vonaton utazva, egy hajdudházi esendőtől arról értesült, hogy felültették, mert a kölesönvevő nem Gábor András, hanem a fia, Gábor Miklós, ki hamisította atyja nevét. Tóth rendőr jelentést tett és Gábor Miklóst, ki Debrében a vízműveknél dolgozott, letartóztatta. A pénzt Gábor Miklós feleségénél 100 korona híján megtalálták.

§ Veszedelmes vevő. Az idén június 14-én Szénássy Gyula szervita-téri üzletében Gyenes Róbert üzletvezető rajtakapott egy vásárló nőt, amikor éppen egy vég szövetet akart elütnetni. A rajtakapott nő kifutott az üzletből és nem is lehetett elfogni. Helyette azonban a rendőrség kezére került a bolt előtt várakozó Kiss Gyuláné, a tolvajasszony barátja, aki az üzlet előtt várakozott és jelekkel figyelmeztette barátját, hogy mikor hajthatja végre a lopást. A kir. ügyészség, tekintettel arra, hogy Kiss Gyuláné lopás miatt már büntetve volt, lopás büntetésében való bűnrészesség miatt tett ellene vádat. A tolvaj vevő kiletét, mivel Kiss Gyuláné minden felvilágosítást megtagadott a személye felől, kinyomozni nem lehetett. A büntetőtörvényszék ma ítélkezett Kiss Gyuláné ügyében, akit négy hónapi fogházra ítelt. A vádlott, bár tagadta bűnét, megnyugodott az ítéletben, amely így jogerőssé vált.

KÖZGAZDASÁG.

Gazdák köréből.

Budapest, szeptember 3.

Az elmúlt héten a magyar gazdasági köröket bizonyára legelőnkebben foglalkoztatta a földmívelésügyi miniszter közzétett jelentése

a világtermésről.

Zokon vették agrárius körökben azt, hogy a földmívelésügyi miniszter az előzőleg közzétett jelentéseiben kedvezőbb terméseredményekről jósoltatott s végül négy milliót engedett az 54 millió métermázsa gabonából. Elvégre is a minisztérium augurjai: a gazdasági felügyelők sem oszthatatlanok; ők is csalatkozhatnak becsléseikben. A miniszter és augurjai igazán nem okai annak, hogy a magyar rög nem ontott ki több kenyérmagot. Merkantil számítás szerint ugyan az 50 millió métermázsa termés is le fog olvadni 48 millióra, de nem ezt veszik zokon a gazdák, hanem a 20—21 koronás buzaárakat. Pedig a mostani általános drágaság idején populáris szempont szól amellett, hogyha tartós nem is lesz őszire ez a gabonaárfolyam, legalább ne is szökjék fel sokkal magasabbra.

Gazdaszemek figyelme az őszi szántás mellett egyelőre Nyiregyháza felé irányul, ahol a Magyar Gazdaszövetség tartja szeptember 20-án az

országos gazdaggyűlést.

A gyűlés tartalmasságáról gondoskodott a Szövetség, mely fölhasználta ezt az alkalmat a vidéki kiszállásra, hogy a Szabolcsmegyei Gazdasági Egylet ekkor tartja meg ötven éves fennállásának jubileumát. A gyűlésen nagy beszédre kért szül Darányi Ignác volt földmívelésügyi miniszter, ami elé nemcsak a gazdakörök tekintenek érthető érdeklődéssel. Hire jár annak is, hogy Darányi mellett volt munkatársa Mezőssy Béla és a szociális gróf Mailáth József, az agrárellemben vámpolitikát hirdető merkantilisták ellen fognak erőteljes állást foglalni, mert a Szövetség azonban még sem illő, hogy ezek az urak olyan vámpolitikát hirdetnek, amely nem egybehangzó a magyar mezőgazdaság érdekeivel.

Tárgya lesz a nagygyűlésnek az is, hogy szembeszáll azon állítólag alaptalan vádaskodásokkal, melyek a szertelen drágaság előidézőjéül a gazdaközönseget jelzik. Javaslat kerül a nagygyűlés elé abban az irányban, hogy tiltakozzanak az agrárellemben körök ama megtevésztése ellen, mintha a drágaság minden ódioma a termelőkre hárulna.

Pikáns izü dolog lesz azonban mégis az, hogy ekkor tartják gyűlésüket a szabocsvármegyei kereskedelmi szervezetek is s alig hihető, hogy az agrárius javaslatok mellett fognak pálcázni törni a nyiri merkantilisták is.

Sok szóvita esett ujabban a szőlős gazdaközönség szervezkedéséről. A mozgolódást

Még sohasem létezett olyan gyógyszer, mint a rég elismert és jónak bizonyult

Dr. Schöfft-féle

„ARANYCSEPPEK”

váltólag és minden gyomorba ellen, a görcsöt 15 perc alatt megszünteti és gyógyítja a hasdugulást és kólikát, továbbá vértisztításra is szolgál és megszünteti az étvágytalanságot, lejmigrént, hanyásingert, aranyeret és reumatikus fájdalmakat. Aki ezen szert a háznál tartja, soha nem eshet nagy betegségbe és a guttától is mentve van. Vesebaj és kolera ellen.

1 üveg ára . . . 1 frt. 20 kr.
1 drb. sebtapaszt 1 frt. 50 kr.

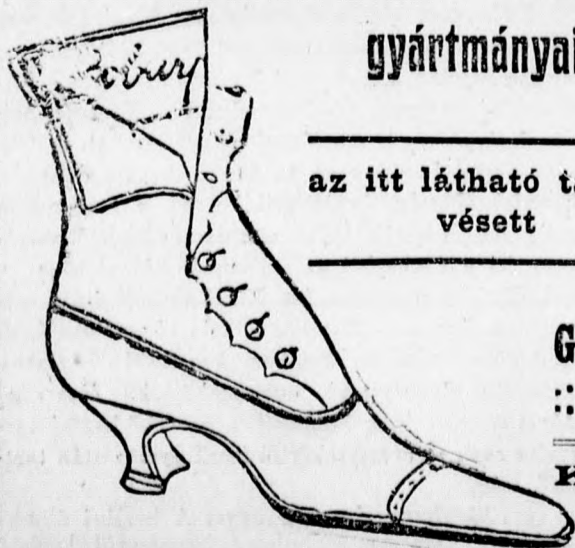
Szétküldi minden világrészbe:

Franz Dommanovics

Wien, 17. Bez. Halischgasse 19. II/30.
Magyar levelezés.

A ROBUR czipőgyár részvénytársaság

gyártmányai, mely az ország legtokéletebb készítménye

az itt látható talpba vésett

Robur

védjeggyel vannak forgalomban.

Gyártmányaink minden jobb szak-
üzletben kaphatók.

Kérjük a vásárlásnál a bemutatott védjegyre ügyelni.

homokosok és hegyesek

gyűjtőzim alatt foglalhatjuk népszerű jelzéssel egybe. Szinte csodálatosképen hangzik, hogy éppen mostanában, mikor a borértékesítésnek olyan órási nehézségekkel kell küzdenie, a hegyi és homoki szőlőtermők összegabalyodnak egymással s külön-külön országos szervezeteiket óhajtják megalkotni. Ötletszerűen merül föl a kérdés, hogy miért nem szervezkednek érdekeik védelmére a szegény felvidéki tótok, akik zordon éghajlatuk mellett csak zabot és burgonyát termelnek az aczélos 77 kilós buzát termeszto bácskai, bánsági és alföldi gazdáik ellen?

Az igazság mérlege az, hogy az 1895. évi V. törvényezik a filloxera pusztította hegyi szőlők felújítására holdanként jelentős agrár-kölesönöket folyósított; míg a szőlőkultúra fejlődésével a homoki gazdák is rájöttek arra, hogy az eddig birkafelegelőnek is alig használt buczkák is termékeny alatalja az édes nedűnek: a magyar bornak. Ám ehhez, hogy bekövetkezzék az alföldi szőlősgazdának, ugyanezek meg kellett feszíteni az izmait.

Szeptember végén alakul meg Szegeden a Homoki Szőlősgazdák Országos Egyesülete, mely szembe készül szállani a hegyi szőlőtermelők ama vádjával, hogy a homoki szőlőtermés nagy kvantumával, olcsó áraival tönkreteszi a hegyi borokat. És ki tagadhatná, hogy a hegyi szőlőtermelőknek igazuk van. Elvégre a magyar bor hírnevét nem az olcsó és tartalmatlan homoki löre, hanem a tüzes hegyi borok szerezték meg s nagy igazságtalanság az, hogy az értéktelen homoki termékkel devalválják az értékes fajborokat.

A husuzsora.

— A főváros ankétezik. —

Budapest, szeptember 3.

Ha olyan keservesen szomorú dolog nem lenne, mulatni kellene azon, hogy a főváros bürokratái miképen akarják megszüntetni azt a halatlan uszort, amit Budapest amugy is végig zsarolt lakosságával végigszenvedtetnek a hustermelők, huskereskedők és husiparosok. Gyönyörűen jellemzi ez közállapotainkat és a budapesti városházán uralkodó tehetetlen vaskalaposságot. Az utolsó tíz évben valóságos irodalma támadt már a husdrágaságnak; egy egész könyvtárat tesznek ki az 1900-tól 1910-ig rendezett husankétek jegyzőkönyvei: és a főváros kormányzói elkövetik a már végsőkön ingerelt lakossággal szemben azt az eléggé keményen el nem ítéltető tréfát, hogy újabb ankéteket tengerébe fulasztják a gyors orvoslá-kérdését. Cselekedni kellene itt gyorsan és erőlyesen, nem pedig véleményekkel és tanácskozással huzni az időt addig, míg a főváros miniszteri fizetést huzó főtisztviselőink tetszik kitölteni a drága vakációit. Csak most tessék ki, hogy milyen nagy különbség van Bécs és Budapest kormányzói között. Általában azt hiszik, hogy a császári udvar okozza Bécs virágzását; igaz, van ebben is valami. De tessék csak összehasonlítani azt a munkát, amit a bécsi polgármesterek és a bécsi tanács végeznek a husdrágaság ellen, azzal a „munkával”, amit a budapesti polgármesterek és a budapesti tanács végeznek ebben a kérdésben: majd akkor megtudják, hogy miért boldogul Bécs és miért olcsóbb a magyar marha husa Bécsben, mint Budapesten.

Ine, mit „esinál”: a főváros a husuzsora ellen: dr. Vassilievits János helyettes polgármester kijelentette, hogy ő a maga hatáskörében minden rendelkezésre álló eszköz felhasználásával visszaszorítja a nagymészárosok áremelését. A helyettes polgármester sürgős utasítást adott dr. Csutor József tanácsjegyzőnek, a közlelmezési ügyosztály vezetőjének, arra nézve, hogy az érdekelt felekkel és a közlelmezési intézmények vezetőivel

haladéktalanul lépjen érintkezésbe és a tárgyalások eredményéről tegyen neki azonnal jelentést. Kijelentette a helyettes polgármester, hogy utasítást adott Demkó Dezső vásárpénztári igazgatónak, hogy keressen közvetlen érintkezést a szerb marhakereskedőkkel a szerbiai hus behozatalára nézve. A hatóság el van tökélve, — ugymond a helyettes polgármester — hogy minden eszközzel megakadályozza a husárak emelkedését. Ha az érdekeltekkel való tárgyalások a legrövidebb idő alatt eredményre nem vezetnek, ugy azonnal felállítják a hatósági nagyvágót, utasítják a vásárpénztárt, hogy saját számlájára vásároljon marhákat és azokat beszerzési áron adja el a kismészárosoknak.

Ma délelben tanácskozás volt a husdrágaság ügyében a közlelmezési ügyosztályban dr. Csutor József tanácsjegyző elnöklése mellett. A tanácskozáson résztvettek a vásárpénztár, vásárcsarnok, közbiztosok igazgatói, akik minden oldalról megvilágították a husdrágaság kérdését és megbeszélte a drágaság enyhítésére alkalmas intézkedések megtételét. Megjelent a városházán Reisz Dávid, a mészáros ipártestület elnöke is, aki szintén hosszasan tanácskozást folytatott a közlelmezési ügyosztály vezetőjével. A mészárosok azt hangoztatják, hogy a drágaság nem helyi, hanem internacionális jellegű. Dr. Csutor József helyettes tanácsnok holnap délelőtre berendelte az állatorvosokat, akikkel a husvizsgálati törvény enyhítése dolgában fog tanácskozni.

Telát „jelentenek”, „tanácskoznak” és intézkednek jelentések és tanácsok kapása czéljából. De mindenütt ott kísért a „ha”. Ha ez így nem lesz, ugy nem lesz... Előzőleg a szakhivatalok vezetői tárgyalnak egymással, azután elmondják mondanivalójukat a közlelmezési ügyosztály vezetőjének, aki meghallgat egy csomó külső szakiparost és miután így eltelet két-három hónap s a hus vagy drágább lett, vagy olcsóbb, a kérdést esendesen eltemetik, miként eltemették 1904-ben és kiállanak a város urai a közgyűlési terembe és varrik a mellüket, hogy ők mennyit izzadtak a husért.

A legkomikusabb a dologban az, hogy a fő husuzsorasok, a mészárosok a lehangosabbak a sopánkodásban és ők adnak legtöbb tanácsot a husdrágaság ellen. A mészárosok azt akarják, hogy a husbehozatalra vonatkozó rendeletet módosítsák ugy, hogy eltöröljék az egy darabban való behozatali kényszert. Felajánlják ezt azért, mert akkor Máramarosból, ahol a zsidók a ritushoz ragaszkodva csak a marha elejét használják, a marha hátulját mindig Budapestre küldhetnék. A tavaly kiadott szabályrendelet ezt nem engedte meg, mert egész darabban való behozatalt követel. További ajánlják a magyar államvasutak vonalain hűtőkoscsiknak a bependezését és a földmívelésügyi minisztert kéri, hogy módosítsa a Szerbiával kötendő szerződést ugy, hogy elég állapot lehessen behozni. Kivánják a növényékmárha leolésának korlátozását és hogy Horvátországból a kormány engedelmé nélkül is szabadon hust behozni.

Mindezt akarják a mészárosok: csak emberséges husárakat nem akarnak. Ez ellen csak egy orvoslás van: minél több hatósági mészárszéket — minél gyorsabban.

Lánczy Leó itthon. Lánczy Leó főrendiházi tag, a Kereskedelmi Bank elnöke hazajött külföldi furdözéséből s már átvette a vezetése alatt álló intézetek kormányzását.

A szegedi borkongresszus. Országszerte nagy érdeklődés nyilvánul meg a szegedi országos borkongresszus iránt. A kongresszusnak — amint azt jeleztük már — gróf Serényi Béla földmívelésügyi miniszter a védnöke, aki személyesen jelenik meg szeptember hó 25-én Szegeden és ott az eddigi megállapodás értelmében maga nyitja meg a kongresszust. A kiállítás is nagyarányúnak ígérkezik. A jelentkezési határidő szeptember 18-án este 8 órakor jár le. Ha valaki az érdeklődők közül nem kapott volna a kiállítást részletesen ismertető füzet-

ből, az forduljon a kongresszusi irodához, amely minden kérést azonnal elintéz.

A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank tökéfelemelése. A bank igazgatósága ezen az uton figyelemzveteti a részvényeseket, hogy új részvényeire vonatkozó elővételi jog gyakorlásának végső határnapja kétfő, e hó 5-e.

Baromfi-kiállítás Szegeden. Országos baromfi-, galamb- és házinyulkiállítást és azzal kapcsolatosan országos tenyészbaromfi-vásárt rendez a Szegedvidéki Baromfi- és Házinyultenyésztők Egyesülete Szegeden október 22—26-ig a Baromfi-tenyésztek Országos Egyesülete támogatásával es gróf Teleki Józsefné, báró Liphay Frigyesné és báró Gerliczy Ferencz védnöksége alatt. Bejelentési záros határidő: október hó 15. Bejelentési levek az egyesületi titkárnál (Vogel Antal, Szeged) kaphatók.

A tőzsde segélygyűletének gyűlése. A Budapesti Áru- és Értéktőzsde Tagjainak Segítő Egyesülete tegnap tartotta igazgató-választmányi ülését Herzfeld Frigyes elnöklése alatt. Az ülésen a tőzsdetanács részéről Nagel Ignác tőzsdetanácsos jelent meg. A folyó ügyek elintézése után segélyszoruló tőzsdetagok részére 580 korona támogatást szavaztak meg, amely összeggel a folyó évben kiutalt segélyek összege 8930 koronára emelkedett. Ujabbán belépett 3 pártoló és 18 rendes tag. Rössler Gyula 200 koronás adományt küldött az egyesületnek édesanyja emlékére.

A vendéglősök közgyűlése. A Magyar Vendéglősök Országos Szövetsége szeptember hó 14-én délelőtt kilenc órakor Budapesten tartja X. rendes közgyűlését.

A Ganz-gyár Konstantinápolyban. Egy beavatottnak látszó forrás nyomán saját ellenkező értesülésünk mellett a minap megírtuk, hogy a Ganz-féle villamosági részvénytársaság nem fogadja el a konstantinápolyi elektromos művek építését, amelyet nagy nemzetközi versenyben nyert el. E téves hirt most alaposan megzafolja az, hogy a Ganz-gyár ma alá is írta a konstantinápolyi munkálatokra vonatkozó szerződést. E hírre ma a tőzsdén igen élénk érdeklődés nyilvánult meg a Ganz-részvények iránt, amelyek közel száz koronával emelkedtek is.

A saazi komlójelentés. Az OMGE. megbízottjának jelentése szerint a komló szedése az egész saazi kerületben a legszébb időjárás mellett teljesen folyamatban van. Az eredmény sok helyen nem váltja be a reményeket, helyenként azonban meghaladja a becslést és ugy látszik, hogy beválik majd a 150,000 métermáza tulbecslés. A termény lupulindus ugyan, azonban különböző nagyságu, ami az időjárásban találja magyarázatát. Szórványosan rézroszda mutatkozik, minek folytán a termelők siettetik a szedést. Ami az új terményt illeti, még kevés a látható anyag. Így a piacon az üzlet még nem fejlődhetett ki. A vidéken élénk vételkedv mutatkozik, 50 kilogrammonként 100—120 korona ár mellett, sőt egy kisebb tétel városi komlót egy sörgyár 140 koronáért kötött le. Az árszabályozás még néhány napot igényel, miután a szedés kezdetén még nem állapítható meg biztosan az összes termés és így a kereskedelem egyelőre tartózkodó. 1909. évi áruban kisebb kötések voltak 80—90 korona mellett 50 kilogrammonként. A nürnbergi korai komló 130—132 márkát ért el; a soltetaui áru 100—120 márkát, a piaci komló 85—95 márkát. A saazi piac árjegyzése 50 kilogrammonként: saazi elsőrendű 130 korona, közép 120 korona, aushau első- és középrendű 105—112 korona, stiri első- és középrendű 100—112 korona, magyar közép és alsóbbrendű 80—90 korona.

Kamarai titkárok értekezlete Kassán. Ismeretes, hogy a kamarai titkárok elhatározták, hogy időszakonként értekezletet tartanak a különböző kamarai székhelyeken a czélból, hogy a napirenden lévő közgazdasági kérdéseket megbeszéljék és a lehetőséghez képest egyöntetű állásfoglalásra bírják az összes kereskedelmi és iparkamarákat. Az első ilyen értekezlet Pozsonyban volt júliusban. A következő értekezlet szeptember 5-én és 6-án Kassán lesz. Ennek a titkári értekezletnek napirendje a következő: 1. A kisipari gépségélyezés reformja.

MÁLNÁSI MÁRIA FORRÁS természetes alkalis sós savanyuviz.
Főraktár: ÉDESKUTY L., BUDAPEST. Kutkezelőség: BRASSÓ.

bárha nincs kizárva, hogy Eulenburg nem olyan beteg, mint az orvosok hiszik. Egyes jelek arra vallanak, hogy a herceg testi összerokadása a tárgyalási tereben, amely miatt a pert be kellett fejezni, nem volt egészen természetes.

§ Egy törvényszéki bíró becsületsértési pöre. Ez év április 23-án beállított Grünbaum Zsigmondné, szül. Guth Mária, Egyetem-utca 7. sz. alatti üzletébe dr. Mariska István törvényszéki bíró és erőlyes hangon kérdőre vonta az üzlet tulajdonosnőjét, hogy ki volt az, aki pár nappal ezelőtt feleségét rendőrral akarta az üzletből kivezetetni. Grünbaumné erre elmondta, hogy nyolcz nappal ezelőtt csakugyan járt az üzletben a bíró felesége és ott lármázni kezdett. Hiába csitította és intette nyugalomra, dr. Mariskáné nem akart csendesebben beszélni. Minthogy botránytól tartott, tényleg figyelmeztette az urinőt, hogy üzletéből el fogja távolíttatni. Erre a felvilágosításra dr. Mariska törvényszéki bíró rátámadt Grünbaumnéra:

— Maga bizonyosan zsidó, mert ilyesmire csak zsidó képes. Nyakon vágom, piszkos zsidó! Két napra lezáratom.

A sértő szavak után dr. Mariska eltávozott az üzletből. A megsértett üzlettulajdonos becsületsértés miatt panaszt emelt Mariska ellen. A büntető járásbírósnál első ízben megtartott tárgyaláson a bepanaszolt bíró beismerte, hogy kérdőre vonta az üzlet tulajdonosnőjét, azt azonban tagadja, hogy sértő szavakkal illette volna. Állítása szerint jogos felháborodásában kelt ki a felesége megsértése miatt. Viszondíjat emelt a tulajdonosnő ellen a feleségével szemben használt kifejezések miatt. Mára volt kifizetve ebben az ügyben a folytatlagos tárgyalás dr. Szilva járásbíró előtt. A tárgyaláson azonban ítéletre nem került a sor, mert az üzlet tulajdonosnője sajnálkozását fejezte ki a történetek miatt, mire a bíró is bocsánatot kért. A panaszok kölcsönös visszavonás után a bíró a további eljárást megszüntette.

§ A javithatlan. Benzai Károly fővárosi kereskedő szolgálatában állott Szarvas Ferenc, mint boltiszolga. A múlt év folyamán a fiatal suhanec a beszórt pénzeket ahelyett, hogy gazdájának átadta volna, elcsikkasztotta. Benzai ezért meg is tette ellene a büntető feljelentést. Szarvas Ferenc töredelmesen beismerte bűnét s esküdjött, hogy soha bünesszékmenyt elkövetni nem fog. Gazdáját meghiátolta a fiatal háziszolgának töredelmes kibánata s megbocsátott neki és visszafogadta újból szolgálatába. Ezért a sziveségért azzal fejezte ki hálálát Szarvas Ferenc, hogy ez év nyarán egy este nyitva hagyta az üzleti raktár ajtaját s éjjel beosonva az üzletbe, elvitt 100 korona ezüstpénzt és több apró tárgyat. A betörést másnap reggel fedték fel s a gyanu nyomában Szarvas Ferencre irányult, akit a rendőrség le is tartóztatott. A budapesti büntető törvényszék ma tárgyalta Szarvas Ferenc lopási bűnyegét. A bíróság a beismerésben levő vádlottat, akire gazdája is szigorú büntetést kért kiróni, a vádbeli cselekményért hat hónapi börtönrre ítélte. Az ítélet ellen az ügyész súlyosbírtásért felebezett.

§ Gyilkossággal vádolt bolgár kertészek. A budapesti rendőrség pár nappal ezelőtt letartóztatta Gajdov Mihály bolgár kertészt és Simon nevű fiát gyilkosság és rablás gyanúja alapján. A két bolgár kertészt az a vád terheli, hogy ez év tavaszán meggyilkolták és kirabolták Nikolov Péter rákosfalvai bolgár kertészt. A megölt ember hulláját széna alá rejtve állítólag Csepel felé vitték és a Dunába dobták. A bünesszékmeny végrehajtása után mindketten hazamentek szülőfalujokba, Leckovitzba. A megölt kertész özvegye csakhamar gyanusnak találta Gajdovék viselkedését annyival is inkább, mert ezek megfenyegették azzal, hogy az ura mellé fogják fektetni. Erre aztán Nikolovné feljött Budapestre és megtette a feljelentést Gajdov Mihály és Gajdov Simon ellen. A két letartóztatott bolgár kertészt tegnap kísérték át a rendőrségtől az ügyészség fogházába. Dr. Szlavék Ferenc vizsgálóbíró ma hallgatta ki őket tolmács segítségével s a kihallgatás után elrendelte ellenük a vizsgálatot a vizsgálati fogsággal együtt.

§ Csalás az atya nevével. A hajduböszörményi városi takarékpénztárnál tegnap egy ember, ki magát Gábor András hajduhadházi birtokosnak mondotta, betáblázásra hétszáz korona kölcsönt akart fölvenni. Személyazonosságát Tóth János hajduböszörményi rendőrral igazolta. A takarékpénztár a pénzt kiutalta, mivel Gábor Andrásnak a telekkönyvben tehermentes vagyon van. Tóth János rendőr később a vonaton utazva, egy hajdúházi esendőtől arról értesült, hogy felültették, mert a kölcsönvevő nem Gábor András, hanem a fia, Gábor Miklós, ki hamisította atyja nevét. Tóth rendőr jelentést tett és Gábor Miklóst, ki Debreczenben a vizműveknél dolgozott, letartóztatta. A pénzt Gábor Miklós feleségénél 100 korona híján megtalálták.

§ Veszedelmes vevő. Az idén június 14-én Szénássy Gyula szervita-téri üzletében Gyenes Róbert üzletvezető rajtakapott egy vásárló nőt, amikor éppen egy vég szövetet akart elütnetni. A rajtakapott nő kifutott az üzletből és nem is lehetett elfogni. Helyette azonban a rendőrség kezére került a bolt előtt várakozó Kiss Gyuláné, a tolvajasszony barátinője, aki az üzlet előtt várakozott és jelekkel figyelmeztette barátinőjét, hogy mikor hajthatja végre a lopást. A kir. ügyészség, tekintettel arra, hogy Kiss Gyuláné lopás miatt már büntetve volt, lopás büntetésében való bűnrészeség miatt tett ellene vádat. A tolvaj vevő kiletét, mivel Kiss Gyuláné minden fölvilágosítást megtagadott a személye felől, kinyomozni nem lehetett. A büntetőtörvényszék ma ítélkezett Kiss Gyuláné ügyében, akit négy hónapi fogházra ítélte. A vádlott, bár tagadta bűnét, megnyugodott az ítéletben, amely így jogerőssé vált.

KÖZGAZDASÁG.

Gazdák köréből.

Budapest, szeptember 3.

Az elmúlt héten a magyar gazdasági köröket bizonyára legelőnkebben foglalkoztatta a földmivvelésügyi miniszter közzétett jelentése

a világtermésről.

Zokon vették agrárius körökben azt, hogy a földmivvelésügyi miniszter az előzőleg közzétett jelentéseiben kedvezőbb terméseredményekről beszélgetett s végül négy milliót engedett az 54 millió métermázsa gabonából. Elvégre is a miniszterium augurjai: a gazdasági felügyelők sem csapathatlanok; ők is csatlakozhatnak becsüleikben. A miniszter és augurjai igazán nem okai annak, hogy a magyar rög nem ontott ki több kenyérmagot. Merkantil számítás szerint ugyan az 50 millió métermázsa termés is le fog olvadni 48 millióra, de nem ezt veszik zokon a gazdák, hanem a 20—21 koronás buzaárakat. Pedig a mostani általános drágaság idején popularis szempont szól amellett, hogyha tartós nem is lesz őszire ez a gabonaárfolyam, legalább ne is szökjék fel sokkal magasabba.

Gazdaszemek figyelme az őszi szántás mellett egyelőre Nyiregyháza felé irányul, ahol a Magyar Gazdaszövetség tartja szeptember 20-án az

országos gazdagylület.

A gyűlés tartalmasságáról gondoskodott a Szövetség, mely fölhasználta ezt az alkalmat a vidéki kiszállásra, hogy a Szabolcsmegyei Gazdasági Egylet ekkor tartja meg ötven éves fennállásának jubileumát. A gyűlésen nagy beszédre készült Darányi Ignác volt földmivvelésügyi miniszter, ami elé nemcsak a gazdakörök tekintenek érthető érdeklődéssel. Híre jár annak is, hogy Darányi mellett volt munkatársa Mezőssy Béla és a szociális gróf Mailáth József, az agrárellemből vámpolitikát hirdető merkantilisták ellen fognak erőteljes állást foglalni, mert a Szövetség szemétség még sem illő, hogy ezek az urak olyan vámpolitikát hirdetnek, amely nem egybehangzó a magyar mezőgazdaság érdekeivel.

Tárgya lesz a nagygyűlésnek az is, hogy szembezáll azon állítólag alaptalan vádaskodásokkal, melyek a szertelen drágaság előidézőjeül a gazdaközöniséget jelzik. Javaslat kerül a nagygyűlés elé abban az irányban, hogy tiltakozzanak az agrárellemből körök ama megtevesztése ellen, mintha a drágaság minden ódioma a termelőkre hárulna. Pikáns izü dolog lesz azonban mégis az, hogy ekkor tartják gyűlésüket a szabocsvármegyei kereskedelmi szervezetek is s alig hihető, hogy az agrárius javaslatok mellett fognak pálcát törni a nyiri merkantilisták is.

Sok szövíta esett ujabban a szőlős gazdaközönység szervezkedéséről. A mozgólódást

Még sohasem létezett olyan gyógyszer, mint a rég elismert és jónak bizonyult

Dr. Schöfft-féle

„ARANYCSEPPEK“

váltóház és minden gyomorhaj ellen, a görcsöt 15 perc alatt megszünteti és gyógyítja a hasdugulást és kölikát, továbbá vértisztításra is szolgál és megszünteti az étvágytalanságot, lejmigrént, hanyásingert, aranyeret és reumatikus fájdalmakat. Aki ezen szert a háznál tartja, soha nem eshet nagy betegségre és a gutaütéstől is mentve van. Vesebaj és kolera ellen.

1 üveg ára . . . 1 frt. 20 kr.
1 drb. sebtapasz 1 frt. 50 kr.

Szétküldi minden világrészbe:

Franz Dommanovics

Wien, 17. Bez. Halischgasse 19. II/30.
Magyar levelezés.

A ROBUR czipőgyár részvénytársaság

gyártmányai, mely az ország legtökéletesebb készítménye

az itt látható talpba
vésett

Robur

védjeggyel
vannak forgalomban.

Gyártmányaink minden jobb szak-
üzletben kaphatók.

Kérjük a vásárlásnál a bemu-
tatott védjegyre ügyelni.

homokosok és hegyesek

gyűjtőzim alatt foglalhatjuk népszerű jelzéssel egybe. Szinte csodálatosképen hangzik, hogy éppen mostanában, mikor a borértékesítésnek olyan órási nehézségekkel kell küzdenie, a hegyi és homoki szőlőtermők összegabalyodnak egymással s külön-külön országos szervezeteiket öhajítják megalkotni. Ötletszerűen merül föl a kérdés, hogy miért nem szervezkednek érdekeik védelmére a szegény felvidéki tótok, akik zordon éghajlatuk mellett csak zabot és burgonyát termelnek az aczélos 77 kilós búzát termeszto bácskai, bánási és alföldi gazdáik ellen?

Az igazság mérlege az, hogy az 1895. évi V. törvényozikk a filloxa pusztította hegyi szőlők felújítására holdanként jelentős agrár-kölesönöket folyósított; míg a szőlőkultúra fejlődésével a homoki gazdák is rájöttek arra, hogy az eddig birkafelegelőnek is alig használt buczkák is termékeny altalaja az édes nedűnek: a magyar bornak. Ám ehhez, hogy bekövetkezzék az alföldi szőlőgazdának, ugyancsak meg kellett feszíteni az izmait.

Szeptember végén alakul meg Szegeden a Homoki Szőlőgazdák Országos Egyesülete, mely szembe készül szállani a hegyi szőlőtermelők ama vádjával, hogy a homoki szőlőtermés nagy kvantumával, olcsó áraival tönkretesz a hegyi borokat. És ki tagadhatná, hogy a hegyi szőlőtermelőknek igazuk van. Elvégre a magyar bor hírnevét nem az olcsó és tartalmatlan homoki löre, hanem a tüzes hegyi borok szerezték meg s nagy igazságtalanság az, hogy az értéktelen homoki termékkel devalválják az értékes fajborokat.

A husuzsora.

— A főváros ankétezik. —

Budapest, szeptember 3.

Ha olyan keservesen szomorú dolog nem lenne, mulatni kellene azon, hogy a főváros bürokratái miképen akarják megszüntetni azt a halatlan uszort, amit Budapest amugy is végig zsarolt lakosságával végigszenvedtetnek a hustermelők, huskereskedők és husiparosok. Gyönyörűen jellemzi ez közállapotainkat és a budapesti városházán uralkodó tehetetlen vaskalaposságot. Az utolsó tíz évben valóságos irodalma támadt már a husdrágaságnak; egy egész könyvtárat tesznek ki az 1900-tól 1910-ig rendezett husankétek jegyzőkönyvei: és a főváros kormányzói elkövetik a már végsőkig ingerelt lakossággal szemben azt az eléggé keményen el nem itélhető tréfát, hogy újból ankétezzek, jelentéseznek és a haszontalan és nagyképi ankétek tengerébe fulasztják a gyors orvoslá-kérdését. Cselekedni kellene itt gyorsan és erélyesen, nem pedig véleményekkel és tanácskozásokkal huzni az időt addig, míg a főváros miniszteri fizetést huzó főtisztviselőink tetszik kitérteni a drága vakációt. Csak most tetszik ki, hogy milyen nagy különbség van Bécs és Budapest kormányzói között. Általában azt hiszik, hogy a császári udvar okozza Bécs virágzását; igaz, van ebben is valami. De tessék csak összehasonlítani azt a munkát, amit a bécsi polgármesterek és a bécsi tanács végeznek a huzdrágaság ellen, azzal a „munkával”, amit a budapesti polgármesterek és a budapesti tanács végeznek ebben a kérdésben: majd akkor megtudják, hogy miért boldogul Bécs és miért olcsóbb a magyar marha husa Bécsben, mint Budapesten.

Ime, mit „esimál”: a főváros a husuzsora ellen: dr. Vasziévits János helyettes polgármester kijelentette, hogy ő a maga hatáskörében minden rendelkezésére álló eszköz felhasználásával visszaszorítja a nagymészárosok áremelését. A helyettes polgármester sürgős utasítást adott dr. Csapor József tanácsjegyzőnek, a közlemezési ügyosztály vezetőjének, arra nézve, hogy az érdekelt felekkel és a közlemezési intézmények vezetőivel

haladéktalanul lépjen érintkezésbe és a tárgyalások eredményéről tegyen neki azonnal jelentést. Kijelentette a helyettes polgármester, hogy utasítást adott Demkó Dezső vásárpénztári igazgatónak, hogy keressen közvetlen érintkezést a szerb marhakereskedőkkel a szerbiai hus behozatalára nézve. A hatóság el van tőkélve, — ugymond a helyettes polgármester — hogy minden eszközzel megakadályozza a husárak emelkedését. Ha az érdekeltekkel való tárgyalások a legrovidebb idő alatt eredményre nem vezetnek, ugy azonnal felállítják a hatósági nagyvágót, utasítják a vásárpénztárt, hogy saját számlájára vásároljon marhákat és azokat beszerzési áron adja el a kismészárosoknak.

Ma délben tanácskozás volt a husdrágaság ügyében a közlemezési ügyosztályban dr. Csapor József tanácsjegyző elnöklése mellett. A tanácskozáson résztvettek a vásárpénztár, vásáresarnok, köztvágóhidak igazgatói, akik minden oldalról megvilágították a husdrágaság kérdését és megbeszélte a drágaság enyhítésére alkalmas intézkedések megtételét. Megjelent a városházán Reisz Dávid, a mészáros ipartestület elnöke is, aki szintén huszas tanácskozást folytatott a közlemezési ügyosztály vezetőjével. A mészárosok azt hangoztatják, hogy a drágaság nem helyi, hanem internacionális jellegű. Dr. Csapor József helyettes tanácsnok holnap délelőttre berendelte az állatorvosokat, akikkel a husvizsgálati törvény enyhítése dolgában fog tanácskozni.

Tehát „jelentenek”, „tanácskoznak” és intézkednek jelentések és tanácsok kapása céljából. De mindenütt ott kísért a „ha”. Ha ez így nem lesz, ugy nem lesz... Előzőleg a szakhivatalok vezetői tárgyalnak egymással, azután elmondják mondanivalójukat a közlemezési ügyosztály vezetőjének, aki meghallgat egy csomó külső szakiparost és miután így eltt két-három hónap s a hus vagy drágább lett, vagy olcsóbb, a kérdést csendesen eltemetik, miként eltemették 1904-ben és kiállanak a város urai a közgyűlési terembe és verik a mellüket, hogy ők mennyit izzadtak a husért.

A legkomikusabb a dologban az, hogy a fő husuzsorasok, a mészárosok a leghangosabbak a sopánkodásban és ők adnak legtöbb tanácsot a husdrágaság ellen. A mészárosok azt akarják, hogy a husbehozatalra vonatkozó rendeletet módosítsák ugy, hogy eltöröljék az egy darabban való behozatali kényszert. Felajánlják ezt azért, mert akkor Máramarosból, ahol a zsidók a ritushoz ragaszkodva csak a marha elejét használják, a marha hátulját mindig Budapestre küldhetnék. A tavaly kiadott szabályrendelet ezt nem engedi meg, mert egész darabban való behozatalt követel. Továbbá ajánlják a magyar államvasutak vonalain hűtőkoscsiknak a berendezését és a földmivelésügyi minisztert kéri, hogy módosítsa a Szerbiával kötendő szerződést ugy, hogy elég állatot lehessen behozni. Kivánják a növényékmérha leölésének korlátozását és hogy Horvátországból a kormány engedelmé nélkül is szabadjon hus behozni.

Mindezt akarják a mészárosok: csak emberséges husárakat nem akarnak. Ez ellen csak egy orvoslás van: minél több hatósági mészárszéket — minél gyorsabban.

Lány Leó itthon. Lány Leó főrendiházi tag, a Kereskedelmi Bank elnöke hazajött külföldi furdözéséből s már átvette a vezetése alatt álló intézetek kormányzását.

A szegedi borkongresszus. Országszerte nagy érdeklődés nyilvánul meg a szegedi országos borkongresszus iránt. A kongresszusnak — amint azt jeleztük már — gróf Serényi Béla földmivelésügyi miniszter a védnöke, aki személyesen jelenik meg szeptember hó 25-én Szegeden és ott az eddigi megállapodás értelmében maga nyitja meg a kongresszust. A kiállítás is magyaránunak ígérkezik. A jelentkezési határidő szeptember 18-án este 8 órakor jár le. Ha valaki az érdeklődők közül nem kapott volna a kiállítást részletesen ismertető füzet-

ből, az forduljon a kongresszusi irodához, amely minden kérést azonnal elintézi.

A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank tökefel-emelése. A bank igazgatósága ezen az uton figyelmezteti a részvényeseket, hogy új részvényeire vonatkozó elővételi jog gyakorlásának végső határidője kétfő, e hó 5-e.

Baromfi-kiállítás Szegeden. Országos baromfi-, galamb- és házinyulkiállítást és azzal kapcsolatosan országos tenyészbaromfi-vásárt rendez a Szegedvidéki Baromfi- és Házinyulenyésztők Egyesülete Szegeden október 22—26-ig a Baromfi-tenyészők Országos Egyesülete támogatásával és gróf Teleki Józsefné, báró Lipthay Frigyesné és báró Gerliczy Ferencz védnöksége alatt. Bejelentési záros határidő: október hó 15. Bejelentési levek az egyesületi titkárnál (Vogel Antal, Szeged) kaphatók.

A tőzsde segélyegyletének gyűlése. A Budapesti Áru- és Értéktőzsde Tagjainak Segítő Egyesülete tegnap tartotta igazgató-választmányi ülését Herzfeld Frigyes elnöklete alatt. Az ülésen a tőzsdetanács részéről Nagel Ignác tőzsdetanácsos jelent meg. A folyó ügyek elintézése után segélyszoruló tőzsdetagok részére 580 korona támogatást szavaztak meg, amely összeggel a folyó évben kiutalt segélyek összege 8930 koronára emelkedett. Ujabbán belépett 3 pártoló és 18 rendes tag. Rössler Gyula 200 koronás adományt küldött az egyesületnek édesanyja emlékére.

A vendéglősök közgyűlése. A Magyar Vendéglősök Országos Szövetsége szeptember hó 14-én délelőtt kilencz órakor Budapesten tartja X. rendes közgyűlését.

A Ganz-gyár Konstantinápolyban. Egy beavatottnak látszó forrás nyomán saját ellenkező értesülésünk mellett a minap megírtuk, hogy a Ganz-féle villamosági részvénytársaság nem fogadja el a konstantinápolyi elektromos művek építését, amelyet nagy nemzetközi versenyben nyert el. E téves hírt most alaposan megzafolja az, hogy a Ganz-gyár ma alá is írta a konstantinápolyi munkálatokra vonatkozó szerződést. E hírre ma a tőzsdén igen élénk érdeklődés nyilvánult meg a Ganz-részvények iránt, amelyek közel száz koronával emelkedtek is.

A saazi komlójelentés. Az OMGE megbízottjának jelentése szerint a komló szedése az egész saazi kerületben a legzsebb időjárás mellett teljesen folytatásban van. Az eredmény sok helyen nem várja be a reményeket, helyenként azonban meghaladja a becslést és ugy látszik, hogy beválik majd a 150.000 métermázsza tulbecslés. A termés nyulindus ugyan, azonban különböző nagyságu, ami az időjárásban találja magyarázatát. Szörványoson rézroszda mutatkozik, minek folytán a termelők siettetik a szedést. Ami az új terményt illeti, még kevés a látható anyag. Így a piacon az üzlet még nem fejlődhetett ki. A vidéken élénk vételkedv mutatkozik, 50 kilogrammonként 100—120 korona ár mellett, sőt egy kisebb tétel városi komlót egy sörgyár 140 koronáért kötött le. Az árszabályozás még néhány napot igényel, miután a szedés kezdetén még nem állapítható meg biztosan az összes termés és így a kereskedelem egyelőre tartózkodó. 1909. évi áruban kisebb kötések voltak 80—90 korona mellett 50 kilogrammonként. A nürnbergi korai komló 130—132 márkát ért el; a solttau áru 100—120 márkát, a piaci komló 85—95 márkát. A saazi piac árjegyzése 50 kilogrammonként: saazi elsőrendű 130 korona, közép 120 korona, auschauer első- és középrendű 105—112 korona, stiriari első- és középrendű 100—112 korona, magyar közép és alsóbbrendű 80—90 korona.

Kamarai titkárok értekezlete Kassán. Ismeretes, hogy a kamarai titkárok elhatározták, hogy időszakonként értekezleteket tartanak a különböző kamarai székhelyeken a célból, hogy a napirenden lévő közgazdasági kérdéseket megbeszéljék és a lehetőséghez képest egyöntetű állásfoglalásra bírják az összes kereskedelmi és iparkamarákat. Az első ilyen értekezlet Pozsonyban volt júliusban. A következő értekezlet szeptember 5-én és 6-án Kassán lesz. Ennek a titkári értekezletnek napirendje a következő: 1. A kisipari gépségélyezés reformja.

MÁLNÁSI MÁRIA FORRÁS természetes alkali-kus sós savanyuviz.
Főraktár: ÉDESKUTY L., BUDAPEST. Kutkezelőség: BRASSÓ.

2. A vámpolitikai központ Budapesten. 3. A kereskedelmi szakoktatás reformja. 4. Az új perrendtartási törvényjavaslat ellen való közös akció. 5. Az ipartörvény revíziója. Csupa nagyjelentőségű tárgy; méltók arra, hogy a kamarai titkárok értékes gárdájára foglalkozzék velök. Az értekezleten a budapesti kamarát *Thék* Endre udv. tanácsos, alelnök és *Hoffer* Márton kam. jegyző, a kamara leendő segédtitkárja képviseli.

A tehénfogat utadója. Felmerült esetből kifolyólag elvileg határozatban mondotta ki a közigazgatási bíróság, hogy a tehénfogat után csak az ily fogat munkájának és értékének megfelelő utadó vehető ki.

A román huszbehozatal nehézségei. Megirtuk, hogy e hó elsejével megindult a román huszbehozatal, mely azonban egyelőre még meglehetősen nehezen bonyolítható le, mert hiányzanak a megfelelő berendezések. Erre vonatkozólag Orsováról jelentik nekünk, hogy a román határra érkezett marha-kereskedők nagymennyiségű vágómarhát vásároltak össze a bécsi piac számára, bár a megvásárolt állatok egyelőre nem szállíthatók, rendeltetésük helyére. A szerződés szerint a vágómarha csak leölt állapotban hozható át a határon s így azokat szállítás előtt hűteni kell, melyre vonatkozó berendezések a határállomásokon a vágóhidak mellett még nincsenek készen. Ez még vagy másfél hónapig el fog tartani, míg a hűtőberendezések készen lesznek. Ezután megindulhat a behozatal Romániából, melyből ugyan a pesti piacnak alig lesz haszna, mert egyrészt az élelmesebb bécsi kereskedők a kapható mennyiséget mind összevásárolják Bécs számára.

Nemzetközi borászati kiállítás és kongresszus Bécsben. A VIII. osztrák borászati kongresszust szeptember 5—10-ig tartják meg Bécsben. A kongresszus, tekintettel a rendező szőlészeti egyesület 25 éves jubileumára, jelentékenyebbnek ígérkezik minden eddigi ily gyűlésnél. A kongresszussal kapcsolatban rendezett szőlészeti és borászati kiállítás nemzetközi jellegű s mint ilyen kiterjed az összes gépekre, eszközökre és felszerelésekre.

A hűség jutalma. Wahl Mátyás, Kiss Mihály és Schmidt János gazdasági cselédeknek a földművelésügyi miniszter díszéremet adományozott negyven éves hű szolgálatuk elismeréseként. A díszérem ünnepség keretében adatott át a hűség és munka e derék veteránjainak, kik hosszú szolgálatuk alatt a miniszter kitüntetésén kívül gazdák becsülését és cselédtársaik tiszteletét is bőségesen kiérdemelték.

Hajóállomás Ófutonak. A Magy. Kir. Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság igazgatósága közölni teszi, hogy Ófutonak állomást f. évi szeptember 1-től kezdve az összefoglaló számára ismét megnyitja.

Arad a Duna. A Dunagőzhajózási Társaság, valamint a Magyar Folyam- és Tengerhajózási R-T. igazgatóságai ma közöztették, hogy a Duna rohamos áradása következtében a víz Budapesten az alsó rakpartokat előreláthatólag el fogja önteni. Felhívják tehát az érdekelteket, hogy a veszélyükre ott tároló árukat késedelem nélkül annál is inkább elfuvarozzák, mert az árukat — amennyiben az egyáltalán lehetséges — a felek költségére és kockázatára fogják biztonságba helyezni. Egyben értesítik a szállító közönséget, hogy ugyanezen okból a darabárukkal rakva érkezett és érkezendő uszályhajók kirakodása késedelmet fog szenvedni.

Az „Adria“ hajójáratai. Az „Adria“ magy. kir. tengerhajózási rt. gőzöseinél járatáról a következő tájératit jelentések érkeztek: Adria javítás alatt van Monfalconeban. Andrassy Genuában hazatérő útjában rakodik B. vonalon. Arad aug. 28. elhaladt Gibraltárnál Brasilia felé. Balaton aug. 24. óta kirak Velencében. Báró Fejérváry aug. 30. óta kirak Triestben. Baross I. óta kirak Newportban. Báthori I. elindult Cardiffból Velencébe. B. Kemény aug. 30. elindult Fiuméből Messina, Palermo, Rouen és Glasgow felé. Buda II. rakodik Dieppe és Rouen részére. Carola Malta és Siracusa közt közlekedik. Deák aug. 27-én elindult Swanseaből Velencébe. Duna 1-én elindult Matából Rotterdamba. Jókai Santosban kirak. Kálmán Mihály 2. elindult Cardiffból Velencébe. Kassa Porto Maurizioban rakodik Marseille és Spanyolország részére. Kolozsvár elindult Patraéból Londonba. Lederer Sándor Milezzoban hazatérő útjára rakodik A. vonalon. Matkóvits aug. 31. elhaladt Sagra mellett Fiume felé. Nagy Lajos aug. 29. elindult Oportból Glasgowba. Rákóczi Triestben rakodik Marseille és Spanyolország részére. Stefánia aug. 28. óta Fiumében rakodik Bordeaux és Dunkerque részére. Szápáry kiviteli útján Algirban rakodik az északafrikai vonalon. Széchenyi I-e óta kirak Lisabonban. Szeged Triestben rakodik Brasilia részére. Szöll Kálmán 25. elindult Rioból Gibraltár, Oran, Algir, Malta és Fiuméba. Szent László Catanában rakodik Marseille és Spanyolország részére. Tibor aug. 28. óta kirak Velencében. Tisza 2-án elindult Triestből Marseille felé B. vonalon. Zichy aug. 25. elindult Nordenhamból Fiuméba. Zrinyi Marseilleben hazatérő útjára rakodik A. vonalon.

FODOR ERNŐ

államilag képesített okleveles
zenefanár vezetése alatt álló

ZENEISKOLA

akadémiai előkészítő tanfolyam

BUDAPEST,
VI., LISZT FERENC-TÉR 4.

TELEFON 36—02.

Beírások:

augusztus 29-től szeptember 7-ig
délelőtt 10-12-ig és délután 4-6-ig.

Felvételi vizsgálatok szept. 9. és 10-én.
Pótfelvételi vizsga szeptember 17-én

Beíratási díj 10 K. = Tandij évi 120 és 200 K.

Felvételek kezdő és haladó növendékek a következő tanszakokra: zongora, hegedű, gordonka, ének, zeneszerzés, zeneelmélet, zenediktálás, zenetörténet, hangszereléstani, partitúra olvasás, zeneesztétika, kamarazene, zenekari gyakorlat, karének és a

középiskolai énektanításra
előkészítő tanfolyamra.

TANÁRI TESTÜLET:

Anisz Aladár, Benkő Miksa, Berényi Aladár, Berkovits Lajos, Bíró Malvin, Chovan Margit, Halászné Sch. Olga, Humphreys Richárd, Kelen Ida, Kereszty István, Kóczyné O. Malvin, Kortsák Ida, Dr. Kovács Sándor, Kovácsné T. Emma, Körösiné W. Szidónia, Maleczky Vilmos, otrokosi Nagy Irma, Nádosiné F. Olga, Novacek Károly, Paul Mária, Radó Elek, Recht Sándor, Dr. Renkeyné H. Sarolta, Sarneczky Ferenc, farzádi Sándor Margit, Senn Irén, Siklós Albert, Son Henrik, Sonnenberg Berta, Staub Margit, Stromwasser Leó, Südfeld Lajos, Szilágyi Arabella, Tóth Árpád, Waldbauer József. — **Helyettesek:** Corodini Margit, Deák Gabriella Epstein Irén, Guttmann Olga, Hirsch Gyula, Kardos Olga, Krausz Ilona.

Az intézet „ÉVKÖNYVE“ kapható minden zene- és hangszerüzletben valamint az iskola igazgatósági irodájában (Liszt Ferenc-tér 4. sz. a.)

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonátőzsde.

Budapest, szeptember 3.

A *készáruipiac*on az üzlet szilárdan indult, de később legyöngült. Bőséges kínálattal szemben a malmok igen jó vételkedvet mutattak, eleinte jobb árakat is fizettek, de később már nem voltak erre hajlandók. Igen élénk forgalom mellett eltek mintegy 90.000 q buza, kezdetben 5—10 fillérrel drágább, végül változatlan tegnapi áron. A legdrágább eladási ár 10.60 korona volt 80 kilós tiszavidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 9.82 korona 75 kilós zimonyi buzáért. Egyéb gabonaneműek közül az árpa 10 fillérrel drágább, a többi változatlan. Forgalomba került: 110 q rozs 7.20 koronás áron és 400 q zab 8.15—8.30 koronás áron. A *halár-időpiac*on már az üzlet megkezdése előtt puska-poros volt a levegő a gabonátőzsdén és előre lehet látni, hogy az üzlet lefolyása rendkívül mozgalmas lesz. Az üzlet roppant nagy izgatottság mellett rendkívül szilárdan indult meg és közvetlen a megnyitás után lényegesen emelkedtek az árfolyamok. A forgalom további folyamán, amely különben nagy arányokat öltött, folyvást lázas izgatottság uralkodott, mi mellett hol lefelé, hol pedig felfelé, még pedig mindig igen tág keretben ingadoztak az árfolyamok. Az októberi buza 4 fillérrel a tegnapi zárlaton fölül 10.23 koronán indult, pár pillanat alatt 10.32-ig szökött fel, aztán 10.19-ig csökkent, majd ismét 10.25-ig javult, az üzlet további folyamán újra 10.04-ig ment vissza és zárlatkor 10.50 koronán maradt. A tegnapi zárathoz viszonyítva, végeredményképen ma az októberi buza tizenegy fillérrel, az áprilisi buza tizenegy fillérrel, az októberi rozs hat fillérrel, az októberi zab tizenkilenc fillérrel, az új tengeri hét fillérrel csökkent.

A készáruipiac jegyzője a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	kilós	ára 100 kg.	kilós	ára 100 kg.
Tiszavidéki	75	—	79	20.40—20.85
"	76	20.10—20.50	80	20.50—20.95
"	77	20.20—20.60	81	—
"	78	20.30—20.70	82	—
Fejérmegyei	75	—	79	20.30—20.65
"	76	20. — 20.40	80	20.40—20.80
"	77	20.10—20.50	81	—
"	78	20.90—20.55	82	—
Pestvidéki	75	—	79	20.35—20.75
"	76	20.05—20.15	80	20.45—20.85
"	77	20.15—20.25	81	—
"	78	20.25—20.30	82	—
Bánsági	75	—	79	20.40—20.75
"	76	20.10—20.45	80	20.50—20.90
"	77	20.20—20.55	81	—
"	78	20.30—20.65	82	—
Bácskai	75	—	79	20.45—20.80
"	76	20.10—20.50	80	—
"	77	20.20—20.60	81	—
"	78	20.35—20.70	82	—
Rozs I-rendű új	—	—	—	14.60—14.70
középmínőségű új	—	—	—	14.40—14.55
Árpa takarmány I-rendű	—	—	—	14.10—14.40
II-rendű	—	—	—	13.20—13.80
Zab I-rendű	—	—	—	16.10—16.30
II-rendű	—	—	—	15.70—16. —
Tengeri belföldi új	—	—	—	12. — 12.20

Eladatott:

Buza, Tiszavidéki: 500 q 89 k 21.20 K, 900 q 80 k 21.20 K, 500 q 80 k 21.20 K okt., 100 q 80 k 21 K szept., 200 q 80 k 21 K, 300 q 80 k 21 K, 400 q 79.5 k 21.20 K, 100 q 79.5 k 21.17.5 K, 500 q 79.5 k 21.10 K, 200 q 79.3 k 21.10 K, 1700 q 79.5 k 21 K, 1000 q 79.5 k 20.90 K, 200 q 79 k 21.20 K, 200 q 79 k 21.15 K, 150 q 79 k 21.15 K, 100 q 79 k 21.10 K, 300 q 79 k 21.10 K, 1000 q 79 k 21 K, 300 q 79 k 20.70 K felső, 500 q 79 k 20.90 K, 3000 q 78.5 k 20.80 K szept., 10000 q 78 k 21.40 K okt., 100 q 78 k 20.90 K, 100 q 78 k 21 K, 1000 q 78 k 20.50 K felső, 3000 q 78 k 20.60 K felső.

Pestvidéki: 400 q 78.5 k 20.50 K sárga, 250 q 79.7 k 20.50 K sárga, 100 q 78.5 k 20.50 K, 1900 q 76 k 20.40 K.

Babátai: 11000 q 75.5 k 20.50 K okt.

Bánsági: 4000 q 75.5 k 20.50 K okt., 5000 q 75 k 20.40 K okt.

Beeskereki: 10000 q 76 k 20.55 K okt., 8000 q 75 k 20.55 K szept., 2430 q 76 k 20.50 K, 1650 q 75.5 k 20.50 K, 5000 q 75.8 k 20.55 K okt., 5000 q 75.8 k 20.48 K okt.

Bácskai: 500 q 75 k 20.50 K okt.

Kalocsai: 1100 q 76 k 20.45 K.
Zimonyi: 2200 q 75.5 k 19.80 K, 500 q 75 k 19.65 K.
Fejérmegyei: 100 q 77.5 k 20.40 K.
Felsőmagyarországi: 600 q 80 k 21 K, 400 q 78 k 20.70 K, 300 q 76.5 k 20 K.
Rozs: 800 q 14.40 K kpf pp, 300 q 14.10 K kpf. pp.
Zab: 200 q 16.30 K kpf, 100 q 16.60 K kpf, 100 q 16.40 K kpf.

A határidőpiacon kötött:

Délelőtti:
Előforduló kbtések (50 kg.-kint) 1910-re:
Buza októberre 10.23—10.24—10.21—10.30—10.20—25
Buza áprilsra 10.44—10.42—10.51—10.7—...
Rozs októberre 7.44—7.37—7.43—7.35—...
Rozs áprilsra 7.83—7.76—...
Zab októberre 8.28—8.33—8.23—8.33—8.09—8.10
Zab áprilsra 8.54—8.55—8.48—8.54—8.37
Uj tengeri májusra 5.90—5.92—5.79—...
1 óra 30 perces zárulási:
Buza októberre 10.05—10.06
Buza áprilsra 10.27—10.28
Rozs októberre 7.35—7.36
Zab októberre 8.10—8.11
Tengeri májusra 1911-re 5.79—5.80

Budapesti gabonaforgalom.

1910. aug. 31-től 1910. szept. 1-ig.

	Érkezett	Elszállított	méter mássa
Buza	17734	13804	
Rozs	1324	5183	
Arpa	2391	100	
Zab	7349	7100	
Tengeri	—	5013	
Liszt	459	4189	
Korpa	200	1850	

Értéktőzsde.

Az értéktőzsdén ma valamivel barátságosabb volt a hangulat. Noha a külföldi tőzsdék jelentései semmi okot sem szolgáltatnak rá, mégis elég jó vételkedv mutatkozott mindkét hitelrészvényekre nézve, amelyek ennek folytán kissé feljavították az árfolyamokat. Az államvasut iránt kevés érdeklődés mutatkozott és ebben csak elvéve fordult elő egy-egy üzletkötés, de azért mégis valamivel drágábban lehetett eladni, mint tegnap. A helyi értékek piacán ma is nagy élénkség uralkodott, különösen a Ganz-gyár, a Városi villamos vasut, a Magyar bank és kereskedelmi r. t., a Budapesti Bank és Drasche voltak igen élénken keresve, amelyek mind emelkedő irányt követtek. A Ganz-gyár tegnap óta 100 koronával emelkedett, de ebből mintegy 30 koronát veszített a déli tőzsde zárlatáig. Forgalmomba került: Hazai bank 318—317 koronán, Magyar bank 7.53—7.56.25 koronán, Lipótvárosi takarékpénztár 210 koronán, Budapesti Bank 538—542.50 koronán, Drasche 624—628 koronán, Ujlaki 423—422 koronán, Ganz-gyár 3835—3895—3870 koronán, Izzólámpa 341—344 koronán, Spódium 173—177—172 koronán, Ruggyantó 467—464 koronán. Vasuti forgalmi 471 koronán, Hazai takarékpénztár 2010 koronán.

Az értéktőzsdén forgalmomba került: Osztrák hitel 676.75—668—667.75, Magyar hitel 860.25—862—861—861.75, Államvasut 749.50, Leszámitolóbank 601.50—603—602.50, Jelzálogbank 483.50—485—484.50, Rimamurányi 695, Városi villamosvasut 390.50—389.50—389, Közúti 750—751.50—751, Déli vasut 122.
A déli tőzsdén kötött: Osztrák hitel 667.75—668.25, Magyar hitel 862—863—862, Államvasut 749.50, Leszámitolóbank 603, Jelzálog 484—483.05, Közúti 751.50—754, Városi villamosvasut 389.50—390.
Tőzsdézárulat. Osztrák hitel 668, Magyar hitel 861.75, Államvasut 749.50, Jelzálog 484, Leszámitoló 602, Rimamurányi 694, Városi 389.25, Közúti 754.

Bécsi gabonátőzsde.

Bécs, szeptember 3. (Saját tudósítónktól.) A hét első felében az irányzat szilárd volt, de később gyengülést állott be annyiban, hogy buza 10 fillérrel veszített legmagasabb árfolyamából, de még így is 20 fillérrel drágább maradt, mint volt a múlt szombaton. Rozsban épp úgy, mint búzában jelentéktelen volt a forgalom s ez a cikk 10 fillérrel hanyatlott. Árpában az üzlet nem volt olyan élénk, mint általában várták, mert az export tétlenül viselkedett. Minőség és származás szerint vagy változatlan, vagy 25 fillérrel magasabb árakat fizettek. Zab 40, tengeri 20 fillérrel drágult.

Jegyzetelt buza: Tiszavidéki 10.30—11.35, bányási 10.50—10.25, székelyfehérvári 10.10—10.35, mosoni és győri 9.85—10.20, felsőmagyarországi 9.85—10.45, déli vasuti 9.90—10.40, márcsfeleli 9.85—10.30.
Rozs: felsőmagyarországi 7.83—8, csepeli 7.70—

7.95, pestmegyei 7.85—8.10, déli vasuti 7.75—7.85, külföldi magyarországi 7.70—7.95, ausztriai 7—7.90.
Arpa: morvaországi 8.50—9.35, bécsvidéki 7.60—8.56, felsőmagyarországi 7—9.50, csepeli 7.15—8.30, győri 7.20—8.50, középdunai állomások 7.10—7.50, déli vasuti 7.25—8.50, északmagyarországi 7.25—9, takarmány 6—6.30.
Magyar tengeri 6.45—6.60.
Magyar zab 8.55—9.05, válogatott 8.95—8.35, ausztriai 8.20—8.30.
Buzalisztnben az üzlet a régi előjegyzések átvételére szorított és csupán egyes őszi kötecsre, melyek most kerülnek szállítás alá. Az átvételek élénkebbek lettek volna, ha a budapesti malmokban nem sztrájkolnak, új eladások csak elvéve fordultak elő a régi árfolyamokon. Rozslisztnben az irányzat esendes, takarmányliszt szilárd, korpa kedvtelen és ára változatlan.

500 drb. * * képes-levelezőlapot

készítünk bármely beküldött arckép, látkép vagy rajz után 10 koronáért. 100 drb.ára 6 korona.

Magyar fénynyomdai r.-t.

Képeslevelezőlapok, plakátok és árjegyzékek gyára.
Budapest, VIII/2. Ór-utca 9. sz.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, szeptember 3. Mivel a piac nyugodtabban itélte meg az általános politikai helyzetet, az előtőzsde megszilárdult és az árfolyamok javultak. Korlátok közt egyes magyar bankértékek, főleg Magyar leszámítolóbank és Magyar bank és kereskedelmi részvénytársaság értékei jelentékenyen javultak. A déli tőzsde megnyitáskor nyugodt volt az irányzat és az árfolyamok tartották. A forgalom későbbi során a piac, tekintet nélkül a szilárd berlini árjegyzésekre, nagyon esendes volt.

1 óra 45 perczkor: Osztrák hitel 668.52, Magyar hitel 862.50, Államvasut 749, Déli vasut 120.75, Alpesi 759, Magyar leszámítolóbank 606.

1 óra 30 perczkor: Osztrák hitel 667.50, Magyar hitel 862.50, Anglo 317.75, Bankverein 554, Laenderbank 528, Union 622, Magyar jelzálogbank 484, Államvasut 748.50, Déli vasut 121, Dunagőzhajózás 1132, Alpesi 758.25, Prágai vasut 2817, Rimamurányi 694, Orosz járadék 103.70, Török sorsjegy 258, 3 százalékos déli vasuti elsőbbség 273.60.

Bécs, szept. 3. (Magyar értékek zárlata). 4 százalékos aranyjárdék 112.15, Tiszai és szegedi kölcsön-sorsjegy 158.35, Magyar hitelbank részvény 861.— Magyar leszámítoló és váltó részvény 592.—, Rimamurányi 693.90, Magyar cukoripar —, Adria hajózási részvénytársaság —, Magyar koronajárdék 92.—, 4 százalékos magyar földteherm. kötvény 92.—, Magy. nyere-m. kölc. sorsjegy 224.—, Kassa-Oderbergi Vasutreszvé. —, Magyar jelzálogbank 484.—, Magy. kereskedelmi bank —, Az irányzat tartózkodó.

Bécs, szept. 3. (Osztrák értékek zárlata). 4.2 százalékos papírjárdék 98.25, 4 százalékos osztrák aranyjárdék 116.20, 1860-as sorsjegy —, Osztrák hitel-sorsjegy —, Angol-osztrák bankrészvény 317.25, Bécsi Bankverein 552.75, Osztrák magyar bank 1850, Déli vasut 120.25, Dunagőzhajózási társ. 1128, Dohányrészv. 385.—, Cs. k. arany (vert) 11.87, Német bankv. 117.53, Osztr. Lloyd 572.— 4.2 sz. ezüst jár. 93.30—97.65, Osztr. koronajárdék 93.80, 1864-es sorsj. —, Osztrák hitelintézeti részvény 667.—, Union-Bank 621.—, Osztrák Länderbank 57.10, Osztrák-magyar államvasut 748.40, Elbe völgyi vasut —, Alpesi részvény 757.75, 10 irankos 19.09, Londoni váltóár 240.4, 8 Lipótkohó 532.— Török sorsjegy 258.25.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, szeptember 3. (Értéktőzsde.) Daczára a kevés ösztönzést nyújtó külföldi jelentéseknek a tőzsde irányzata kezdetben általában szilárd volt, miután a vaspiazzokról és a düszeldorfi bányáértéktőzsde tegnapi lefolyása stimulálóan hatott. Különösen phönix-részvények, valamint felsősziléziai vasutszükségleti részvények iránt nyilvánult meg érdeklődés. Gőzhajós-részvények is lényegesen emelkedtek az atlanti személy- és áruforgalom kedvező alakulására, szintugy varsó-bécsi vasut magasabb osztalék reményében. Amerikai vasutak megszólalt irányzatot követtek, míg orosz bankok Pétervárra javultak. Zárlat felé realizációk következtében gyengülést állott be. Éppugy általános villamossági részvények állítólagos tökeemeléstről szóló hírekre gyengültek. Déli vasut valamivel javult. Zárlat egyenetlen, de tartott. A készpénzpiacz ipari értékei szilárd irányzatot követtek. Napi pénz 3 és fél, magánkamatláb 3 és fél százalék.

Berlin, szept. 3. Zárlat. (Saját tudósítónktól. Zárlatkor jegyeztetik: 4.2 százalékos papírjárdék —, 4 százalékos osztrák aranyjárdék 99.—, osztrák hitelrészvény —, Déli vasut 120.75, orosz bankjegyek 216.65, 4 százalékos új orosz kölcsön 94.50, Disconto Commandit 190.70, Dinamitruszt 1 0.70, Harpeni 200.30, Unifikált török járadék 94.30, 4.2 százalékos ezüstjár. 94.—, 4 százalékos magyar aranyjárdék 94.20, Magyar koronajárdék 92.—, Osztrák-magyar államvasut 160.—, Bécsi váltóár 850.25, Olasz járadék —, Ált. villamossági Edison 285.15, Gelsenkircheni 216.60, Laurakohó 180.—.

Frankfurt, szept. 2. Zárlat. 4.2 sz. osz. papírjárdék —, 4 sz. osz. ar. j. 94.05, Magy. ar. j. 94.20, Osztr. hitelint. részv. 209.50, Osztrák-magyar államvasut 159.50, Eszakyugati vasut —, Busstiehradi vasut —, Londoni váltóár 204.35, Bécsi Bankverein 139.10, Villamos részvény —, 3 százalékos magyar aranykölcsön 76.50, 4.2 százalékos ezüstjárdék 97.50, Osztrák koronajárdék 93.70, Magyar koronajárdék 92.05, Osztrák-magyar bank 133.—, Déli vasut részvény 231.18, Elbe völgyi vasut —, Bécsi váltóár 850.50, Párisi váltóár 810.50, Union bank részv. 156.— Alpesi részv. —.

Hamburg, szept. 2. (Zárlat.) 4.2 százalékos ezüstjárdék 97.30, 1860. sorsjegy 173.50, Déli vasut 23.—, 4 százalékos aranyjárdék 99.50, Osztrák hitelrészvény —, Osztrák-magyar államvasut —, Olasz járadék 103.75, 4 százalékos Magyar aranyjárdék 94.10.

London, szept. 2. Angol consol 80.5/8.

Páris, szept. 2. (Zárlat). 3 százalékos francia járdék 97.67, Osztr. aranyjárdék 101.—, Magyar aranyjárdék 96.62, 5 százalékos bolgár kötvény 1896. évtől 503.70, 3/4 százalékos Olasz járadék 103.25, Déli vasuti elsőbbségi kötv. 290.—, 5 százalékos marokkói járdék 52.—, 4 százalékos 1890. román kölc. 96.—, 4. százalékos amort. románjár. 1905.—, 5 százalékos orosz járadék 105.60, 4 és fél százalékos 1909. orosz járdék 100.65, 4 százalékos spanyol jár. 95.02, 4 százalékos unifikált török jár. 94.70, Török sorsjegy 219.50, Török dohányrészvény 408.—, Osztrák földhitelintézet 1405.—, Osztr. Länderbank 568.—, Magyar jelzálogbank 513.—, Banque de Paris 1807, Banque Ottomane 681.—, Osztrák-magyar államvasut —, Déli vasut 126.—, Meridionalvasut 66.—, Hartman gépgyár 629.—, Rio Tinto 17.13, Suererie d'Égypte 78.—, Tula —, Urkányi község 200, Chartered 48.50, De Beers 442.50, East Rand 183.—, Jagersfontein 218.50, Trans. Land Comp. 69.—, Váltó Amsterdamra (rövid) 209.—, Váltó német piaczokra (rövid) 123.—, Váltó Bécsre (rövid) 104.27, Váltó Belgiumra (rövid) 15/8, Olasz aranyváltó rövid 5/8, Váltó Svájcra (rövid) 5/8, Csekk Londonra 252.40, Magánkamatláb 2 1/8.

Üzleti tudósítások.

Szeszárak.

Milyen időre	Kontingentált	Exkontingentált
Azonnali szállításra	58.75	39.—
Szept.-decemberre	58.25	38.50
Szept.-májusra	58.—	38.25
Jauár.-májusra	57.75	38.—

Irányzat: Azonnali szállításra szilárd, későbbre nyugodt.

Sertéskonsumvásári jelentés.

(A székesfehérvári állatvásár és közbiztonsági igazgatóságától.) Szept. 3. Előző napi eladatlan maradvány 792 drb sertés. Pótfelhajtás 298 drb sertés. Mai felhajtás 262 drb sertés, 44 drb malacz. Összesen 1352 darab sertés, 44 drb süldő. Eladott 371 drb sertés, 27 drb süldő. Mai maradvány 951 drb sertés, 17 drb süldő.

Árjegyzés. Zsirsertés. Öreg I. rendű 350 kg. felüli ételsúlylevonással 140—144 fillér. Fiatal nehéz 300 kg. felüli ételsúlylevonással 144—152 fillér. Fiatal közép 220—300 kg.-ig ételsúlylevonással 148—18 fillér. Fiatal könnyű 120 kg.-ig ételsúlylevonással 150—158 fillér. Süldő belföldi elősúlyban 132—156 fillér. (Az árak minden levonás nélkül kiképzett elősúlyban értendők.) A vásár irányzata lanya. Az árak 4 fillérrel hanyatlottak.

Kőbányai sertéspiacz.

Szeptember 3. Hizott sertésárak. I. Magyar elsőrendű: Fiatal nehéz (párónként 320 kg.-on felüli) 144—145, fiatal közép (párónként 251—320 kg.) 148—150 fillérig. II. Magyar sertés: Közép (párónként 240—280 kg.) 150—152, könnyű (párónként 240 kg.) 156—160 fillérig. Sertésleltár: szeptember 1-én volt készlet 36817 drb, 1910. szeptember 2-án felhajtott 120 drb, 1910. szeptember 2-án elszállított 271 drb, 1910. szeptember 3-án maradt készlet 36636 drb. A hizott sertés üzletirányzata változatlan.

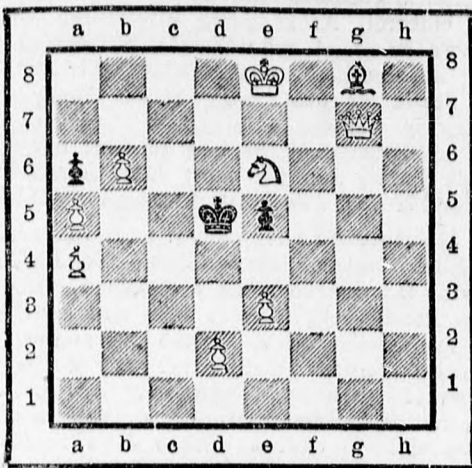
Írógép-kiárúsítás!
Csődtömegtől átvett látható írású írógépek, kifizető ók, majdnem újak. (Elsőbb 650 kor.)
most 60 forinttól 130 forintig.
5 évi írásbeli jótállás.
FRIED MIKSA gramofon, írógép-javítóműhely ::
Budapest, Baross-tér 15. (felel. 8. ajtó)

SAKK.

77. számú feladvány.

Koidanski H., Newyork.

Matt a második lépésre.

356. számú játszma.

Játszották Oxfordban, a brit sakkszövetség bajnoki versenyén 1910. augusztus 15.

Bécsi huszárijáték.

Világos: Blake Sötét: Yates

- 1. e2-e4 c7-e5
2. Hb1-c3 Hg8-f6
3. Ff1-c4 Ff8-c5
4. d2-d3 d7-d6
5. f2-f4 Hb8-c6

Figyelmet érdemel itt 5... Hf6-g4 és 6. f4-f5-re 6... h7-h5!

6. f4-f5! Hc6-a5 Ez nem a legjobb, mert világos a következő lépése után még kényelmesebb játékokat kap.

7. Vd1-f3! c7-c6 Ajánlatosabb, mint azonnal útni a futárt, mert 7... Ha5xc4, 8. d3xc4 után világos állása előnyösebb.

- 8. Hg1-e3 b7-b5
9. Fc4-b3 Ha5xb3
10. e2xb3 h7-h6
11. g2-g4 d6-d5
12. He2-g3

Vagy 12. e4xd5, Hfdxd5, 13. Hc3xd5, c6xd5, 14. He2-c3, b5-b4, 15. Vd3xd5, Vd8xd5, 16. Hc3xd5, Fc8-b7, 17. Hd5-c7, Ke8-d7, 18. Hc7xa8, Fb7xb1 és sötét jobban áll.

- 12... Fc8-b7
13. h2-h4 Fc5-e7
14. g4-g5 Hf6-d7
15. Hg3-h5

Számításba jön 15. f5-f6 és g7xf6-ra 16. Hg3-f5

- 15... Fe7-f8
16. Bh1-g1 Vd8-b6
17. Fc1-e3 d5-d4
18. Fe3-f2 0-0-0
19. Hc3-e2 c6-c5
Sötét jól védekezett és most támadásra törek- szik a vezérszárnyon.

- 20. He2-g3 h6xg5
21. h4xg5 Kc8-b8
22. Hg3-f1 Vb6-c6
23. Hf1-d2 Hd7-b6
24. Ff2-g3 f7-f6

Sötét ezzel jó kilátást ad világosnak; a gyaloglás kissé kockázatos, g7xf6

- 25. g5xf6 Hb6-d7
26. Fg3-h4 Hb6-d7
27. Bg1-g6 Ff8-e7
28. Vf3-g4

Erősebb volna 28. Ke1-e2 és utána Ba1-g1, mely esetben világos támadó állása sokkal több fenyegetést tartalmazna.

28... Vc6-d6
29. Ke1-e2 Fb7-c8
30. Hd2-f3 Bh8-h7

Egyszerűbb volt 30... Bd8-f8. A tett lépés kétes komplikációkat idéz elő.

- 31. Hf3-g5 Bh7xb5
32. Vg4xh5 Hd7-f8
33. Hg5-f7 Hf8xg6
34. f5xg6

Jobb volt 34. Vh5xg6, ami után az f6-gyalogra világos hatásos támadást irányíthat.

- 34... Vd6-d7
35. Hf7xd8

Világos nagyon siet a minőséget elvinni és nyilván nem is sejtji, hogy ezután mily kényelmetlen állásba kerül.

35... Vd7-h3! A játszma fordulópontja. Sötét most egyszerre fölülkerelkedik.

- 36. Hd8-e6
Ha 36. Ke2-f2, Fc8-g4 37. Vh5-h8 Vh3-h2 38. Kf2-f1, Fg4-h3 39. Kf1-e1, Vh2-g1 és a második lépésre matt.

- 36... Fc8-e6
37. Vh5-h8 Kb8-b7
28. Ba1-c1

Világosnak nincs mentése. 38. c2-c4-re következnek 38... Vh3-c3 39. Ke2-d1, Vc3xd3 40. Kd1-c1, Fe6-g4 stb.

- 38... Vh3-c3
39. Ke2-d1 Fe6-g4 feladja.

357. számú játszma.

Játszották a hamburgi mesterversenyen jul. 21-én.

Vezérszel.

Világos: Marshall Sötét: Salve

- 1. d2-d4 d7-d5
2. e2-c4 e7-e6
3. Hb1-c3 c7-c5

- 4. c4xd5 e6xd5
5. Hg1-f3 Hb8-c6
6. Fc1-g5 Ff8-e7
7. Fg5xe7 Hg8xe7
8. d4xc5

Ha 8. e2-c3, úgy 8... c5-c4 9. Fff-e2, a7-a6 sötétnek jobb játékot ad.

8... Vd8-a5 Ugyanígy játszott Marshall ellen dr. Tarrasch is a matchben. Erősebbnek látszik azonban 8... d5-d4 9. Hc3-e4, 0-0 10. g2-g3 Vd8-d5 stb.

- 9. e2-c3 Va5xc5
10. Ff1-d3 Fc8-g4
11. 0-0 Fg4xf3

E lépésig a hadállás megegyezik a Marshall-dr. Lasker match egyik játszmájával, amelyben a világmester 11... Ba8-d8-al folytatta. Természetesen itt 11... 0-0 hiba volna 12. Fd3xh7, Kg8xh7 13. Hf3-g5 stb. miatt.

- 12. Vd1xf3 Hc6-e5
A következő lépés miatt ez még korai. Jobb volt 12... 0-0.

13. Fd3-b5! Vc5xb5
14. Hc3xb5 He5xf3
15. g2xf3 Kb8-d7

Sötét a d-gyalog megtartására játszik, ami 15... 0-0 után nem sokáig volna védhető.

- 16. Bf1-d1 Bh8-c8
17. Bd1-d2 Bc8-e5
18. Hb5-c3 f7-f5

Jobb volt 18... Kd7-e8 19. Ba1-d1, Ba8-c8 20. Hc3xd5, He7xd5 21. Bd2xd5, Bd2xd5 22. Bd1xd5, Bc8-c2 stb., ami után sötétnek még nincs veszített állása.

- 19. e3-e4 Kd7-e8
20. e4xd5 He7xd5
21. Hc3-a4 Bc5-a5
22. Ba1-c1 Kc6-d6
23. Ha4-c3 Ba8-c8

Világos fenyeget Ba1-d1-el s ez ellen sötétnek nincs jó védelme.

- 24. b2-b4 Bc8xc3
25. Bc1xc3 Ba5-b5
26. a2-a4 Bb5xb4
27. Bc3-d3 Bb4xa4
28. Bc3xd5 és nyert.

Felolós szerkesztő:

FURJESZ LAJOS

Kiadó-tulajdonos:

A Magyar Újságírók Rézvénytársaság

Igazgató: ERDŐS ARMAND.

MUSCHONG-BUZIASFURDO BUZIÁSI PHONIX

BAKTERIUMMENTES terhes nők számára is alkalmas. Kapható mindenütt. Budapesti főraktár: Eötvös-utca 44. Telefon 56-58

Table with columns: Allamösség, Pénz, Áru. Lists various government securities and their values.

Table with columns: Záloglevelek, elsőbbségek, Pénz, Áru. Lists various bank deposits and their values.

Table with columns: Gőzmalomok, Pénz, Áru. Lists various steam mills and their values.

Table with columns: Záloglevelek, elsőbbségek, Pénz, Áru. Lists various bank deposits and their values.

Table with columns: Takarékpénztárak, Pénz, Áru. Lists various savings banks and their values.

Table with columns: Pénz, Áru. Lists various financial instruments and their values.

KÜLÖNFÉLÉK.

A boldogság kutja vagy nekem.

— Marianne-nak. —

Nem lelem a boldogság kutját,
Járva az élet rögös útját;
A szívem esendben mégis éled,
A bánatom mind szeretszéled,
Oh, mert előmbé tün a képed.

Oh, mert előmbé tün a képed,
Nem látok mást, csupán csak szépet.
Előttem még a csuf is kérked',
Mert azt is szépnak látom, tudják —
S meglelem a boldogság kutját.

Tamás Ernő.

(Hálál a legyekre.) Ez a jelszó indult most világgá, mert a bakteriológusok kimutatták, hogy a legyek rendkívül veszélyes baktériumterjesztők és a mindenben praktikus amerikaiak már is elhatározták, hogy kiirtják a legyeket. Egy-egy légy testén összegyűlő baktériumok száma 250 és 6.000.000 között változik. Egy amerikai bakteriológiai intézetben kísérleteket folytattak arra nézve, hogy milyen gyorsan szedik magukra a legyek a baktériumokat. Az eredmény meglehetősen volt. Egy teljesen baktériummentessé tett légy, amelyet megfertőzött táplálékra engedtek, rövid időn belül 100.000 fertőző baktériumot gyűjtött össze csápjára és lábaira. A legújabb felfedezések szerint tigristől és más veszélyes fenevadaktól féltanyira sem kell félni, mint a legyekről, amelyeket a világ legkárosabb állatainak kell tekinteniük. Épp ezért most Amerikában, de különösen New Yorkban egészen komolyan hozzáfogtak a legyek irtásához. Ez az irtás azonban nem fog olyan könnyen menni. Már az a körülmény is, hogy egyetlen légy évenként százhusz petét rak és így utódainak száma rövid időn belül ezekre megy, gondolkodóba ejt afölött, hogy nem teljesen hiábavaló és meddő lesz-e ez a harc a legyek ellen? A tárgyra vonatkozólag egy előkelő newyorki lapban érdekes cikket irt Hopkins Adams amerikai író, amelyben kimutatja, hogy a legyeket sikeresen csak úgy lehet irtani, ha olyan rovarfajt nevelnek és homosítanak meg, amely a legyeket pusztítja. A tudomány már hosszabb idő óta fog-

lalkozik ezzel a kérdéssel és az eredmények igen érdekesek. Minder rovarnak meg van a maga kérelhetetlen ellensége. A kis katiczabogár például tömérdek rovarfajnak kimondott ellensége. Hogy csak egy esetet említsünk, a kaliforniai narancsültetvények megmentése kizárólag a kis katiczabogaraknak volt köszönhető. A narancsültetvényeken ugyanis veszélyes módon elszaporodott egy Ausztráliában honos futóbogár és igen sok kárt okozott a narancsfákon. Ennek a bogárnak kérelhetetlen ellensége a pettyes katiczabogár és száz katiczabogárnak az ültetvényeken való széjjel-eresztése elegendő volt arra, hogy az ausztráliai futóbogár az ültetvényeken teljesen kivessen. Texasban a gyapotültetvényekben nagy károkat okoz egy kis ormányos bogár, amelynek az ichneumon-légy az ellensége, amiért is oda ezt igyekeznek meghonosítani. Amerika mezőgazdaságának valóságos csapása azután a hesszeni légy, amely megközelítő becslések szerint évenként átlag 48—50 millió korona kárt okoz. Ez ellen is egy másik rovarral védekeznek, amelyik ennek a légynek a lárváit pusztítja. A közönséges házilégy és a dongó irtása is csak akkor fog sikerrel járni, ha felfedezik az ellenségüket, amelyre eddig a rovarok között, sajnos, nem akadtak rá. Egyelőre ugy irtják a legyeket, ahogyan éppen tudják. Middlebroughban (Anglia) az egészségügyi tanács minden 50 közönséges légyre, vagy minden 12 dongóra 10 fillér jutalmat tűzött ki. Két nap alatt a tanács 150 koronát osztott ki jutalmak fejében és a városban 60.000 légyvel lett kevesebb. Hasonló intézkedésekkel akarnak most a legyek ellen harcba szállani az összes nagyobb amerikai városokban is.

(Kibérelt mágnáspaloták.) Az európai világ városokban: Párisban, Londonban és Berlinben rendszerint május havában kezdődik meg az amerikai invázió és tart rendszerint augusztusig. Különösen Londonban nagy az amerikaiak forgalma, akik erre a három nyári hónapra valósággal megtelepednek az angol fővárosban és millióiknak megfelelő pazarlással élnek. Eddig az elegáns londoni szállodáknak óriási jövedelmeik voltak amerikai vendégeik után. A legutóbbi időkben azonban a szállótulajdonosok kezdtek visszaadni az amerikaiak kedvelt vagyoni viszonyaival. Ecsz vagyonokba került egy-egy ilyen londoni sejour, úgy, hogy végül maguk az amerikai krózosok is megsokalták a dolgot. Rájötték tudniillik, hogy ekkora halom pénzből akár hercegi palotában lakhatnak és nem szállodában. A helyzet tudniillik az, hogy az angol főúri családok májusban már elhagyják Londont és vagy fürdőbe mennek, vagy visszavonulnak

vidéki birtokukra. Valami ötletes amerikai pénzkirálynak aztán egy szép napon észbe jutott, hogy jó volna egy olyan előkelő palotát a nyári hónapokra kibérelni. Cselédség is van benne, nagyszériu kényelem is, ragyogó milieu és azt legalább érdemes megfizetni. Tudakozódní kezdett és megtalálta a maga emberét. Azóta pedig általánossá lett a divat, hogy az angol arisztokraták bérbeadják palotáikat az amerikai krózosoknak, akik szívesen meg is fizetik az árát, hogy három hónapig X lord, vagy Y baronet palotájában vendégeskedjenek. Az új divatnak azonban a londoni nagyszállók látják kárát, amelyek most már sajnálják a sok esztendőök óta folytatott fosztogató politikát.

(A tüszentésről.) Az ember, ha a tüszentés éppen rájön, tüszent uton-utfélen, vendéglőben, színházban, tanteremben, az otthonában, villamos és vasúti kocsi belsejében és több más nyilvános köz- és magánhelyeken a legjobb jársaságban is, nem egyszer tekintet nélkül arra, hogy a tüszentés szerteszét permetező váladéka kellemes-e a környezetre és embertársaira nézve vagy sem. A tüszentés előidőző okai a náthán és a tubakolás már divatját muló rossz szokásán kívül többfélék. Ezekről mostan nem kívánunk szólni, e helyett csupán arról akarunk megemlékezni, hogy mily fokban kellemetlen, sőt éppen ártalmas és veszélyes a tüszentés útján szerteszét fröccsenő nyálkás váladék anyaga azokra, akik éppen a tüszentő egvény közvetlen közelében tartózkodnak és így a tüszentés nedvei az arcukra, a kezükre, a ruházatukra, sőt az ételműre, a pohárra, a tányérra, abroszra stb. is ráfröccsenhetnek.

A jó nevelésű egvény a tüszentés ingere alatt sietve igyekszik zsebkendőjét elővenni; ám legjobb igyekezete mellett is, a tüszentés néha oly elementáris hirtelenséggel jön, hogy abból némi váladék itt-ott a környezetre is ráfröccsenhet.

A tüszentés higiénijével, de legkivált annak káros oldalával nemrégiben dr. Flügge, az iskola-úrdök intézményének megteremtője, foglalkozott behatóbban. Ebbeli észleletei közben arra a tapasztalatra jutott, hogy az orrban, a szájjában, általában pedig a légző szervekben tanyázó különféle veszélyes bacillusoknak, egyik leghatalmasabb tenyésztője az a váladékanyag, amely a tüszentés-kor az emberek orrából kikerül. Legkivált a difteria, a nyakszirtmerettség, a tüdővész, a vörheny, az influenza, a nátha, de sőt a hasi tifusz okozói azok, amelyek a tüszentés váladékában megtalálhatók voltak, illetőleg gyaníthatók.

LIRA HERCZEGNŐJE.

— Regény két kötetben. —

IRTA: W. ROBERTS.

81

— Igaza van, barátom!

— Tehát nem kísérl meg kísértetbe menni?

— Ezt nem ígérhetem meg, mert nem áll hatalmamban.

Tricotrinnek már-már ajkain lebegett a szó, hogy elárulja azt, hogy a hercegnő első imádója, aki miatt elesáltak Coriolishoz, Estmere fia. De meggondolta a dolgot; nem akarta nyugtalanítani.

Ez a tudat éppen elég lett volna ahhoz, hogy elárulja magát, ha esetleg találkozik a mesebeli tündérherceggel.

— Nem áll hatalmában? — kérdezte.

— Talán nem. De ne törekedjen arra, hogy boszút álljon egy ily nemeslelkű férfin csupán azért, mert megsértette hűségét. Igaz hogy nemtörődömsége, melylyel szépsége iránt viselkedett, szinte megbocsájthatatlan az ön szempontjából, mert büszkeségét sérti, de tekintsen el ettől, ha még van valami abból a kedélyből önben, melyet tiszta gyermeklelke birt. Ne tépje fel újra azokat a sebeket, melyek miatt szegény már ugyis annyit szenvedett. Sohasem kértem öntől semmit, mióta ismerjük egymást, de most kérek; kimélje meg ezt az embert!

Mielőtt a hercegnő felelhetett volna, Tricotrin eltávozott.

Egyedül maradt a szobában s szemét könyfátyol borította el. Tricotrin szavai felkeltették lelkében a gyöngédséget, mert szerette azt az embert, akit barátja védett.

— Estmere és ő idegeinek egymással szemben, — gondolta magában. — És különös, hogy mégis mennyire együttérez vele.

Kell életükben egy olyan időpontnak lenni, mikor egymás mellett éltek, mint jó barátok. És mégis —

Visszatért kocsijához, miközben az elefántesontfaragónál egy évre való munkát rendelt meg.

Néhány héttel később a rózsanyilás hónapjában egy férfi és egy nő sétálgatott a császári park fái alatt; mindketten az udvar vendégei voltak.

— Tehát el fog jönni Billiersbe? — kérdezte a férfi.

— Billiersbe? — kérdezte a nő szomorúan. — Billiersbe? Igen el fogok menni.

— Vajjon lehetséges volna, hogy ez a gyönyörű nő viszonzza a szerelmemet? — kérdezte magában a büszke férfi.

A billiersi kastély kapui tárva-nyitva voltak; egyik kocsis a másikat érte s a vendégek valósággal tömegekben lepték el a parkot.

A kapu melletti portáspáholyan egy sötétbarna arcu parasztnő állott s bámulva figyelte a szemei előtt elvonuló pompát.

— Nézd anyám, az Lira hercegnője, — kiáltott egy kis fiú. — Ó az a szép asszony, aki tegnap egy aranyat ajándékozott nekem.

— Azt beszélik, hogy a gróf el fogja venni feleségül a szép hercegnőt, — beszélte egy lány. — Mit gondolsz, igaz ez anyám?

— Hát honnan tudhatnám én azt? — felelte az asszony ingerülten.

Mikor este hazatért férje a munkából feltűnt neki, hogy felesége nagyon hallgatag és levert. Meg is kérdezte tőle, hogy mi az oka ennek.

— Magam sem tudom, — mosolygott a nő. — De mondd csak, Valentin, emlékszel-e még arra a csinos, kis leányra, ki Mirelois anvonál élt s kiről később azt mondták, hogy idegenben halt el?

— Ah, a Tricotrin lelenze? No, mi van a kicsikével?

— Nincs semmi, de a hercegnő arcvonásai arra a szép névtelen gyermekre emlékeztetnek engem.

— Hogy Lira hercegnője hasonlít a szegény lelenzhez? Mennyit képzelődtek ti aszszonyok, — nevetett Valentin.

— De nehogymond ezt másoknak. Azt beszélik, hogy elveszi a mi grófunk Ninette.

Ezalatt a gróf szives üdvözléssel fogadta a hercegnőt házában.

A hercegnő kedves, sima modorban válaszolt neki, hosszasan elcsévélte az ut fadaralmairól s biztonsága egy perczre sem hagyta el, dacára, hogy képzeletében összes régi emlékei felelevenedtek. Elhitette magát, hogy multja már oly mélyre el van ásva, hogy azt napfényre hozni képtelenség.

De mikor visszatért szobájába, meghagyta a szolgáltnak, hogy távozzanak el s hagyják magára, mert nyugodni kíván.

A hely különös gondolatokkal töltötte el. Az elrepült napok most egyszerre köréje csoportosultak, mint az elhaltak szellemei s lelkében valami bizonytalan borzongást idéztek fel.

Ha a falakon függő képek, a márványoszlopok s a növénycsoportozatok beszélni tudtak volna, talán elmesélték volna a grófnak, hogy a büszke asszony, kit úgy fogad, mint valami fejedelemnél ebben a környezetben már megfordult egyszer, mint szegény alamizsnából élő, névtelen gyermek s parasz-asszonyok társaságában bámulta meg a pompát.

— De hisz magas rangom van s az nem hazugság, — gondolta magában a tükörbe pillantva. — Álmaim beteljesedtek, nagyravá gyásom célját elértem. Tiszteletben és gazdagon tértem vissza. Én hasonló vagyok hozzájuk. Minek kell hát mindig visszaemlékezniem arra, hogy egyszer másképen is volt.

(Folyt. köv.)

SZÍNHÁZAK.

Vasárnap, 1910. szeptember hó 4-én.

NEMZETI SZÍNHÁZ:

Délután mérsékelt helyárak.

Rosenkranz és Gildenstein.
Vígjáték 4 fev. Irtá: Kiapp M.
Fordította: Csiky Gérgely.

Személyek:
Liebenstein Gyenes
Erő prof. Nádai B.
Rosenkranz Dezzó
Kienhorn Helvy
Clarissa Paulay E.
Döring Horváth
Virma Varady A.
Schallenberg Haidu
Schmählich Rózahegyi
Sapitelben Cál

Kezdeté 1/3 órákor.

Este rendez helyárakkal.

Az ember tragédiája.

Dramai költemény 5 szakaszban.
Irtá: Madách Imre. Színe alkalmozta: Paulay Ede. Zenéjét szerzte: Erkel Gyula. A „Marsellaise” átiratát szerezte Szabados Károly.

Személyek:
Az Ur V. Molnár R.
Rafael F. Dömjén R.
Gábor György I.
Mihály Gyenes
Lucifer Berégi
Adam K. Hegyesi
Eva Mihályi
Föld szelme Hajdu
Lovel Horváth
Catalus Horváth
Agg eretnek Bartos

Kezdeté 1/3 órákor.

VIGSZÍNHÁZ:

Délután mérsékelt helyárak.

Amor, a pénzügynök.
Böhözát három felvonásban. Irtá: Forest Louis.

Személyek:
Amor bankár Tapolezay
De Garches Cleo Kornai B.
Montfleuret Gaston Tauay
Joliveau Vendrey
Joliveau Haraszthy
Lucy Abelovszky
Lagallarde Szerényi
Eugénie Komlós I.
Rosalie Kornai R.
A manikűrös hölgy Rónaszékini
Házamesterő

Kezdeté 3 órákor.

Este rendez helyárakkal.

Csitulj szivem!

Böhözát 3 felvonásban. Irták: Hennequin és Veber.
Fordította: Mérei Adolf.

Személyek:
Mentinef Vendrey
Izabelle Haraszthy
Babine Pallay R.
Prudence Kis Irén
Mirette Kornai B.
Charles Amadé Tapolezay
Savinien Ferenczy
Viktor Tanay
Clackson Szerényi
Barruche őrnagy Thányi
Emler Sarkady
Rendőrbiztos Bárdy

Kezdeté 1/3 órákor.

A nm. v. és köz. miniszter elismerő leirátváni kintüntetva.

Dr. Batizfalvy I. Z. főváros legelső FOGORVOSI INTÉZETE

áthelyezve: **Károly-körút 3. sz. alá.**

Fájós fogak gyógyítása Szápadlás nélküli műfogak, Tartós fogtömések, aranyhidak, koronák. Foghúzások (altatásban is.) Jól használható fogszorok eltávolítása és bohelyezése. Jótállás mellett mérsékelt szabott áron. Vidékiek félnap alatt megkapják műfogalkat.

ROYAL ORFEUM
ERZSÉBET-KÖRÚT 31. TELEFON 110-22

Vasárnap, szeptember 4-én.

2 előadás. 2

Délután 3/4 órákor mérsékelt helyárakkal, a teljes esti színházi és variété műsor. Este 8 órákor rendez helyárakkal a művészi szenzációk műsora.

Akhbar Kilbic Parisi bohózát.
Lord Spleen Angol sketes
The Ritchies Toluabobu.

Trézsi. Történet egy vidéki kávéházból.
A márkí és a rabló. Laszky Béla bluetája.
Freser Fréres. Greek Gymnasztó.

Uj: „Cirkusz” Uj: Zerkowitz nóták. Szécsi, Solti, Sarkadi uj szólókkal.

A nagyherceg operett stb.

Szabadalmazott amerikai szellőztető berendezés. — Kitéző vendéglő. — Mérsékelt árak. A télikertben éjjelkor Royal-Cabaret. 34 uj tánc- és ének-attrakció. Ball mabille, ének-, táncmulatság és cigányzene hajnali 3 óráig.

Szabó Emil és Társa
Budapest, V., Ferencz József-tér 6. sz.
— Gresham-palota, a Lánczúddal szemben. —

Telefon 76-48. :: Sürgőncím: Szabóék, Budapest.

Szállítunk **BOLINDER** nyersolajmotorokat, **DOBRY**-féle benzínmotorokat és cséplőgépeket, **szívógázmotorokat** és malomberendezéseket.

Arjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk.

Viszontelárusítók kerestetnek.

Fővárosi Orfeum
VI., Nagymező-utca 17. sz. Waldmann Imre igazg.

Sergeant Brennan
világhírű amerikai diaboló-művész

GLAUDIUS
és 16 attrakció.

Az előadás kezdete 8 órákor.

Elővétel d. e. 10-1-ig és d. u. 3-6 óráig a nappali pénztárnál.

A télikertben reggeli 5 óráig VÖRÖS :: ELEK cigányzenekara játszik. ::

TANKÖNYVEIT

szép, használt, jó állapotban, garantált jó kiadásokat legolcsóbban MINTA könyvkereskedés és antiquarium ::

Schimkó Gyula cégnél szerezheti be.
Budapest, VII., Erzsébet-körút 38. és VI., Teréz-körút 32.
Meg nem felelőként szeptember végéig a pénzt visszafizetem.

SZEMERE JÓZSEF
államilag képesített okleveles zenetanár igazgatása alatt álló

Országos Zeneakadémiára
előkészítő zeneintézet

VI., Király-utca 60., I. emelet.
Telefon 44-68.

Beiratások naponta. Minden tanszak.

„A. B. C.”

Fehérnemű kölcsönző vállalat, szállít hivatalok, üzletek, gyárak részére higiénikusan tisztított törülközőt, padlóruhát, portörítőt stb. stb. csekély kölcsöndíjért, házhoz szállítva, h. tekint cseréltre. A mosással járó kellemetlenség megszűnik. Eötvös-utca 30. Telefon: 46-89.

ÖNBEREL
egy ócska zongorát vagy pianinót és **KIDOB**

havonta 12 vagy 16 korona kölcsöndíj, végre pénzt kaptok, zongorája nincsen.

HAFIZET
havonta 20 koronát, kap egy kiváló gyártmányú, legmodernebb éreztetővel kiegészített új zongorát vagy pianinót, nem ir alá váltót, nem állít kezest, nem kötelezette bankszávevényekre és idővel méris tulajdona lesz a zongora. — Ilyen léleális szolld, liberális módon kapható kizárólagosan csak

„MUSICA” részvény-társaság
(Igazgató: Sternberg Dezső.)
zongora eladási és kölcsönzési telepén.
Eufon tölcser nélküli legelőkeltebb grammofoon- és művész-lemezek fölarusítása.

Budapest, VI., Teréz-körút 1/a.
(Király-utca sark, az Országos Zeneakadémia közelében.)
Telefonszám: 4-31.

Zongorák becseselése, javítása, hangolása legkülánsabban. Fenti rendszer kedvezményében egyelőre csak a fővárosban lakók részesülnek.

MAGYAR LÁNYOK

Minden száma kedves és kellemes, szórakoztató olvasmány. Közleményeinek nagyrésze a háztartás a kezimunka, a női foglalatosságok körébe vag, választékos szépirodalmi részét pedig jeles írők írják. Igazán fiatal lányok képes lapja, melynek minden sora nekik íródik. — Előfizetési ára negyedévre 3 korona. Az új évnegyed július 1-én kezdődik. — Kiadóhivatal: Budapest, VI. kerület, Andrássy-ut 10. szám.

Lovas-féle zene-konzervatorium

akadémiai előkészítő tanfolyammal

Budapest, VI., Andrássy-ut 67. sz.
Az Orsz. Kir. Zeneakadémiának volt palotájában.

ELÖNYÖK:
Az intézet növendékei a szükséges kottákat, valamint a hangszerüket díjmentesen kapják otthoni használatra ::

Kiváló okt. tanárok
Az angol, francia vagy nemet nyelvek valamelyikét díjmentesen tanulhatják okt. nyelvtanároktól.

Telefon: 501.
Beiratások naponta d. e. 9-1-ig és d. u. 2-7-ig.

Prospektust ingyen és bérmentve küld az igazgatóság. :: **Esti tanfolyam.**

Az összes egyetemi
főiskolai és középiskolai tan- és segédkönyvek kaphatók:

Mai Henrik és fia
könyvkereskedésben Budapest, Múzeum-körút 31. sz.
Jegyzéket bérmentve küld.

Elsőrendű zongorák
Kovács Gyula
zongoratermeiben,
Bpest, V., Gresham-palota.
Ferencz József-tér 7.

Guttermuth János
fogműterme, Baross-tér 18. szám

Műfog.

A Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület tulajdonát képező Baross-teri házából 8 évi pontos lakbérfizetés dacára minden ok és megkérdésem nélkül 650 K-val kisteigeroltattam. Műtermemet már Baross-tér 18. sz. alá helyeztem át. Keleti pályaudvar közelében. Telefon 159-63.

Tokaji Bortermelői Társasága r.-t.

TOKAJ.

Telefonszám: Tokaj 5: Telefonszám: Tokaj 5.

A legmegbízhatóbb szervezési forrása a felséges

tokaji szamorodni és aszu-boroknak.
Próbarendelésre alkalmas csoportok:

1 posta kosár: 1 palack 0.7 lit. 1904. évi kiváló szamorodni bor; 1 palack 0.7 lit. 1901. évi zamatos szamorodni bor; 1 palack 0.5 lit. 1904. évi 2 puttonos aszu; 1 palack 0.5 lit. 1901. évi 4 puttonos aszu ... **K 12.70**

Ladában:
20 palack 0.7 literes 1904. évi tokaji szamorodni bor ... **K 36.30**
12 palack 0.5 literes 1904. évi tokaji 2 puttonos aszu bor ... **K 40.25**
20 palack és pedig: 10 palack 0.7 lit. 1904. évi szamorodni bor és 10 palack 0.5 lit. 1904. évi 2 puttonos aszu bor ... **K 52.25**

Hordóban:
60 liter 1908. évi tokaji asztali bor ... **59.40 kor.**
60 " 1907. " " pesénye bor ... **72.60 kor.**
60 " 1904. " " szamorodni bor ... **89.10 kor.**
60 " 1901. " " szamorodni bor ... **138.60 kor.**

A csomagolását, hordóit és ládáit semmit sem számítunk fel. A megrendelés vasúti állomásig bérmentve küldünk minden rendelést. Részletes árjegyzékkel szivesen szolgálunk. **Viszonteladók kedvezményben részesülnek.**

SZINHÁZAK.

Vasárnap, 1910. szeptember 4-én.

Fővárosi Városligeti Színház

Délután mérsékelt helyárak.

A peleskei notárius.

Enekes bohózat 3 felvonásban.
Írta: Gaál József. Zenéjét szerző Egressy Béni.

Kezdeté 3 órakor.

Este rendezés helyárakkal.

Muzsikuseleány.

Operett 3 felvonásban. Írták: Jászó György és Büchbinder B.

Személyek:

Eszterházy hercegnő Fekete
A kis herceg Hudacsek N
Haydn József Kabók Gy.
Rózi, tehéneseleány Kürty Klára
Elena Montebelli Pálffy M.
Tanító Sz. Ráday J
Péter Szalay
Hősielő zsidó Kallér

Kezdeté 1/2 8 órakor.

KIRÁLY SZINHÁZ.

Délután mérsékelt helyárak.

Jánoska.

Fantasztikus és dalos vígjáték 3 felvonásban. Írta: Marlos Ferencs
Zenéjét szerző: Jakobi Viktor.

Kezdeté 3 órakor.

Este rendezés helyárakkal.

Luxemburg grófia.

Operett 3 felvonásban. Írta: Lehár Ferencs.

Személyek:

Luxemburg grófia Király
Bazil hercegnő Pápir
Staza grófné Erdői B.
Brissard Armand Kovács
Vermont Julietta Váradi I.
Didier Angéla Patrass
Mencsikoff Szegej Sáfány
Pavlovics Pavel Tóth
Pelegrin Krasznay
Managere Ligeti
Barón Saári R.
Saville, Palotay
Roulangier, festő Balázs
Marchan Egri

Kezdeté 1/2 8 órakor.

FOLIES CAPRICE

Téli helyisége: Révay-utca 18. szám.

Telefon: 14-22. Telefon: 14-22.

Igazgatók: Leitner és Kelefi. Főrendező: Rott Sándor.

Az előadás kezdete 1/2 8 órakor.

9 1/2 órakor: Ma Ujdonság!

„Benősülés“

Vidéki társadalmi életkép. Írta: Satyr. Rendező: Rott Sándor.

Végül 11 órakor: Ujdonság!

„Huszarenliebe“

Katonai humoresk. Írta: Satyr. Rendező: Trebitsch Sándor.

Jegyek elővételben: Folies Caprice, Révay-utca 18.

d. e. 9-11-ig és d. u. 3-6-ig. Kötői, különleges tőzsdé

Andrássy-ut 29. és Sopronyi nagytőzsdé Rákóczy-ut 1.

12 óra után az 1-ső emeleti „Casino de Paris“-ban

a világ legelső ének- és tánc-atrakciója fellépte.

A nagyérdemű közönséget tisztelettel értesítem, hogy

„Fehérvár“-kávéházamat

L. ker., Fehérvári-ut 44. szám.

teljesen újonnan átalakítva

augusztus hónap 27-én megnyitottam.

Szíves látogatást kér

Kiváló tisztelettel

Kutlány János.

TROCADERO

Telefon 15-10. VII., Király-u. 77. Telefon 15-10.

Igazgató: GRÜNER JAKAB.

Budapest legújabb látványossága

Elsőrangú mulató,

Ma és naponta

a fényes megnyitó műsor

20 elsőrangú attrakció.

Kezdeté fel 9 órakor. Pénztárnyitás 5 órakor.

Jegyek előre válthatók: Zipser és König zenemű-

kereskedésében, Andrássy-ut 4. szám.

Bővebbet a falragaszok.

Óriási gramofon

mesés szerkezet, 10 zenedarabbal csak 45 korona. Csakis legújabb felvételi, 25 cm nagy, kétoldalu, vadonatúj lemezek (6 koronás) 1 ftr. 30kr. dbja. Szétküldés minden irányba utányt mellé. Kérjen jegyzéket.

GERŐ IGNÁC
Budapest, VIII., Stáhlly-utca 5.

Benes Károlyné

VI-ik kerület, Teréz-körut 26. szám alatt levő első-rangu angol és francia női divattermével kapcsolatos szabászati- és varródatanintézetében a beiratások a XII-ik tanfolyamra megkezdődtek és naponta d. e. 10-12-ig, d. u. 2-6-ig eszközölhetők.

Szenzációs ujdonság! Stubnyai Fenyő Sósorszesz!

Nem szabad egy házból sem hiányoznia. — Hülséből eredő összes bántalmaknál, ugymint: reuma, csusz, köszvény, fogfájás, fejfájás stb. kitünő hatásu. Hatás és jószágban föllümulja az összes eddigi sósorszesz-készítményeket. — Kérje mindent a Stubnyai Fenyő Sósorszeszt. — Hat üveg rendelésnél portómentes szétküldés a készítőitől.

DETRICH ENDRE gyógyszerész, Stubnyafüredő.
Kis üveg ára 40 fillér, nagy üveg 1 korona.

AGYTOLLAK, „MARABU“-hoz,

Agytoll-góztisztítás. VII., Károly-körut 7. (A háztól való el- és visszaszállítás még aznap díjtalanul eszközöltek.)
(Telefon 71-25.)

Mészáros I.

Táncz-intézet

Wesselényi-u. 32. Telefon 151-76.

Joghallgatók, különösen volt kollegáim részére előnyös feltételek.

Hivatalos órák délután 1/2 4-től este 10 óráig.

NASCHITZ-féle

Magyar Leány Lyceum

Budapest, VII. ker., Thököly-ut 77. sz.

A lyceumnak van óvóiskolája, elemi fiú- és leányiskolája, felsőbb leányiskolája, továbbképző tanfolyamai, internátusa és félinternátusa. Mindezen intézetek egy egész területen épült, nagy, testvedző gyakorlatokra is berendezett kertes villában vannak elhelyezve, amelynek internátusa ennél fogva kiválóan alkalmas más állami iskolák tanulójának számára is, akár egész, akár fél bennlakók, akár bejáró növendékek legyenek. Külön kurzusokat tart fenn: a zenei kiképzésre, kézimunkákra, (tanfolyam a fehérmű és felsőruhászás és varrás tanítására) a modern nyelvekre (német, angol, francia, olasz) kereskedelmi szaktárgyakra és a gépírásra. Az intézet bizonyítványai államérvényesek.

Beirat az intézet helyiségében egész napon át.

Felvilágosítással szolgál: AZ IGAZGATÓSÁG.

EDISON MOZGÓFÉNYKÉP VÁLLALAT R. T.

BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCZA 21.

Telefon 64-20. Minden villanyvilági-társa berendezett lakásban és helyiségben tartható

Házi mozgófénykép előadás

Egy előadás díja K 50 A legkedveltebb otthoni szórakozás :: Megrendelhető telefon utján is

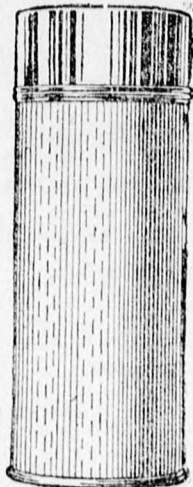
Nincs jég hiány!

Mert az „ISOLA“ palackok 36 óráig jég hidegen tartja az italt a legnagyobb kényelemben is minden előkészület nélkül, azért feltétlenül szükséges, hogy katonatisztek, vadászok, turisták, utazók és a házon kívül tartózkodók „ISOLÁT“ vegyenek.

Kapható a következő nagyságban és áron:

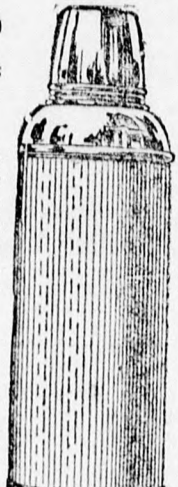
fényes alum. fek. zom. burkolat	1/2 lit.	3/4 lit.	1 lit.
„ „ mübör	6.-	7.-	11.-
nikel pohár fek. zom.	7.-	8.-	12.-
„ „ mübör	7.50	10.-	13.-
„ „ bagaria bőr	8.50	11.-	14.-
„ „ nikel	9.50	13.-	16.-
„ „ „	10.50	15.-	18.-
„ „ „	11.-	16.-	21.-

Vállszij K 2.50.
Börtök 6.- és K 9.50

„ISOLA“

fagylalt és ételtartó, melybe a kész fagylalt és étel behelyezhető és 24 óráig testzsér szerint fagylaltot vagy ételt tartatunk anélkül, hogy bármilyen előkészület kellene hozzá.

Az „ISOLA“ fagylalt- vagy ételtartó árai a következők:

Isola ételtartó	1/2 literes és 1 literes
fek. zom. burkolat	16.-
mübör	17.-
bugaria bőr	19.-
tiszta nikel	21.-
„ „ „	23.-
„ „ „	25.-
„ „ „	27.-
„ „ „	29.-
„ „ „	32.-
„ „ „	34.-

Az „ISOLA“ minden előkelő szakszűletben vagy a fővárosban, mint a vidéken kapható. Főelárúító: PÉTER és HÁJOS sport-háza, VI., Andrássy-ut 13. — **Figyelemztetés!** Okvetlenül „ISOLÁT“ kérjünk, mert a mely darabon nem ez a szó, „ISOLA“ van bele domborítva, azt mint utáztatot utasítsuk vissza.

„ISOLA“ prospektust ingyen küldünk.

Azonnal jogos tulajdona a zongora

vagy pianó, ha Keményl Mihály legújabb rendszerű hitel-össztályából veszi azt meg. — Nem bíri a részletfizetés lepi alatt, hanem azonnal sajátja a megvett hangszert. Ugyanazon árk, mintha készpénzzel venné. Előleg 10 ftrt havi részletfizetés mellett a legjobb zongorát vagy pianót részletes árjegyzék és prospektus díjtalanul küldetik Budapestre, VI. ker., Király-utca 58. Nemesk Budapestben, de vidéken is bárkinek rendelkezésére áll ezen eddig még nem létezett alkalom, így bizonyul feltételek mellett zongorát vagy más hangszert vásárolni. — Zongorát hangolása és javítása a legképzettebb szakmunkások által.

XVII. évfolyam.

Somogyi Mór

zongoraművész,

államilag képesített okleveles zenetanár igazgatása alatt álló

ZENE-

Konzervatorium

(akadémiai előkészítő-tanfolyamokkal)

Budapest, VII., Erzsébet-körut 44.

Beiratások naponta 9-6-ig.

Az ország legelőkelőbb művész-pedagógusai.

Államilag diplomált tanárok.

Telefon 63-45. Telefon 63-45.

SZINHÁZAK.

Vasárnap, 1910. szeptember hó 4-én.

MAGYAR SZINHÁZ.

Délután mérsékelt helyárak.

Hivatalnok urak.
Társadalmi színmű 3 felvonásban
Irtá: Földes Imre.

Kezdeté 3 órakor.

Este rendez helyárakkal.
Csákok és kalap.

Vígjáték 3 felvonásban. Irták:
Rössler és Roda-Roda, Fordította
Heltai Jenő.

Személyek:

Vinceza nagyherceg Z. Molnár
A fieslandi herceg Vándori
Lützenburg gróf Gere
A hadtestparancsnok Németh
Leuckfeld Szirmai
Az ezredesné Forrai R.
Minka, a leányuk Tóth I.
Az őrnagy Réthelyi
Az őrnagyné Bera P.
Mirkovics kapitány Kürthy
Kenderesi Törzs
Rimánski Papp
Riedel főhadnagy Pártos
Jäger főhadnagy Sebestyén
Az ezredorvos Vazó
A rendőrkapitány Papir
Hechenrdorff Dobi
Graigman grófnő Orley F.
Lili, a leánya Bathori G.
Von Landiesenné Meszáros G.
Turock Csizsér
Zimmermann Czobor

Kezdeté 1/2 8 órakor.

URANIA SZINHÁZ.

Délután mérsékelt helyárak.

Napoleon.

Kezdeté 1/2 4 órakor.

Este rendez helyárakkal.

Orosz-japán háború.

Kezdeté 1/2 8 órakor.

FŐVÁROSI NYÁRI SZINHÁZ.

(BUDAI SZINKÖR)

Délután mérsékelt helyárak.

A sárga csikó.

Eredeti népszínmű dalokkal 3
felvonásban. Irtá: Csepregy F.

Kezdeté 1/2 4 órakor.

Este rendez helyárakkal.

Az obsitos.

Enekes színjáték 3 felv. Irtá:
Bakonyi Károly, Zenejét szerzelte
Kálmán Imre.

Kezdeté 1/2 8 órakor.

ROYAL-ORFEUM.

VII., Erzsébet-körút 31.

Makét nagyszínházi és varieté előadás.

Délután 3 1/2 órakor mérsékelt és este pont 8 órakor rendez helyárakkal.

A nagyherceg

Lászkó Béla operettje.

Akhbar-Kilbic

egy fekete herceg párisi kalandjai (French Bill-wood mint vendég).

Trézi

történet egy vidéki kávéházból.

Lord Spleen

angol szketes.

A márkiz és a rabló

zenés bluet.

The Ritchies, Miss Florence, Frères Freser

és az összes attrakciók.

Kezdeté 8 órakor.

STEINHARDT MULATÓ

Rákóczi-ut 63. sz. Telefon 54-23.

Ma és mindennap!

A kollektiv apaság! Tréfa házasság!

Bohózatok. Irták Glinger és Taussig, ford. és átí. Steinhardt.

Follép Szőke Szakáll a kedvelt kabaret író. Steinhardt 5 új slágerrel és a Jonson paródiával. Négy új külföldi attrakció.

Éjfélről reggel 5 óráig a remek téli kertben cabaret, zene, táncz belépő díj nélkül. — Jegyek délelőtt 10-1-ig és délután 3-6-ig a mulatóban és özv. Konti Józsefné dohánytözsdejében, Andrassy-ut 29.

Internátus-

szal egybekötött és a m. kir. nagymélt. vallás- és közoktatásügyi miniszter ur által engedélyezett

elemi fiú- és leányiskola.

Magán polgári leányiskola

"Zene-Liczeum" Konzervatórium orsz. zeneakadémiai előkészítő-tanfolyam

Budapest, VI. ker., Andrassy-ut 13. szám.

Ismertetőt kívánatra küld az igazgatóság.

Putzkaller Frigyes: Ender Ede, gondnok; Török Eugenia.

IX. évfolyam. IX. évfolyam.

LÖWY MAYER

okleveles zenetanár

zeneakadémiai előkészítő hegedű- tanfolyama és esti-kurzusa ::

VI., Csengeri-utca 45. II. 14. (Aradi-u. sarok.)

alatt léteznek. A tanítás szeptember 5-én kezdődik.

A beiratások d. e. 9-12, d. u. 3-6-ig eszközölhetnek.

Alkalmi vételt

ajánl szép és finom

butorok, szőnyegek, csillárok

perzsa-

a legnagyobb alkalmi lakásberendezési áruház

VI., Lázár-utca 3.

(BAZILIKA KÖZELÉBEN.)

Jegyeseknek fontos! Vételkényszer nélkül mindenkinnek megtekinteni ajánlatos

BUTOR

kézpénzért és részlete. Nem kell banknál törleszteni és semmiféle kamat nem számítatik. Háló-, ebéd-, őr- és szalonberendezések, oriasztó vaslámpák, egyszerű és modern kivitelben.

FUCHS BODOG butornagykereskedő
Budapest, VII., Erzsébet-körút 32. Arjegyzék ingyen.

Kiváltunk

ZÁLOGBAN

levő arany- és ezüstékszereket, sorsjegyeket s azokra magasabb kölcsönt nyújtunk.

MANNHEIM SIMON ÉS FIA

Budapest, IV., Párisi-u. 5.

(Főpostával szemben.)

Kérdezze meg házi orvosát

„SZENABELLA“

glicerín-crème toillettepapír felől, mely különösen aranyeres hefegegnél csodálatos simulékony-sága miatt ajánlatik.

1 dohoz ára 2 korona.

Kapható minden jobb papírkereskedésben, drogériában és gyégytárban.

Készíti:

Szénásy Béla

Csász. és kir. udv. szállító

levélpapír-áruháza

Bpest, IV., Ferenciek-tere 9.

Royal Cabaret

Erzsébet-körút 31. szám.

Telefon 110-22. Telefon 110-22.

Minden éjjel pont éjfélről hajnalig.

34 elsőrangú ének- és tánc-attrakció

Miss Kathryn, Agi Renetta, Anna Christensen, Pia de Toloma, Ellen Wülf, La Marcelle, Elna Sörensen, French Billwood, Sascha Trost, Ainé Aida, Semmel-trió, Selma Bressendorf, Váradi Adél, Szép Erzsi, Perényi Nusi, Mezei és Mezei stb. stb. — **Kukó Vince és zenekara. Bal Nabille.** Belépődíj éjjeli 1 óráig 1 korona, azontul nincs belépődíj.

Kétoldalas nyírott Jaquard-szőnyeg 300/200 cm. nagyságban elpusztíthatatlan minőségben 5 frt 80 kr. árban kapható.

Szőnyeg-udvar

Budapest, Király-utca 32.

(az udvarban)

Alapították 1895.

Heti műsor:

1910. szeptember hó	Nemzeti Színház	Vigszínház	Magyar Színház	Király-Színház	Fővárosi Város- ligeti Színház	Fővárosi Nyári Színház	Uránia
5 Hétfő	Hamlet	Csittul szívem.	A koncert	Luxemburg grófia	A muzsikuseány	Az erdőszleány	Hogyan mulatunk
6 Kedd	A botrány	Az ördög	Csákok és kalap	Luxemburg grófia	A muzsikuseány	Tosca	A jövő háboruja
7 Szerda	A dor	Csittul szívem.	A m. Iliamos	Luxemburg grófia	A muzsikuseány	Siami herceg	Francia forradalom
8 Csütörtök	Az aranyember	Ámor, a pénzügynök Osztrigás Miczi	A sásók. Csákok és kalap	János vitéz Luxemburg grófia	Betyár kendője A muzsikuseány	Rip van Winkie Siami herceg	Utazás a földkörül. Napoleon
9 Péntek	Nászinduló	Csittul szívem.	Warrené mestersége	Luxemburg grófia	A muzsikuseány	Az elvált asszony	Jarán
10 Szombat	Stuart Mária	Ámor, a pénzügynök	Gavallérok	Luxemburg grófia	A muzsikuseány	A tévedt nő.	Az Országos Szin- művészeti Akadémia nem tart előadást.
11 Vasárnap	Az ember tragédiája Ismerd meg magad	Osztrigás Miczi Csittul szívem	A kuruzsló Gavallérok	Luxemburg grófia Luxemburg grófia	A tót leány A muzsikuseány	Hajduk hadnagya A tót leány	

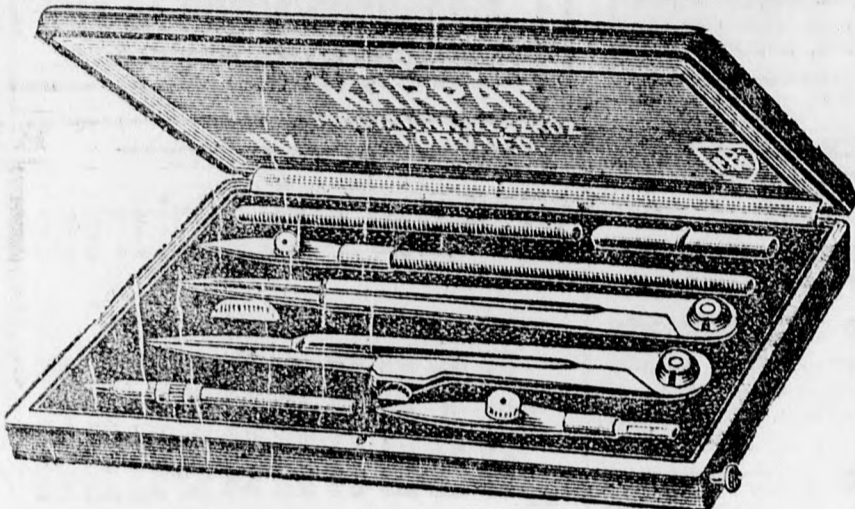
Párisi Nagy Áruház

Budapest, VII., Rákóczi-ut 38.

„KÁRPÁT” magyar
RAJZESZKÖZ

Ara
2 kor. 50

(IV-es nagyság)

Elegáns püsbéltésű tokban 8 db finoman csiszolt réz-acél rajzeszközzel. Törvényileg védett magyar gyártmány, minden felső iskola részére előírt kitűnő kivitelemű minőségben. — Ara felszereléssel és tokkal együtt 2 korona 50 mldr. (Vidékre bérmentve 2 korona 85 fillér előzetes beküldése mellett.)

KÖNYVTARTÓK ISKOLATASKAK

Képes nagy árjegyzék ingyen és bérmentve.

DIESEL-motorral

a tényleges lóerő

óránként csak 1 fillérbe kb.

kerül.

Felvilágosítással és díjmentes költségvetéssel készségesen szolgál a

Fegyver- és Gépgyár R.-t.

BUDAPESTEN.

Teddy Shoe Company

Budapest, Múzeum-körút 27. szám.
(Dr. Szuly mellett)

HÖLZEL GYULA vezetése alatt ::
mesés cipők és nem drágák!

Kérjen árjegyzéket.

35.000 bor- és gyümölcs-sajtó
20.000 gyümölcs- és szőlőzúzó
300 hidraulikus sajtó
bor, gyümölcs és ipari célokra stb.

került ki a Mayfarth-féle gyárakból.
Az 1909-iki évben készült

2500 sajtó. 1200 zúzó.

Csattanós bizonyítéka ezen gyártmányok föltűnő jószágának.
Tessék bizalommal fordulni

MAYFARTH PH. és TÁRSA
mezőgazdasági és ipari gépgyárakhoz
Bécs, II., Taborstrasse 71.

Kitüntetve több mint 600 arany és ezüst stb. éremmel.
Képviselek és viszontelárúsítók kerestetnek.
Tessék mindig a Mayfarth cég nevére ügyelni.

Tisztelettel értesitem nagyrabecsült vevőimet és a nagyérdemű hölgyközönséget, hogy legújabb

Kézimunka-Értesítőm

megjelent és kívánatra bérmentve beküldöm. Ezen árjegyzék 228 negyedréti oldalon 3150 eredeti rajzokat tartalmaz és felkarolja a kézimunka technika összes ágazatait, nemkülönbön minden ízében a magyar irányt szolgálja és a vidéki vevőknek teljes felvilágosítást nyújt.

Telefon 109—06. Alapítva 1883-ban.

BÉRCZI D. SÁNDOR női kézimunka nagyiparos ::
Budapest, VI., Desseffy-utca 5. sz.
Saját Áruházában.

1900. Páris világkiállítás Grand Prix

Kwizda Ferencz János kerületi gyógyszerész Korneuburg. Bécs mellett. Cs. és kir. osztr. magyar, román királyi és bolgár királyi udvari szállító.

KWIZDA-féle szabadalmazott Szorító szárvédő-szalag ruganyos szorító szárvédő légvánkossal ellátva szürke, fekete, barna és fehér színben. Gummiból, csak fekete színben.

4 nagyságban készülnek és pedig bal és jobb lábának. A szorító a-b-nél megmérve,

20—23 cm. átméretű megf., az 1-ső sz. nagyság	
23—24 : : : a 2-ik : :	
26—27 : : : a 3-ik : :	
28—30 : : : a 4-ik : :	

Egy darab ára:

Szürke színben darabonként 1. sz. 6 K 05 f. 2. sz. 6 K 50 f., 3. sz. 7 K 05 f., 4. sz. 8 K 05 f.
Fekete, barna, vagy fehér színben: 1. sz. 6 K 50 f., 2. sz. 7 K 05 f., 3. sz. 8 K 50 f., 4. sz. 8 K 50 f.

Kaphatók: Dózsa A. utóda IV., Egyetem-utca 2. Freund és fia V., Koronaherezeg-utca 3. Glass József IV., Koronaherezeg-utca 9., Háj és Szilassy VIII., Múzeum-körút 10., Huzella M. IV., Váci-utca. Keleti J. IV., Koronaherezeg-utca 17., Kutscherá S. VII., Kerepest-ut 32., Orbán L. VI., Teréz-körút 6., Weszely István IV., Váci-utca.

Saját gyártmányú fűrdőkádak 14 kor.-tól feljebb; fűtőkádák 60 kortól feljebb. Elváltások mindenféle kútszivattyúk és házi vízvezeték-berendezéseket legolcsóbb áron.

LEFKOVICS ADOLF
Budapest, VII., Wesselényi-u. 61/E. Telefon 118—46. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

OLAF GÁBOR:
KORUNK HÓSE

Verses regény.

Ara 3 korona.

Kiadja a

FRANKLIN-TÁRSULAT

Kapható: **LAMPEL R.** könyvkereskedésében (Wodianer F. és fia r.-t.), Budapest, VI., Andrássy-út 21. és minden könyvkereskedésben.

BUTOR

üzletünk felosztása

folytán minden elfogadható áron kiárulsítjuk úgy a raktáron, valamint a még munkában levő asztalos- és kárpitos-butorokat, bútor-szöveteket, különféle függönyöket és anyagokat és az üzlet-hez tartozó tárgyakat.

Patyi Testvérek

BUDAPEST,
VIII., Rákóczi-ut 7. sz.
Pannonia-ázálloda mellett.

Titkos betegségek

gyógyítására legjobban ajánlható 28 éven át szerzett kórházi tapasztalatai alapján

Dr. KAJDACSY

v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos.

Biztos sikerrel, rövid idő alatt gyógyít húgyvesztést, hólyagbaj, sebeket, bujkórt (syphilis), bőrbajokat, elgyengült férfierőt, idősebbeknél is, onförtözést és annak utóbjait, ideg- és hátrgincsbaj, valamint minden női bajokat.

Rendel d. e. 10 órától d. u. 4-ig és este 7-8-ig
Budapest, VIII., József-körút 2. szám.

Levelekre válaszol, gyógyszeréről gondoskodik. — Levél útján is biztos gyógyítók.

MÁGYAR-HORVÁT TENGERI GŐZAJÓZÁSI R.-T.

Fiuméből Dalmáciába és Olaszországba.

A turisták által elismert legrövidebb és legkényelmesebb összeköttetés.

Fiume-Dalmácia: naponta hajóindulás, ezek közül 4 gyorsjárat Fiuméből Zara, Spalato, Gravosa (Ragusa), Curzola, Castelnuovo és Cattaróig. Az utazás tartama Gravosáig csak 20, Cattaróig csak 24 óra.

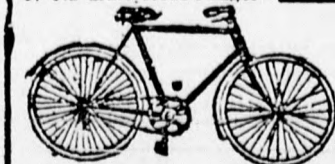
Fiume-Velence: hetenként hat gyorshajó-összeköttetés.

Fiume-Ancona: hetenként három gyorshajó oda és vissza.

Ezen gőzök közvetlen csatlakozásában közlekednek a Budapest felől érkező és Budapestre induló gyorsvonatokkal, melyek a hajóállomásig és onnan közlekednek, ugyancsak Velencében és Anconában az olasz vonatokkal csatlakoznak és pedig Róma, Napoly, Bari, Brindisi, Bologna, Milano stb. felé. A gőzhajók modern kényelemmel, hátfűtő-kezel, kitűnő étteremmel és a kényelmes és kellemes utazás minden kellékével vannak berendezve.

Bővebb felvilágosítást nyújt a Központi Menetjegyiroda, Budapest, (V., Vigadó-tér 1.) és annak összes magyarországi fiókirodái.

A kerékpárvilágot már 35 év óta uraló eredeti angol

Helical Premier és The Champion kerékpárokat dupla harang-csapárgyval és szabadonfutóval, 3 és 5 évi jóállással, minden árfelelés nélkül szigorúan az eredeti gyári áron havi 12 és 15 koronás részletre adjuk és

kerékpár-alkatrészeket

az egész világon létező összes kerékpárkhoz, külső és belső gumikat, csengőket, lámpákat, pedálokat, láncokat, konuszokat és csészéket óriási forgalmunk következtében melyen leszállított nagyban eredeti gyári áron szállítunk vidékre is bárhol.

LÁNG JAKAB és FIA

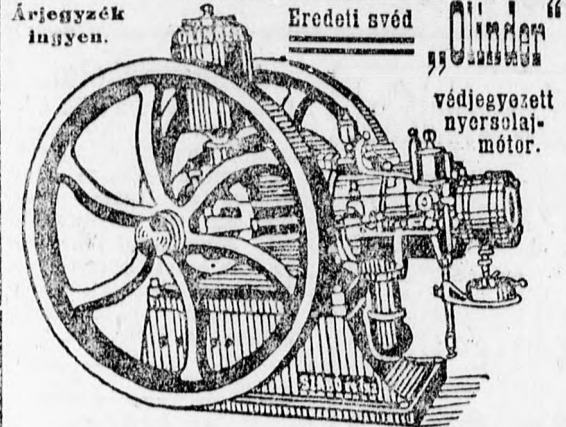
kerékpár és alkatrészes nagykereskedők

Budapest, VIII., József-körút 41. szám.

Fióküzletek: Baross-tér 4., és Budán II., Margit-körút 6. szám. Díjarjegyzékünk 1000 képpel kerékpár és alkatrészekről ingyen és bérmentve.

SZABÓ és TÁRSA

Most: BUDAPEST, V., BÁTORY-UTCA 22. SZ.
azelőtt: Gyár-utca.

Az „Ölinder” nyersolajmotorok nem kétütemű, hanem négyütemű motorok. Legmesszebbmenő löttállítás. A levelezést kérjük nem a Gyár-utczába, hanem Batory-utca 22. szám alá címezni.

NŐK FIGYELMEBE!

Biztos siker! Biztos siker! Artalmatlan! Artalmatlan! Antiseptikus és higiénikus „Juno-óvszer” megakadályozza a nő gyermekáldást. Számos orvos által ajánlja. Használati utasítás mellékelve. Ár 3 korona. Postai megrendelések titoktartás mellett esz. szolgálnak. Kapható az egyedüli készítőnél, BRAUN ERNŐ, Szent Háromság” gyógyszerüzében Temesvár, Józsefváros 7.

FOGAK

3 koronától szájpadiás nélkül, gyökérel-távolítás fölőleszes, aranykoronák és tartós fogtömések, foghuzások érzéstenítés sel. — Vidékiek 12 óra alatt kielégítetnek. Régi hasznavehetetlen fog-
sort hasznavehetővé alakítottok. „ „ „
Dr. Hegedűs Jakab fogorvos.
Budapest, VII. kerület, Erzsébet-körut 44.
Rendelés egész nap. Részletfizetésre is. 10 évi jótállás és fájdalommentes kezelés, tartós fogtömések 8 korona.

Butor

kézpénzért, vagy részletfizetésre legelőcsöbben
EHRENTREU és FUCHS
testvéreknél
Budapest, VI., Teréz-körut 8.
Képes árjegyzék ingyen. Telefon 88-59.

Korszakalkotó találmány!!

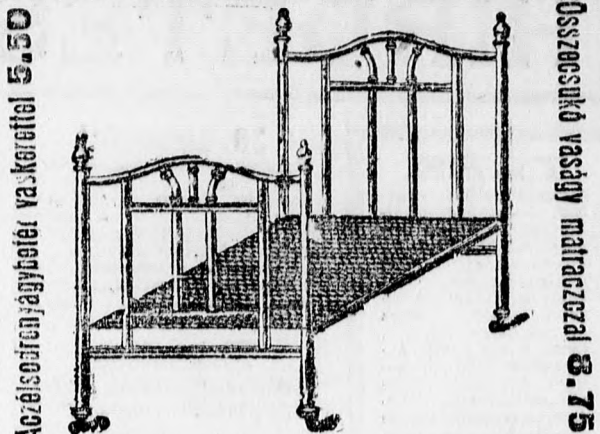

Sérvbőn
szervenők különös figyelmét felhívom es. és kir. szab. pneumatikus pelottával ellátott sérvkötőimre. Ezek az egyedüli köté-
lékek, melyek teljesen fájdalom nélküli visel-
hetők, mert a pneu-
matikus pelotta a leg-
erősebb rugó nyomását is érzéktelenné teszi és a leg-
nagyobb sérvet is fáj-
dalmatlanul és teljes biztonsággal visszatartja. Ezernyi elismerőlevél a legelőkelőbb orvosoktól és tanároktól. Képes árjegyzéklet ingy. és bérn. küld:
KELETI J. os. és kir. szab. sérvkötők gyára
Budapest, IV., Koronaherceg-utca 17.
Alapítva 1878. Telefon 13-78.

BRÜNN-KÖNIGSFELDI MOTOROK

BENZIN és SZIVÓGÁZ MOTOROK
BÁRMELY TÜZELŐANYAG HASZNÁLATRA
Egyedárúsító: **ABELES EMIL** BUDAPEST V. Váci-ut 14.
EREDETI SVÉD GYÁRTMÁNYÚ NYERSOLAJMOTOROK
Benzin és nyersolajlokomobilos cséplőkészletek =
JÉGGYÁRTÓ és HÜTŐBERENDEZÉSEK.
FAMEGMUNKÁLÓGÉPEK.
Szakmában jártas képviselők kerestetnek.

Rézágy 32 frt

Az itt bemutatott vaságy sodronnyal és rézdiszítással bármely színre emaillezve 16 frt. Mindennemű vas- és rézbutort legelőcsöbben szállít

NÉMETH fémbutorgyára, V., Koháry-u. 19a.

Magyar Cementipari Gégyár

KORNIS TESTVÉREK ARAD.
Gyártunk szabadalmazott RAPID és más cement-eseréppel, hidraulikus, könyökpressajót és cementlap-asztozókat; betonszó, vályu, jászol, határkő és kő-
mennyformákat; betontömb, beton-
teglagöpet és mindennemű szer-
számokat. Ismertető nyo-
más alatt, kérjen araján-
latot. Homok lelkiismeret-
tes felülvizsgálása és mér-
nöki látogatás díjtalan.

Magyar Nyugdíjbiztosító R.-Társ.

Központi igazgatóság:
Budapest, VII., Erzsébet-körut 24. sz.
Biztosít bárkinck orvosi vizsgálat nélkül
agkori nyugdíjat,
rokkantsági járadékot,
özvegyi nyugdíjat és végkielégítést
méréselt díjtételek mellett.
Kérjen tájékoztatót! Képviseletet mindenütt keresünk. Kérjen tájékoztatót!

ÁGY és ÁGYBETÉTEK

Réz és vasbutor, kertisátor, pad, szék és asz-
talok, szőnyeg, függöny, ágy- és asztalterítők,
kártyozott butor, paplan, matracz stb. nagy
választékban készpénzért, valamint
részletfizetésre
is kapható.
Pfeffermann Imre utóda
GYÁRÁBÓL
Budapest, VII., Dohány-utca 58. sz
Árjegyzéklet bárkinck kíváratra ingyen és bérmentve küld.

Legrégibb hazai gyár kizárólag

TRANSMISSIÓK

gyártására.
Schlesinger Alajos
BUDAPEST, V., VÁCI-UT 30. SZÁM.
Transmissió-tengelyek I. rendű Bessemer-aczából. Ten-
gelykapcsolók a legkülönbözőbb rendszerekben. Szilke-
rekek igen könnyű modellek szerint. Csapágyak gyűrűs-
kenesű és minden más rendszerben. Fogaskerekek egy-
és kétrésű kivitelben. Kötéltételek kender- és sodrony-
kötélek számára.
Kitünő és pontos kivitel!
Rendkívül olcsó árak!!
Prospektusok díjmentesen!

NŐK! FÉRFIAK!

A legbiztosabb gyógyulást
heveny és idült húgycső-
folyások ellen nyújtják a
KASANTOL-
gyógyók. — Nőknél fehérhólyás, férfiaknál húgy-
csőfolyás ellen a leggyorsabban ható szer. — Orvo-
silág ajánlja. — Üvege 3 korona, kizárólag
Örkény Hugó gyógyszerésznél. BUDA-
PEST, Tököly-ut 28. sz.

LUSER L.-fele turista-tapasz

Biztosan és gyorsan ható szer
tyuksem, szemölcs és a talp,
valamint a sarok bőrké-
menyedéséi, továbbá
mindennemű bőrel-
szarusodás ellen.
A hatásért jót-
állás vál-
laltat-
tik.
E tapasz csak egy nagysejben létezik és pedig dróknál 1.20 K.
Mindig határozottan LUSER-fele turista-tapasz kérem.
Központi
székh. raktár:
SCHWENK L.
gyógysz. Meidling-Bécs
Csak
akkor valódi, ha minden hasz-
nálati utasítás és minden tapasz
mellette védjeggyel és aláírással
el van látva, azért is erre ügyelni kell.
Egy doboz ára 1 kor. 20 fill., vidékre 1 kor.
65 fill. előzetes beküldés mellett bérmentve.
Magyarországi főraktár:
Török József gyógyszer, Budapest, Király-utca 12.
Andrassy-ut 26.

IMMUNITAS HYGIENIKUS

ÁRUHÁZ
Budapest, IV. 2., Kossuth Lajos-utca 14-16.
(férfi óvszer) a gummi-technika
legújabb vívmánya. Feltétlen
biztos és utóélettelően finom-
ságú gyártmány egyedüli
raktára. Tucatja 6, 8 és
12 korona.
és hálhólyag óvszerek
tucatja 2, 4, 6, 8,
10, 16 korona. —
Mindenféle betegapo-
lasi cikkek. Szigorú
titoktartás.
Egyéb **GUMMI-**
Képes árjegyzék ingyen.

ÁGY és ÁGYBETÉTEK

Réz és vasbutor, kertisátor, pad, szék és asz-
talok, szőnyeg, függöny, ágy- és asztalterítők,
kártyozott butor, paplan, matracz stb. nagy
választékban készpénzért, valamint
részletfizetésre
is kapható.
Pfeffermann Imre utóda
GYÁRÁBÓL
Budapest, VII., Dohány-utca 58. sz
Árjegyzéklet bárkinck kíváratra ingyen és bérmentve küld.

E hirdetés rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges...

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges...

Pénzszekrények, használtak és újak, kivüli olesó áron kaphatók...

Több mint 600 vagyonos hölgy sürgősen férjhez óhajt menni...

Olesó butoreladás! a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig...

Nevelőneket német, francia, angolokat zene nyelvtanítással...

Juniperus (nemes borovicska) 4 literes postatartály...

Veres afonya befőtt, szépségi, 5 kilós postakosár...

Rizike gomba, válogatott, 5 kilós hordókban...

Pénzszekrényeket tölz- és betörésmenteseket ajánl olesó áron...

Vetőgépszükségletét mielőtt fedezné, kérem forduljon a világhírű „Kincsem”...

Vérpiros görögdyenyének száza 14 től 20 koronáig...

Csemegesző saszella, muskotály postakosaraként 3 koronáért...

Réthynév látható a valódi pemetefü cukorka minden egyes darabkáján.

Csemegeszőlő, legnemesebb fajokban muskotályal 5 kilót 2 1/2 koronáért...

Harisnyák fejelését kötőgépen olesón elvállalom P. Juliska, Vörösmarthy-utca 48. sz., III. em. 25.

Diszkerkedvelők kérjenek árjegyzéket az Első magyar diszkerkedvelők Társaságától...

Természeredményeivel ha Zehetmayr művelési módszerével lényeges...

Lakások 1, 2, 3, 4 szobásak modern épületben november 1-re kiadók...

Kárpitos nyergesek részére mindennemű kellek képes nagy árjegyzéket...

SZÜLŐK! Iskoláról, nevelőintézetekről (bel- és külföldiek) felvilágosítást ad...

Magyar kir. szabadalm. jégsekrenek (nagy jégmegtakarítással) minden nagyságban...

TÁRS, (csakis komoly, agilis) néhány ezer forinttal szabadalmazott...

Ajtók, Ablakok, vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban...

Wiener A. utódánál BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123. Telefon: 62-80.

Parlamenti gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépirás és magyar-német levelezés-oktatás...

Soványaság Az egyedüli eredménytől kísért háziaszer a dr. William Hartley tanár...

BUTOR 30% megtakarítás! Régi Butorszalon Budapest, Ferenciek-tere 2. felelelet. Vétel és eladás...

30 koronáért készülnék saját műhelyemben mérték után remek szabásban...

Törlesztéses tisztviselőkölcsonök jelzalogkölcsonök a legnagyobb összegig...

Saját gyártmánya fűthető fürdőkádak körmelegítő kályhakkal

WOLLNER M. H. Bpest, V. Arany János-utca 22a. (Bálvány-u. sarok) Telefon 36-63.

Zálogszedulákat vesznek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt...

Zenekedvelőknek Ingyen és bérmentve küldi most megjelent képes főárjegyzéket...

Marnitz Frigyes műhangszerkészítő BUDAPEST, VIII./ József-körút 37-39.

GUMMIKÜLÖNLEGESSEK STERYL GUMMIKÜLÖNLEGESSEK csak szappannal kaphatók...

Zálogszedulákat vesznek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt...

A gyakorló gyorsírók Társasága gyorsírási (Gabelsberger-Markovits rendszerű) és gépirás magyar és német tanfolyamaira...

Rémítő magas árak lesznek gyakran urai és női ruhaszövetekért...

BUTOR Készpénzért vagy részletre minden kamattal nélküli legolcsóbban...

LEGJOBB SZIVATTYUKAT ÉS TŰZPECSKENDŐKET GYÁRT A SZIVATTYÚ ÉS GÉPÉSZAR BUDAPESTI TÁRSASÁG...

Zongoraiskola. Hajósné Pollacek Elza all. képesített okleveles zene-tanár...

Ha köhög vagy rekedt, Réthy-féle cukorkát vegyen 60 fillérért.

Zálogszedulát, Brilliantot, gyöngyöt, ékszert, aranyat, ezüstöt és régi kékvetőket...

Tisztviselői kölcsonök közisztviselőknök és katonatiszteknek előjegyzéssel és előjegyzés nélkül...

Technikum Mittweida. Irággató: A. Holzt, tanár. Magasabb technikai tanfolyamok...

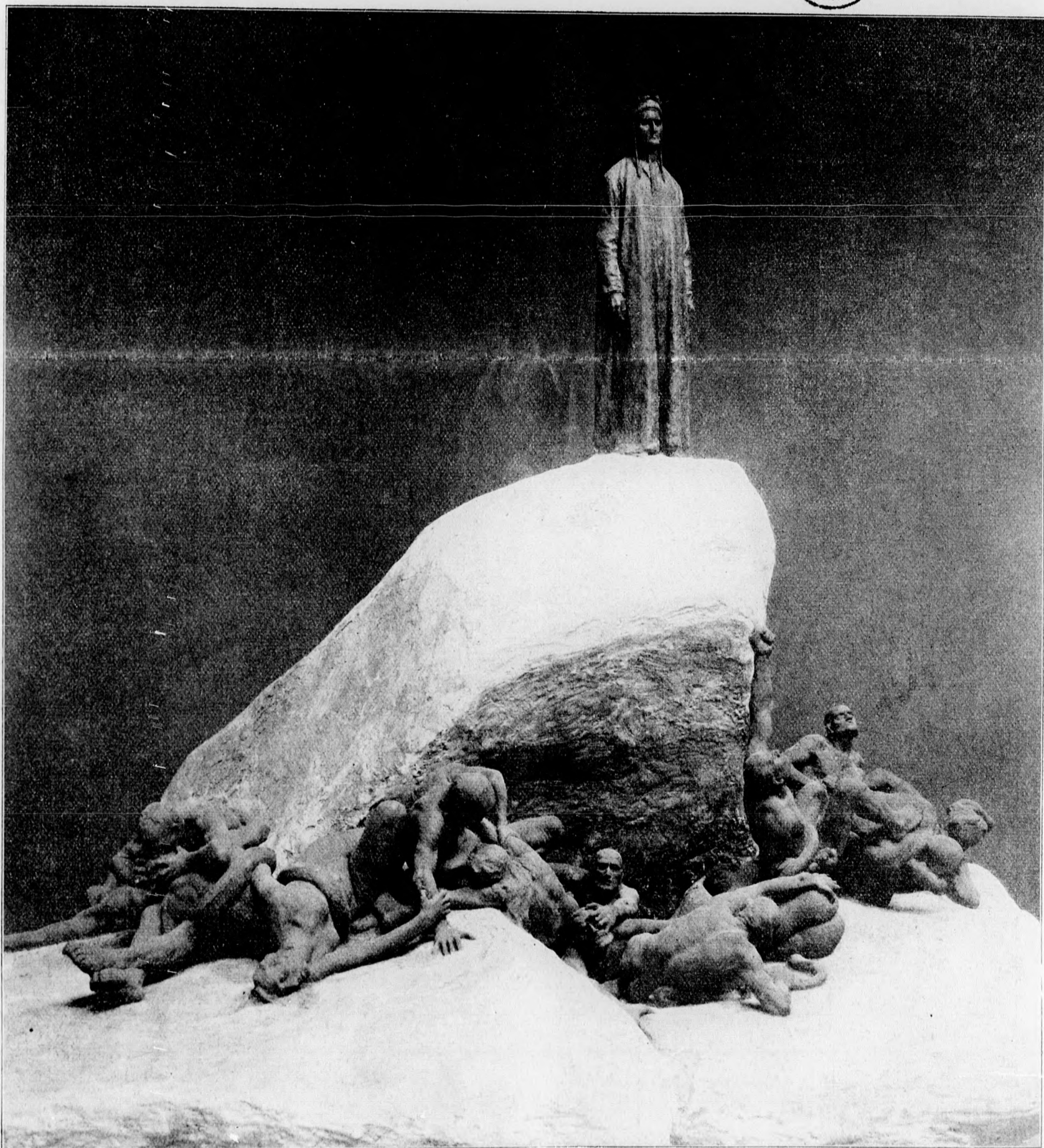
A gyermekáldást 2 vagy 3 számra meghatározni, nagyon okos dolgot és sok pénz megtakarításal jár...

Ingyen gramofon lemezvásárlás ellenében. Mindazoknak, kik nálunk duplanagyr elsőrendű gyártmányú lemezeket...

AZ EGYETÉRTÉS VASÁRNAPJA

AZ „EGYETÉRTÉS”

HETI MELLÉKLETE

Dante Alighieri csodaszép szobra,
melyet szülővárosa emelt a «Divina Comedia» halhatatlan költőjének.

er 4.
inden szó
zónsógos
kompakt
fzetendő.

kola.
k Elza áll.
eles zene-
kolójában
ára elő-
mán a be-
egkezdő-
lehet az
ben (VI.,
41. szám)
10 órától
Az elő-
ber 7-én

ög
Rethy-féle
en 60 fill.

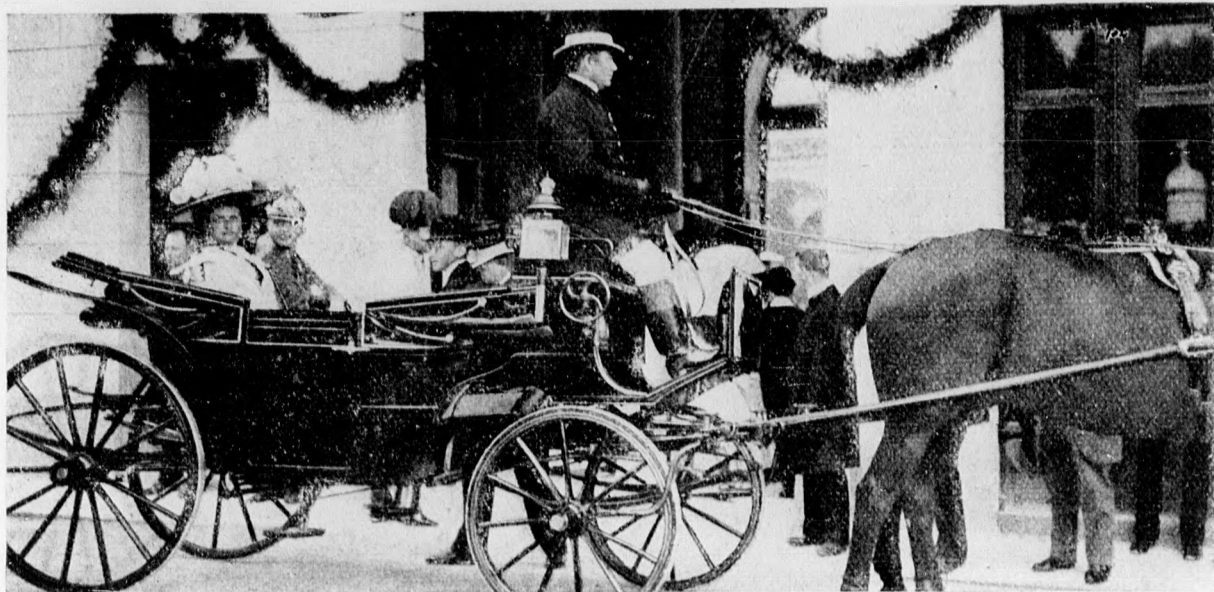
ulát,
vót, ek-
üstör es
zet. An-
gibronz
obrokat
tveszk
es régi-
ly-u. 85.
48. —
vók.

ölesönt
kés kato-
őjegyzés-
s nélkül.
60 évre.
reskedők,
ántisztvi-
i és elő-
sittat.
nn bank-
a 29. sz.
29100

ag
um
da.
t, tanár-
tanintézet
mernökök,
ezetök ki-
u felsze-
s gépépi-
Gyári ta-
0 hallga-
vben.
dija-
r-

ildást
a megha-
gos dolog
akarítás-
onatkozó
melyért
at beér-
sal küldi
r levél-
n Frau
W. 247.
28694

moion
eneben
k ná-
első-
leme-
4 kö-
ljesen
gy ki-
óriási,
rozott
gy ki-
li Eu-
gyünk
t-bat-
kész-
lesőb-
nk.
onnal:
elenél
et. 10
el egy
ro. le-
y 109
emer-
kor.
ez vé-
r. gé-
vete-
gépét
elenél
on li.
rb. le-
y 280
számu
tanvö-
szló
t. 27.
16. sz.

Károly Ferencz József főherceg,

a legközelebbi trónvárományos, néhai Ottó főherceg fia. Anyjával, Mária Izolda főhercegnővel kocsin siet a császári villába a gratulációkra.

Márton, a kerülő.

Irta: Zsoldos László.

Az erdő mélyén, a fák susogása alatt olyan jól esik járni. A verőfény sápadt foslányokban hull át a lombkoronákon, reszkető, fehér gyikokat festve alant a kényes sudarakra. Az ágbogas bokrok közt olykor megzissen a

homály és titokzatos hangok szövődnek egymásba sejtelmesen.

Valahányszor erdőt járok, különösnélkülönösebb dolgok történnek velem. Nem tudom, másnak is voltak-e már ilyen tapasztalatai, de komoly valóság, hogy amint a szűk erdei ösvényen megyek, a faágak felém nyújtogatják gallyfodrokkal cziczomázott karjaikat és barátságosan köszöntenek:

— Isten hozott!

Egy szép zöld lomb, amelyet, mivel egészen az arcomba hajlott, menés közben megérintek a fejemmel, utánam hajol és bizalmasan sugja a fülembe:

— Emlékszel még rám? Tavaly ilyenkor is erre bolyongtál.

Tudniillik, hogy a múlt esztendőben is csakugyan azon a vidéken töltöttem a nyarat.

Egy derékon tört, kiszáradt fa pedig, amelyet, úgy látszik a villám hámozott meg ilyen kegyetlenül, bánatos sóhajjal mered felém:

— Ugye-e, hogy elszáradtam, akár a kóró? Pedig olyan boldog voltam! Igazán, a mennykő sem tudja némelykor, hova csap!

Fejem fölött csattogva röppen el egy madár, míg lent a lábamnál, amint elmélázva állok meg egy pillanatra, érzem, hogy a nadrágom szárát ránczígalja valami.

— Ohó! — hajlok le abban a hiszemben, hogy tövis akadt belém. De ime, nem tövis ránczígal, hanem (ne rázzad tamaskodva a fejedet, olvasóm, mert velem gyakran megesik ilyesmi) egy nagy szakállú törpe. Akkor az egész, mint az öklöm.

— Tekintetes ur!... kiáltja vékonyan sipító hangján. — Tekintetes ur!

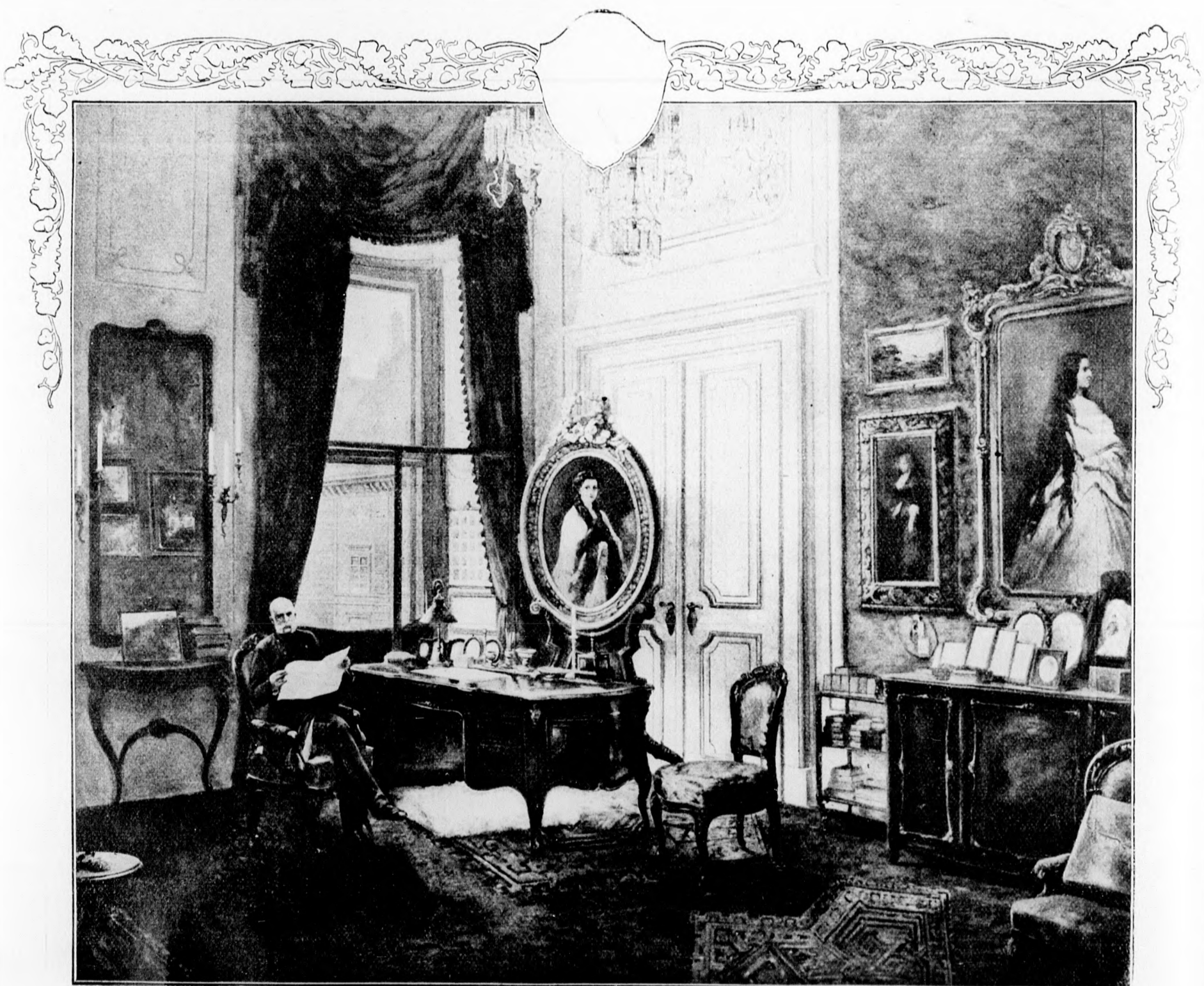
Én örömmel guggolok le melléje:

— Oh, hiszen ez az én törpém!

Ő pedig, az öklömnyi öreg, repesve öleli át a bokámat:

— Beh jó, hogy erre jár! Nagy ujságot tudok ám, tekintetes ur!

Amikor a törpék ujságot tudnak, az mindig valami regényes történetkét jelent. Következésképp, minthogy rendkívül kedvelem a regényes történeteket, nem sokat teketóriáztam,

A nyolcvan éves király dolgozó-szobájában.

hanem szép csöndesen, hogy föl ne borítsam a csöpp emberkét, leheveredtem melléje a tübe, és gyöngéden azt mondtam neki:

— No, kis öreg, hadd hallom azt a nagy újságot!

A törpe pedig óvatosan felkuperodván a vállamra, suttogó hangon beszélni kezdett:

— Ösmeri, tekintetes ur Márton, a kerület? Nem? Kár, mert igen jóra való, becsületes ember. Hát még a felesége, a Julesa! Az csak a tüzről pattant menyecske! Olyan az arca, mint a piros alma. Aztán, hogy szeretik egymást! Nincs is — azt mondják — már semmi kívánni valójuk a jó Istentől, csak éppen az az egy, hogy gyerekük legyen.

Mert Mártonék házikójában még nem ingott a bölcső. Nem, nem; pedig már tiz esztendő óta házások. Isten tudja, mi riasztotta el a gólyát; hiszen az a hosszulábu madár olyan szeszélyes. Néhol csak úgy rakja le sorjába a gyereket, máshol meg hiába várják, oda sem hederit. Furcsa madár, tekintetes ur, nagyon furcsa madár.

Itt van ni, például odaát a faluban a mult hónapban megszállt a javasasszonynál egy finom városi dáma. Soh'sem látta ezt erre azelőtt senki, és a finom kisasszony (mert kisasszony volt az istenadta) mégis a faluba jött lebetegedni. És a javasasszony az egyszer — Istennek hála — ügyetlenül végezte a dolgát, mert a finom kisasszonynak ép, egészséges leánykaja született. És visitott, mintha nyuzták volna.

Pedig dehogy is nyuzták. A finom dáma inkább nagyon is obajgatta a csöpp jószágot. Addig obajgatta, amíg egyszer, három heti fekvés után, végre fölkel az ágyból, és gyerekestül búcsut mondott a javasasszonynak. Mivel hát ő most elutazik a piczinyével haza.

Ugy is történt. A finom kisasszonyka csakugyan hazautazott. Csak hogy, instállok, tekintetes ur: egyedül. Mert elutazása előtt, már mint az elmult pénteken, virradatkor suttymban kilopózkodt ide az erdőbe a csesemőjével, s az ártatlan kis babát — itt ni, a keresztösvénynél — letette a bokorba. Még

Főherczegek csoportja.

A király nyolczvanadik születése napjának ünnepe az ischli templom diszistentiszteletével kezdődött, amelyen részt vett az uralkodóház valamennyi tagja. Ott látjuk Ferencz Ferdinánd trónörökös nejevel, Hohenberg Zsófia herczegnővel. A szárnysegédet üdvözlő fiatal tiszt Károly Ferencz József főherczeg.

várt is az ebadta, amikor otthagya a gyereket. És egyre azt szepegte magában:

— Isten hozzád, piczikém! Isten veled!

Ilyen gonoszság! Azt a tehetetlen csöppséget kitenni az erdőbe! Felháborodásomban — mert szemtanuja voltam a dolognak — nem is bírtam türtőztetni magamat, és felkapaszkodván ennek a becsületes fának, itt ni, a gyantájára, onnan süvöltöttem a lelketlen anyára rettenetes haraggal.

— Megver az Isten, gyalázatos!

A finom dáma, amikor meghallotta a kiáltásomat, rémült futásnak eredt.

— Ne eresszék! — kiáltottam, erre a magasabbik gyantásra mászva föl, emitt ni, az utjába eső fák felé. — Te meg kedves, jó szellő barátom, szaladj utána, és sivitd a fülébe a gonosznak, hogy:

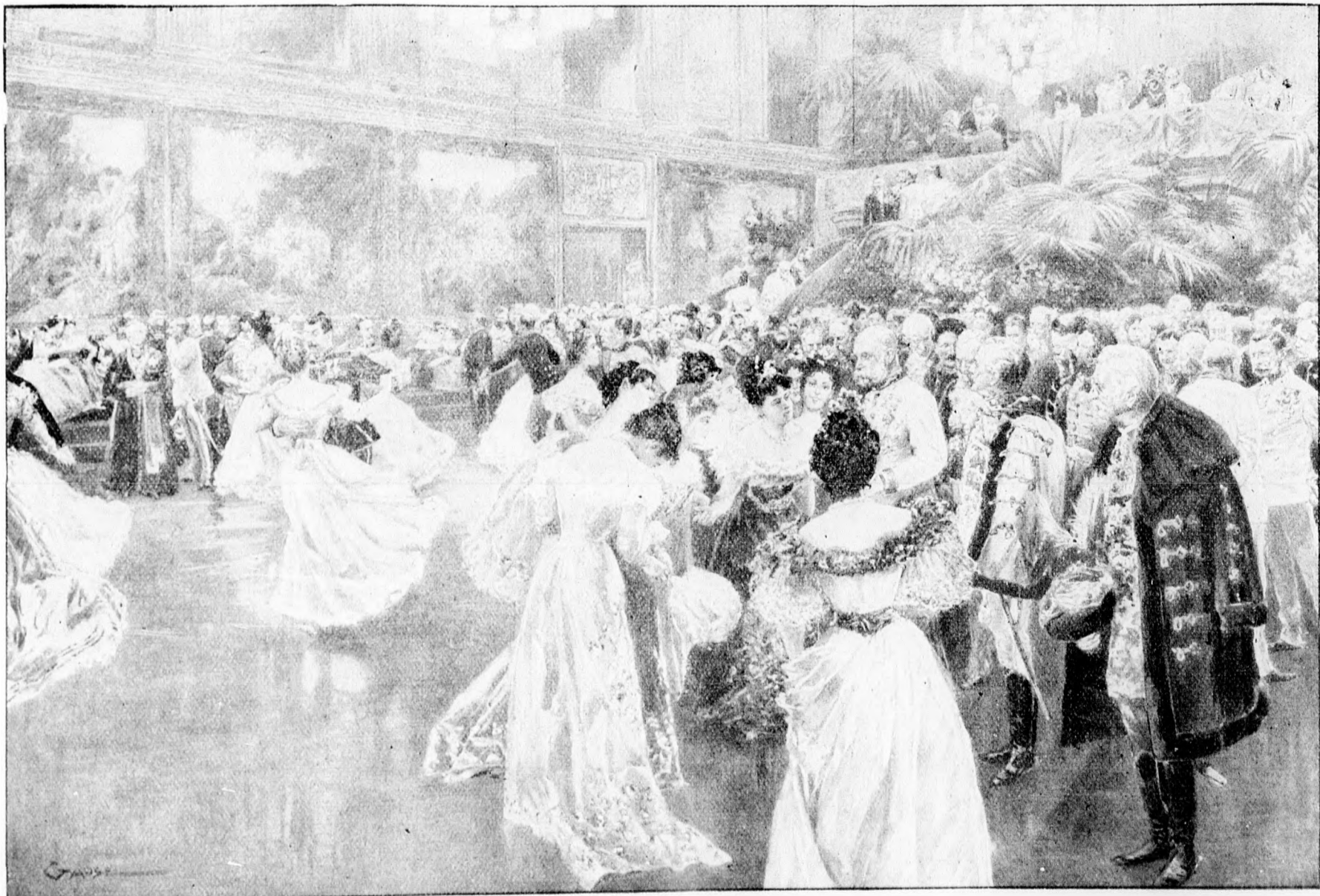
— Gyalázatos! Gyalázatos!

Nosza, a szellő menten utána iramodott és amint a nő riadtan futott előtte, belekapaszkodott a szoknyájába, meg a hajába, s azt kezdte cibálni. A galyak pedig, amerre a szivtelen anya rohant, vadul suhogva eléje hajoltak, össze-vissza karmolva az arcát, a cserjék beleakaszkodtak a lábába és fölmarták a töviseikkel. Mig a szél, amely folyvást a nyomában volt, egyre azt üvöltötte a fülébe:

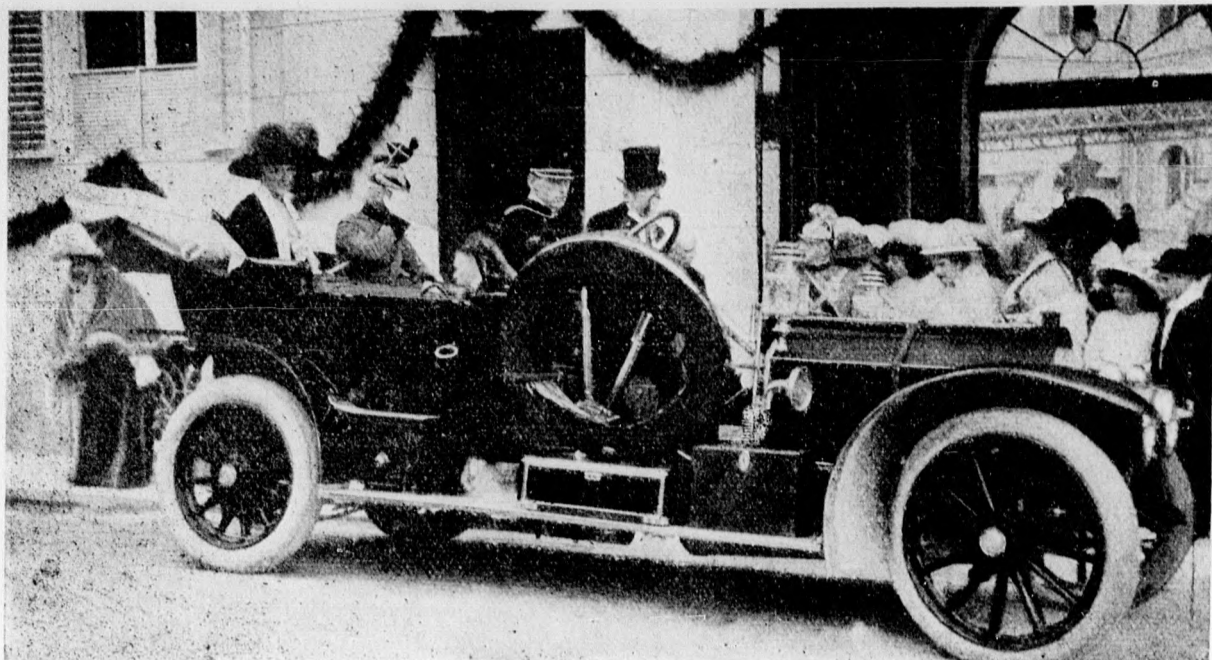
— Gyalázatos! Gyalázatos!

De hasztalan volt minden, a vége mégis az lett, hogy a finom kisasszony a sok szaladásban utoljára is csak kiszaladt az erdőből. A fák, bokrok odakint a sikon már nem állhatták többé utját. A szél még utána futott egy darabig, hanem aztán a vasuti állomásnál ő is visszafordult.

Legfőbb ideje volt, hogy a szellő visszajöjjön, most én már igazán nem tudtam, hogy

Udvári bál a Burgban.

Erzsébet főhercegnő,

néhai Rudolf trónörökösünk leánya, most Windischgrätz hercegnő. Férjével megy császári nagyatya üdvözlésére.

mitévő legyek a kített csecsemővel. A szegény apróság tudniillik elkezdett a bokorban keservesen sírni:

— O-á, o-á-á-á...

A szellő észrevette, hogy a piczi jószág-nak megvérezte a kezét egy fiatal tövis.

— Mégysz onnan? — szisszent rá a derék szellő és úgy ráfújt a töviskölyökre, hogy az menten odább huzódott.

A gyermek azonban, noha most már nem szurta semmi, torkaszakadtából tovább sírt.

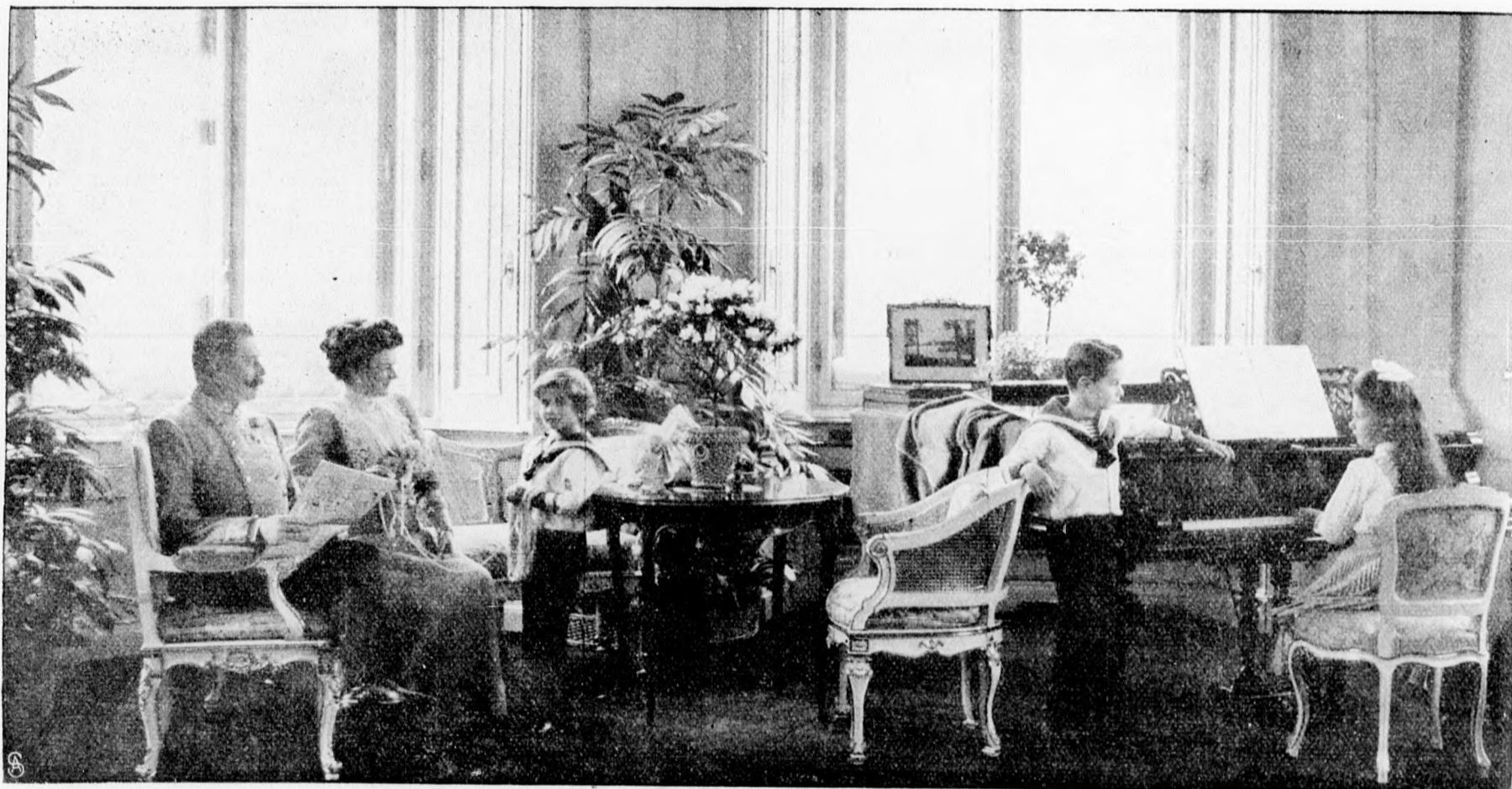
— O-á, o-á-á-á!...

A szellő odasugot a bokor fölé hajló lombokhoz:

— Mít csináljunk? Ez a csöpp teremfés éhes. Én pedig valóban nem tudom megszoptatni.

— Én sem, — mondtam jó magam is, és tehetetlenül néztem körül, vajjon hol találhatnánk valami segítséget.

Ebben a perczben amonnan a keresztösvény felől egyszerre csak megjelent Márton, az erdőkerülő. Egyenest a bokorhoz lépett, ahonnan a csecsemő visítása hallatszott, és napsütötte arcán valami rendkívüli jószágos örömmel hajlott a bokor fölé:

Ferencz Ferdinánd trónörökös családja körében.

A trónörökös, felesége Zsófia hercegnő. gyermekeik: Ernő, Miksa hercegek és a kis Zsófia hercegnő társaságában a bécsi Belvedere palotában.

Állami ellenőrzés alatt álló katonai előkészítő iskola
BUDAPEST, V., Nagykorona-utca 13. szám.

Igazgató: FISSINGER JENŐ.

Előkészít az egyéves önkéntességre jogosító, továbbá az összes katonai képzőintézetekbe való felvételi vizsgára.

Minden katonai ügyben felvilágosítással szolgál. 42 év óta a legjobb eredmény mutatható ki.

A jövő kurzus 1910. évi szeptember hó 5-én veszi kezdetét.

BEIRATÁSOK: naponként d. u. 5—7 óráig eszközölhetők.

Prospektus ingyen.

Prospektus ingyen.

— Nini, kitétt gyerek!

Gyöngéden, szeretettel az izmos karjára emelvén a sivalkodó apróságot, szeliden dörzsölte hozzá a szakállát. És meghatottan sutogta maga elé:

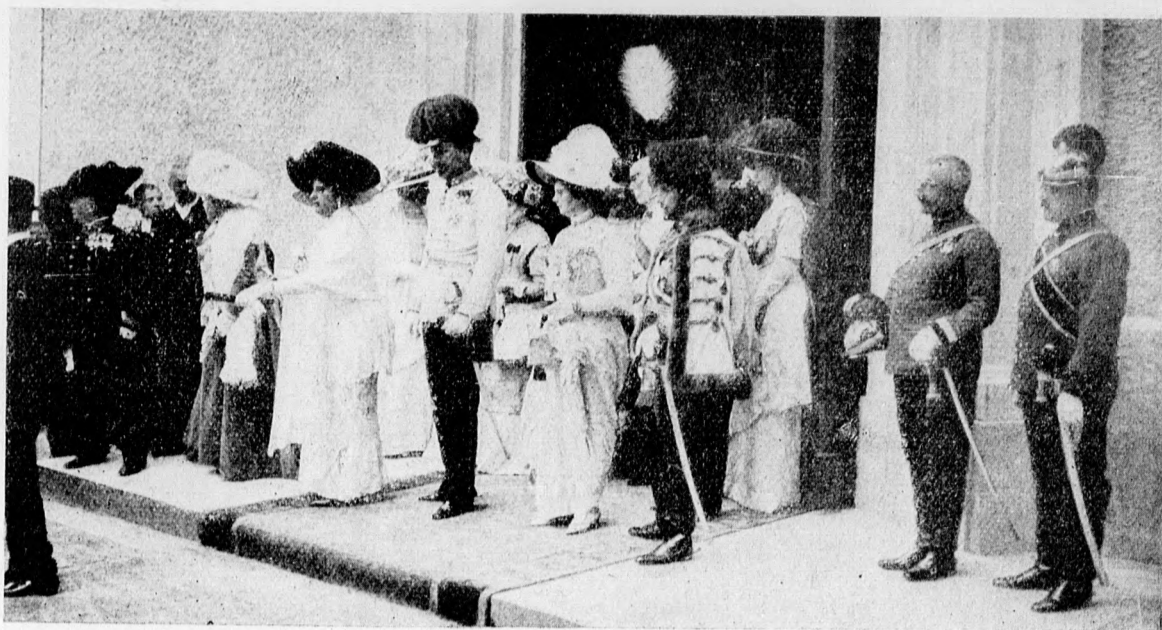
— Ezt — ezt az Isten küldte nekünk,

Lassan, csöndesen és kómikus mozgással himbálta a karján, hogy elaltassa a gyereket, és boldog mosolylyal indult hazafelé.

— Én, tekintetes ur, nem tudtam, hogy nevessek-e, vagy sirjak, amikor azt a jelenetet láttam. Azután pedig, amikor már magamhoz tértem a megindultságtól, komolyan, mert azt hiszem, fején találtam a szöveget, így szóltam a gyantához, akibe kapaszkodtam:

— Látod, milyen bölcs a teremtés Ura: elvette a gyereket a rossz anyjától és odaadta annak, akinek a legforróbb vágya volt, hogy jó anya lehessen...

— Ezt mesélte nekem, vállamon kuporogva, legutóbb az erdőn a törpe.

József főherceg és Augustza főhercegnő.

A király nyolczvanadik születése napján az ünneplők között volt a népszerű «pesti főhercegi pár» is, ahogyan József főherceget és Augustza főhercegnőt, a «vakmerő aeroplanutasokat» az osztrákok nevezik. Velük látjuk a templomból távozni Jenő főherceget is.

Senki se tudja.

Senki se tudja, csak én egyedül,
Hogy lelkesen hervailás hellege ül.
Az arczum lilimja már hervailozólia,
Mint teljhe', mikor kinyitott a rúzs.

Az üsznek, ha ekkor egy kis szele éri
És egyetlen szirmát is ha letépi.
Mint, mint a tülkű utána leperdül
E rsepp, pirzi sehtül, e rsepp pirzi sehtül.

Senki se tudja, csak én egyedül,
Hogy lelkesen hervailás hellege ül,
Szivem pompája teljéhe nyilt rúzs —
E rsepp pirzi sehtül az Isten is újja!

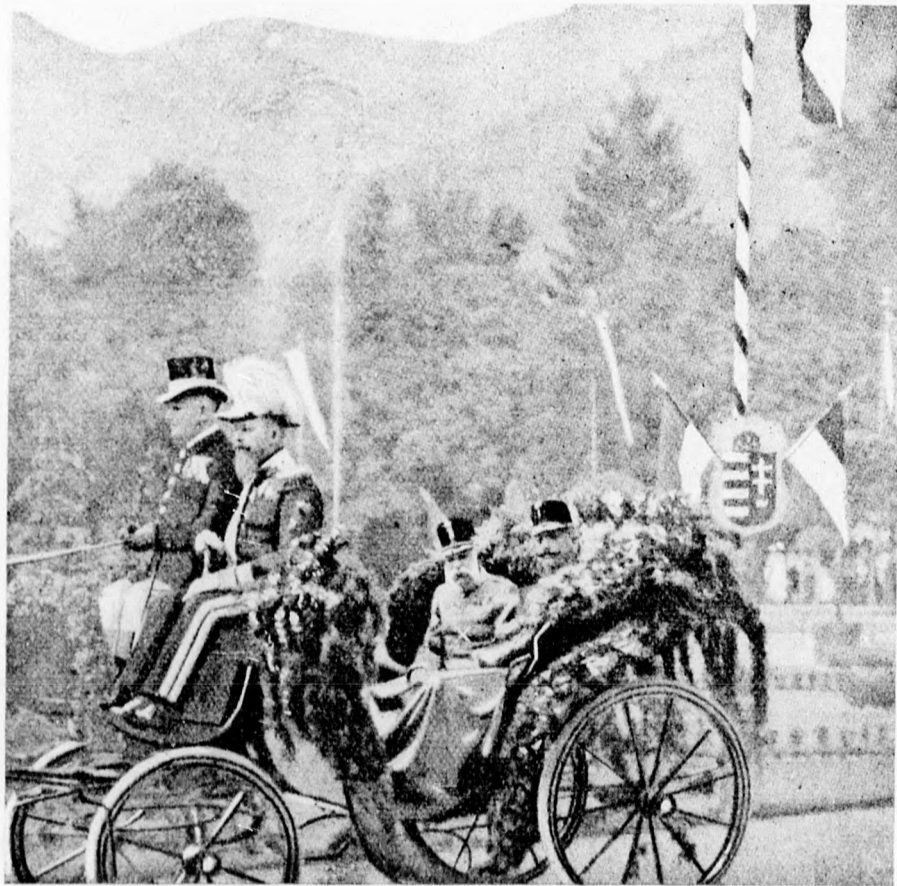
Geri Attila.

Vegyes.

A reklám hajdan. Az újsághirdetés nem olyan régi, mint a reklám maga, de alapjában véve nem újabbkori találmány. A reklám megvolt már a kődös ókorban, mert áruikat reklámszerűen már a föníciai és babiloni kereskedők is földicsérték. A betűírás használata előtt a kereskedelem — akkor cserekereskedelem — praktikus céljaira szimbolumok, jelek voltak szokásban; a régi egyiptomiaknak számos templomi képe és temetkezési hieroglifája ezekre a jelekre vezethető vissza. Azok a jelek, melyeket valamelyik épületre rávéstek vagy alkalmaztak annak feltüntetésére, hogy ilyen vagy amolyan kereskedő lakik a házban,

továbbá amelyeket a mai védjegyhez hasonlóan az árukra ragasztottak, hogy vele a gyárost megjelöljék, voltak a reklámnak első, primitív hírnökei.

A régi föníciaiak, akik kereskedő hírvüket évezredekig megtartották, értették a módját a hirdetésnek: az okos rómaiak pedig, akik minden jót és hasznosat onnan vettek és tanultak el, ahol találták, utánozták a föníciaiak üzleti szokásait és fogásait. A rómaiak idejében pedig nem lehet már a reklámot primitívnek nevezni, mert a római cégéttáblák és a latin városok utcáinak díszítései nem igen maradnak modern példányképek mögött. Az újsághirdetés azonban teljesen a rómaiak találmánya, akik a reklámnak ezt a fajtáját új-

Az ischli ünnepek.

A király hadsegéde kíséretében a nép örömrivalgása közepette a templomba hajtat a misére.

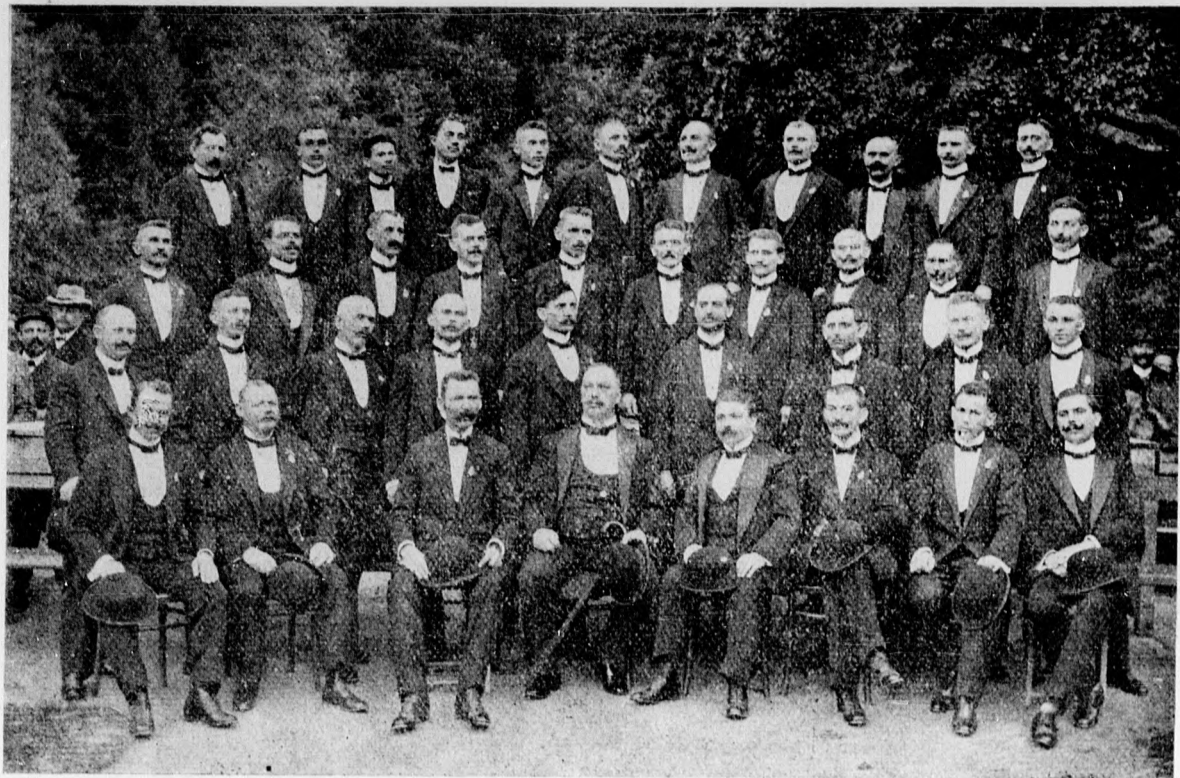
A király ifjúkori arczképe.

Segítség poloska ellen csak a „Matteine“ vállalatnál
BUDAPEST, Király-utca 16. sz.

Telefon: 161—38.

Egy évi jótállás.

Telefon: 161—38.

A «Testvériség» dalárda Trencsénepölcsényen.

A M. Á. V. gépgyári hivatalnokok dalegylete fényesen sikerült hangversenyt rendezett Trencsénepölcsényen.

ságjaikban meghonosították. Volt egy ujságjuk, az Acta Diurna (napi történetek), mely naponta megjelent, ha igen kis példányszámban is. Ez a lap helyi eseményekről, — a terefere akkortájt nagyon járta — személyi hírekről (születés és halálozás, házasság, stb.), az udvarnál történetekről, gyűlésekről és ünnepi játékokról értesítette olvasóit s egészen modern értelemben vett riporterek állottak szolgálatára.

A római birodalom bukása egy igen fejlett kulturát, egyebek között a hírlapügyet is magával rántotta sírjába, illetve kényszerítette évezredek téli álomra. Az elpuhult, de igen eszes rómaiak helyet kellett, hogy csináljanak a barbároknak, akiknek ügyetlen, vad keze elpusztított mindent, amit a római elme évszázados fáradsággal alkotott.

Csak a tizenhetedik század derekán éled

Dókus Gyula,

Zemplénmegye alispánja, aki a magas Tátrában az Ot-tó egyikéből élete veszélyeztetésével kimentett egy fuldokló turista nőt. A bátor lelkű alispánt lelkesen ünnepelték.

a hirdetés ismét fel; az elsőre 1648-ban bukkanunk Londonban. Ennek a czélszerű kereskedői eszköznek becsét és szükségességét megint hamarosan felismerték; 1657-ben volt már Londonban olyan lap, mely kizárólag kereskedői hirdetések fölvetelével s közlésével foglalkozott. Jó néhány évtizednek el kellett azonban még folynia, hogy a hirdetés Franciaországban, Spanyolországban, Németországban, Olaszországban elterjedjen és idővel annyira gyökeret verjen, hogy messzelátó vállalkozóknak váljék hatalmas fegyverévé.

A török dráma és színjátszás hajnala. Konstantinápolyból érdekes művészeti hírt hoz a táviró. A hír szerint ugyanis az

Fürdőélet Trencsénepölcsényen.

A világhírű gyógyfürdő ebben az évadban is óriási látogatottságnak örvendett. Gyönyörű fekvése, kellemes levegője és gyógyhatása az emberek tízezreit vonzza a gyógyító forrásokhoz.

Az angol miniszterelnök fiának eljegyzése, Londonban. Cynthia Charteris menyasszony és a nyoszolyó leányok.

London előkelő társaságának a közelmúltban kimagasló eseménye volt: az angol miniszterelnök fia, Asquit Herbert vezette oltárhoz a dúsgazdag Charteris kisasszonyt. Az esküvőn a felső tízezek csillogó pompában vettek részt. A menyegző alkalmával a menyasszony és a nyoszolyó leányok egészen újszerű, klasszikus minták után készített ruhát viseltek.

eddig. Most a cenzura tilalmának megszűnésével azonban már megalakult Konstantinápolyban az első drámai színház. A társulatnak női tagjai is vannak és előadásait is megkezdette már. Kemal bejnek, az ismert nevű török írónak új darabja volt az első bemutató. Az előadások természetesen ma még szörnyen primitívek; az első előadott török dráma is az. Az író is, a szereplők is tele vannak hamis páthoszszal. A közönség azonban elragadtatással becézi mind a kettőt, az irodalmat is, a színészetet is. Hiába! Érzik, hogy azaz övék.

A mozgófénykép csodája. Engemann nevű berlini mérnök olyan javítást eszközölt a mozgófényképeken, mely valóságos forradal-

mat fog előidézni a mozi-iparban. Plasztikus élőfényképeket sikerült neki előállítani és az alakok nem vésznek, hanem magán a színpadon, a térben mozognak. A csodás hatású fényképeket a minap mutatta be a berlini Messer-czég a meghívott közönség előtt és a nézők el voltak ragadtatva. Engemann mérnök már szabadalmaztatta találmányát, amelynek előállítás módja még nem szivárgott ki.

Az óriás-gyöngy. Az ausztráliai Perthben egy gyöngyhalász ritka nagyságú gyöngyörűen képződött gyöngyszemet talált. A 90 grammos súlyú gyöngy százhuszezer korona értéket képvisel. A halász egy londoni cég szolgálatában áll s így a gyöngy is a cégé.

Ki meddig él? A világhírű angol tudós Darwin temérdek kutatás és megfigyelés alapján azt az eredményt vonta le, hogy a nő ember átlag 15—20 évvel tovább él, mint a nőtlen. Ennek oka pedig egyrészt a mértékletesebb élet, másrészt, hogy a nő férfi nagyobb gondot fordít szervezetének, erejének, szellemi épségének megőrzésére, ami a családi boldogság fentartója. A modern orvostudomány egyik csodás vívmánya a korszakalkotó *Kataphrose*-gyógymód, megszerzi a nőtlennek is ugyanezen előnyöket, mert míg egyrészt kiirtja a legmakacsabb szervi bajokat, másrészt új erőt, új életet nyújt a testnek. Hazánkban egyetlen ilyen intézet van, ez dr. *Mitzger* Tivadar hírneves elektro-medikai intézete Andrássi-ut 51., melyet évente ezer meg ezer szenvedő ember keres fel és ott gyökeres gyógyulást, új erőt nyerve, megveti egy új boldog élet alapját.

KIRÁLY-KÁVÉHÁZ
BUDAPEST, VII., Erzsébet-körut 53.
Estéknént **RÁCZ LACZI**
czigánykirály és jeles zenekara hangversenyez.

ÉLŐ JÓZSEF
„ÁRPÁD“-pinczéje
VI., Podmaniczky-utcza és Teréz-körut sarkán létezik.

Hideg és meleg ételek. Kőbányai sör.
Előzékeny kiszolgálás.

TÁNCZER NÁNDOR
BANK- ÉS VÁLTÓ-ÜZLETE
BUDAPEST, VI., Teréz-körut 4. sz.

I-ső és II-ik jelzalog-kölcsönöket legrövidebb idő alatt folyósítatok. — Idegen pénzek beváltatnak és tőzsdei megbízások eszközöltetnek. — Részvények adás-vétele. — Hollandi életbiztosító főügynöksége.
TELEFON 107—41. TELEFON 107—41.

Rendelve készült **BUTOR** részletre is kapható

KLEIN GYULA
BUDAPEST, VII., Erzsébet-körut 36.

**„Hungária“
beszélő-gépek**
tölcsérszerűk és kizárólag eredeti elsőrangú gyártmány, részlet tisztítésre is olcsón kaphatók.
Deményi és Társa
Budapest, VI., Király-u. 76.
Kérjen árjegyzéket

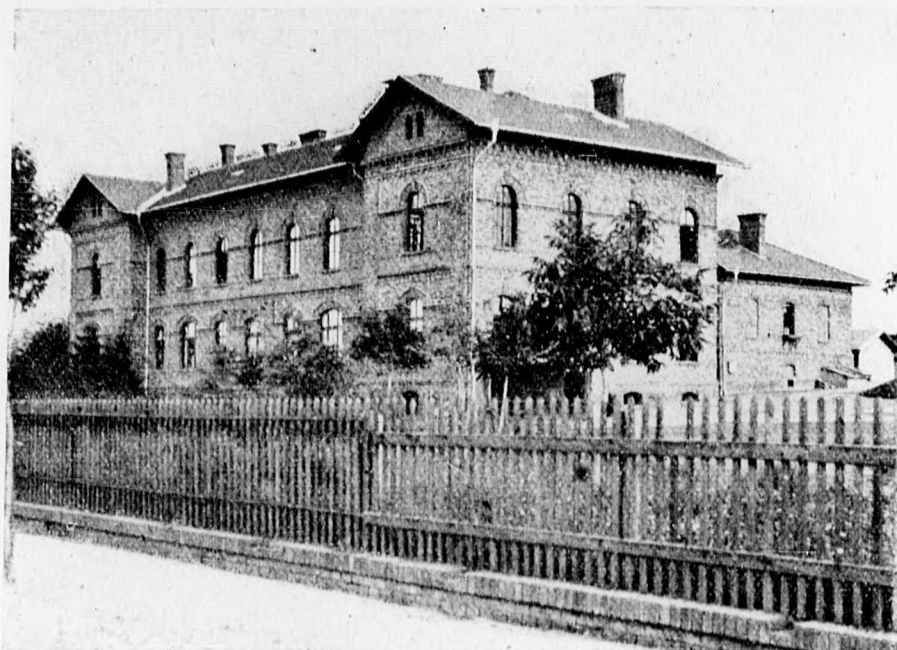
Sneidig egyenruhák
legjutányosabban
Blum Sándor
elsőrangú egyenruházati intézetében ::
Budapest, IV. Váci-utca 15

Poloskairtást, molyirtást
==== egy évi jótállással, ====
padlóbeeresztést, ablak-, ajtó- és csillártisztítást elvállal
„STANDARD“ lakástisztító társaság
BUDAPEST, IV., Kossuth Lajos-utca 14., félemelet.
TELEFON: 66—63. TELEFON: 66—63.

Dr. Hata Sabatchiro,

Ehrlich tanár japán munkatársa, akinek nagy része van a híres «Ehrlich-Hata 605» preparatum felfedezésében. A napokban hazautazott Japánba.

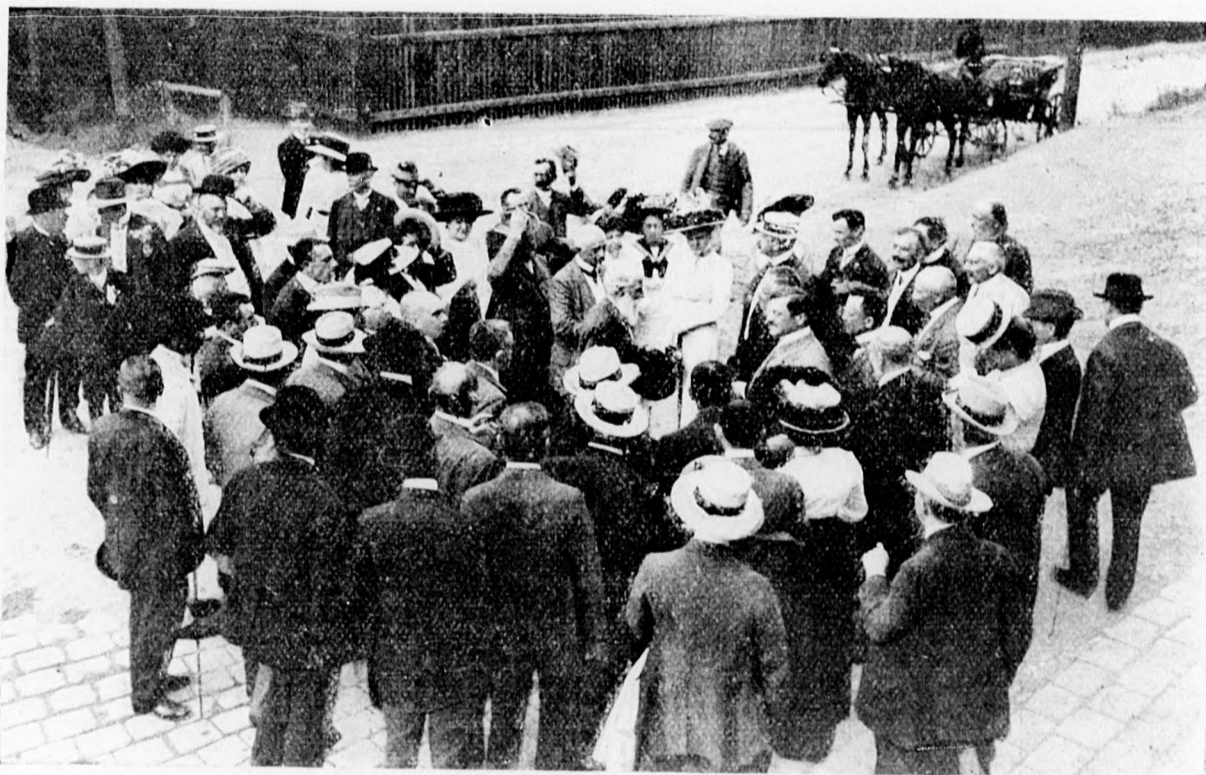
A diósgyőri vasgyár új kórháza.

ifjútörök kormány utasítására a cenzura megengedte, hogy a jövőben nők is szerepelhessenek nyilvános színpadokon és hogy a színházak török drámaírók komoly színpadi műveit is előadhassák. Eddig sem egyik, sem másik nem volt megengedve. A török szin-

házak eddig csak a legrémesebb és egészen alsórendű idegen komédiákat adhatták elő, még pedig női szereplők nélkül. A női szerepeket bajszatlan sihederfiuk játszották. Ilyen körülmények között tehát természetes, hogy sem a drámaírás, sem a színjátszás nemigen

fejlődhetett Törökországban. A színészek esetenek és jórészt műveletlen igazi kóklerek. Az írók foglalkoztak ugyan drámaírással is, de amit irtak, az az íróasztaluk fiókjában maradt, mert hiszen előadatni nem lehetett. Igazi török drámaírodalomról tehát nem is lehetett [szó

Önkéntesek
feltűnő jutányosan és elegánsan felszereltetnek
Blum és Testvére
cs. és kir. egyenruházati czégnél
Budapest, IV., Duna-utca 2. sz.

Az orvosok és természetvizsgálók vándorgyűlése Miskolczen. A diósgyőri vasgyár előtt üdvözlik a vendégeket.

Butor-beraktározást | **Költöztetést**
száraz raktárakba | tiszta butorkocsikkal
teljes felelősséggel | helyben és vidékre
legjutányosabban elvállal
Balassa Gyula és Társa
Telefon 33-32. VI., Teréz-körút 19. Telefon 33-32.

ARANYOSI-féle
Nyilvános felső kereskedelmi iskola
BUDAPEST, V., Nagykorona-utca 13. szám.
Bizonyítványok államérvényesek. == Egyéves önkéntességi jog.
Az intézet internátussal van összekapcsolva. Részletes program ingyen és hármentve.

JOGÉLET

Az orvos titoktartási kötelessége.

Budapest, szeptember 3.

A büntetőtörvény 328. szakasza szerint az az orvos, aki valamely család vagy személy jó hírnevét veszélyeztető és hivatásánál, állásánál vagy foglalkozásánál fogva megtudott vagy reá bízott titkot alapos ok nélkül másnak felfedez, vétséget követ el. Nem büntetendő azonban a 329. szakasz szerint az az eset, ha az orvos a tudomására jutott, vagy reája bízott titokról, mint tanu kihallgattatván, azt a bíróság előtt felfedezi.

Ezzel a rendelkezéssel azonban csak az a beteg van megvédve az orvos indiszkréziójától, akiről az orvos hivatása közben jó hírnevét veszélyeztető titkot tudott meg, s akkor is csak a magánéletben való továbbadás ellen van védelme. Ha a bíróság elé kerül a dolog és az orvost abban az ügyben tanuként hallgatják ki, akkor ez büntetlenül elmondhatja, sőt egyéb törvényes rendelkezés hiányában tartoznak is elmondani azt, amit pácienséről gyógykezelése közben hivatásánál fogva megtudott, még ha az illető körülmény a páciens jó hírnevét veszélyeztetné.

Nehogy azonban az orvos akarata ellenére is indiszkrét lehessen, viszont, nehogy a közegészségügy érdekében is megkívántató őszinte bizalomnak a páciens részéről eleje vétessék, úgy a polgári, mint a büntető peres eljárás úgy intézkedik, hogy az orvos megtagadhatja a tanúságtételt oly körülményekre, melyekre nézve nem nyilatkozhatik anélkül, hogy a hivatásával járó titoktartási kötelességet meg ne sértse, amennyiben a titoktartás kötelessége alól fel nem mentették. A büntető peres eljárás még azt is koncezdálja, hogy ha az orvos vallani hajlandó is, eskü letevésére nem kötelezhető.

Ámde most már felmerül az a kérdés, hogy az orvos csak a hivatásánál fogva megtudott oly körülményekre nézve tagadhatja-e meg a tanúságtételt, amelyeket az illető család vagy személy jó hírnevét veszélyeztetnék, vagy minden más ily módon megtudott körülmény tekintetében is hivatkozhatik-e titoktartási kötelességére.

Ha a titoktartási kötelesség csak a jó hírnevet veszélyeztető körülmények nem közlésére terjedne ki, akkor ez a kötelesség szűk körre volna szorítva. Sok olyan dolgot tud meg az orvos hivatása közben, amely nem érinti ugyan az illető család vagy személy jó hírnevét, de amelynek közlése mégis az illető érdeke ellen van s amelyet az orvos csak azért tud meg, hogy hivatásának jobban megfelelhessen. Viszont azonban van olyan körülmény is, melynek közlése bár az illető család vagy személy érdeke ellen van, mégis ez az érdeke más érdekekkel összeütközésben kevésbé jogosult arra, hogy védelemben részesíthessék. Ily esetre is kiterjeszteni az orvos titoktartási kötelességét, a közérdek ellenére volna.

A helyes álláspont tehát az, hogy az orvos titoktartási kötelessége kiterjed nemcsak azokra a hivatásánál fogva megtudott körülményekre, melyek az illető család vagy személy jó hírnevét veszélyeztetnék, hanem ilyenképp megtudott minden oly körülményre, melynek feltárása valamely jogos érdekot sért. Nem elég tehát, hogy érdeke legyen a peres félnek, hogy az orvos az illető körülmény tekintetében titoktartó lehessen, hanem ennek az érdekeknek jogosnak is kell lenni. Így tehát az orvos életbiztosítási összeg iránti perben nem tagadhatja meg a vallomástételt oly kérdésre, vajjon a biztosítás kötésekora a biztosított szenvedett-e valamely szervi bajban, s pedig azért nem, mert az elhalt biztosított hátramaradottjainak nem lehet jogos

érdeke, hogy a biztosítási összeget akkor is megkapják, ha a biztosított törvényes kötelessége ellenére hamis bevallást tett.

Annak megállapítása, hogy az adott esetben megtagadhatja-e az orvos a vallomástételt hivatkozva titoktartási kötelességére, nem az orvos, hanem a bíróság feladata. A bíróság mondja meg s határozza meg, hogy az orvos, ha titoktartási kötelességére hivatkozik, jogosítva van-e megtagadni a vallomástételt vagy sem, mert különben az orvos önkényes felfogása állapítaná meg a titoktartási kötelességnek terjedelmét.

Ha a bíróság azt tartja, hogy az orvos nem tagadhatja meg valamely feltett kérdésre a tanúságtételt: emiatt csak az orvos élhet felfolyamodással, de nem az illető fél, kinek érdekében állana a vallomástétel megtagadása.

Az itt kifejtettek a felsőbb bíróságok állandó joggyakorlatán alapulnak.

A bíróságok s az esküdtszék.

— Irta egy büntetőügyi bíró. —

I.

Már-már kezd jégezedni ma az a nézet és pedig úgy jogász, mint nemjogász körökben, hogy a magyar esküdtszéki intézmény nem jól funkcionál, hogy ennek az oka esküdteinkben van, hogy mi még éretlenek vagyunk erre az intézményre, hogy kulturállapottainknak nem megfelelő stb.

S egy-egy szenzációsabb és általános feltűnést keltő, a közönség felfogása szerint igazságtalan verdíkt annyira kedvez az ilyen felfogásnak s véleményalakulásnak, hogy az esküdtszéknek, ha nem is létele egyelőre, de népszerűsége valóban kockán forog.

Amilyen káros ez a felfogás, épp oly igazságtalan is s így ezinte kötelesség azzal szembe szállani, rámutatva igazi okaira, az esküdtszéki intézmény működésének s az orvoslásnak legalább egyes módjaira.

Tapasztalatom s meggyőződéseim szerint az esküdtszéki intézmény helytelen működésének oka nem az esküdtek gyarlóságában, hanem az esküdtekkel együttműködő bírói hatóságokban, bíróságban s ügyészségben keresendő s található fel.

Ennek pedig viszont az oka esküdtszéki intézményünknek az a gyermekbetegsége, hogy nincs jó dajkája, hiányzik a Kozma Sándora.

Az, hogy egy a kir. ügyészség, mint a a kir. törvényszékek felügyeleti hatóságait alkotó személyek, táblai elnökök és főügyészek, az esküdtszéki intézményt a maguk tapasztalataiból, gyakorlatából nem ismerik s így nincs módjuk — legalább jórésben — arra, hogy a felügyeletet irányító eszmékkel, gondolatokkal s elvekkel gyakorolva, a felügyeletük alatt álló hatóságok működését az esküdtszéki intézmény kezelése tekintetében helyes irányba tereljék.

Addig is tehát, míg a felsőbb felügyeleti hatóságokat közvetlen tapasztalatot s gyakorlatot szerzett egyének fogják majd ellátni, szolgálatot tehet egy olyirányu elmefuttatás, aminőnek e sorokat számtam, mert az illetékes körök számára legalább is megfontolásra érdemes anyagot nyújt az életből merített esetek szem elő tárásával.

Ime néhány ilyen eset az esküdtszéknek praktikus működéséből:

Az esküdtek megállapítják a jogos önvédelem fenforgását. A törvényszék fölkel s kibírdeti a fölmentő ítéletet. Felpattan erre az esküdtek főnöke, hogy „kérem, mi bűnösnek akartuk mondani a vádlottat.“ — Persze, nem tudták, „igen“nel vagy „nem“mel szavazás esetén mentik-e föl vagy ítélik el.

Egy öreg mezőőr följelent egy napszámost mezőrendőri kihágásért. Egy éjszaks,

amint csőszársával a határban a földön heverve beszélget, elébe kerül a napszámos, szemére hányja a följelentést s arcul üti. — A vén csősz pusztá kézzel visszauti. A napszámos — egy atléta — kiveszi a löcsőt s két irtózatot, pozdorjává törő ütést mér a csőszre, aki szörnyethal. Az esküdtek a sértett bántalmazása folytán keletkezett erős felindulásban elkövetett, halált okozott testi sértésben mondják ki a vádlottat bűnösnek.

A falu korecsmája tele van mulatókkal, amikor belép egy falurossza s egy ügyvédi irnokot föl nem derített okból revolverrel, oldalról, észrevétlenül fejből. Szerencsére a golyó a szájba hatol s a sértett életben marad.

Az esküdtek fölmentik, senki se tudja, miért.

Az egyetlen fiu az atyját, aki igen jó módú földműves s aki vele egy háztartásban él, mert az öreg néha le-leitta magát, a szobában két lövéssel agyonlővi. Az esküdtek közül fölkel egy ügyvéd s indítványozza a halált okozó testi sértés iránti kérdés föltevését. — Általános megbotránkozás. A végén aztán ki-sül, hogy e kérdést azért kellett indítványozni, mivel különben az esküdtek a vádlottat fölmentették volna.

Ugyancsak halált okozott testi sértésben mondták ki az esküdtek bűnösnek azt a férjet, aki beteges feleségét (hogy mást vehessen el), agyonverte, agyonvágta s agyonhengerelte, úgy, hogy összes bordái összetöredeztek.

Egy másik esetben egyhangulag fölmentettek egy apagyilkosságra felbujtással vádolt uriembert, aki ellen annyi volt a bizonyíték, hogy szakkbíróság vita nélkül egyhangulag elítéli.

De fölmentette az egyik esküdtszék az apagyilkost a következő tényállás mellett: Az öreg házaspár egy házban lakott három házassággyermekével. Természetes, hogy az egyenletlenség, czivakodás nem volt ritkaság s állítólag (mert erre semmi adat se volt, csak a vádlott testvérei vallomása) az öreg ember igen házastarts volt. Egy nap összevesz az egyik fiával s szintén állítólag kaszanyelet emel rá s aztán betér a lakóházba. A fiu a hátulsó udvarba távozik, magával hoz egy kapát s a tornác oszlopa mögé lesbe állva, lesi az atyját. Amint ez kilép — állítólag kaszával kezében — anélkül, hogy fiát észrevenné, ez orozva leüti a kapával s amikor az öreg eszméletlenül a földre bukik, saját beismerése szerint, legalább 20 percig fojtogatja, míg a lélek elszáll belőle, megful. S az esküdtek fölmentik jogos önvédelem alapján.

Rögtön felelek is rá, hogy ezekért a verdíktekért, amelyek bármelyike nagyobb feltűnést keltett volna, mint például a Haverda-ügy, ha oly érdekek fűződtek volna hozzájuk s ennél fogva a közérdeklődés is annyira föl-hivatott volna rájuk, mint arra — miért nem okolhatók az esküdtek.

Azért, mert az egyik esetben az se magyaráztatott meg nekik, hogy „igen“ vagy „nem“ feleletök állapítja-e meg a bűnöt.

Már pedig utóvégre is az esküdtek és pedig néha mind, nem jogászok, nem hivatalnokok, nem lateinerek, hanem egyszerű emberek s ha gyarlóság is, hogy a kérdésro adandó felelet jelentőségével nincsenek tisztában, e miatt — különösen ha a kérdés holmi kör-mönfont — nem ők, hanem az elnök hibáztat-ható, aki őket afölől föl nem világosítja.

Az elmondott esetek egyikében történt, hogy az esküdtek közt volt egy alak, aki a pörben érdekelték egyikéhez — köztudomás szerint — függő viszonyban állt s amellett igen-igen gyöngye jellem. S kitudódott, hogy gyarló esküdttársaira szellemi fölénnyel való-ságos terrort gyakorolt.

Ugyancsak az egyik esetben történt, hogy az egyik esküdte előáll s bejelenti, hogy őt mint ügyvédet a vádlott magas honorárium kikötése mellett föl-hívta a sértett ellen indítandó pörben képviselőre s kérte az esküdtek közül kihagyatását. Megjegyzendő, hogy e pör megindítása attól függött, hogy a vádlott fölmentetik-e. S ez az ügyvéd esküdt lett! Az ügyész nem utasította vissza!

Egy ügyben benn maradt az esküdtek közt ugyancsak a pörben érdekelték egyikének

lekötelezett embere. Bülesen hallgatott egész a védőbeszédig. Ekkor — a különben igen szimpatikus ember — előáll, hogy ő neki a nézetét megváltoztatta a védőbeszéd, ő családember, ő nem veszi lelkére a vádított bünszónak mondását stb. S imponált!

A tárgyalás reggeli 3 óráig tartott. Nem tudta ott a védőn kívül a szó szoros értelmében senki már, hogy mit tesz. Ugy, hogy például az esküdtek — akárcsak Szegeden a Haverda-ügyben — olyan kérdésekre is feleltek, amire nem volt szabad. S amikor az ügyész kérte, hogy „kérdjétek meg az esküdteket főnöke, hogy el akarták-e ítélni a vádlottat vagy nem“ (!!) s amikor az elnök ezt megengedhetetlennek mondta, az esküdtek főnöke mégis megfelelt erre a kérdésre.

A versenytalalom kikötése átruházható-e?

Budapest, szeptember 3.

Lapunk egyik júniusi számában ismertettük a magyar bírói joggyakorlatot a versenytalalomról. Elmوندottuk, hogy a versenytalalom kikötését felsőbb bíróságaink rendszerint érvényesnek ismerik el, ha az nem abszolút jellegű, hanem csak valamely meghatározott területre vagy bizonyos időre köttetik ki. A napokban felsőbb bírósági döntés alá került az az eset, vajjon a szerződésileg kikötött versenytalalom mint jog átszállhat-e harmadik személyre?

A tényállás az, hogy egyik alföldi városban A. megvette B.-nek gőzmalmát oly kikötéssel, hogy B. ugyanabban a városban sem maga nem állíthat gőzmalmot, sem másnak nem segíthetnek ily gőzmalom felállításában. A. utóbb a gőzmalmot eladta C.-nek, aki az ismertett kikötésről tudott s akinek javára A. átruházta a B. ellen fennálló versenytalalmi jogát. Alig vette C. tulajdonba a gőzmalmot, B. azonnal hozzálátott ugyanazon városban új gőzmalom építéséhez és azt üzembe is hozta. A. és C. megperelték B.-t, hogy ez köteles legyen a gőzmalmot leszerelni és a tiltott versenytalalom okozott kárt megfizetni. Az első bíróság elutasította felpereseket a keresetükkel, mert a versenytalalom kikötése szerinte erkölestelen dolog, mint ilyen bírói oltalomban nem részesül; a budapesti kir. ítélőtábla helybenhagyta az elutasítást, de abból az okból, mert A. már nem tulajdonosa a megvett gőzmalomnak, tehát ő nem követelheti a versenytalalom megtartását (bár a szerződésben nem a gőzmalom tulajdonának idejére lett kikötve a versenytalalom). C. pedig nem szerezhette meg a tilalom jogát, mert az személyre szóló jog, mely harmadik személyekre át nem ruházható.

Az érdekelt körök kíváncsian várják a Curia döntését.

Végrehajtási költség. A végrehajtási novella egyik hasznos intézkedése az, hogy 100 koronán aluli követelés végrehajtása esetében a végrehajtást illetőleg ügyvédjét közbenjárási díj nem illeti. Ezzel is olesőbbá akarta tenni az amugy is drága végrehajtási eljárást és a kis adósek terhein könnyíteni kívánt. A budapesti kir. ítélőtábla ezt a törvényes rendelkezést úgy értelmezi, hogy ha a 100 koronánál nagyobb összegű követelés törlesztés folytán 100 koronán aluli összegre leszál s a végrehajtást folytatják, akkor ily esetben sem illeti a végrehajtást közbenjárási költség.

A rovatvezelő üzenetei.

K. Z. Nagymavos. Az ön esetében a gyermekek nélkül elhalt örökhagyó vagyonát az özvegy nő örökli mint törvényes örökös; mert igaz ugyan, hogy az örökhagyó vagyonát nagyatytól örökölte, de Ön nem az örökhagyó nagyatytjának valamely leszármazója, hanem a nagyatya testvérének a leszármazója s beleszerése szerint nem tudja bizonyítani, hogy a nagyatytjára a vagyon a dédatytjáról szállt. Ennek hiányában pedig az örökölt vagyon is elveszti ági minőségét, mivel azt az oldalági rokonok csak akkor követelhetik szemben az özvegygel, ha a vagyon az örökhagyóra oly felmenő rokonról szállt, aki az oldalági rokonnak is az örökhagyóval való közös felmenő rokona.

G. P. Sebaha. A görög-katolikus pap az igazságügyminisztériumi joggyakorlat szerint örökbe fogadhat, mert házasságot is köthet s az örökbefogadás a törvényes leszármazás útján keletkező örökös minőségét pótolja.

R. F. Győr. Az ön saját arcképét a fényképész az ön engedélye nélkül sem nem sokszorosíthatja, sem ártul nem adhatja.

KÖZIGAZGATÁS

A hivatalvizsgálók.

Budapest, szeptember 3.

Elő van írva az ügyviteli szabályzatban, hogy a járási főszolgabírák évenként egy szer a jegyzői és körjegyzői hivatalokban hivatalvizsgálatot tartoznak tartani.

E vizsgálatok az ügyviteli szabályok megalkotása előtt is tartattak, még pedig volt egy jegyzőkönyv, amely — ha jól emlékezzünk — 248 kérdést tartalmazott, amelyek mindeikére a jegyzőnek felelnie kellett s amelyek valamennyire vizsgálat tárgyául szolgált.

Az ügyviteli szabályok ilyen formáját a vizsgálat megejtésének, nem írják elő. A főszolgabíróra bizza, aki bizonyára ismeri a községi közigazgatás minden esinyját-binyját, — néhány feltétlenül vizsgálatot igénylő (kifejezetten megnevezett) kezelési ágának, mint p. o. a pénztár kivételével, hogy mit teyen vizsgálat tárgyává, mire terjeszkedjék ki, hogy megállapíthassa az illető jegyző tevékenységének mértékét.

Azt hisszük, hogy felismertük amaz intencziókat, amelyek annak idején a belügyi kormányzatot az éves hivatalos vizsgálatok tartásának elrendelésére készítették, felismertük ama czélokat, amelyek elérése érdekében e vizsgálatok évről-évre való megtartása rendszeresített s most azt kell tapasztalunk, hogy e vizsgálatok megtartására hivatott hatóságok egy része ismét félreérti a szándékot, nem képes felismerni azok rendszeresítésének okát, hanem sportot csinál a hivatali vizsgálatokból és egy újabb alkalmat talál arra, hogy a jegyzői kar működését kiesinyes zaklatásokkal fizesse meg, módot keres, hogy egyik-másik jegyző ellen fegyelmi vizsgálatot indíthasson.

Ha gondolkodunk afelett, mi volt ez éves hivatalos vizsgálatok elrendelésénél a belügyi kormányzat intencziója, meg kell állapítanunk, hogy nem volt, nem lehetett más, mint egyfelől annak megismerésére való törekvés, hogy a jegyző miként látja el általában véve hivatalos teendőit, miként viseli gondját az igazgatására bízott községnek és lakosságának, mily kívánni valót hagy hátra működése és mily irányu utasításokra, mily irányban gyakorlandó intenzivebb felügyeletre van szükség, hogy a néfáni mulasztások orvosoltassanak, azoknak a jövőben való elkerülése megelőztessék, szóval: a jegyző általános tevékenysége megfelelően ama várakozásoknak, amelyeket ahhoz a közérdek megóvása tekintetében fűzni kell; másfelől konstataciója ama — a jegyzőtől független — akadályozó, gátló vagy éppen lehetetlenítő mozzanatoknak és körülményeknek, amelyek a jegyzőt — rajta kívül álló okokból — képtelenné teszik hivatásának megfelelő betöltésére.

Csak e kettős czél lebeghetett a belügyi kormányzat előtt, amidőn a jegyzői hivatalok ügykezelésének évenként ismétlődő vizsgálatát elrendelte.

S mi a tapasztalatunk? Az, hogy a vizsgálat teljesítésére hivatott hatóságok kettős hibába esvén, messze tévelyednek a belügyi kormányzat intenczióitól.

E kettős hiba nem más, mint az, hogy a vizsgálatot kizárólag a jegyző ellen irányítják s hogy összes, annak alapján teendő intézkedéseiket a vizsgálat alkalmával észlelt s megállapított tényekre alapítják, ezekből alkotván meg a jegyző munkásságának, tevékenysége eredményének képét, ezekből a kiszakított jelenségekből nyerik összbonyomásaikat a jegyző működésére nézve és ennek kritikáját a vizsgálat alkalmával talált — többnyire pillanatnyi — fogyatékoknak konstataciója szüli meg.

Hogy ezen, a felügyeleti hatóságok által jó részben elkövetni szokott hibákkal és azok elkövetésének horderejével tisztában legyünk,

képzeliünk el egy „átlagos“ hivatalvizsgálatot.

Kijön a főszolgabíró és a járási számvevő; ez utóbbi megvizsgálja, lezárja az összes beszédési napi jegyzéket, szaknaplókat, közpénztári főnaplót s ezek bevételi és kiadási végereményének megállapítása után megvizsgálja a pénztárt, hogy a mutatkozó pénztári maradvány készpénzben, értékben megvan-e? Talál a számvevő esetleg egy-két tételt a közpénztári szaknaplóban, amely még nincs bevezetve a számadási főkönyvbe, rájön, hogy a beszédési napi jegyzékek egyikében vagy másikában elkönyvelt tételek még nincsenek az illető adófőkönyvben átvezetve, természetesen, hogy ezeket a megállapított apró hiányokat az ugynevezett hiányjegyzékbe veszi; ezalatt a főszolgabíró vizsgálat tárgyává teszi az általános kezelést; megvizsgálja az iktató, mutatókönyveket, a nyilvántartásokat, a községi bírósági ügymenetet és a többit. Talál ő is, mondjuk, az iktatókönyvben néhány, bár elintézett, de „ki nem vezetett“ ügyszámot vagy talán néhány bemutatatlan ügydarabot is — nosza, hiányjegyzékbe veszi, hogy az iktatás és mutatkozás rendetlen.

Igy azután a hiányjegyzék rovatai bőven megtelnek s esetleg a jegyző — mint rövidesen elözt történt egyvel — fegyelmi eljárást is kaphat, mert apróbb fogyatékokat észlelték a hivatalvizsgálat során s mert a vizsgálatot teljesítő hatóság, ahelyett, hogy a jegyző összműködését és ennek eredményét tette volna beható vizsgálat tárgyává, arról nézetét a hivatalvizsgálat alkalmával éppen talált, jelentéktelen és nem állandó hiányokból alkotta meg. Pedig ha logikusan jár el, be kellett volna ismernie, hogy a jegyző általános tevékenysége semmi irányban sem kifogásolható. Hibázik tehát és igen sok esetben e hiba elkövetése a jegyzőre végzetes kimenetelű, a felügyeleti hatóság amidőn az illető jegyző össztevékenységének mértékét és eredményét egyes, abból kiszakított fogyatékokból állapítja meg.

A felügyeleti hatóságok nagyrésztben figyelmen kívül hagyják a vizsgálat tartásának ama czélzatát is, hogy a netalán észlelt hiányok mily okokra vezethetők vissza. Egyszerűen megállapítják azokat s fenforgásukért a jegyzőt felelőssé teszik, bár kötelesek volna kiterjeszkedni arra is, hogy a jegyző tevékenységének kimutatott eredménye megfelelő-e egy ember átlagos munkabírásának, az észlelt hiányok létrejöttében nem játszanak-e közbe a jegyzőn kívül álló okok, a hivatalos helyiségek szűk, alkalmatlan volta, a többi előjárásági tagok nembánomsága, a segéd-erők, a kisbírák, a kézbesítő közegeknek állásukra való képtelensége s a megállapított fizetés minimális összegénél fogva a jegyzőre háruló ama lehetetlenség, hogy helyettük állásuk betöltésére alkalmas és képes egyéneket alkalmazzon. Pedig a hivatalvizsgálatnak, hogy rendeltetése czéljának megfelelően, hogy évenként a jegyző terhére ugyanazon hiányok következetesen és anélkül, hogy azok fenforgásáért valójában okozható lenne, ne tétessenek, hanem e hiányok teljesen megszüntetessenek: a felügyeleti hatóságnak keresni, kutatni kellene a megállapított fogyatékok, a konstataált hiányok eredendő okát, mert azok eliminálása nemesak hogy az ok megismerése után lenne eszközölhető, hanem méltánytalan és igazságtalan eljárás a jegyzőt évenként felelőssé tenni oly mulasztásokért, amelyek tőle függetlenül állanak elő.

Láttunk már sok hiányjegyzéket, de még egyben sem volt módunk tapasztalni annak megállapítását, hogy például a jegyző nem okozható e hiányok fenforgásáért. Láttunk hiányjegyzéket, mely a kézbesítéssel járó teendők ellátását kifogásolja, de nem láttunk olyant, amely rámutatna arra, hogy a kifogá-

solható eljárást az okozza, hogy a jegyző 100—120 korona évi bérért ma nem képes alkalmas embert fogadni a kébesítői teendők ellátására s kénytelen felfogadni éretlen gyereket vagy tehetetlen aggastyánt. Szóval a hiányjegyzőket rovatai kitöltetnek, de nincs gondoskodás arra nézve, hogy azok oka megállapíttatván, az ok megszüntetésével maga az okozat is megszűnjék.

Nem állítjuk, hogy nincsenek a jegyzői karban, akik szándékos mulasztással nem lennének vádolhatók, de viszont tiltakoznunk kell ama feltetés ellen, hogy az ország több ezernyi jegyzői irodájában évenként megállapított mulasztások milliói a jegyzői kar rovására irassanak. E milliányi hiányok sok része — éppen mert minden évben megállapítottak fenforgásuk — abban leli magyarázatát, hogy a jegyző mellett nincs elegendő s kellően fizetett munkaerő.

Kívánatos tehát, hogy egy a jegyzői kar, mint a községi közigazgatás elé táruló feladatok megoldása érdekében a felügyeleti hatóságok felismerve az éves hivatali vizsgálatok rendszeresítésének összes intenczióit: míg egyrészt a jegyző összetevékenységét tárgyaló vizsgálat tárgyává és ennek összeredményeiből alkossák meg véleményüket a jegyző munkássága felől, addig másrészt a hiányok megállapításakor — amennyiben az nem a jegyző mulasztására irható — tárják fel azok felléptének indokait s hivatalos állásuk egész súlyával és tekintélyével követeljük az okok eltávolítását s mindazon intézkedések elrendelését, amelyek alkalmasak arra, hogy a hiányok végleg kiküszböltessenek. Ezt nemcsak a jegyzői kar érdemli meg, de kötelességük a járási főszolgabírnak a közigazgatás rejék bizott érdekei megvédésének szempontjából is.

A jegyző-üldözésekhez.

Budapest, szeptember 3.

Mióta tért nyitottunk néhány konkrét eset előtt, mely azzal végződött, hogy a jegyzőt elcsapták, mert egyszerűen utjában állott valamely hatalmaskodó feljebbvalójának, egymásután kapjuk a felszólalásokat, hogy miért elégszünk meg a hírlapi közlésekkel és miért nem törekszünk arra, hogy a nyilvános tévedésnek, vagy a fegyelmi bírák lelkiismeretlenségének áldozatul esett jegyzők valamiképpen rehabilitáltassanak?

Kétségtelen, hogy e kívánságnak van jogosultsága. Mert ha olyan eset történik, mint aminő például a „második üldözött jegyző” czimű cikkben ismertette van, az már nem egyszerű visszaélés, illetőleg sorozata a vizsgálásoknak, hanem minden kellékével bír egy nemzeti botránynak. Ha egy ilyen esetet egyszer a tolla hegyére kaparint egy ellenségünk, és az európai sajtó valamely velünk ellenséges olvasott nagy lapjában tőviről hegyre megír, arra az egész művelt világ azt fogja mondani, hogy Magyarországon a közigazgatási fegyelmi igazságszolgáltatás a századnak és a világrésznek a szégyene.

Mert mi van abban a cikkben? Miért csapták el az ott szereplő jegyzőt?

Azért, mert a köteleességét teljesítette. A főispán urnak községi adóhátraléka volt, és nem lehetett fizetésre bírni. Kérték szépen, nem ért semmit; figyelmeztették kéz alatt, a jegyző alázatos kérelem alakjában juttatta el hozzá a hivatalos intést, a főispán ur nem vett róla tudomást. A hátralék aztán évről évre szaporodott, a hiányt már nagyon is megsínylette a községi pénztár, a jegyző végül erőlyesen lépett föl. Kiharatta az árverést a főispán ingóságaira.

Erre következett — az talán, hogy a főispán fizetett? Éppen ellenkezőleg, az következett, hogy az árverés megtartását évekig húzták halasztották. Mikor pedig a jegyző végre mégis meg akarta tartatni, akkor megjelent a községben a főszolgabíró.

És mit eszelekedett? Előbb meg akarta punitani a jegyzőt, s mikor látta, hogy ez nem puhul, egyszerűen felfüggesztette.

Azután megindult a fegyelmi eljárás. A jegyző egészen biztosra vette a dolgát, hiszen neki mindenben igaza volt, vádlóinak semmiben.

És csakugyan, amint összeült a fegyelmi bíróság, egész délelőtt folyamán az ő többsége volt bizonyos. A pénzügyigazgató és a tanfelügyelő a pártját fogták, s ez a többséget jelentette.

Délután aztán egy kis meglepetés történt: a két előkelő államtisztviselő elmaradt a tárgyalásról. Megfenyegették őket a főispán nevében, hogy táviratilag haladéktalanul áthelyeztetik, s a két ur, kiktől az erkölcsi bátorság hiányát ilyen viszonyok közt nem is lehet rossz néven venni — egyszerűen kiszolgáltatta a jegyzőt az ellenségeinek. Mert most már szoké lett a többség.

Alljunk meg ennél a pontnál. Alljunk meg, és állapítsuk meg, hogy ennél nagyobb gyalázatot egy bírói jogokat gyakorló testület el nem követhet. Vagy mondjuk úgy: határtalan gyalázat, hogy bírói jogokat gyakorló testületben ilyen alávaló és nyomorult dolgok a törvényszerűség látzatával megtörténhetnek. Igenis: ma is megtörténhetnek.

Más tisztességes országban ilyenre nincs eset. A törvényszerű brutalitások hazájában, Angolországban harminchétszáz évvel ezelőtt már eltörölték az Attorney billeket, vagyis főbenjáró pöröknek a parlamentben való tárgyalását, ami ott a zsarnokság legrémítőbb fegyvere volt. Az uraikodó kívánságára a többségben levő párt a halálát kívánta a kellemetlenkedő ellenzéki vezéreknek, erről törvényjavaslatot nyújtottak be, melyet a felelőtlen bírák heteken át mulatva tárgyaltak. Hiábavaló volt a legtisztább igazságt, a legfényesebb védelem, olyan parlamenti tagok, kik abból egy szót sem hallottak, és csak a szavazásra jöttek be, vérpadra huzoltatták politikai ellenfeleiket. Megtörtént, hogy a dolog nem ment simán: a kormánypártiak sorában némelyekben fölébredt a lelkiismeret és a szavazás eredménye bizonytalan volt. Nosza, ilyenkor megindult a kapacitálás, és ha ez nem segített: az állami tisztséget viselő parlamenti tagokat (kétharmadrésze a kormánypártnak hivatalban volt) királyi rendelettel hirtelen vidékre küldték. A parlament aztán szavazott, és a szerencsétlen politikust felakasztották.

A Stúart-ház bukásába került az igazságszolgáltatásnak ez a neme — hát nálunk bukik-e valaki, amiért egészen erre a kapufára szolgáltatják az igazságot a közigazgatási bizottság fegyelmi választmányaiiban?

Az a főispán, aki a mi esetünkben ezt elkövette, bizony nem bukott bele.

Igaz, hogy már nagyon, de nagyon szorosra szorult a hurok a nyaka körül, de ki látott már Magyarországon egy használható főispánt, akit a kormány elejt?

A jegyző fűszaladt a belügyminisztériumba, és ott elpanaszolta a baját az államtitkárnak. Ez összeesapta a kezét és felháborodott. Főlkérette táviratilag az összes iratokat, a jegyzőt pedig megnyugtatta hazaküldte.

És most következik a második — Európára szóló botránny ebben az ügyben.

A főispán tudniillik személyesen hozta fel az iratokat, bement velük a miniszterhez, és így szólt:

— Hát már most azt mondom, vagy én, vagy a jegyző. Tessék választani. Egyikünknek menni kell.

Mit tehet erre egy miniszter? Megtartotta a hibás főispánját, és elcsapta az ártatlan jegyzőt.

Régen történt, talán nyolcz-tíz éve. De megtörténhetik ma is. Azen a tökéretett jegyzőn ma már valószínűleg nem is lehetne segíteni, de ki áll jót érte, hogy hasonló eset nem történne-e azóta is egész sorozat, vagy hogy nem történhetik ma vagy holnap?

Szabad ezt összetett kézzel tűrni, és szabad-e addig pihenni, amíg azokat a törvénye-

ket, amelyek ilyenek megtörténését lehetővé teszik, gyökeresen meg nem változtatták?

Azt mondják, ugyis dolgoznak már évek óta a belügyminisztériumban az egységes szolgálati pragmatikán, majd ha az készen lesz, és törvénynyé válik, mindezek a botránnyok véget érnek.

Nem igaz! Először kérdés, megéri-e a mai nemzedék e javaslatnak az elkészültét, másodsor, amíg közigazgatási hatóság kezében lesz a fegyelmi bíráskodás, addig mindenkor meg fog történni, hogy a lemondással fenyegető főispán kedvéért a miniszter elejti a nagyuri ellenséget szerzett szegény jegyzőt.

Másrészt az is bizonyos, hogy a közigazgatási tisztviselők fegyelmi ügyeivel nem lehet megszorítani az anélkül is agyonhalmozott kir. bíróságok dolgát.

Középutat kell tehát keresni. És pedig maradjon a fegyelmi bíráskodás joga egyelőre a közigazgatási fórumoknál, mint eddig. De csak azok az ítéletek váljanak jogerőssé, amelyek a jegyzőt pénzbírsággal stb. sújtják. Ellenben, amint hivatalvesztésről szól a harmadfoku ítélet, azt a sértett fél kérelmére át kell tenni kir. járásbírószághoz és ott újra kell tárgyalni, onnan legyen megfelelőbbetű a törvényszékhez és a táblához.

Akkor majd más képe lesz a fegyelmi igazságszolgáltatásnak és nem kell félünk tőle, hogy a botránnyos eljárások és kierőszkolt igazságtalan ítéletek révén Európa szájára kerülünk.

Közigazgatási döntvények és rendeletek.

A hatásköri bíróság illetékessége. A közigazgatási hatóságoknak egymás között támadt hatásköri összeütközésének elbírálása a hatásköri bíróság elé nem tartozik. (A hatásköri bíróság 1909. évi 89. sz. határozata.)

Katonai szolgálati idő beszámítása. Az 1885. évi XI. t.-cz. 8. szakasza 3. pontja s az 1907. évi LIX. t.-cz. 1. szakasza alapján a viszonyosságból folyólag a katonai szolgálati idő a törvényhatósági alkalmazottak nyugdíjazásánál számításba kell hogy vétessék, még pedig ennek az utóbbi törvénynek 5. szakasza értelmében mindazoknál a törvényhatósági alkalmazottaknál is, kik e törvény életbelépte előtt léptek át törvényhatósági szolgálatba. (A m. kir. közigazgatási bíróság 1909. évi 5171. sz. határozata.)

Az anyakönyvi másolatok díja a jegyző. Sz. nagyközség elhatározta, hogy az anyakönyvi másolatokért szedett díj a jegyzőt illesse. A vármegyei közgyűlésnek e tárgyban hozott s a község határozatát megváltoztató végzése ellen a községi bíró által beadott felelkezés bélyegmentes. (Közigazg. bíróság 449—1909.)

Fizetési meghagyás megsemmisítése. Ha a fizetési meghagyásban az illeték tárgya tévesen van megjelölve: ez semmisségi okot képez s a közigazgatási bíróság új fizetési meghagyás kézbesítését rendeli el. (Közigazg. bíróság 19.012—1908.)

Rendőrök kiküldéséhez kérvény bélyegköteles. Tornainnepélyekre rendőrök kiküldése iránt a rendőrkapitánysághoz benyújtott kérvény bélyegköteles s 1 koronás bélyeggel látandó el. (Közigazgatási bíróság 20.120—1908.)

Agg papok ellátásának adómentessége. Agg papok ellátására szolgáló nyugdíjalap vagy nyugdíjintézetek tőkés mentesek az illetékegyenérték alól. (Közigazgatási bíróság 11.502—1901—1044—1909.)

Kölesönhátralék illetékkötelessége. A vevő által átvállalt szőlőfelújítási kölesönhátralék oly mellékszolgáltatást képez, mely a vételárral együtt illeték alá esik. (Közigazgatási bíróság 20.523—1908.)

Tanári lakások házádomentessége. Nemcsak a tanítói, hanem a tanári lakások is állandó házádomentességben részesülnek. (Közigazgatási bíróság 20.142—1908.)

EGYETERTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatal igazgató: PAJOR MÁTYÁS,

+ MAGYAR ORVOSI MŰSZERTÁR +

BUDAPEST, VII-IK KERÜLET, RÁKÓCZI-UT 32-İK SZÁM, A RÓKUS-KÓRHÁZZAL SZEMBEN,

saját érdekében felhívja az összes sérülteket, hogy az összes kulturáramokban szabadalmazott, különösen a nyári idényben páratlan czélszerűségű kicserélhető nyomlappal ellátott **MULTIFORME sérvkötőkről** prospektust kérjenek. Ezen

SÉRVKÖTŐ a legmesszebbmenő igényeknek is megfelel **MŰLÁB** a lehető legjobb kivitelben **MŰEÉZ** a legizlésebb kiállításban **MŰFÜZŐ**

Támogatók, egyenestartók, haskötők, gummiharisnyák stb. mérték szerint jótállás mellett készülnek.

HYGIENIKUS KÜLÖNLEGESSÉGEK! KÉPES ÁRJEGYZÉKET kb. 1000 ábrával, ingyen, bérmentve és diszkrétan küldünk.

THE GRESHAM

ÉLETBIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG LONDONBAN

Alapítva 1848-ban.

Magyarországi igazgatóság Budapest
V., FERENCZ JÓZSEF-TÉR 5-6. SZ.
(Saját palotájában)

Elfogad életbiztosításokat a legkülönbözőbb kombinációk szerint előnyös díjak és feltételek mellett. A „Gresham” kötvényfeltételei kiválóan liberálisak. Kötvényei elvülhetetlenek és megtámadhatatlanok. — Fedezetül letelelt kötvényeinek felelő kivánságára a biztosítás érvénybelépésekor azonnal kárterítési kötelezettséget vállal. — Öngyilkosság, párbaj, vagy bírói ítélet folytán előálló halálozásokban.

Vagyoniállás 1909. decz. 31-én	247.783.451/22
Érvényben lévő biztosítások	610.000.000/00
Biztosított feleknek kifizetett kárterítés	615.003.137/69
A magyar üzletre tartalékba helyezendő összeg	26.498.517/99
Magyar értékekben tényleg elhelyezett díjtartalék	28.354.908/68

Telkek a Hűvösvölgyben

Vízgazdag területen, közutak a telepen, villamos végállomás közelében előnyös fizetési feltételek mellett, **olcsó áron** kaphatók. Felvilágosítás nyerhető a **Balászfő** vendéglőben, a villamos végállomásnál. — Azonkívül telkek kaphatók 1 koronától feljebb — önként a **Szilágyi telepen** 5 éves lejáratú. Vonatközelkedés közvagóhídról. Felvilágosítás nyerhető a **Szilágyi telepi** vendéglőnél. — Bővebb felvilágosítással a **Budapest III-ik kerületi takarékpénztár Lajos-u. 183.** szolgál.

CARVENS KUT-SZIVATTYÚK

FECSKENDŐK
MŰSZAKI ÉS GÉPIPARI RÉSZV. TÁRS.

BUDAPEST, VII., VÖRÖSMARTY-U. 19/b.

MENERÜLNI

tudnának sokan betegségeiktől, de nem tudják mi ennek az útja, módja. — Pedig ma már mindenkinek alkalmá van rá, hogy erről a fontos kérdéstről kellőképpen tájékozódjék, Intézetünk is nagy áldozatok árán igyekszik az idevágó ismereteket terjeszteni és teljesíteni

ingyen és bérmentve

minden kötelezettség nélkül mindenkinek megküldi a „Modern Villamos gyógymódról” szóló könyvet, melyből megtanulhatja, miképpen lehet sikeresen gyógyítani az **általános és nemi ideggyengeséget, szuz, köszvényt, ischiást, zsabákat, emésztési zavarokat, álmatlanságot, vérszegénységet, mindenféle gyöngeségi állapotokat és legkülönbözőbb női bajokat.**

ELEKTRO-VITALIZER orvosi rendelő Intézet
Budapest, IV., Sennelweiss-utca 4., félem, 10/N.
Rendelő órák: hétköznapokon 10—11-ig és 3—4 óráig.
vasár- és ünnepnapokon 11—1-ig.

Szelvény egy ingyen könyvre.

1910. szept. 4.

ELEKTRO-VITALIZER orvosi rendelő-intézet
Budapest, IV., Sennelweiss-utca 4. félem. 10/N.
Kérem részemre díjtalanul, portómentesen és zárt borítékban elküldeni a „Modern Villamos Gyógymódról” szóló művet.

Név _____
Cím _____

Nők részére külön női könyv.

HAZASULANDÓK FIGYELMÉBE!

JEGYGYÜRÜK, NŐSZAJÁNDÉK-TÁRGYAK

A LEGELŐNYÖSEBBEN

POLGÁR KÁLMÁN

ÉKSZERESZ-ES MŰRÉ IS
üzletében szerezhetők meg.

BUDAPEST, Erzsébet körút 29.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KÜLÖNÖS DONDOT FORDÍTOK.
ÁRJEGYZÉK 2000 RAJZZAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE

5000 drb Flanell takaró!

135/190 cm. nagyságban
Jaquart Flanell takaró
1 frt 90 kr.-ért kapható

Szőnyeg-udvar

Budapest, Király-utca 32.
(az udvarban.)

Alapítva 1895.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy a Magyar Kir. Szabadalmazott Osztálysorsjáték (XXVI. sorsjáték) 6. osztályának húzása f. évi szeptember hó 22-től október hó 19-ig tartatnak meg, még pedig a következő napokon:

szeptember: 22, 23, 24, 26, 27, 29, 30, október: 3, 6, 7, 8, 11, 12, 14, 15, 19.-én.

A húzások a négy első napon 1/29 órakor, a többi napokon 9 órakor kezdődnek és a magyar királyi ellenőrző hatóság és kir. közjegyző jelenlétében nyilvánosan történnek a Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték húzási termében. A sorsjegyeknek a 6. osztályra való megújítása a játéktörvény szerint, minden igény különbeni elvesztésének terhe alatt, 1910. évi szeptember hó 15-ig eszközölendő.

Budapest, 1910. szeptember hó 4-én.

Magyar Királyi Szabadalmazott Osztálysorsjáték igazgatósága.
Tolnay Hazay.